الجامعه الاردنيه

הארץ

1.10 ש"ח יום ד' כ' בטבת תשמ"ח, 23 בדצמבר 1987 VOL.68/20866 DECEMBER 23 1987

ארה"ב דוחה הסברי ירושלים על המהומות ומגנה האלימות של ישראל והפלשתינאים

רייגן: יתכן שממשלת ישראל לא מודאגת — אבל העולם מודאג

פקיד אמריקאי בכיר: המהומות אינן בשל הסתה מבחוץ כפי שניסו מנהיגים בישראל לטעון; זו תנועה המונית השואבת כוחה משיא של תיסכול ● "תשובות שמיר לפיקרינג מאכזבות" ● ואשינגטון: המצב הנוכחי וחוסר התקדמות בתהליך השלום אינם יכולים להימשך. רק במו"מ לשלום אפשר להשיג את הצרכים היסודיים של הצדדים: לישראל — בטחון; לפלשתינאים — טיפול בזכויותיהם הלגיטימיות ודרישותיהם הצודקות

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הממשל האמריקאי דוחה בצורה חד משמעית את הסברי ישראל לסיבת הפגנות הפרות הסדר וממשיך לגנות את האלימות של ישראל ושל הפלשתינאים בשטחים ובירושלים. בשתי הודעות מפורטות וחריפות, האחת באמצעות מחלקת המדינה והשניה באמצעות הבית הלבן, קובע הממשל כי הפגנות אינן תולדה של הסתה מבחוץ, כפי שניסו מנהיגים בישראל להציגן, אלא של תסכול, חוסר ישע וקיפאון בתהליך השלום.

הנשיא רייגן אמר אמש, כי המצב בשטחים מצער והוא תולדה של פרובוקציה משני הצדדים. בתשובה לשאלה על "מידת חוסר הדאגה שמגלה ממשלת ישראל" אמר הנשיא: יתכן שהם לא מודאגים אבל העולם מודאג.

"לפנינו תהליך חדש", אמר אתמול פקיד בכיר ל"הארץ". "אין מדובר עוד בהפגנות מאורגנות מבחוץ או על ידי קבוצה קטנה של מסיתים מבפנים. זו תנועה המונית השואבת את כוחה משיא חדש של תסכול".

מקורות אמריקאים הוסיפו כי ראש הממשלה יצחק שמיר נתן שלשום לפיקרינג תשובה מאכזבת, באומרו כי ישראל עושה כמיטב יכולתה להקטין את מספר הנפגעים אך תשתמש בכל האמצעים כדי להרגיע הרוחות. ברוח דומה אמר שר הביטחון יצחק רבין האלה גרמו לממשל להעריך אתמול כי "הנהגת ישראל מעדיפה להתייחס להפגנות כאל אירוע חד פעמי

(סוף בעמוד 5)

שגריר ארה"ב תומס פיקרינג מוסר איגרת לידי ראש הממשלה, יצחק שמיר, שלשום. (צילום: מגי אילון, לע"מ)

נציגי ארה"ב באו"ם ניסו להוביל לאימוץ נוסח מתון לגינוי המהומות

מדינות ערב התעקשו על נוסח הכולל גינוי לישראל ● הנוסח המרוכך שהוצע "מביע צער עמוק על מדיניות ישראל, הכוח הכובש והאמצעים שננקטים שכתוצאה מהם נהרגים אזרחים"

מאת שלמה שמיר

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). בשעה 1 לפנות בוקר לפי שעון ישראל עמדה מועצת הביטחון להתכנס בישיבה. במהלכה תוכננה להצביע על הצעת החלטה לגבי המהומות בשטחים.

ביומיים האחרונים התנהלו מגעים קדחתניים בין נציגים אמריקאים לנציגי אש"ף והמדינות הערביות במטרה להשיג הסכמת אש"ף לנוסח מרוכך שיובא להצבעה, במקום הנוסח התקיף הכולל גינוי לישראל עליו מתעקש אש"ף.

בנוסח המרוכך מועצת הביטחון "מביעה צער עמוק על מדיניות ישראל, הכוח הכובש והאמצעים שהיא נוקטת, המהווים הפרה של זכויות העם הפלשתיני בשטחים הכבושים, במיוחד פתיחות אש על ידי הצבא הישראלי שכתוצאה מכך נהרגים ונפצעים אזרחים פלשתינים מחוסרי הגנה".

הנוסח המתון מדגיש את הצורך הדחוף להשגת הסכם שלום צודק ובר־קיימא לסכסוך הישראלי ערבי — בלי התוספת "בחסות האו"ם".

בנוסח המתון גם נשמטה הקריאה לשלוח שליח מיוחד מטעם האו"ם לבדיקת המצב בשטחים והנוסח מסתפק בבקשה מהמזכ"ל לבדוק את המצב הנוכחי ולהגיש דו"ח, לא יאוחר מה־20 בינואר שיכלול את המלצותיו על דרכים ואמצעים להבטיח את בטחונם והגנתם של האזרחים הפלשתינים תחת כיבוש ישראל.

אם יקבל אש"ף ניסוח מרוכך זה עשויה ארה"ב להימנע מהצבעה.

משקיפים במרכז האו"ם אמרו לסופר "הארץ", כי יש סימנים שנציגי אש"ף מנסים למשוך את הדיון על המצב בשטחים ולגרום לסחבת במועצת הביטחון במטרה לנצל הסלמה במהומות. הערכה אחרת אומרת שאש"ף מוליך שולל את ארה"ב ולא יסכים לנוסח המרוכך כדי להביא לוטו אמריקאי שיעורר זעם בשטחים.

ארה"ב מכחישה שמועות כי קיימה מגע עם אש"ף באו"ם

מאת שלמה שמיר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). בעצרת או"ם היו אמש שמועות לפיהן משלחת ארה"ב באו"ם קיימה מגעים ישירים עם נציגי אש"ף, החל מיום שישי ובמשך סוף השבוע — אמר. שמועות אלה — התנהלו שיחות פנים אל פנים בין דיפלומטים אמריקאים לנציג אש"ף באו"ם לביב טרזי ועוזריו, ואת בניגוד למדיניות הרשמית של הממשל לפיה יש להמנע מכל מגע ישיר עם אש"ף. השיחות נערכו במסגרת מאמצי ארה"ב להשיג הסכמת אש"ף לנוסח החלטה מתון בענין השטחים, שיובא להצבעת מועצת הביטחון. אתמול נערכו המגעים בין דיפלומטים אמריקאים לנציגי אש"ף באמצעות שגריר האמירויות, שהוא נציג הגוש הערבי במועצת הביטחון. מקור במרכז האו"ם אמר כי המגעים בין המשלחות האמריקאית, לנציגי אש"ף נערכו באווירה ידידותית והאמריקאים השתדלו להפגין גישה פייסנית כלפי אש"ף.

דובר אמריקאי רשמי שנתבקש אמש להגיב על שמועות אלה הכחיש אותן בכל תוקף: "לא קיימנו כל מגע עם אש"ף", אמר. גם גורמים במשלחת ישראל באו"ם הבהירו כי לא ידוע להם דבר על מגעים כאלה.

פרשנות / זאב שיף

הקו: להחזיר השליטה לצה"ל תוך ימים

העקרונות: שימוש רב יותר בכוח, בפרט נגד משליכי בקבוקי תבערה; מעצרים מינהליים, ואולי גירושים

להחזיר את השליטה המלאה לידי צה"ל בכל מקום בשטחים תוך ימים ספורים — זה הקו המנחה שבו שב שר הביטחון יצחק רבין לפני לעלה מיממה מביקורו בארה"ב. משמעות הדברים: שימוש רב יותר בכוח נגד מפירי סדר, ובפרט

(סוף בעמוד 5)

פרס: בראה שאין סיכוי להקמת ממשלת אחדות אחר הבחירות

"שתי המפלגות אינן מסכימות בענין השלום"

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ"
לענייני מפלגות

מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, סבור כי אין סיכוי שתוקם ממשלת אחדות אחרי הבחירות שתכלול את מפלגת העבודה והליכוד, מאחר ששתי המפלגות אינן מסכימות ביניהן בנושא תהליך השלום באיזור.

בשיחה עם סופר "הארץ" אמר אמש פרס כי כדי לקיים ממשלת אחדות לאומית חייבים תוכנית משותפת בין מפלגת העבודה והליכוד בענין השלום. "תוכנית משותפת כזו אינה קיימת וספק רב אם היא תהיה בעתיד", אמר אמש פרס.

מ"מ ראש הממשלה אמר דברים דומים אתמול גם לשגרירי ארצות השוק המשותף, שהוזמנו לשיחה בלישכת שר החוץ, לאחר שנשאל בענין תהליך השלום של מפלגת העבודה.

(סוף בעמוד 5)

הנטו בינואר יגדל עד 2%

מאת צבי זרחיה

השכר נטו יגדל בינואר 88' בסביבות של 1.5–2% בממוצע עקב עידכון מדרגות המס שיבוצע בחודש הבא. עידכון זה בסך של 3.2 אחוז יתבצע בהתאם להפרש שבין שיעור עליית המדד השנתי לבין עידכוני הביניים שנעשו עם מתן תוספות יוקר במשק. נקודת זיכוי תעודכן מ־45 ל־47 ש"ח. סף המס לרווק יועלה מ־506 ל־530 ש"ח.

שוק ההון

מגמה חיובית

מאת אריה לביא

מגמה חיובית איפיינה גם אתמול את המיסחר במניות בבורסה התל אביבית אך עליות השערים היו ברוב כלל מתונות מאוד כשבמקביל ניכרה גם מגמה של מימוש רווחים במניות בנק כידעם עליות משמעותיות בימים האחרונים. המחזור בשוק המניות ירד באופן משמעותי לשמונה מיליון שקל לעומת כ־12 מיליון שקל. קרנות הנאמנות דיווחו על ביקושים מתונים לתעודות ובכלל זה לתעודות של קרנות המתמחות במניות.

הקבינט מתכנס — רבין ימסור על מעבר למדיניות של יד חזקה

גל מעצרים רחב בשטחים; צפויה הקשחה במדיניות הגירושים

בן 19 נהרג בתקרית במחנה הפליטים ג'יבליה ● בן 20 מג'נין שנפצע שלשום מת מפצעיו

מאת עקיבא אלדר, אורי ניר ואיתן רבין
סופרי "הארץ"

אתמול נרשמה ירידה ממשית בהיקף הפרות הסדר בשטחים. הקבינט הבטחוני יערוך היום דיון במצב בשטחים ובמגזר הערבי. כמה שרים יתבעו לנקוט אמצעים קשים יותר נגד מפירי הסדר, ואולם שר הביטחון יצחק רבין מתכוון להקדימם ולהכריז על מדיניות של יד חזקה יותר מזו הנהוגה. ראש הממשלה וממלא מקומו דיברו אתמול בזכות גישה של עמדה אחידה וסילוק המחלוקת בין שני מרכיבי הממשלה.

השר יצחק מודעי שצורף לא מכבר לקבינט הודיע אתמול כי יתבע החלטה על יד חזקה במגמה להביא לדיכוי סופי של המהומות תוך יום־יומיים. מודעי טוען כי היה צורך להנהיג מדיניות כזו לפני שבועיים ולא להמתין להידרדרות. הוא מתח ביקורת על שר הביטחון יצחק רבין "שמצא לנכון רק היום, כשחזר ארצה, להודיע שיש צורך לעקור את ההתפרעויות מהשורש." מודעי טוען כי המהומות האחרונות בלב המדינה מוכיחות שהמטרה אינה שכם וחברון, אלא ירושלים, חיפה, יפו ובאר שבע.

(סוף בעמוד 5)

צה"ל מפעיל מסוק המטיל פצצות גז לפיזור הפגנות

מאת אורי ניר סופר "הארץ"

כוחות צה"ל ברצועה המערבית השתמשו ביומיים האחרונים במסוק למשימות של פיזור הפגנות. המסוק ריחף מעל מקומות שבהם התקהלויות אלימות, במיוחד מתוך פליסים, הטיל פצצות גז מדמיע על המתקהלים.

תושב אחד סיפר כי כמה רימוני גז מדמיע אף חדרו לתוך ביתו. הוא סיפר כי תושבים במחנה אימצו שיטה חדשה של התמודדות עם רימוני גז מדמיע המוטלים עליהם מן האוויר. הם ממלאים מכלי מים ומטביעים בתוכם את הרימונים וכך מנטרלים אותם.

ראש אמ"ן: פרשת ואנונו האיצה בניית היכולת הלא־קונוונציונלית הסורית

מאת ראובן פדהצור
סופרו הצבאי של "הארץ"

"פרשת ואנונו והפירסומים על היכולת הגרעינית של ישראל, האיצו את בניית היכולת הלא־קונוונציונלית הסורית, בתחום הנשק הכימי", אמר אתמול ראש אגף המודיעין, האלוף אמנון שחק, בהרצאה ביום עיון בנושא סוריה, ב"יד טבנקין".

לדברי ראש אמ"ן, הנשק הכימי הסורי נועד להגנת העורף הסורי ולאיום על העורף הישראלי. הסורים מקיימים מאמץ מתמיד לפתח יכולת לפגוע בעורף הישראלי.

להערכתו, בעתיד הקרוב, "סוריה אינה הולכת למלחמה". עם זאת, כאשר יהיה לה אינטרס מובהק, שהגשמתו טומנת בחובה סיכון בעימות צבאי עם ישראל, היא תיקח את הסיכון הזה.

הסורים ערים לפער הגדול בין יכולת חיל־האוויר שלהם לבין זו

(סוף בעמוד 5)

קיסר: נסים הבטיח לא לייקר המסובסדים לפני אפריל 88

יתכן קיצוץ בבריאות ובחינוך ● הוסכם להקים מטה־תעסוקה לעובדי מפעלים שעומדים להיסגר ● יפוטרו עוד 200 ממנועי בית שמש

מאת צבי זרחיה

מחירי המוצרים המסובסדים לא יתייקרו לפני ה־1 באפריל 88', כך הודיע אתמול מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר בתום פגישה בת שעתיים עם שר האוצר משה נסים. לפגישה זו קדמה שיחת טלפון בין השניים שבה הבהיר קיסר כי אינו מוכן לדון בנושא העלת מחירי המסובסדים.

קיסר הוסיף כי ההסתדרות גם מתנגדת להצעת האוצר להנהגת שכר לימוד מדורג בבתי הספר התיכוניים, ולגבית תשלום עבור ביקור אצל רופא ובגין יום אישפוז. לדבריו, שר האוצר מתחיל לקבל את התנגדותה של ההסתדרות להנהגת תשלומים אלו והוא העריך שנסים לא יבצע צעדים אלה בניגוד לעמדתה של ההסתדרות ועקב התנג־

(סוף בעמוד 4)

חיילי צה"ל, המרשים ברובי גליל עם מטולים לרימוני־גאז, מסיירים בבית־לחם. (צילום איפי)

בית־לחם כמעט ללא תיירים; צפויה השתתפות דלה מחר בלילה בארועי חג־המולד

מאת אורי ניר

גורמי תיירות וביטחון צופים — בגלל האירועים האחרונים בשטחים — השתתפות קטנה מהרגיל של צליינים ותיירים בתפילת חג המולד שתתקיים מחר בכנסיית המולד בבית לחם.

(סוף בעמוד 4)

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ראובן רוזנבלט יו"ר המועצה האזורית גוש קטיף
על: מדיניות התמיכה בשר התיירות אברהם שריר (עמ' 2)

★

קיסר: לקח השביתה — אין לסמוך על עבודה זרה (עמ' 2)

★

הרצוג: ערביי ישראל נגררים אחר קיצונים במקום לסייע להידברות (עמ' 3)

★

ההערכה: 2000 ניספו באסון המעבורת בפיליפינים (עמ' 4)

המילה האחרונה בעיבוד תמלילים
WORDMILL 4.5
להזמנת דיסקט הדגמה 02-699311

שרות הארץ

מזג האוויר

גשמים יוסיפו לרדת לפרקים, מלווים בסופות רעמים בודדות ורוחות חזקות. יש חשש משטפונות במקומות הנמוכים.

● ירושלים: 6–9.
● תל־אביב: 9–16.
● חיפה: 12–20.
● באר־שבע: 8–16.
הגולן 6–9, צפת 4–6, טבריה 11–17, השומרון 8–11, נתב"ג 11–15, יריחו 13–19, אילת 13–19.

זכו בלוטו

בהגרלה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים:
3, 6, 8, 26, 32, 38
המספר הנוסף: 27.

שערי הדולר

	שער הדולר בש"ח	השינוי
יציג	1.5516	−0.0004
נוסעים	1.8442	−0.0005
שחור	1.6800	—

שער הסל

יציג	1.7089	−0.0006

בגליון זה 16 עמודים

גם באוקטובר הרווחת אשראי זול בבנק לאומי

מנתוני בנק ישראל בנושא עלות האשראי* מתברר כי גם בחודש אוקטובר 87', היתה העלות הממוצעת של האשראי בחשבונות חח"ד ועו"ש בבנק לאומי, נמוכה מזו שבשאר המערכת הבנקאית

אוקטובר	העלות הממוצעת בבנק לאומי היתה נמוכה בשיעור של:
	8%

מאז ינואר 87' העלות הממוצעת של האשראי בחשבונות חח"ד ועו"ש בבנק לאומי נמוכה באופן קבוע ביחס לעלות הממוצעת של אשראי זה בשאר המערכת הבנקאית.
החישוב מבוסס על היחס שבין העלות הממוצעת הנ"ל בבנק לאומי ובין העלות הממוצעת הנ"ל בשאר המערכת.

* כולל ריבית בסיסית, מרווח סיכון, ריבית חריגה ועמלות שונות.

בנק לאומי - רווח יומי

ערך את העמוד: בועז שמואל

صورة عن الاصل

هكذا عن الأصل

השגריר ששון מעריך: מצרים לא תפגע ביחסים בינה לבין ישראל

פרס השיב לאיגרת־המחאה שקיבל מעמיתו המצרי: "מעשי האלימות אינם משרתים את השלום, אך חוששני שחלק ממעשים אלה ניזון על ידי כוחות השואפים לפגוע בשלום עם מצרים"

מאת עקיבא אלדר

מצרים אינה מתכוונת לנקוט צע־דים שיפגעו ביחסיה עם ישראל. כך מסר אתמול שגריר ישראל במצרים, משה ששון, בעקבות שיחה עם מקור מצרי רם־דרג בקאהיר. ביר־ושלים מעריכים, כי הנשיא מובארק מסתפק במחאות (אתמול פורסמה המחאה השביעית של מצרים) ואינו נוקט צעדים, כמו החזרת השגריר להתייעצויות, מחשש שהדבר יפגע בביקורו בארה"ב בעוד מספר שבועות. לאחר ימים של חששות כבדים, שהתבססו על דיווחי השגר־ירות בקאהיר, אמרו אתמול בירוש־לים כי אין להניח שהיחסים בין ישראל למצרים ייפגעו, אלא אם כן תגדל הסלמה בשטחים ובמיגזר הערבי בישראל.

אתמול השיב שר־החוץ שמעון פרס באיגרת על איגרת־המחאה של עמיתו המצרי, אִיסמת עבד אלמגיד. פרס כתב: "אני שותף לדעתך, כי מעשי האלימות האחרונים אינם משרתים את השלום ופוגעים בו. חוששני שחלקם ניזונים על־ידי כו־חות השואפים לפגוע בשלום בין ישראל למצרים". פרס הבטיח, כי "אנו עושים כל שלאל־ידנו להרגיע את הרוחות ולמנוע פגיעה בחיי אדם, בין אם יהודים, ערבים או אורחים זרים".

קאהיר (ע"צ). חוגים מוסמכים מסרו אתמול בקאהיר, כי שלטונות מצרים שוקלים נקיטת צעדי גמול נגד ישראל בעקבות דיכוי המהומות בשטחים הכבושים.

משקיפים סבורים, כי בהחזרת שגרירה מתל־אביב, תוכל מצרים לעשות הון פוליטי ניכר בזירה הערבית.

המלך חוסיין ומנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב נועדו אתמול במוסקווה. רשמית נמסר כי דנו בסכנת החימוש הגרעיני והסכסוכים האזוריים במזרח התיכון ובמפרץ הפרסי. בתמונה: המלך חוסיין ומארחו גורבאצ'וב טרם פגישתם. (תצלום: איי־פי)

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ראובן רוזנבלט, יו"ר המועצה האזורית גוש קטיף
על: מודעות התמיכה בשר התיירות אברהם שריר

שריר לא ביקש — זו היתה יוזמה שלנו לשבח אותו

אולי תגלה, אילו הבטחות סמויות נתן לכם השר שריר, שהחלטתם להודות לו ב־אמצעות מודעות גדולות ש־פורסמו בימים האחרונים ב־עיתונים?

הרעיונות שהעלה, עדיין לא הגיעו למימוש מעשי ולכן קשה לפרט, אבל אנו עומדים בקשר עם עובדי משרד התיירות, כדי לראות כיצד ניתן לסייע לנו, בעיקר בתחומי הפרסום.

שמעתי ששריר הבטיח לכם שתמורת כל דולר שתשקיעו במלון שלכם, משרד התיירות ישקיע שני דולרים. זה נכון?

אין עדיין סיכום סופי, אבל מדובר בעיקר בתחום הפרסום, כשהמגמה היא להגיע לשכבות רחבות על מנת שהמלון שלנו יזכה למודעות ציבורית.

אבל מדוע יש הצדקה לפרסם מודעות "תמיכה ועידוד" ב־שריר בעיתונים? האם אין זה מתפקידו של שר התיירות לסייע לכם באזור תיירות?

נכון שבמשרד התיירות יש מערכות שנועדו לסייע לאתרי תיירות הנתונים במצבים קשים, אולם עד כה המערכות הללו סייעו בעיקר לאתרי תיירות בצ־פון. עכשיו השר שריר הבטיח להפעיל אותן מערכות גם בגוש קטיף.

ועל כך מגיעות לו בלוכך הרבה תשבחות?

המודעות שפירסמנו הן ביטוי של הערכה לשר שריר, שבא אלינו כדי להזדהות עמנו, אחרי ששמע שהתחושה אצלנו קשה.

האם לכל שר המבקר אצלכם אתם נוהגים להודות במודעות בלוכך?

הביקור של שריר היה בהחלט חריג. הוא בא אלינו בתוך המהו־מות שהיו ברצועה ביום ששי שעבר. זה היה ביקור פתע, שנולד בגלל האירועים ברצועה, ולכן התחייבה התייחסות בלתי שיגרתית שלנו. זה לא היה עוד ביקור של שר. אנו רגילים לביקורים של שרים בענייני עבודה שוטפים, שמתאמים אותם שבועות וחודשים מראש, אבל פה מדובר בשר שבאמצע הלילה,

אחרי ששמע מה שהתרחש, החליט להגיע אלינו ביום ה' מחרת.

הרושם שלי הוא שהמודעות שלכם הן בבחינת "שלח לחמך".

בפרסום המודעות הטמנו שתי מטרות: גם הבענו הערכה לשר התיירות וגם נתנו פרסום למלון שלנו, ולכך יש ערך כלכלי.

האם השר שריר עצמו ביקש מכם שתפרסמו מודעות גדולות בעיתונים?

לא, זו היתה יוזמה שלנו. דרך אגב, אנו מקווים שמשרד ה־תיירות יסייע לנו בפרסומים לא רק בארץ אלא גם בחו"ל, כי תנאי מזג־האוויר אצלנו הם כאלה, שהמלון שלנו יכול להיות מאוד אטרקטיבי לנופשים מ־חו"ל בחורף.

האם השר שריר הודה לכם על פרסום מודעות התמיכה?

לא. אנחנו אמנם בקשר רצוף עם משרד התיירות, אבל לא היתה שום התייחסות מצידם למודעות שפירסמנו.

האם המהומות ברצועה גרמו לביטול הזמנות במלון שלכם?

המהומות גרמו להתפתחות מאוד מעניינת. נכון שהיו חוגים מסויימים שביטלו את ההזמנות, אבל מצד שני יש חוגים, בעלי הזדהות אידיאולוגית, שדווקא בעקבות המצב השורר עתה, הזמינו אצלנו מקומות במלון.

קיסר: הלקח — אין לסמוך על עבודה זרה; החיים במגזר הערבי למסלולם

יו"ר ישובי הגליל וראש עיריית נצרת עילית אריאב: הגליל של היום אינו יותר מה שהיה לפני ההתפרעויות ● תושבים רבים ביפו: המהומות — בשל פרובוקציות של בעלי עבר פלילי

מאת עטאללה מנצור, סופר "הארץ" וכתבי עתי"ם

החיים חזרו לשיגרה בנצרת וקשה לעובר בעיר להבחין בסימנים להרס ולפעולות היום שגרמו "קרבות האבנים" בין חבורות הנערים וכוחות המשטרה שלשום. בבוקר נראו במרכז העיר מספר ניידות של המשטרה, אבל מאוחר יותר חזרה נוכחות המשטרה לרמה הרגילה.

בידי משטרת מחוז הצפון 57 עצורים משפרעם נצרת ואום אל פחם, ושישה יהודים מאנשי כהנא שנעצרו בשפרעם.

חזית נצרת הדימוקרטית, סיעת הרוב בעיריית נצרת פרסמה אתמול גילוי דעת שהופץ בעיר בצורת כרוז ובו דברי ברכה לכל תושבי העיר נוכח עמידתם המאוחדת בגאווה כדי לבטא את זעמם על פשעי הכיבוש ושפיכת הדם המתמשכת שהביאה לנפילתם של עשרות חללים, ומאות פצועים תוך שבועיים.

גילוי הדעת מטיל את האחריות להתנגשויות בנצרת שלשום על כוחות המשטרה "אשר סירבה לפנות את כוחותיה מהעיר כדי לאפשר הרגעת הרוחות, ובמקום זאת, וללא סיבה, פתחה במירדפים אחרי ההמון לתוך השכונות".

גם עיריית שפרעם פרסמה אתמול גילוי דעת לאחר שקיימה ישיבת חירום לדיון בהתנגשויות שאירעו בעיירה בעקבות פלישת אנשי כהנא לבית הכנסת שבמרכז העיירה. עיריית שפרעם מבקשת שחרור העצורים "מאחר וכל אנשי שפרעם יצאו להגן על עירם וכבודם" כאשר נודע דבר הפרו־בוקציה של כהנא. מועצת שפרעם מכריזה על נכונות תושבי העיר לקדם בברכה וכיבוד כל יהודי שיבוא להתארח בעיר כדי להתפלל בבית הכנסת המצוי בעיר "ושאותו שמרו תושבי שפרעם לאורך שנים עד שחולל על ידי בריוני כהנא". הם מטילים את האחריות לאשר אירע שלשום על "הפשיסטים הגזעניים" אשר החלו בפרובוקציה.

יפו שקטה

יפו שקטה אתמול לאחר יום המהומות שלשום, שהיה ראשון מסוגו, מאז הקמת המדינה. שבעה מעצורי המהומות נותרו עדיין במ־עצר ויובאו הבוקר לבית המשפט, שם תבקש המשטרה להאריך את מעצרם. אחד מהעצורים, נער בן 13, שנתפס כשבידיו בקבוק נפט בנסיון להבעיר צמיג, הובא אתמול לבית המשפט לנוער שהאריך את מעצרו.

למרות שביפו היה עדיין לחוש במתח, בעיקר בשל העצורים הנ־מצאים בידי המשטרה, הרי שכל העסקים בבעלות ערבית בעיר היו פתוחים והחיים שם שבו למסלולם הרגיל.

כמה תושבים ערבים בעיר, החיים שנים רבות בשכנות ליהודים, אמרו אתמול בתגובה למהומות, כי לא בדרך כזו ביקשו להביע את מחאתם על הנעשה בשטחים. "כערבים אנחנו מרגישים חובה להזדהות עם אחינו בשטחים, אולם כאזרחי מדינת ישראל רצינו לעשות זאת בצורה מכובדת, מבלי לפגוע בש־כנינו היהודים. ההתפרעויות ביפו החלו כתוצאה מפרובוקציות של כמה ערבים בעלי עבר פלילי שניצלו את ההזדמנות כדי לנקום במשטרה", אמר אחד מהם שביקש לשמור על עילום שם.

לא התייחסו לאזהרות

"הגליל של היום אינו יותר הגליל שהיה לפני יום שני, יום ההת־פרעויות" — אמר אתמול מנחם אריאב, יו"ר מועצת ישובי הגליל וראש עיריית נצרת עילית. לטענת אריאב, "הממשלה התעלמה [illegible] ולא התייחסה לאזהרות שהוע־ברו אליה בשנים האחרונות על ידי ישובי הגליל, בדבר אפשרות של השתלטות הקיצוניים על הרוב הערבי בישראל".

לדבריו, אמנם הנושא עדיין טרי מדי כדי להסיק מסקנות, אך יחד עם זאת "אין להתעלם מהעובדה המדאיגה שהערבים בנצרת וביניהם נציגי רק"ח בכנסת נשאו בהפגנות את הסיסמאות 'אנו חלק מהעם הפלשתינאי' דבר שניתן עדיין להבינו אולם מה שהדאיג ביותר היה הסיפא של סיסמאות אלה שאמרו כי: 'אש"ף מנהיגנו'", אמר אריאב.

אריאב הוסיף, כי על ממשלת ישראל — אם היא רוצה שתופעות כאלה לא יישנו — לשנות את מדיניותה כלפי הגליל, כדי שלא תהיה מצב הגירה שלילית וכדי שהרוב היהודי יחזור אליו.

לדברי אריאב, יש לתת קדימות לגליל בחמש השנים הבאות ואת, באמצעות הקצאת משאבים גדולים לישובים בו, לשם חיזוקם ופיתוחם ולמען יבואו להתיישב בו יהודים ממרכז הארץ.

שקט במשולש

בכפרי המשולש שרר אתמול שקט. החל מהשעה 5.30 בבוקר נפתחו החנויות והחלו הפועלים לעבודה והורגשה תנועה במספר גדול של כלי רכב שיצאו לכוון איזור השרון ומרכז הארץ.

כל בתי הקפה נפתחו בשעות הבוקר בטייבה, בטירה, בקלנסווה, פעלו כרגיל.

משלחת לשמעון פרס

משלחת של אנשי ציבור ערביים ממפלגת העבודה ומקורביה עומדת להפגש היום עם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ. פרס עומד לערוך ביום שישי ביקור נימוסין בחיפה אצל ראשי הכנסיות הנוצריות בעיר כדי לברך אותם לרגל חג המולד.

הלקח של קיסר

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, אמר אמש, בסיור שערך במועצת פועלי תל־אביב, כי הלקח המרכזי מהשביתה במיגזר הערבי הוא שיש להפסיק לסמוך על עבודה זרה. מצד שני, הדגיש קיסר, כי להסתדרות עמדה נחרצת שאין לפטר פועלים שהשתתפו בשביתה. "המסר של הערבים בשביתתם הוא 'אנחנו מחזיקים בגרוגרת'. נכון שאנו זקוקים לעבודתם ואנו צריכים גם לספק להם עבודה, אך אוי לנו אם נהיה תלויים רק בעבודה שלהם", אמר קיסר.

מנתונים שרוכזו אתמול במועצת פועלי תל־אביב בקשר למימדי השביתה, מתברר כי היא היתה [illegible] בתל־אביב. ברוב אתרי הבנייה באיזור תל־אביב, בהם רוב הפועלים הם ערבים, שוחררו גם הפועלים היהו־דים למחרת. המדובר הוא באתרים אותם בונים כמה מחברות הבנייה הגדולות בארץ.

ברוב בתי המלון, לעומת זאת, לא היתה כמעט פגיעה בתיפקוד השו־טף. ממלונות שרתון, הילטון, רמאדה ודן בתל־אביב, נמסר, כי העבודה הסדירה לא נפגעה כמעט ומספר ההעדרויות של הפועלים הערביים לא היה רב יותר מאשר בכל יום אחר בשבועיים האחרונים מאז שהחלו המהומות בשטחים.

מבתי המלון נמסר, כי הם טרם קיבלו הנחיות מהתאחדות בתי המלון לגבי הצעדים אותם הם אמורים לנקוט כלפי העובדים שלא הופיעו ביום ב' לעבודה.

עשרות ינסו לעלות היום אל הר הבית

מאת נדב שרגאי

כמה עשרות מ"נאמני הר הבית" ינסו הבוקר לעלות להר, כדי לבקר במקום, ביום האחרון של חג החנוכה. דובר משטרת ירושלים אומר כי הר הבית פתוח למבקרים ולתיירים.

לעליה המתוכננת של הקבוצה היום, קדם דיון משפטי בבג"ץ. נאמני הר הבית הגישו לפני כשבוע־יים בקשה למשטרה לעלות להר בקבוצה מאורגנת בחנוכה. משטרת ירושלים השיבה, כי האישור יוענק בתנאי שלא יינתן פרסום מוקדם, לא בעיתונות, ולא בלוחות המודעות, לעליה המתוכננת. נאמני הר הבית דחו את התנאי ועתרו לבג"ץ. בתום דיון בנושא הודיעה פרקליטות המדינה כי התנאי לאי פרסום מוקדם בטל ועקב כך הוסרה העתירה.

שמיר: הממשלה הופתעה מעוצמת השינאה שהפגין המגזר הערבי

ראש הממשלה בטכס קבלת אזרחות כבוד באריאל: הארועים הללו פקחו הרבה עיניים בישראל; דרושה אחדות לאומית

מאת אורי ניר, סופר "הארץ"

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אמש כי "הממשלה הופתעה מעוצמת השינאה של המהומות וההתקפות" בערים שונות בארץ, כמו לוד, ירושלים ועכו.

"אנשים שהחליטו על השביתה התחייבו שהיא תעבור בשקט וללא הפרות סדר", אמר שמיר, "לצערנו ותמהוננו, לא כך קרה".

יצחק שמיר אמר כי שלשום נפקחו הרבה עיניים בישראל, כאשר נשמעו "קולות השינאה, ונראו גילויי המשטמה ביפו, לוד, עכו ואזורי ערה".

לדבריו, העיניים שנפקחו, ראו לפתע "שהתקפות שהיינו עדים להן בימים האחרונים, אינן ולא היו התקפה על מדיניות ישראל, אלא על מדינת ישראל".

ראש הממשלה אמר כי מול המציאות הזו, דרושה למדינת ישראל אחדות לאומית, שכן מדובר בערעור על עצם זכותנו על ארץ ישראל, על עצם נוכחו־תנו בה, ועל עצם שלטוננו בה. "כל עוד לא תשקוט הארץ, כל עוד לא יובטח בטחוננו ולא יושב הסדר על כנו, אין מקום, אין הצדקה לשום עימותים פנימיים. כולנו מאוחדים להדוף את הגל הזה של שנאה, הרס וחבלה", אמר יצחק שמיר.

ראש הממשלה קרא לאזרחיה הערביים של מדינת ישראל ול־תושבי השטחים: "אל תמשיכו ללכת בדרך הזו שהיא דרך הרצופה אבידות בנפש וברכוש". שכן, "כל אחד שעיניו בראשו יודע שעם ישראל לא יוותר אף פעם על ארץ־ישראל". שמיר קרא לאוכלוסיה הערבית שמשני צדי הקו הירוק לחדול ממע־שיהם, אלה, כדי שהשלום, הסדר והשקט יחזרו לארץ הזו.

ראש הממשלה דיבר בישוב אריאל שבשומרון, שם קיבל אמש אזרחות כבוד מראש ה־מועצה המקומית, רון נחמן.

ראש הממשלה יצחק שמיר חונך בית ספר באריאל, אתמול. (צילום: עוזי קרן)

המרכז הישראלי לניהול

הזמנה למפגש

פורום מנהלות בכירות של המרכז הישראלי לניהול

בנושא:

ערכים ותרומתם למצויינות בניהול

יום ה', 29 בדצמבר 1987, מלון ד"ן, ת"א

למפגש הוזמנו מנהלות בכירות מכל מגזרי המשק בתפקידים של: מנכ"ל, סמנכ"ל, ראש אגף, תפקידי מטה בכירים וכדומה.

מנהלות בכירות שטרם קבלו הזמנה ומעוניינות בפרטים נוספים אודות נושא המפגש ותנאי השתתפות מתבקשות לפנות לטל. 03-257202.

קבלת מודעות ללוח העיר

מ־8.00־20.00

פרסום פון

אשראי מיוחד!!!

03-738707, 03-735588

אמש בקונצרט / אודנה לנגר

מאירוניה לתוגה רומנטית סוחפת

התזמורת רשות השידור תחת שרביטו של דוד שלון ביצירות מאת ברליוז, שוסטקוביץ' ושומאן.

מה שהתחיל ברומנטיקה מתנתנת, שנוגנה בקצב פראי, מ לא יכלה התזמורת לעמוד — יצירתו של ברליוז "שודד־הים", בה נשפו הרומנבנים במלוא ריאותיהם, ללא כל התחשבות במיגבלות האקוסטיקה של אולם הנרי קראון. המשיך ברומנטיקה רווית ומשוחררת של שוסטקוביץ' הצעיר.

הקונצ'רטו הראשון לפסנתר הוא בעצם קונצ'רטו לחצוצרה, כלי־קשת ופסנתר. החצוצרן רם אורן והפסנתרן בוריס ברמן, הגישו לקהל גירסה רוחנית ומאופקת של האירוניה של המלחין הצעיר, בעוד התזמורת משתתפת כשמאלך רחב. [illegible]

בסימפוניה השניה של שומאן, ניכר המנצח הצעיר דוד שלון, במלוא גדולתו. [illegible]

לרשותו עמד הפעם כלי־נשיפה שידעו לקרב ולהרחיק את הצלילים בעוצמה הנדרשת, ותזמורת מושמלת גם ברגעי התוגה — מבלי להיסחף אחריה.

ראיתי שמעתי

ג'ים רייט ביטל את ביקורו

אחרי ההכנות המרובות לק־ראת ביקור של יו"ר בית־הנבחרים האמריקאי, ג'ים רייט, שהיה אמור לבוא בלוויית חמישה מעמיתיו, נתקבלה הודעה של הרגע האחרון כי הביקור בוטל. רייט הסביר שהוא נאלץ להישאר בוואשינג־טון בגלל התארכות הדיונים על התקציב ולרגל חשיבות הנושא אין הוא יכול לנטוש את גבעת הקפיטול.

עקב כך, בוטלה אמש ארו־חת־הערב שיזמן לכבודו יו"ר הכנסת, שלמה הלל, והיום לא תתקיים ארוחת הצהרים שהיה אמור לסעוד לשולחנו של ראש הממשלה, יצחק שמיר.

א. לם

רבין ביטל, שמיר לא ענה

שר הביטחון, יצחק רבין, ביטל אתמול במפתיע את הופעתו המתוכננת במשדר "מו־קד" הערב. רבין נימק את צעדו בכך, שהופעתו מעל בימת הכנסת היום תמצה למעשה את מה שיש לו לומר על האירועים האחרונים, והתחייבויות קודמות יוצרות גם קושי טכני של לוח זמנים. עם הביטול, ביקשו עורכי המשדר לזמן לתכנית את ראש הממשלה, יצחק שמיר. הפנייה שהועברה ללשכתו נש־ארה בינתיים ללא מענה, ושמיר הבטיח תשובה סופית הבוקר. ליתר ביטחון, הכינו בטלוויזיה גם תוכנית חלופית. אם יסרב שמיר — כפי שצופים — תארח "מוקד" פאנל של שני ראשי מועצות ערבים, ושניים יהודים.

לילי גלילי

הסיפור טוב, אך מי הוא חבר־הכנסת?

הדיווחים במערב־אירופה על המהומות בגדה וברצועה היו ענייניים על־פי רוב ולעתים קרובות לא עלו בחומרתם על מה שפורסם בישראל עצמה. אך היו גם תופעות יוצאות דופן, ששיקפו בחלקן חוסר־בקיאות של כתבים ועורכים. למשל, העיתון "גנרל אנציגר", המו־פיע בבון, פירסם בעמוד הרא־שון סיפור, שבו תגובה מאת "חבר־הכנסת כותרת ראשית". העיתון השתמש בדיווח מוסמך של סוכנות ידיעות, שציטטה שבועון בישראל, אך שמה את הדברים בפי חבר־כנסת.

דניאל דגן, בון

שגרירים־ברימוס גויסו להסברה

בעקבות מבול הפניות של אמצעי־תקשורת מכל רחבי ה־עולם אל משרד החוץ בקשר עם העניינים המתאות, החליט משרד החוץ לתגבר את צוות המסבירים והיועצים. לצורך זה גויסו שני שגרירים־ברימוס, יו־חנן מרוז, שהיה שגריר בבון ואלישיב בן חורין, שפרש משרות החוץ לאחר ששימש שגריר באוסטריה. השניים הוז־מנו להשתתף בישיבות הצוות המיוחד וכך יוכלו להצטייד במידע ולקיים קשר עם אמ־צעי־תקשורת, בעיקר ממ־קומות כהונתם האחרונים.

א. לם

דובר הסוכנות פורש מתפקידו

דובר הסוכנות, צבי אייל, עומד לפרוש בשבוע הבא מתפקידו כתום עשר שנים שעבד לצדו של יו"ר הנהלת הסוכנות היוצא, אריה דולצ'ין. בעקבות בחירתו של שמחה דיניץ, החליט אייל לפנות אל השוק הפרטי. הוא הקים חברה שתתן שירותי פרסום ודוברות לראשי ערים ולמועמדים לכנסת הבאה.

במפלגת העבודה יש כמה פעילים הנושאים את עיניהם למשרה שעדיין לא אויישה, אולם דיניץ כבר הבהיר כי הוא מתנגד למינוי פוליטי ומעדיף מועמד מתאים, גם אם אין בכיסו פנקס־חבר של מפלגת העבודה.

ג. ארם

משחזרים את ההכרזה על הקמת המדינה

אתמול החל בצילומי סרט טלוויזיה שינסה לשחזר את טקס ההכרזה על הקמת המדינה ב־14 במאי 1948, במוזיאון תל־אביב על שם מאיר דיזנ־גוף שבשדרות רוטשילד. הת־כנסו, שירי החותמים ראו על מגילת הקלף: הד"ר זרח ורה־פטיג, הד"ר הרצל רוזנבלום, משה קול, מעריה כובשי, רות לוביץ', (במקום ח"כ מאיר וילנר).

את תיאור ההכרזה העבירה אז מ"קול ירושלים" הקריינית רינה פרסיץ ועל הביצוע היה מנהל התכניות העבריות דאז, מרדכי זלוטניק־אבידע.

הסרט ישולב באירועי חגי־גות יום העצמאות ה־40 לישראל.

שמעון סאמט

כשהגיע המנצח ההונגרי הצעיר, אדם פישר, לישראל כדי לנצח על התזמורת הפילהרמונית, ביקש להיפגש עם המלחין הישראלי הוותיק יוסף טל, שעל האופרה שלו "המגדל" ניצח בקאסל שבגרמניה. השבוע נפגשו השניים בהיכל התרבות.

בעריכת עירית רוזנבלום

ה מ ע ל ו ת ש ל

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	8	7	מע"ח	9	7
אתונה	12	8	גשום	15	10
בוקרשט	—	—	מעונן	6	0
בזל	11	5	מע"ח	9	6
וינה	10	9	מעונן	8	6
ז'נבה	10	4	מעונן	2	−2
לונדון	11	8	מע"ח	9	7
ליסבון	16	11	מעונן	15	10
מדריד	17	7	מע"ח	8	5
ניו־יורק	7	5	בהיר	11	2
פאריס	7	6	מעונן	6	3
פרנקפורט	9	7	מעונן	7	5
ציריך	—	—	מעונן	1	−1
קהיר	15	10	גשם	16	12
קופנהאגן	—	—	מע"ח	8	4
רומא	14	6	מע"ח	14	6
שטוקהולם	2	0	שלג	−4	−4

ELAL אל על

א ה ו ב נ ו

יוסקה שפלר

הלך מאתנו טרם עת

ההלויה תתקיים היום יום ד' ב' בטבת 23.12.87, בבית העלמין החדש רמת־השרון (צומת־מורשה) בשעה 2.00 אחה"צ.

אבלים:
רעיתו: נינה
בתו: נטע
אביו ורעיתו: אברהם וחיה שפלר
אחותו: שושנה פז וב"ב
חמותו: אירנה שרברק

קבוצת טבע

מרכינה ראש

עם נינה ונטע בכאב ובאבל
על מותו טרם עת של יקירנו

יוסקה שפלר

מעמודי התווך של החברה

עובדי הקבוצה, ההנהלה ומועצת המנהלים

י ק י ר נ ו

אברהם גוטמן

א י נ נ ו

ההלויה תתקיים היום יום רביעי ב' בטבת תשמ"ח (23/12/87) בשעה 13.30 בבית העלמין כפר־סמיר. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים ברחוב הגליל 37 נוה־שאנן חיפה בשעה 13.00

אשתו: רחל
בנו וכלתו: חיים וליאת גוטמן
בתו וחתנו: גילי ויצחק פירשטיין
נכדיו: רועי, יואב, נטע ורונן

שר הבטחון יצחק רבין, מלווה במפקדי צה"ל, בסיור — אתמול — בעזה. (צילום: מקס נאש, איי־פי)

הרצוג: ערביי ישראל נגררים אחר קיצוניים במקום לסייע בהידברות

מאת גדעון אלון סופר "הארץ"

נשיא המדינה חיים הרצוג הבהיר אמש כי "האירועים שהתרחשו אתמול ע"י ערביי ישראל מעידים על מגמה מסוכנת של היגררות אחר גורמים קיצוניים ובלתי אחראיים". לדבריו "המחזות הקשים שראינו בלב ליבה של ישראל אינם נבחון לתבונה. אדרבא, זה עלול להיות פרק נוסף בטרגדיה הפלשתינית. טרגדיה של היגררות אחר הקיצוניות ושל מנהיגות עיוורת שהובילה את הפלשתינאים להחמצת כל ההזדמנויות ולכל האסונות שפקדום על עצמם. כך היה לאורך כל השנים... האם תיזכר גם שנת 87 בנקודת ציון בתקופה הטרגי של הפלשתינאים".

הנשיא שדיבר במפגש של מורים יהודים וערבים שהתקיים במשכן הנשיא אמר כי "הברירה העומדת לפנינו כעת איננה בין התפרעויות לבין הסדר מדיני, שכן עד כה לא קמה נציגות פלשתינאית מפוכחת ואמיצה בשטחים המוכנה ליטול על עצמה אחריות למשא ומתן עם ישראל. הברירה היא בין השלטת סדר ובין הידרדרות לתוהו ובוהו נוסח סהרן וביירות. מדינת ישראל איננה יכולה להרשות לעצמה להפקיד את השטח בידי מתפרעים קיצוניים בציבור מוהלט לרצון הרוב המכריע של האוכלוסיה".

הנשיא הוסיף כי "אין ספק שהמראות הקשים ינוצלו שוב ושוב ע"י אותם גורמי שוליים וגיס חמישי. אזרחי ישראל הערבים חייבים לשאול את עצמם האם תצמח להם תועלת כלשהי מכך או שמא ההידרדרות אחר הקיצוניות תשווק לידי הקנאים בשני הצדדים, מקום שקיצוניות גוררת קיצוניות נגדית ומזינה אותה.

תפקידם של ערביי ישראל איננו להיגרר אחר הקיצוניים בשטחים, אלא — להיפך — להיות גשר בינינו ובין העולם הערבי ולפעול בקרב אחיהם הפלשתינאים ליתר מתינות ולהידברות ישירה עם ישראל למען השגת פתרון שלום".

הרצוג הדגיש כי "ערביי ישראל הם הציבור הערבי היחיד בכל המזרח התיכון הנהנה - בזכות ולא בחסד - ממשטר דמוקרטי אמיתי ומלא. יש להם כל האפשרויות המוקנות בדמוקרטיה והמוגנות בחוק להביע את עמדותיהם בצורה חופשית, ולהביאן לביטוי ציבורי ופוליטי. תחת כל הבעיות, הם גם הגיעו להשגים גדולים. האם מן החכמה לסכן זאת?".

מורים יהודים וערבים נפגשו והביעו חוסר אונים ותסכול

מאת נילי מנדלר סופרת "הארץ" לענייני חינוך

תלמידי בית הספר היסודי הערבי "אמות", ביפו שאלו אתמול את מוריהם: "למה היהודים רוצחים ערבים בעזה ובשכם?", "למה המשטרה מרביצה לנו?", כך סיפר אתמול, מנהל בית הספר, קאסאי בבהגא, במפגש ראשון מסוגו של כ־200 מחנכים יהודים וערבים, שהתקיים במוסד "אריה" בירושלים.

המפגש התקיים ביוזמת המחלקה לחינוך לדו־קיום יהודי־ערבי של משרד החינוך, ...שהפעילו לקידום הדו־קיום. המשתתפים, בני שני העמים, הביעו תחושות מצוקה ותיסכול נוכח אירועי הימים האחרונים, השמים לאל את העבודה החינוכית שהם משקיעים בתחום זה, בבתי הספר.

מורה מכפר קאסם הצדיק את הפגנות הערבים וטען שהן תוצאה של לחץ פנימי שקודר על ערביי ישראל הרוצים שוויון. רכזת חינוך חברתי ערבייה מבית־ספר "עמל" בצפרים אמרה כי האירועים אתמול, גרמו לה מיעוטר רב. היא ציינה כי השתתפה מהאירועים ביפו, וכי לא האמינה שהם יכולים לקרות בעיר מעורבת. "אני מרגישה הפוכה אולי", הוסיפה.

מורה בתיכון בן־צבי בקרית אונו, בלומה דיכטוולד, סיפרה כי תלמידים בבית הספר מגלים חרדה לפני ביקור בכפר ערבי. לפני ביקור בכפרים ג'ת וקלנסואה שאלה: "מה יקרה לי שם?". היו שטענו כי הם מפחדים שלא ישובו מהביקור.

דיכטוולד ציינה כי בניסוי שערכה בקרב 250 תלמידי כתות י"ב, ביקשה מהם להיכנס לנעלי הערבים ולהציע דרך לחגוג את יום העצמאות בבית ספרם. מקצתם אמרו שלא היו חוגגים יום זה, לא היו מניפים את הדגל והיו מעבירים את היום כולו "באבלות". קבוצה אחרת הציעה לקיים את יום הזיכרון לחללים משני הצדדים, וקבוצה שלישית הציעה שאם... היתה מארגנת הפגנה ונושאת שלטי מחאה.

חודש המו"מ ליכוד מערך על 6 התיקים החשובים בסוכנות

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

המשא ומתן בין הליכוד למערך על חלוקת התיקים בסוכנות היהודית ובהסתדרות הציונית חודש אתמול בערב. בפגישה שבה נטלו חלק שמחה דיניץ, עוזי ברעם ורפאל לקס (מערך), גדעון פת, מתי דרובלס ואליהו בן אלישר (ליכוד) הוסכם עקרונית כי בשלב ראשון יתנהל המשא ומתן על חלוקת ששת תיקי הסוכנות, התיקים החשובים יותר. המשא ומתן על חלוקת תיקי ההסתדרות הציונית יתנהל רק לאחר שתגובש הסכמה באשר לששת תיקי הסוכנות.

אנשי המערך חזרו על הצעתם שלפיה יחזיק המערך את תיקי הרו"ח, העלייה וחצי תיק ההתיישבות ואילו הליכוד יקבל את תיקי הנוער, עליית הנוער והחצי השני של תיק ההתיישבות. אנשי הליכוד דרשו בנוסף את אחד משני התיקים - נוער חלוץ או עליה. אנשי המערך הציעו לליכוד כתיק נוסף את תיק ההגשמה. המשא ומתן ימשך בימים הקרובים.

הליכוד עדיין לא החליט סופית מי יהיה מועמדו לתפקיד הגזבר. מתי דרובלס שוקל שנית האם להציע את עצמו לתפקיד. כמועמדים הוזכרו שמותיהם של גדעון גדות, חיים קאופמן, יהושע מצא ויגאל כהן־אורגד.

בתנועת העבודה התמודדו על תיק העלייה עוזי נרקיס ואורי גורדון.

מנחה טלוויזיה ידוע במערב־גרמניה התפטר בשל עבר נאצי

בון (ע"ת). וורנר הפר, אחד ממנחי הטלוויזיה הידועים ביותר במערב־גרמניה, הגיש אתמול את התפטרותו, על רקע האשמות כי היה בשעתו פעיל בתעמולה נאצית.

בתבהעת "דר־שפיגל" האשים את הפר (74) כי כתב מאמר, שבו שיבח את הוצאתו להורג ב־1943 של המסנתרן קארל רוברט קרייזר. כן האשים השבועון את הפר בכתיבת מספר רב של מאמרים, ששיבחו את המדיניות הנאצית בתחומים שונים.

פקידים בכירים בתחנת השידור "דויטשה רונדפונק", ששידרה עד כה את תוכניתו של הפר, הודיעו אתמול שהאחר שיש לאלץ את הפר להתפטר.

זו"ר האגודה לזכויות האזרח בישראל

- האגודה לזכויות האזרח בישראל מביעה דאגה העמוקה מההתרחשויות האחרונות בשטחים המוחזקים.
- ההדרדרות של השבועות האחרונים חוזרת ומבליטה את הסתירה המהותית שבין כיבוד זכויות האדם לבין המשך השליטה על אוכלוסיה החיה תחת כיבוש צבאי.
- האגודה חוזרת ומביעה את התנגדותה התקיפה לשימוש באש חיה לפיזור הפגנות.
- מהידיעות שפורסמו בכלי התקשורת לגבי הארועים בשטחים המוחזקים, עולה חשש של פגיעות חמורות בגוף, ברכוש, בכבוד ובזכויות אחרות של תושבי השטחים במידה המחייבת חקירה מידית על ידי גוף בלתי תלוי.

אנו קוראים לעריכת חקירה כזו ללא כל דיחוי.

פרסומת

בכנסת

ועדות וסיעות / דן מרגלית

שר הביטחון: נמחיש את שליטתנו בשטחים במעצר ובגירוש המסיתים

הרמטכ"ל דן שומרון עמד על הצורך להימנע משימוש מופרז בירי: לחיילים יש הוראות המורות בנושא הפתיחה באש אך עם זאת יגנו על חייהם ● הוא מתח ביקורת מרומזת על פוליטיקאים המרבים להסתייג מעמדת ישראל

שר הביטחון יצחק רבין מסר אתמול לסיעת המערך כי הבעיה המרכזית היא עתה בעיניו להמחיש את שליטת ישראל בשטחים המוחזקים, ולעניין זה תהיה התמקדות במעצר המסיתים - אפילו הם מאות - תוך שימוש גם באמצעי של גירוש.

תנאי לכל מהלך מדיני הוא להמחיש שלא באיומי מלחמה יביאו את ישראל אל שולחן המשא ומתן. הם ידוכאו גם אם יימשך הדבר כמה ימים. ישראל תשלב תבונה וכוח.

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס דחה עתה את הוויכוחים הפנימיים בישראל וסירב להגיב על דברי הליכוד והתחיה. העיקר עתה להתלכד סביב המערך להביא להרגעת הרוחות. אש"ף מנסה לעשות הון מצער שכנראה לא תיכנן - אמר פרס - ומטרתו לשלהב את הרוחות ולהרבות מחלוקת פנימית בישראל.

שר המשטרה חיים בר־לב תיאר את השתלשלות המאורעות. לדעתו כניסת אריאל שרון לביתו ברובע העתיקה הוסיפה גל של לאומנות ומתח. אי אפשר היה לקבל אתרעות מודיעיניות כי ההתפרעויות לא היו מאורגנות.

השר עזר ויצמן אמר כי ההבדל בין העבר להווה הוא שעכשיו יש הסכם עם מצרים. מרדכי גור עמד על הצורך לדכא את המאורעות. "הכל - אמרה אורה נמיר - שפרס ורבין נעדרו מהארץ בתקופה הקריטית. חיים רמון קרא להימנע מירי. אם אין ברירה - עדיף גירוש.

ישיבת סיעת המערך סיימה יום ארוך של התמקדות ביחסים היהודיים־ערביים. (הח"כים הערביים נעדרו אתמול מדיוני הכנסת) פתח בו הרמטכ"ל דן שומרון שעמד על הצורך להימנע משימוש מופרז בירי. לחיילים יש הוראות המורות בנושא הפתיחה באש, עם זאת הם יגנו על חייהם. יש לחיילים ציוד מתאים - הדגיש שומרון.

הרמטכ"ל שיבח את קול ישראל ואת הטלוויזיה בערבית ועמד גם על מידה של אחריות שהוא מוצא בטלוויזיה הירדנית המדווחת על ההתפרעויות. דבריו הובנו כביקורת על הטלוויזיה הישראלית. הוא גם מתח ביקורת עקיפה על פוליטיקאים ישראלים המרבים להסתייג מעמדת ישראל. ערבים מתונים רומזים כי אינם יכולים להיות פחות קיצוניים מאותם פוליטיקאים יהודים ישראלים.

המערכה היא, הדגיש הרמטכ"ל, בלי הבדל של תפישה פוליטית.

לפי ח"כ מרדכי גור (מערך) נשמעו בליכוד דברים המעידים על מבוכה. משה ארנס בעד שוויון זכויות מלא ועמיתו חיים קופמן מבקש להרוס את הממשל הצבאי. צה"ל צריך להפעיל את כוחו בעוצמה שתוציא מדעתו של כל פוליטיקאי פלשתיני שאפשר להשיג תוצאות באלימות. ח"כ מנחם הכהן (מערך) נגד הטלת תפקיד הארגעה על כתפי צה"ל. היו"ר ח"כ אבא אבן (מערך) סיכם כי במצב שנוצר אפשר רק לצמצם את הסלמה. הזמן פועל לרעת ישראל. גם אילמלא השיקולים המוסריים לא יכלה ישראל למצוא פתרון צבאי למצב.

העיסוק ביחסים עם ערביי ישראל הביא ח"כים ליוזמות נוספות. ח"כ אהוד אולמרט (ליכוד) קבל אתמול בפני שר החוץ שמעון פרס על שקונסול ישראל באטלנטה מחמד מסראווה התבטא כי אינו תופש את ישראל כמדינה יהודית וכי הוא מייחל להחלפת ההמנון הלאומי "התקווה" ולשינוי כמה סמלים יהודיים נוספים או איזונם בסמלים ערביים. "התבטאויות אלה נראות לי חריגות" - כתב אולמרט לשר פרס. "דווקא על רקע אירועי הימים האחרונים נדמה לי כי היה מקום להתריע בפני הקונסול הכללי על חומרת התבטאותו." ח"כ אלעזר גרנות (מפ"ם) ששיבח את השביתה כתפארת הדמוקרטיה ציין כי קבוצות שוליות הן שגרמו לאלימות ובכך שיחקו הערבים לידי הלאומנים היהודיים.

ח"כ גאולה כהן (התחיה) הציעה לשנות את חוק החסינות. יש לשלול אותה מח"כים המסיתים נגד המדינה. היא הצביעה על מוחמד מיעארי ותופיק זיאד כמי שניצלו את החסינות להסתה נגד ישראל.

גם נסיעת ח"כי ועדת הפנים לרצועת עזה עוררה מחלוקת. ח"כ אהרן נחמיאס (מערך) קבל בפני היו"ר שלמה הלל כי היה זה ביקור פרטי של יו"ר הוועדה דב שילנסקי (ליכוד) שפגע בהתנהגות של הכנסת. הסיור יצא לדרך שלא לפי התקנון. ח"כ שילנסקי דחה את הטענות. הוא מסר כי לאחר הביקור בגוש קטיף השתכנע אתמול עוד יותר בהחלטתו.

אולם המליאה / עמוס בן־דוד

הצעת חוק למכירת חברת "ממ"ן" לידיים פרטיות

שר התחבורה חיים קורפו הגיש אתמול לקריאה ראשונה הצעת חוק שתיתן לממשלה הרשאה למכור את מניות חברת ממ"ן לידים פרטיות.

בחודש אפריל '86 החליטה הממשלה למכור 74% מהמניות שמחזיקה הממשלה בחברה. שר התחבורה העלה את ההצעה משום שעל־פי החוק הקיים הממשלה חייבת למכור את מניות החברה לרשות שדות התעופה.

ח"כים דרשו מהממשלה שתבטיח כי השירות ללקוחות לא יפגע, שכן זו איננה רק חברה ממשלתית, אלא חברה הנותנת שירות לציבור הרחב על־פי זכיון.

מאסר 3 שנים על הפרת זכויות יוצרים

הקנס המירבי על הפרת זכות יוצרים יהיה רבע מיליון שקלים, במקום 3,000 ש"ח כיום, ותקופת המאסר המרבית תהיה שלוש שנים במקום חצי שנה עד כה, כך עולה מהצעת חוק שהגיש אמש שר המשפטים אברהם שריר, לקריאה ראשונה.

השר הסביר, כי הצורך בתיקון מקורו בעיקר במכירת תקליטים וקלטות וידיאו תוך הפרת זכויות יוצרים. "הקנס היום אינו מרתיע בגלל הרווחים הגדולים הצפויים לעבריין", אמר השר.

רישוי עסקים — לעסק ולא לאדם

ח"כ יצחק ארצי מציע לאסור למכור או לסגור עסק למי שאינו בעל רישיון לנהל אותו, כך שהצו יחול על נושא העבירה ולא על העבריין אישית.

כאשר עסק, הפועל בלי רישיון עלול להיסגר על־פי פקודת בית־משפט, יכול בעל העסק למכור לאחר, ואז אין הצו חל עליו, הסביר אתמול ח"כ יצחק ארצי (המרכז הליברלי), כשהציע הצעת חוק פרטית שתתקן מצב זה.

אם תרצה רשות מקומית לסגור את העסק בכל זאת, יהיה עליה לפנות מחדש לבתי המשפט ולהוציא צו נגד הבעלים או המפעילים החדשים.

שר התחבורה חיים קורפו, הממלא כיום גם את תפקיד שר הפנים, הביע הסכמתו לתיקון, והוא הועבר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

החרם על כהנא נחלש

בהצעת אי־אמון שהגיש אתמול ח"כ מאיר כהנא (כך) ניצל מאיר כהן־אבידוב (ליכוד) את רשות הדיבור, שבדרך כלל אינה מנוצלת, ואמר שכל עוד אין מחרימים את מוחמד מיעארי מן הרשימה המתקדמת, התומך בעמדות אש"ף, אין להחרים גם את כהנא.

אהרן נחמיאס (מערך) ביקש גם הוא את רשות הדיבור, וטען נגד השוואה זו. בסופו של דבר דחתה הכנסת את הצעת האי־אמון.

מ־1 בינואר '88 תעריפים חדשים של אגרות בית משפט

(עתים). מ־1 בינואר ייכנסו לתוקף תעריפים חדשים של אגרות בתי־המשפט, הגבוהים בחלקם באלפי אחוזים מהתעריפים הקיימים.

בימים הקרובים צפוי גל גדול של תביעות אזרחיות. אזרחים ופרקליטים יזדרזו להגישן בטרם ייכנסו לתוקף האגרות החדשות.

שינוי שהוכנס לתקנות האגרות בעקבות "לחצי" לשכת עורכי־הדין נגע לסעיף הקובע, כי במקרה שבו החליטו הצדדים להעביר את הסכסוך ביניהם לבוררות, תוחזר להם מלוא האגרה וזאת בכל שלב שהוא במהלך המשפט. לשכת עורכי־הדין לחצה על הכנסת להנהיג תיקון זה על מנת לעודד הפניית סכסוכים לבוררות ובמגמה להקל את העומס הכבד הרובץ היום על בתי־המשפט.

ב־1 בינואר 1988 גם ייכנס לתוקף שינוי בחוק בתי־המשפט, לפיו תוגדל סמכותם של בתי משפט השלום לדון בתביעות כספיות עד ל־150 אלף ש"ח במקום 40 אלף ש"ח עד כה.

צוות אמריקאי בדק מתקני־מכ"ם סובייטים מדרום מערב למוסקווה

מוסקווה (ע"ת). צוות של שמונה מומחים אמריקאים סיים אתמול סיור בשני מיתקני מכ"ם סובייטים, המפרים לדעת ממשל רייגן, את תנאי האמנה נגד טילים באליסטיים, שנחתמה בין שתי המעצמות ב־1972.

בגילוי־דעת שפירסמה שגרירות ארה"ב במוסקווה, היא ציינה שהצוות בדק מרכיבים של מיתקני מכ"ם בקרבת העיר גומל, כ־530 ק"מ מדרום־מערב למוסקבה.

לטענת הממשל האמריקני, הוצבו מיתקנים אלה מחדש בגומל, לאחר שפורקו מאתר ניסויי טילים, תוך הפרת האמנה. מוסקווה טוענת כי המיתקנים אינם מופעלים.

בהודעת השגרירות נאמר כי המומחים האמריקאים הורשו לצלם במקומות שסיירו בהם. "ניתוח המידע, שנאסף בידי הצוות, ייערך לאחר שובו של הצוות לארה"ב", נאמר בהודעת השגרירות.

בחודש ספטמבר הזמינה ברית"מ משלחת של הקונגרס האמריקאי לבקר במיתקן מכ"ם גדול יותר בקירבת קראסנויארסק, שבמרכז סיביר, עקב טענה אמריקאית כי קיומו של מתקן זה מפר את האמנה נגד טילים בליסטיים. לאחר הביקור, אמרו חברי המשלחת כי אין הם בטוחים שהמתקן מפר את תנאי האמנה, או לא.

משפט דמיאניוק

האוזניים הבולטות של דמיאניוק אינן מסייעות לזיהוי המוחלט

— טוען האנתרופולוג ד"ר יאסר איסקאן שביקש להפריך קביעות של עדים מומחים של התביעה

מאת מרדכי בן טל, כתב קת"ם

(ע). עד ההגנה במשפט דמיאניוק, האנתרופולוג ד"ר יאסר איסקאן דחה אתמול, בחקירתו הנגדית את דעתו של אנתרופולוג אחר, אלכס קולי, הסבור כי בתנאים מסוימים ניתן לזהות דיוקן אדם על־פי השוואת תצלומים שלו מתקופות שונות. איסקאן אמר כי עמדתו של קולי מבוססת על נסיונו בלבד, ואין לה בסיס מדעי.

איסקאן לא היה מוכן לסגת מחוות דעתו שהביע בחקירה הראשית, כי לא ניתן לזהות אדם על־ידי השוואה בין תצלומים. הוא הסכים עם זאת עם התובע שקד, שניתן לעשות השוואה בין גולגולת לבין תצלום וגם בין גולגולת לבין תצלום רנטגן. ההבדל, לדבריו, הוא בכך שבשני המקרים הראשונים, ניתן להתאים את זוית הגולגולת לזוית של הדיוקן בתצלום, דבר שלא ניתן לעשות על־ידי השוואת תצלום לתצלום.

התובע שקד ניסה, במהלך החקירה, לערער את מהימנותו המקצועית של העד על־ידי העלאת ספקות לגבי שיטות החקירה שלו והמסקנות שהוא הסיק.

בתחילת החקירה התייחס התובע לסקר שעשה העד על־פי 192 תצלומים של אחד המחזורים בבית הספר לטיס בארצות־הברית. איסקאן, שביקש לבדוק את שכיחות האוזניים המוזקרות בראשם של בני אדם, מצא בבדיקת תצלומי מחזור פרחי הטיס, כי ללמעלה מ־78% היו אוזניים בולטות, בעוד שאוזני היתר לא בלטו.

כזכור הסיק העד בעדותו הראשית כי ל־50% ויותר מבני האדם בעולם אוזניים בולטות. איסקאן ביקש בדרך זו להפריך קביעות של עדים מומחים של התביעה, כי אוזניים מוזקרות מסייעות לזיהוי דמיאניוק מאחר שזה דבר בולט בכל תמונותיו, לרבות התצלום שבתעודת טרווניקי וכן בפניו של הנאשם כיום.

שקד שאל את העד כיצד הגיע למסקנה כללית על־פי מידגם־מקרי שעשה בתמונות של חניכים בקורס טיס. התובע טען כי זו אוכלוסיה מיוחדת במינה, בעלת אפיונים מוגדרים.

העד אמר כי לא ביקש להגיע למסקנה כללית מן הסקר. "ביקשתי תצלומים של צעירים ממספרים קצר ורציתי לבדוק כיצד נראות האוזניים שלהם. נטלתי ספר מחזור ובדקתי את התצלומים שבו. המסקנות הן לגבי אותו סקר בלבד".

העד הסכים עם התובע כי אי אפשר להסיק מסקנות ברורות מסקר זה לגבי אוכלוסיות אחרות ובודאי לא לגבי אוכלוסית ארה"ב והעולם כולו.

זימון חוזר לפטרישיה סמית

הסנגור יורם שפטל הגיש אתמול בקשה לבית המשפט לזימון מחודש של עדת התביעה, ד"ר פטרישיה סמית, כעדה מטעם ההגנה.

שפטל נימק בקשתו בכך שהחוט השני בעדותה של ד"ר סמית היה, שהקהיליה המדעית מקבלת כתאוריה מוכחת את האפשרות של זיהוי פנים על־ידי השוואה בין תצלומים". שפטל טען כי לעמדה זו אין שחר, יד או רגל, והוא מבקש לחקור את העדה בעניין זה.

בבקשתו טען כי, עוד לפני שד"ר סמית העידה מטעם התביעה, היתה ברשותה במשך חצי שנה חוות דעת רשמית של מעבדת הצילום של המשטרה הפדרלית בקשר לתמונות דמיאניוק בהשוואה לתמונה המופיעה במסמך טרווניקי השנוי במחלוקת.

שפטל טען כי חוות הדעת של האפ.בי.איי. קובעת חד־משמעית שאי אפשר לזהות באופן מוחלט את דמיאניוק על־פי אותן התמונות.

עוד טען כי בחוות דעת זהה שכתב ד"ר אורטנר, מדען בכיר במכון סמית'סוניאן בוושינגטון, הוזהר כי השוואת תמונות לצורך זיהוי, הביא לטעויות רבות בזיהוי אנשים בעבר.

חוות דעת זו, טען שפטל, היתה גם היא בידי ד"ר סמית. לדבריו נגרם נזק רב לסנגוריה בשל הסתרת המידע הזה מן הסנגורים ומבית המשפט.

שפטל גם ביקש שיאפשרו לו להתגבר לשאלות התובע בחקירה נגדית, למרות שלא הוא ניהל את החקירה הראשית של העד. שפטל נימק זאת בכך, כי הוא הסנגור הישראלי היחידי בצוות הסנגוריה, והיחיד שמתמצא בסדרי הדין בבית המשפט בישראל.

חכ"ם בגוש קטיף: תשובה לטרור היא עוד מתיישבים

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

ח"כ דב שילנסקי

"הפיתרון למצב הקיים באיזור הוא הגדלה וחיזוק ההתיישבות היהודית. יש לפעול ביד חזקה להדברת הטרור ולתת למתיישבים הרגשה שאינם לבד", כך אמר אתמול חבר הכנסת דב שילנסקי יושב ראש ועדת הפנים של הכנסת שביקר יחד עם חברים נוספים בוועדה בישובים היהודיים בגוש קטיף, אך לא נכנסו לעזה בהוראת יו"ר הכנסת.

חברי הוועדה ביניהם ח"כ אברהם ורדיגר (מפד"ל), יגאל כהן (ליכוד), אמל נאסר א־דין (ליכוד), וחברים נוספים הגיעו בשעות הבוקר לגוש קטיף ונועדו עם ראש המועצה.

חברי הכנסת אמרו למתיישבים כי התשובה לטרור היא תוספת ישובים ותוספת מתיישבים. "לחבל עזה יש חשיבות ממעלה ראשונה ואנו נסייע לכם בכל דרך אפשרית להמשיך את התפתחות החבל ושגשוגו", אמרו חברי הכנסת.

חברי הוועדה אף הבטיחו לכסות את גרעונות המועצה לשנת התקציב הנוכחית, ולסייע למלון הורקטיף הנמצא במצב קשה.

נבו יחזיר לעיריית הרצליה 3000 ש"ח שהוצאו בבחירות

(ע). שופטת בית־משפט השלום בהרצליה קבעה אתמול כי ראש עיריית הרצליה לשעבר, יוסף נבו, חייב להחזיר לעירייה 3,000 ש"ח בגין שימוש בכספי ציבור לפירסום תעמולת בחירות.

הפרשה החלה כאשר בעל העיתון "הרצליה־שלי", אלי מזרחי, תבע לפני כ־3 שנים מראש עיריית הרצליה אלי לנדאו לשלם עבור פירסום מתקופת כהונתו של יוסף נבו כראש עירייה על פעולותיה.

ראש העירייה, אלי לנדאו, דחה תביעה זו, ולפני כחצי שנה החליט בית המשפט שעיריית הרצליה חייבת לשלם לבעל העיתון 3,000 ש"ח עבור הפירסום.

עיריית הרצליה ערערה. בדיון שהתקיים אתמול אמרה השופטת שחלק גדול מחומר זה מעניין את הציבור, כמו פעולות תרבות, אמנות, ספורט ועוד, ולכל ראש עירייה הזכות לפרסם חומר זה על חשבון העירייה.

השופטת פסלה קטעי עיתונות שעסקו בנבו אישית כשנבחר על־ידי מפלגת העבודה. על יסוד נתונים אלה פסקה שהעירייה חייבת לשלם לבעל הדפוס 3,000 ש"ח, ואילו נבו ישלם לעירייה סכום זהה.

מצרים נעזרת במערב לייצור נשק ומייצאת לעולם השלישי

מאת אליהו זהבי סופר "הארץ" בקופנהאגן

(קופנהאגן, מיוחד ל"הארץ"). כתבים שהורשו לסקר לאחרונה את תעשיית הנשק המצרית מדווחים כי תעשיית הנשק המצרית הנעזרת בידע ממדינות המערב הצליחה לייצר כמה מערכות חדישות כגון טילים אנטי אוויריים ושיפוץ נשק סובייטי מיושן.

תעשיה זו מעסיקה כיום כ־60,000 פועלים ונעזרת בשיתוף פעולה עם יצרני נשק בארה"ב, צרפת, שוודיה, שוויץ, אוסטריה, איטליה ומערב־גרמניה.

הכתבים דיווחו עוד כי מצרים מוכרת את הנשק שהיא מייצרת ומשפצת למדינות העולם השלישי. פקידים מצרים טוענים כי הכנסות ייצוא הנשק מהוות כיום את המקור הרביעי בהכנסות מצרים.

הורחקו תלמידות שרצו להתנדב לשרות לאומי

מאת גדעון אלון סופר "הארץ"

גורמים חרדיים מפעילים באחרונה לחצים כבדים, על בנות דתיות למנוע מהן להתנדב לשרות־לאומי.

לסופר "הארץ" נודע כי מבית־ס החרדי "בית־יעקב" בירושלים הורחקו כמה תלמידות מכתה י"ב, לאחר שלהנהלת ביה"ס נודע שהן עומדות להתנדב לשירות־לאומי. לטענות זאת כ־50 בנות מבתי־ספר חרדיים, המשתייכים לחינוך העצמאי השתלבו במסגרת השירות הלאומי לבנות.

כמו כן נודע כי בתיה"ס של החינוך העצמאי אוסרים על נציגי האגודה להתנדבות העם להיכנס לתחומי בתיה"ס שלהם לשכנע אותן להצטרף לשירות־לאומי לבנות.

סופר "הארץ" מציין כי באגודה להתנדבות בעם פועלות כיום כ־3,200 בנות, העוסקות בעיקר בפעולות חינוכיות בערי פיתוח, סיוע למערכת הבריאות, קליטת עולים חדשים, פעילות התנדבותית בקיבוצים ושיקום שכונות.

הבנות, המצטרפות לשירות לאומי הן בנות שהצהירו על היותן דתיות. הן עוזרות מבתי ידע ביהדות ובהלכה ונדרשות לשמור על אורח חיים דתי.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

Lotus® 123 GAASH® 123

גירסה חדשה לתוכנת GAASH

1. הקשת טקסט בעברית במקור.
2. אין צורך בהכנסת דיסקט בזמן הפעלה.
3. הצגה והדפסה טבלאות.
4. הפעלת התוכנית וה־GRAASH עם קובץ הגדרות (set) משותף.
5. driver נוסף למסך AT&T הקיים במחשבי Olivetti

משווק לוטוס בישראל
ראש שרותי תוכנה בע"מ
רח' ארבע ארצות 15, ת"א 62486
טל. 03-237055, 234976

תסתלק הממשלה עכשיו

ההדרדרות בשטחים מעידה שמדיניות חוסר התקוה של ראש הממשלה מיצתה את עצמה לדעת.

נלך לבחירות **עכשיו** כשבמרכזן בחירה חדה: הידברות שלום ופשרה מול המשך מדיניות הכיבוש

שמיר האחראי הישיר והמיידי למצב התפטר מייד!

מצעד

מוצאי שבת 26.12.87 בשעה 18.30
מקום המפגש: כיכר ציון, ירושלים

שלום עכשיו

ת"ד 24288 ירושלים חשבון בנק 105-925950, הבנק הבינלאומי הראשון, סניף ראשי ירושלים

صكنا من الاهل

هكذا عن الاحتلال

יחידות החילוץ הגיעו רק תשע שעות לאחר ההתנגשות עם המכלית

2000 נספו באסון בפיליפינים; המעבורת היתה רשאית להשיט 608 נוסעים בלבד

על הסיפון היו אלף ילדים • במהלך ההפלגה האזינו הנוסעים לשירי אהבה ודיברו על המסיבות המחכות להם במאנילה ועל מסעי הקניות שהם מתכוונים לערוך בבירה • 961 דולר הציעה חברת הספנות למשפחות הנספים עבור כל אחד מנוסעי המעבורת שנהרג

מנילה (עי"ר, ע"צ). חוששים שלמעלה מ־2,000 בני אדם ניספו בים בוער, כאשר המעבורת "דונה פאז" שקעה במצולות ביום א' בלילה לאחר שהתנגשה עם מיכלית.

פקידים אמרו, כי כ־1,500 בני אדם קנו כרטיסים למסע חג המולד למנילה מאיים השוכנים מדרום־מזרח לבירה.

"אני סבור שעל סיפון האוניה היו כ־1,000 ילדים", סיפר אלמאריו באלאבאיי, אחד מ־27 הנוסעים שניצלו. יצויין, כי אין צורך לרכוש כרטיסים עבור ילדים.

נשיאת הפיליפינים קוראסון אקינו אמרה אתמול כי אסון המעבורת הוא "אסון־לאומי בעל ממדים נוראים". היא קראה לנקוט צעדים חריפים נגד האחראים לאסון.

נשיאת הפיליפינים הודיעה כי יחקרו נסיבות ההתנגשות בין המעבורת למיכלית, וכי יש להקים קרן סיוע למשפחות של 1,480 האנשים הנעדרים לפי המבין הרשמי.

בטוקיו אמר אורח יפאני שאוניית המעבורת היתה בעבר בבעלותו, כי "דונה־פאז" רשאית להוביל 608 נוסעים בלבד.

אקינורו אוהטה, פקיד בכיר של חברת השייט היפנית "ריוקיו־קאיון קאישה" ציין כי אוניית המעבורת נבנתה ב־1963 ונרכשה על־ידי חברה זו כדי להפליג בין שני נמלים בדרום־יפאן.

באוקטובר 1975 נמכרה אוניית המעבורת לחברת השייט הפיליפינית "סולפיציו־שיפינג".

רצוי לחגוג את חג המולד

הכל חשבו על חגיגות חג המולד כאשר הספינה הלבנה הפליגה מנמל באזור כפרי בפיליפינים ועל מסיבות איכרים שיצאו למסיבות משפחתיות במאנילה. "חשבתי רק על חג המולד, ואני מניח שכל האחרים חשבו על אותו דבר", סיפר אחד הניצולים.

במהלך 16 שעות הפלגת המעבורת האזינו הנוסעים לשירי אהבה שבקעו מטרנזיסטור, ודיברו על המסיבות המחכות להם במאנילה ועל מסעי הקניות שהם מתכוונים לערוך בבירה.

לפתע הופיע גבר עם סכין בידו וחזהו מוכתם בדם. "היה זה שעה לפני ההתנגשות והוא עורר בהלה באניה. הוא ניסה להתאבד, ולאחר מכן רץ אחרי נוסעים אחרים", אמר סאלוואדור באקסאל, רייג שניצל גם הוא.

"שני חיילים על הסיפון הפילו אותו במהלומה על הראש. הם כבלו אותו והחזו אותו לאחד התאים". באקסאל הוסיף כי הוא עדיין חושב על הגבר ומדוע רצה להתאבד מול אנשים כה רבים, כאשר שמע קול התנפצות מתכת במתכת.

הוא סיפר כי ראה את המכלית ליד דופן המעבורת. "האורות בספינה כבו, המנועים דממו, להבות ניתזו מהים, והקיפו את כולנו", נזכר באקסאל.

"רבים מהנוסעים, ניסו לישון אותה שעה, אך לפתע התחילו להתרוצץ על הסיפון. רצתי אל בתי אלורדה, נשאתי אותה על גבי וקפצנו לים", הוסיף.

"במשך כ־15 דקות, שמעתי אנשים בים זועקים לעזרה. לאחר מכן היה הכל שקט, וידעתי שכולם טבעו", אמר. בתו בת ה־18 היא האשה היחידה שניצלה באסון.

ארמאנדו לאמוניקה (28), שהפליג עם אשתו וילדה בת שלוש שנים, ישן כאשר אשתו העירה אותו בזעקותיה.

"לא הצלחתי למצוא אפודת־הצלה, ולכן פשוט קפצתי לים. לא חשבתי על אשתי או על בתי. חשבתי רק שאני חייב להציל את עצמי" סיפר.

אחרי 8 שעות קראו לעזרה

השלטונות הפיליפיניים המתינו כמעט שמונה שעות עד שביקשו עזרה מממונה חילוץ של הצבא האמריקאי המוצב במדינה, כך מסרו אתמול דוברים אמריקאים רשמיים. נראה כי עיכוב זה היה תוצאה של אחת מתקלות התקשורתיות, שגרמו לאיחור בבואם של צוותי חילוץ. פקידים במאנילה אמרו כי שמעו על האסון ביום ב' ב־7:00 בבוקר, תשע שעות לאחר שהאסון אירע.

קפינה בחיל הים האמריקאי מסרה כי רק שבע שעות אחר־כך, בשעה 14:40, פנו ליחידת החילוץ של הבסיס האמריקאי המקומי. "תוך כ־30 דקות, הוזנקו שלושה מסוקים", אמרה ג'אניק, דוברת בסיס חיל האוויר קלארק מצפון למאנילה.

יחידת החילוץ האווירית ה־31 בבסיס קלארק היא אחת מיחידות החילוץ בעלות הציוד הטוב ביותר באזור. יחידה זו נמצאת בכוננות 24 שעות ביממה.

מקור צבאי מערבי אמר, כי נראה שהגישה האנטי־אמריקאית הגוברת והולכת בפיליפינים היא שגרמה לרתיעת השלטונות בפיליפינים לבקש עזרה מוושינגטון.

פיצוי של 961 דולרים הציעה חברת הספנות, בעלת המעבורת, למשפחות הנספים עבור כל אחד מנוסעי המעבורת שנהרג. מתברר כי החברה תאלץ לשלם כ־מיליון וארבעמאות אלף דולר פיצוי למשפחות.

גורמי ספנות מסרו כי סכום זה הוא הסכום שחייבת החברה לשלם על־פי החוק. נשיאת הפיליפינים אמרה כי היא תפעל להקים קרן שתסייע למשפחות הנספים באסון.

בני משפחה של הנעדרים מן המעבורת "דונה פז" שטבעה במימי הפיליפינים, ממתינים לחדשות מפעולות ההצלה. אך אין תקווה: רק בודדים ניצלו מתוך 1,500 הנוסעים. (תצלום: אי־פי)

משלחת כלכלית סובייטית רמת־דרג מבקרת בקאהיר

קאהיר (ע"צ). משלחת כלכלית סובייטית רמת־דרג, ובראשה סגן שר סובייטי לסחר־חוץ, ולאדימיר ניקולאי בורמיסטרוב, באה אתמול לקהיר לביקור רשמי של שמונה ימים.

הגרלת הפיס של חג המולד בספרד: 745 מיליון דולר

מאדריד (ע"ר). ספרד עצרה אתמול את נשימתה, כאשר הגרלת הפיס של חג המולד, הגדולה בעולם, פיזרה 745 מיליון דולר בין זוכים רבים ברחבי המדינה, כולל בישוף קאתולי.

תחנות הרדיו במדינה הפסיקו את מהדורות החדשות, ומיליוני צופי טלוויזיה מהופנטים עקבו אחר יתומים שסובבו כמה שעות מעין חביות ענק לבחור מאות מספרים זוכים.

ההגרלה השנה היתה הגדולה ביותר מעולם, אך לא היה בה מנצח גדול. הפרס הראשי, "אל גורדו" (השמן) בסך 2.2 מיליון דולר, התחלק בין מאות אנשים, כולל הבישוף ממאיורקה שזכה ב־72,000 דולר.

38 מיליון אזרחי ספרד הוציאו יותר מ־909 מיליון דולר, סכום של 25 דולר לנפש לרכוש כרטיסי הגרלה.

מחיר של כרטיס אחד היה 227 דולר, אולם רוב המהמרים קנו כרטיסים במשותף עם ידידים או עמיתים בעבודה.

הצעת חוק באיטליה: שופטים ישלמו משכרם על שגיאותיהם

רומא (ע"ר). בית הנבחרים של איטליה אישר הצעת חוק שתחייב שופטים לשלם דמי־נזיקין אזרחיים משכרם על שגיאותיהם.

החוק, שעליו מתחו השופטים ביקורת חריפה, אושר ברוב של 384 קולות נגד 74, 14 חברי פרלמנט נמנעו. החוק הועבר לסנאט לשיקול נוסף. שר המשפטים ג'וליאנו ואסאלי אמר אחרי ההצבעה, כי כל סעיף בהצעת החוק עורר ויכוחים סוערים.

הצעת החוק נוסחה לאחר משאל־עם בנובמבר, שבהם צידדו אזרחי איטליה ברוב מוחץ לחייב את המערכת השיפוטית לאחריות כלפי הציבור על שגיאות שהיא עושה.

על־פי הצעת החוק, תהיה המדינה אחראית לתשלום פיצויים לאזרח במקרה של שגיאות חמורות מצד שופטים, אך היא, מצידה, תוכל לדרוש פיצויים מהשופטים עד שליש משכרם השנתי.

"רק לאותם שופטים המסתתרים מאחורי מסכים פוליטיים, יש סיבה־להשחש", אמר חבר־הפרלמנט הליברלי, אלפרדו ביונדי.

השופטים טענו, כי הפוליטיקאים מנסים להטיל עליהם את האשמה לחוקים גרועים. הם חוששים כי יהיו פגיעים מצד קבוצות עשירות ורבות השפעה כגון: הפשע המאורגן או אפילו הפוליטיקאים עצמם.

משפחות חד מיניות בדנמרק יוכרו ע"י החוק

מאת אליהו זהבי, סופר "הארץ" בקופנהאגן

(קופנהאגן, מיוחד ל"הארץ"). דנמרק תהיה המדינה הראשונה בעולם שתעניק הכרה משפטית לבני־זוג ממין אחד כמשפחה.

לאחר שנים של מאבק ציבורי יש כיום רוב בקרב צירי בית הנבחרים הדני להצעת חוק, שתעניק הכרה משפטית לשני גברים או שתי נשים כמשפחה. החוק החדש, לכשיאושר בבית הנבחרים, יכיר בזכות ירושה של אחד מבני הזוג, רישום משותף של רכוש, הכרה בתחום שומות־מס, הכנסה וכד'.

פורמאלית יהיה מצבם של בני־זוג חד־מיני דומה לזה של משפחה דו־מינית, להוציא זכות אחת, ייאסר על בני־משפחה חד־מינית לאמץ ילד. כיום אוסר החוק על אשה לסבית, החיה חיי משפחה עם אשה אחרת לקבל טיפול הפריה מלאכותית על חשבון המדינה.

רק מפלגה אחת, המפלגה הנוצרית, התנגדה להצעת החוק, שלדעתה תציב על דנמרק את קלון בין־לאומי. יוזמי החוק מצפים כי יאושר בקיץ.

עיראק תקפה 4 מיכליות נפט במפרץ

(ע"צ, ע"ר). מטוסי עיראק תקפו אתמול ארבע מיכליות־ענק המשמשות לאיחסון נפט גולמי ליד האי האיראני לאראק, כך מסרו מקורות ספנות במפרץ.

שתיים מהמיכליות מניפות דגל בריטי, "בורמה אינטרפרייז" ו"בורמה אגרמנט".

כן נפגעו שתי מיכליות ליבריות. אחת מהן, "סיוויז ג'ייאנט", היא המיכלית הגדולה בעולם.

חומייני: מותר לצפות בכדורגלנים חשופי־רגליים במצפון נקי

ניקוסיה (ע"ר). האיראנים רשאים לצפות בכדורגלנים ובמתאבקים חשופי רגליים בטלוויזיה, במצפון נקי, כך בישר אמש האייתוללה חומייני לעמו.

בתשובה לשאלת כתבי הרדיו והטלוויזיה אמר חומייני כי "מבחינה דתית אין שום דבר פסול בצפייה בסרטים ובתכניות כאלה, ורבים מהם אפילו מאלפים".

במכתבים רבים שפורסמו בעיתוני טהראן, הביעו מוסלמים איראנים התנגדות להקרנת סרטים זרים בטלוויזיה, שבהם נראות נשים ללא כיסוי ראש, ולסיקור אירועי ספורט, שבהם נראים גברים חשופי רגליים.

הקונגרס אישר הקטנת הגרעונות בתקציב 88/9

עיקר הוויכוח היה על הסיוע לקונטרס

וואשינגטון (ע"ר וע"צ). הקונגרס האמריקאי אישר אתמול לפנות בוקר קיצוצים בסך 76 מיליארד דולר בגרעונות של התקציבים לשנים 1988 ו־1989, ועתה דרושה רק חתימתו של הנשיא רייגן.

לאחר מאבקים פוליטיים — בעיקר בעניין הסיוע למורדי ה"קונטראס" של ניקאראגואה — אישרו הסנאט ובית הנבחרים שבשליטת הדמוקרטים תקציב־פשרה, שנועדו להתחשב בהסתייגויות ובדרישות של הנשיא רייגן.

רייגן, שדרש והשיג את הכללתו של סכום בסך 8.1 מיליוני דולר בסיוע ל"קונטראס", עומד קרוב לוודאי לחתום על החוקים.

אם כי הקיצוצים בגרעונות נעשו בתגובה על התמוטטות הבורסות באמצע אוקטובר, הרי הויכוחים הנרגשים ביותר התנהלו על המימון למורדים של ניקאראגואה.

התקציב לשנת 1988, בסך 600 מיליארד דולר, אושר בבית הנבחרים ברוב של כל קול אחד בלבד — 209 בעד ו־208 נגד. בסנאט אושר התקציב ב־59 נגד 30 קולות.

סילוויו קונטה, חבר בית הנבחרים מטעם הרפובליקאים, אמר "הצבעתנו היתה מתוך מחאה על מדיניות מוטעית באמריקה התיכונה".

בתקציב זה יש קיצוצים ב־30.2 מיליארד דולר בהשוואה לגרעון שהיה מתוכנן קודם לכן.

הגרעון של תקציב 1989 יוקטן ב־46 מיליארד דולר נוספים. הקיצוצים יבוצעו הודות למיסים חדשים בסך 23 מיליארד דולר תוך שנתיים. רוב המיסים החדשים יפלו על חברות.

יש גם מספר צעדים אחרים, כולל קיצוצים בהוצאות של הממשלה, מכירת נכסים ממשלתיים ושיפור בגביית מיסים.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

דחפון
שרות הודעות מלבני של דחף
לבעלי כרטיס־אשראי
03-611001

אנו מודיעים בצער רב על פטירת
אבינו וסבנו היקר
ר' אברהם גופין
שנפטר בשיבה טובה
ההלוויה תתקיים היום יום רביעי ב' בטבת תשמ"ח 23.12.87 בשעה 12.30
בבית העלמין כפר סמיר, בחיפה.
המתאבלים:
משפחות: ד"ר מרים ואוסיאס שטינפלד
ד"ר לורו ורות גופין
ד"ר חיים ורוזה גופין

לדבורה אלסר
משתתפים באבלך במות
אביך ז"ל
אורי ונחמה דורי
דוד ואילנה כץ
דני וטובה שהם
ספי ויעל קרביץ

לדבורה אלסר
משתתפים באבלך במות
אביך ז"ל
א. דורי
חברה לעבודות הנדסיות בע"מ

אשתי
צפורה דבוש (לבית גרינבוים)
איננה
ההלויה תצא היום, יום רביעי ב' טבת תשמ"ח 23/12/87
בשעה 11.30 מבית ההלויות רח' דפנה 5 ת"א
לבית העלמין בחולון.
יושבים שבעה ברחוב משמרת 67 ת"א.
דבוש חיים

לאבי חממי ולמשפחה
איתכם באבלכם במות האם
לאה ז"ל
ההנהלה וצוות העובדים מכור סחר פנים
סולכור — דגן סחר
א.נ.ק — סולניר
סולור — נ. רייסנר
חוסן — ציקלג
ישראטל — גמדא

אם משפחתנו אהובת נפשנו
ברטה קרני
אלמנת ד"ר נחום קרני (קירסנינסקי)
הלכה לעולמה ביום ל' בכסלו
נפגש ללוותה ביום שישי ה־25/12/87 בשעה 11.00 בשער בית העלמין קרית שאול
האבלים: ילדיה: גילה ומישאל כספי
רבקה ואברהם ב. יהושע
נכדיה: אבשלום, סיון, גדעון, נחום
אחיה: אלק קרמר וב"ב — פיטסבורג
וכל המשפחה
נשב שבעה בבית קרני דרך הים 102 חיפה

במלאת שלושים לפטירתה של אמנו וסבתנו האהובה
בלה גרינבוים ז"ל
תיערך אזכרה וטקס גילוי מצבה ביום שישי ד' טבת תשמ"ח (25.12.87)
שעה 11.00 בבוקר בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים
נפגשים ליד השער הראשי בשעה 10.45
המשפחה

לאבי חממי
מנכ"ל כור סחר פנים
איתך באבלך על מות האם
לאה ז"ל
כור סחר בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

לחברינו אבי חממי
משתתפים בצערך על מות
אמך
כור — קבוצת מוצרי־צריכה

לאבי חממי
אתך באבלך על מות
האם ז"ל
כור פלדה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים
על פטירת יקירנו
אליהו מקובר
ההלוויה תתקיים מחר, יום חמישי, 24.12.87 בשעה
11.00 לפנה"צ בבית העלמין בכפר סמיר, בחיפה
נפגשים בכניסה הראשית לבית העלמין
המשפחה המתאבלת

המשכים מעמוד 1

המצב בשטחים

(סוף מעמוד 1)

מסע מעצרים

שלטונות הביטחון פתחו במסע מעצרים של החשודים בפעילות עויינת ובהסתה במקומות שונים בשטחים. בעתיד הקרוב מתכוונים במערכת הביטחון להקשיח את מדיניות גירושם של החשודים בפעילות התרעית, ולהפעיל מספר רב של צווי מעצר מינהלי נגד תושבים שיחשדו בפעילות עוינת. נראה שלא יינקטו אמצעי ענישה הרתעה שלא ננקטו בעבר, אלא ייעשה שימוש נרחב יותר באמצעים הקיימים.

עם הירידה בהיקף הפרות הסדר אתמול, חידשו את יציאתם לעבודה בישראל מרבית הפועלים מהגדה המערבית ומרצועת עזה. במרבית הערים התחדשו חיי המסחר באופן חלקי. בכל זאת נרשמו כמה תקריות אלימות, ובכמה ערים השתררה עדיין שביתת מסחר־כמעט מלאה.

ברצועת עזה נהרג תושב מקומי מאש חיילים בהתנגשות אלימה, ובגדה המערבית נפצעו לפחות ארבעה תושבים בעימותים עם כוחות הביטחון.

תושב ג'נין, מחמוד רשאד אל־קייסי (20), שנפצע שלשום בראשו מירויות שוטרי משמר הגבול, מת אתמול מפצעיו בבית החולים רמב"ם בחיפה. בתקרית זו, לדברי מקורות צבאיים, הותקף סיור של משמר הגבול במטר של כ־20 בקבוקי תבערה.

אתמול שוב הותקף כוח של מג"ב בבקבוק תבערה בג'נין. מקורות צבאיים מסרו כי שוטרי הסיור ירו אל אדם שזוהה כמשליך הבקבוק, ופצעו אותו ברגלו.

תקרית שבמהלכה נורו מפגינים היתה גם בעיירה יטא, בדרום הר־חברון. מקורות צבאיים מסרו כי כוח של צה"ל נקלע להפגנה אלימה, וכי החיילים נאלצו לירות ירויות, שגרמו לפציעתם של שני צעירים. המקורות מסרו כי צעיר מהעיירה אידנא שליד חברון הובא לבית חולים בחברון כשהוא פצוע מקליע, ונבדקת אפשרות כי גם הוא נפצע בתקרית זו. מקורות ערביים בחברון מסרו כי בתקרית ביטא היו עוד כמה פצועים, ביניהם ילדה, אך לידיעה זו לא הושג אישור ממקורות צבאיים.

במוקדים שונים בגדה המערבית, במיוחד סביב העיר רמאללה, היו תקריות שונות של יידויי אבנים, הבערת צמיגים, הצבת מחסומים ומחסומי אבנים, אך בהיקף מצומצם למדי בהשוואה לימים א' וב' השבוע. על מחנה הפליטים אל־אמערי שליד רמאללה הוטל עוצר בעקבות הפגנה אלימה של תושבים מהמחנה. חיילים נראו עורכים סריקות מבית לבית לאיתור המפגינים. בעת ההפגנה הסתייעו כוחות הביטחון במסוק של חיל האוויר, שהפעיל גז מדמיע לפיזור המפגינים.

נסגרו מוסדות לימוד

בתגובה על תקריות של הפרת הסדר הציבורי, שבהן נטלו חלק תלמידים ממוסדות חינוך שונים בגדה, הורה אתמול אלוף פיקוד המרכז על סגירתם של ארבעה מוסדות חינוך על־תיכוניים למשך חודש ימים: מכללת אבו־דיס, הסמינר למורות "ארטיה" ברמאללה, הסמינר למורים ברמאללה - שניהם מוסדות של אונר"א - וכן מכללת "שיוחי" בביתוניה שליד רמאללה.

ראש המינהל האזרחי ביו"ש, תא"ל ישעיהו ארז, הורה על המשך השבתת הלימודים הכללית בכל 800 בתי הספר בגדה המערבית עד יום א', במטרה למנוע התארגנות תלמידים בבתי הספר להפגנות.

בהוראתו נאסרה אתמול הפצתו של היומון המזרח־ירושלמי "אל־קודס" בגדה המערבית וברצועת עזה למשך חודש. העיתון יופץ בתקופה זו רק בתחומי מדינת ישראל. מקורות בטחוניים מסרו כי הסיבה לצעד היא פירסומו של תצלום שלא הוגש לעיון הצנזורה, והוא מוגדר "חומר הסתה". בתצלום נראה חייל של משמר הגבול ברצועת עזה שבידו רימון גז מדמיע, והוא מפנה את גבו לקבוצה של מפגינים הצעירים דגל פלשתין. בכיתוב לתמונה נאמר כי החייל נסוג במהלך "תהלוכה שלווה" שבה השתתפו אלפי אנשים. עורך העיתון, מחמוד אבו־זלוף אמר בתגובה כי נעשה לעיתון עוול, וכי הצעד הינו "צעד נקמני של הממשל הצבאי".

תקרית חמורה בג'יבליה

לאחר יום שקט, יחסית, ברצועת עזה ארעה אתמול לפנות ערב תקרית חמורה במחנה הפליטים ג'יבליה וכתוצאה מהתקרית נהרג צעיר בן 19 חאלד טאלב שאקר אחמד, וכמה צעירים נפצעו קשה.

התקרית ארעה כאשר המון סוער יצא להפגנות במחנה הפליטים ג'יבליה והחל ליידות אבנים על חיילי צה"ל. החיילים ראו כי מדובר בסכנת חיים, ירו באוויר ואחר כך, בלית ברירה, ירו לעבר ההמון.

מקורות ערביים מסרו כי כוחות צה"ל גדולים נכנסו בשעת מסירת ידיעה זו לעשרות בתים בג'יבליה, היכו את התושבים והפעילו גז מדמיע.

אמצעים חדשים לפיזור הפגנות

"כמה מיחידות צה"ל קיבלו אמצעים חדשים לפיזור הפגנות ביהודה, שומרון ועזה, אך איננו מוכן לפרט אילו אמצעים", כך גילה אתמול שר הביטחון יצחק רבין בעת שערך ביקור ברצועת עזה. 12 שעות לאחר שחזר ארצה הגיע השר לרצועה, סייר ברחוב עומאר אל מוכתר, ושוחח עם סוחרים. כוחות גדולים של צבא שהיו בעזה ואיבטחו את ביקור השר.

(סוף מעמוד 1)

רוחם של שרים בממשלה.

שר האוצר משה נסים אמר כי לא דן בנושא המסובסדים בפגישתו עם מזכיר ההסתדרות. הוא ציין כי אומנם קיימת בידו אפשרות לייקר את המסובסדים גם בלא הסכמת ההסתדרות ואולם יש לכבד הסכמים ועל כן לא יבצע ייקור חד צדדי.

אשר לידיעות שלפיהן נסוג האוצר מכוונתו להטיל צעדים בתחומי הבריאות והחינוך אמר נסים כי הוא שמע על כך בכלי התקשורת. "הגשנו לממשלה הצעת קיצוצים הכוללת רעיונות שונים העולים על הסכום שביקשנו לקצץ, כדי שתבחר ותחליט כיצד לקצץ". נסים העריך כי ניתן להשיג רוב בממשלה להצעת התקציב הכוללת צעדים בתחומי החינוך הבריאות.

בישיבה הקרובה

הוא אמר שיש לאשר התקציב בישיבתה הקרובה של הממשלה כי יש גבול למה שהעניין יכול להמשך. ההערכה היא ששר האוצר לשעבר יצחק מודעי עשוי לתמוך בסופו של דבר בתקציב שבו הצעות קיצוץ בתחומי הבריאות והחינוך. בכנסת הודיע מודעי כי הוא עשוי שלא להשתתף בהצבעה. נוכח התנגדות שרים מהמערך ומהליכוד להצעת התקציב אמר נסים: "אני מאוד רוצה שהממשלה כגוש אחד תתייצב לשמור על המשק הציבורי. לא הייתי רוצה לגלות שגוש אחד פועל באופן שעלול לסכן את הציבור, שכן על ממשלת האחדות לפעול "כתף אל כתף".

נסים וקיסר גם הסכימו על פיטורי 200 עובדים נוספים במפעל

נסים־קיסר

מנועי בית שמש כדי לייעל את העבודה במפעל ולהפחית מהוצאותיו. הוסכם כי הממשלה תממן את פיצויי הפיטורין לעובדים המפוטרים. שר האוצר אמר כי הוא מקווה שיהיה משא ומתן עם סטף ורטהיימר. נסים וקיסר הכירו בצורך להקים ועדה משותפת לאוצר, משרד התעשיה וההסתדרות שיטפל במציאת מקורות תעסוקה לעובדים במפעלים שעומדים להיסגר. קיסר אמר עוד שיש לדון במסקנות ועדת זוסמן הבודקת את מבנה השכר בשירות הציבורי. הועדה אמורה לסיים את עבודתה בחודש פברואר '88.

ניתוח מסובך של החלפת עצם הירך מן הברך ומעלה באורך 22 ס"מ, בוצע בבי"ח העמק עפולה של קופ"ח, ע"י הצוות של ד"ר קאוטמן האורטופד (משמאל). בניתוח שנעשה לאשה בת 30 מכברא בגליל, אם לשמונה, נשמר מפרק הברך בלא שיוחלף באיבר מלאכותי.
(צילם: פול מלינג, ישראל סאן)

נבון תוקף שופט שפסק תשלום פיצויים ע"י החברה להגנת הטבע

בית המשפט פסק כי המדינה והחברה ישלמו לצעיר אמריקאי שנפצע קשה בטיול של החברה 7.3 מיליון ד'

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

סגן ראש־הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, יצא אתמול בפומבי נגד פסיקת בית־המשפט המחוזי, לפיה ישלמו החברה להגנת הטבע והמדינה פיצויים בסך של 7.3 מיליון דולר לצעיר האמריקאי ג'ון כהן, שנפגע קשה ב־1981 בעת טיול של החברה להגנת הטבע בגולן.

בדבריו בכנס השנתי של מועצת החברה להגנת הטבע, שנערך אתמול בירושלים, אמר שר החינוך: "אני תמה כיצד שופט בישראל יכול היה לגזור פסק־דין כזה. זה מדריך שאין הציבור יכול לעמוד בו, ועלולות להיות לו השלכות קשות על כל מערכת הטיולים להכרת הארץ. הסכום נחשב לפיצוי הגבוה ביותר בנושא זה, שנפסק אי־פעם בארץ".

מזכיר החברה להגנת הטבע, מנחם ולצקי, התריע על הקשיים הגדולים ההולכים בדרכם של המטיילים בארץ, בכל המסגרות. בין היתר, נקבע בפסק־הדין כי יש לטייל בשבילים מסומנים בלבד בתוך שמורות טבע, כאשר תהליך סימון השבילים, שאותו יזמה בשעתו החברה להגנת הטבע, בעיקר מסיבות של שמירת טבע ולמען כלל ציבור המטיילים, עדיין לא הושלם, וחלקים ניכרים של שבילי הטיול ברחבי הארץ אינם מסומנים.

בעקבות פסק־הדין נגד החברה להגנת הטבע, נוצר בחברה צורך להגדיל את סכום הביטוח של החברה לטיולים ולהעמידו על 4 מיליון דולר לטייל, דבר שבוודאי תהיה לו השפעה רצינית על עלויות הטיול.

היום דיון בעתירת נקש ז"ל

מאת עדנה אירזור

בית־הדין הגבוה לצדק, בהרכב של חמישה שופטים, בראשות נשיא בית־המשפט העליון, מאיר שמגר, ידון היום בעתירתו של גרשון נקש ז"ל להמתת־חסד.

פרקליטות המדינה, המייצגת את משרד הבריאות, פנתה לבית־הדין הגבוה וביקשה שלא לקיים דיון בעתירה, מאחר שהעותר נפטר ואין נוהג לדון בנושאים תיאורטיים.

יו"ר העמותה להמתת חסד, עו"ד וושק, טען כי לא יתכן להגיע למצב לפיו ניתן להכריע בנושא של המתת חסד שתי דקות לפני שחולה מחובר למכונת־החייאה. לפיכך, ידרוש מבית־המשפט לדון בעתירתו של גרשון נקש ז"ל, ובמקביל גם בפנייתו של שמעון נחייסי (52), חולה בניוון שרירים מתקדם, לתת תוקף לצוואה שהפקיד בעמותה להמתת חסד, בה הוא מצווה על הרופאים שיטפלו בו, שאם יגיע למצב שבו יאבד הכרה וצלילות דעת, תימנע ממנו כל התערבות רפואית שנועדה להאריך חייו. כמו כן, יבקש עו"ד וושק לדון בבקשה של מנהל מחלקה פנימית בבית־חולים מאיר בכפר־סבא, פרופ' מרדכי רבינו, המבקש מבית־הדין הגבוה לצדק שינחה אותו אם הוא מוסמך ואם יש לו זכות למלא אחר בקשה, כמו זו של גרשון נקש ז"ל, או כמו זו שמובאת בצוואתו של שמעון נחייסי.

בהעדר חקיקה, פסיקתו של בג"ץ בנושא מהווה חקיקה שיפוטית. תקדים בנושא יחייב גם את הכנסת להתייחס לנושא.

שופט אסר על "קנית" להיכנס לחנות "מסלול" בקניון איילון

מאת א. קרן, סופר "הארץ"

צו מניעה האוסר על חברת "קנית" — ניהול השקעות ומימון בע"מ להיכנס לחנות של חברת "מסלול", החברה למסלולי תיירות ונופש בע"מ שבקניון איילון, ניתן על־ידי סגן נשיא בית־משפט השלום בתל־אביב, השופט אפרים שלו, לבקשת "מסלול".

הצו אוסר על "קנית" כניסה לחנות תוך פריצת מנעולי החנות והחלפתם באחרים, כדי לקבל לרשותה את החנות בכל דרך שהיא.

בתצהיר שהגיש מנכ"ל "מסלול", יוסף קובבי, באמצעות עו"ד חיים שטנגר, טוען קובבי כי חברת "קנית", באמצעות עו"ד דן כהן, שלחה ביום 18.12.87 לעו"ד שטנגר מכתב, בו טענה כי החנות שהוחזקה על־ידי "מסלול", נסגרה ביום 15.12.87 ועל כן, בתואם לחוזה השכירות, אי־ניהול עסקים לתקופה העולה על חמישה ימי־עסקים רצופים מאפשרת ל"קנית" לתפוס חזקה בחנות.

בית־המשפט הוציא צו מניעה עד לדיון במעמד הצדדים ביום 6.1.88.

עו"ד חיים שטנגר אמר לסופר "הארץ" כי מרשו, חיים קובבי, נמצא בארץ ולא נמלט.

הפירומן מרמת גן הדליק שוב: מחסן ושתי מכוניות רנו 12

באותו איזור היו כבר 15 מקרי הצתה, רובם של מכוניות ורובם אירעו לפנות בוקר

מאת ראובן שפירא, סופר "הארץ"

הפירומן, "משוגע־להצתות", הפועל בחודשים האחרונים במרכז רמת־גן, פעל שוב אור ליום אתמול באותו איזור. הדבר קרה, לאחר שבועות מספר של הפסקה בפעילות, ולאחר שה־משטרה ומכבי־האש כבר היו משוכנעים שהאלמוני חדל ממעשיו. באותה שעה, בין 3.30 ל־4.00 לפנות בוקר, הצית האלמוני, לפי החשד, מחסן ושתי מכוניות באותה סביבה. הוא הצליח להימלט לפני שהגיעו למקום המשטרה ומכבי־האש.

בתחילה הוזעקו מכבי־האש למחסן כלים ברחוב השר משה ברמת־גן, השייך לעמוס לרינסקי. המחסן נשרף כליל. חוקר מכבי־האש קבע, כי מדובר בהצתה.

זמן קצר לאחר מכן עלתה באש ברחוב אפרים 10 ברמת־גן, מכונית רנו 12 השייכת לשמעון נחשון. נגרם נזק לחלקה הקדמי של המכונית. אחריה הוצתה מכונית רנו 12 השייכת ללאה שטיינמן, שחנתה ברחוב חרגס הסמוך. גם מכונית זו ניזוקה בחלקה הקדמי.

המכוניות הוצתו באותה שיטה שבה הוצתו בעבר מכוניות באותו אזור: בהכנסת חומרים דליקים ל"גריל" שבחזית המכונית ומתחת למנוע.

עד אתמול היו באותו אזור כ־15 מקרי הצתה, רובם של מכוניות. מרבית המקרים היו לפנות בוקר. בשום מקרה לא הצליחה המשטרה לעלות על עקבות המצית. המצית כנראה מכיר היטב את הסביבה וממהר להימלט אחרי ההצתה.

בשבועות האחרונים הפעילה משטרת מרחב דן שיטות שונות כדי לגלות את המצית, בין השאר, נערכו מארבים, אך עד כה ללא הצלחה.

הוגש כתב אישום נגד חמישה שהשתלטו על שותף בתחנת כבלים בטירת הכרמל

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

בבית־המשפט המחוזי בחיפה הוגש אתמול כתב־אישום נגד האחים אליהו אלבז (38) ודאקי אלבז (37), תושבי טירת הכרמל, וכן שלושה אנשים נוספים — ברקיזון אטיאס (28), יורם שרביט (28) ופנחס פרידה (33). החמישה יואשמו בקשירת קשר לבצע פשע, וסחיטה באיומים.

כתב־האישום חושף פרשת השתלטות הדרגתית, מן החמורות שעליהן נשמע בשנים האחרונות בארץ: תחילה, השתלטות על תחנת טלוויזיה, לאחר מכן על משאביו הכספיים של הבעלים, ועל מכוניתו, עד שהגיע לפת לחם, בלחץ איומים על חייו ומשפחתו.

בין ינואר למאי 1987 נהג אלבז לקחת מן השותף 90% מרווחי התחנה, על־פי כתב־האישום, באיומים של פגיעה בחייו ובחיי אשתו.

בחודש מאי 1987 תבע, על־פי כתב־האישום, אליהו אלבז מן השותף לשלם פיצויים 800 דולר מכספי התחנה עבור האיום השלישי. במקביל הבטיח את אחיו דקי כשותף מלא בתחנה, בלא כל השקעה כספית מצידו. ואז החל לגבות את כספי הלקוחות בעצמו, ולא הסכים לתת לשותף מן הכספים, עד שנותרו הוא, השותף, אשתו וילדיה, לא פעם רעבים ללחם.

בחודש ספטמבר 1987 "פיטר" אלבז את אחיו דקי מן התחנה. גם או באלץ השותף לשלם לו פיצויים.

על־פי כתב־האישום, נמשך תהליך ההשתלטות על השותף, בין היתר באמצעות אילוצו לקחת הלוואה בבנק. "אל תספר לאשתך על כך", תבעו הנאשמים מן השותף, והוא שתק. אך הדבר נודע בכל זאת לאשתו, שפנתה אל מנהל הבנק בטירת הכרמל, בו הוחזקו כספי המשפחה, והודיעה לו שבעלה נתון לסחיטות וללחצים של עבריינים. האשה ביקשה ממנהל הבנק שלא יאשר לבעלה הלוואות נוספות, וכך היה.

בחודש יוני 1987 איים אליהו אלבז על האשה כי ירצח אותה, ואת גופתה לא ימצאו לעולם. שורה של איומים ותביעות נוספות הובילו לבסוף את אשת השותף להחלטה שאינה מסוגלת עוד לחיות כך, והיא הגישה תלונה למשטרה. האיומים על חייה ועל חיי בעלה גברו מאד. אליהו אלבז ירה לעבר ביתם, ואמר לאנשים שהגיעו למקום, כי יוציא לאשה את העיניים וישחק בהן "בלורות".

בתאריך 2.12.87, לאחר שאליהו אלבז שלח שליחים בניסיונות לעשות "סולחה" עם השותף, הגיע עם אחיו לדירתו. אליהו אלבז שאל, על־פי כתב־האישום, היכן כספו של השותף. לאחר שנאמר לו כי הוא נמצא במזנון הסלון, ניגש לשם בעצמו והוציא סכום של 600 ש"ח ו־140 דולר. בשלב זה נתפסו הוא ואחיו ונעצרו על־ידי שוטרים שהיו בדירה.

סניטר ששבר מטאטא על חברתו נדון לשנה וחצי מאסר בפועל

(ע). סניטר לשעבר בבית־החולים אסף הרופא, שהיכה באכזריות את חברתו, אחרי שהחליטה לנתק את קשריה הרומנטיים איתו, נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב למאסר שנה וחצי בפועל ולתקופה זהה על תנאי.

התביעה טענה, כי בין הנאשם, נתן גיספין (51), מראשון־לציון, לבין המתלוננת נרקמו יחסים רומנטיים.

הנאשם החל להתייחס בתוקפנות לחברתו, והמתלוננת החליטה להפסיק את היחסים ביניהם. בעקבות זאת מסר לה הנאשם מכתב ב־21.3.87 ובו איום ברצח, נטען בכתב־האישום.

לאחר מכן הגיע הנאשם לביתה של המתלוננת ותקף אותה בכל חלקי גופה בצורה קשה ואכזרית, טענה התביעה.

כשהחלה המתלוננת לדמם, העביר אותה הנאשם לחדר האמבטיה ושם המשיך להכותה, תוך שימוש במקל של מטאטא, שנשבר במהלך המכות. לאחר מכן נעל הנאשם את דלת האמבטיה ואת דלת הדירה, נטל את המפתחות והמסמכים האישיים של המתלוננת, כדי למנוע את יציאתה מהבית להזעיק עזרה רפואית, והסתלק מן המקום.

כעבור שעות מספר הגיעה אמה של המתלוננת, פרצה את דלת האמבטיה והעבירה את הבוכרה לבית־חולים השרון.

בגזר־הדין קבע השופט, כי הנאשם היכה את המתלוננת באכזריות רבה. הוא ציין, שהמתלוננת עצמה אינה אשה בריאה, והמכות היו קשות ואכזריות. "אין לנאשם עבר פלילי ונראה כי הוא זקוק לטיפול — אם יש טיפול — לבלימת דחפיו האלימים," נאמר בגזר־הדין.

"יא חתיכת מאניוק, אם תלשין עלי אני אדאג שאתה תזכור את הטיול"

איים (הוקלט) פלאטו שרון על עוזרו תום הד • טיול, אמר הד, פירושו נסיעה לצורך חיסול בעגת העולם התחתון הצרפתי • סיפר את הדברים בעדותו במשפט, בו נתבע פלאטו שרון להחזיר עשרות מיליוני דולר לבנק צרפתי

(ע). עוזרו לשעבר של שמואל פלאטו שרון, תום הד, מסר שלשום בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב קלטת, בה איים עליו פלאטו שרון בטלפון ואמר לו "יא חתיכת מאניוק קטן, סינופת שבטינופת, אם לא תתנהג יפה ותלשין עלי, אני ארדאג לזה שאתה תזכור את הטיול". הקלטת הושמעה לשופטת הדסה בן עתו. כשהתבקש תום הד להסביר את פירוש המילה "טיול", הוא אמר, שבעגת "העולם התחתון" הצרפתי, פירושו של דבר להכניס מישהו למכונית לצורך נסיעה, שממנה הוא לא יחזור לעולם.

עדותו של הד נשמעה בדיון המתנהל בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, שם נתבע פלאטו שרון להחזיר עשרות מיליוני דולרים שגנב בשעתו מבנק צרפתי, "קומפני פארייזן דה פרטיסיפסיון", לטענת התביעה, באמצעות חברות־קש, והוא לא החזיר את הכספים. פלאטו שרון כופר בטענות התביעה.

תום הד סיפר על עוד שיחה שקיים עם פלאטו שרון באוגוסט 1983: בשיחה זו הודה — לטענתו — פלאטו שרון, שאינו מתכוון להחזיר את הכסף הרב שלוה מבנק "קומפאני פאריזין דה פרטיסיפסיון", וצחק לתום הד באומרו: "אתה חושב שאחזיר את הכסף?" תום הד אמר, בתשובה לשאלת התובע, עו"ד ברוך גרוס, כי הוא עצמו היה משוכנע כל הזמן, באמת ובתמים, שפלאטו שרון יחזיר, בסופו של דבר, את הכסף, וכי ברצונו רק להרוויח זמן, כדי להרוויח מהכספים עוד ריבית וכדומה.

המשך המשפט היום.

מחסני דירן
רהיטים בהנחה
עד 50%

תחנת הרכבת, בני-ברק
(מול הקניון) טל. 793194
שעות פתיחה 09.30-18.00

5 חודשי מאסר לחייל גולני בגלל שימוש בסם

מאת נורית כהנא

על רב"ט מחטיבת "גולני" נגזרו אתמול בבית־הדין הצבאי האזורי צפון חמישה חודשי מאסר בפועל, ושלוש שנות מאסר על תנאי. כמו כן הורד לדרגת טוראי. העונש ניתן לאחר שהחייל הודה בשימוש בסמים מסוכנים.

ביום 2.11.87 נערכה פעולת מבצע של מצ"ח, לאיתור עברייני סמים בגדודו של החייל. דגימות שתן ובדיקת ידיו העידו על הימצאות חשיש בגופו. לאחר שנעצר סיפר בחקירה, כי במשך שירותו הצבאי, החל מאוגוסט 1985, עשה שימוש בסמים, בעיקר חשיש, אך גם "הרואין".

בית־הדין, בראשותה של אל"מ נילי פלד, השופטים רס"ן דני עמית ורס"ן יונתן גולדשמיט, התרשמו מכנות הנאשם, בעת חקירתו, מרקעו ומאמציו לצאת מעולם הסמים.

190 אלפקות הובאו מצ'ילה

מאת איתן רבין

190 אלפקות (מעין גמל נטול דבשת) מצ'ילה, הגיעו אתמול לאחר הפלגה בין יבשתית ומסע ברכב למצפה רמון. הן הועברו לשטחי מרעה של 360 דונם ולדברי היזם, מיועד שטח זה לגידול 1000 אלפקות.

האלפקות יתרמו את צמרן המשובח לתעשיית הצמר.

חדש!
מכונת כתיבה אלקטרונית ניידת- עכשיו בהשג ידיך!
5 × 198 = 990 ש"ח
או: 940 ש"ח במזומן

AX-10 – הכתבנית שאיתך

מכונת הכתיבה האלקטרונית הניידת מתאימה במיוחד לשימושים אישיים – מכתבים, עבודות גמר והדפסות אחרות. ניידת ובעלת תכונות המאפיינות "אלקטרוניות" גדולות ממנה. כוללת זיכרון מחיקה, מחיקון אוטומטי, טבולטור ועוד.

brother
העתיד בקצה אצבעותיך
לפרטים אודות הסוכן הקרוב אליכם התקשרו - אמפיטל (ישראל) בע"מ, אצטל 3, קרית אריה, פ"ת 03-9225921

עירית חיפה — משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר — 04-640775
פר־580

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי:

סבינסקי חובבים — לאשור תוכנית לבנין דו־משפחתי ברחוב אסתר רבין 53 מגרש 494 גוש 12251, הדר־הכרמל. הבקשה כרוכה בבליטות פינתיות של 40 ס"מ לצדדים צדדיים.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח הדשר על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות: 08.00־11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יעבץ
מהנדס העיר

ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון
ת.ב. 1981
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 407 בגוש 6019 רח' בן עמרם מס' 7 חולון, הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 6% משטח המגרש 603 מ"ר בשתי קומות. החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים א'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות הימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח.שרון
ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חולון

לשוויון ערך האדם, צדק חברתי וסובלנות דתית
התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
לחסום את המעיין המתגבר

מדינת ישראל היא מדינת חוק ציונית אך מיליוני שקלים המועברים מקופתה לפעילות ש"ס ("אל המעיין") שמים לקלס את שלטון החוק וללעג את יסודות הציונות.

אין להשלים עם לחצי מנכ"ל משרד הפנים ועוזריו על הרשויות המקומיות התלויות בחסדיהם.

התנועה ליהדות מתקדמת קוראת לקובעי המדיניות בישראל להתגבר על שיקולים פוליטיים קצרי ראות ולעודד חינוך יהודי ליבראלי וציוני, בדרכים של מינהל תקין.

תהליך ההתחרדות מגביר אלימות ושנאת אחים בארץ ומרחיק מעימנו את יהדות התפוצות. האחריות לשחיתות, לערעור אשיות המדינה הציונית ולשיבוש סדרי הממשל אינה רק על העושים אלא גם על השותקים.

הצטרפו אלינו למשמרת מחאה היום בשעה 10:00 ליד משרד הפנים בירושלים

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
המרכז לפלורליזם יהודי
רח' המלך דוד 13 י־ם

המשכים מעמוד 1

רייגן: העולם מודאג

(סוף מעמוד 1)

המקרי ואין היא מוכנה לראות את ההקשר הכללי".

הערכה זו הולידה את התגובה האמריקאית האומרת: "...המצב הנוכחי והוסר התקדמות בתהליך השלום אינם יכולים להמשיך ולהתקיים. הזמן איננו פועל לטובת הצדדים... ארה"ב סבורה כי רק בדרך מו"מ לשלום אפשר להשיג את הצרכים היסודיים של הצדדים: עבור ישראל פירוש הדבר ביטחון וחופש מאיומים של אלימות וטרור, עבור הפלשתינאים, פירוש התהליך, מימוש בזכויות הלגיטימיות שלהם ודרישותיהם הצודקות".

תוספת חרישה

החידוש בהודעה מעבר ללשונה הקשה, הוא שהודעת מחלקת המדינה הוסיפה כי "קיים בסיס בינלאומי מוכר באשר לדרך בה יש לנהל את המו"מ. החלטות או"ם 242 ו־338 המקדשות את העיקרון של שטחים תמורת שלום מהוות עדיין את הבסיס למדיניות ארה"ב. יוזמת רייגן משנת 1982 מציעה דרכים ספציפיות בהן ניתן לממש את ההבטחות הכלולות בהצעות או"ם אלה. מוטל, על כן, על כל הצדדים לאמץ מדיניות שעשויה להרגיע ולא להחריף את המתח... תמיד קראנו לאיפוק. עתה יותר מתמיד אנו סבורים שהפגנות סדר או צעדי ביטחון נוקשים יש בהם כדי לתרום לפשרה. מו"מ ושלום. הגיע הזמן שכל הצדדים יתחילו להביט מעבר להגדרות הצרות של גורמי האלימות ויתחייבו בכל תוקף לתהליך של משא ומתן. ארה"ב עומדת מוכנה לעזור בכל מאמץ כפי שהיינו נכונים תמיד".

דובר הבית הלבן הוסיף: "שני הצדדים אחראים במידה שווה לאלימות זו. הפגנות מצד אחד ושימוש בצעדים צבאיים נוקשים ושימוש מופרז בכדורים חיים אינם יכולים לבוא במקום דיאלוג. המשך הכיבוש גובה מחיר כבד מ־1.5 מיליון הפלשתינאים ומישראלים". הדובר הדגיש כי "השפעת הכיבוש איננה מורגשת רק בשטחים. הכיבוש גורם נזק לכבוד העצמי של ישראל ולהתייחסות של דעת הקהל העולמית כלפי ישראל". הדובר הוסיף כי הנשיא רייגן עוקב מקרוב אחר ההתרחשויות בשטחים ודן בנושא עם היועץ לביטחון לאומי. עם זאת נמנע עדיין רייגן מלהתערב ישירות במגעים רמי הדרג בין הממשל לישראל אך הדבר ייתכן.

כותרות ראשיות

האירועים בשטחים ובמיוחד הצטרפותם של ערביי ישראל ושביתת ההזדהות שלהם עם ערביי השטחים תפסו גם אתמול כותרות ראשיות בעיתוני ארה"ב. רובם לא הסתפקו רק בתאור ציורי של פיזור ההפגנות ומעשי ההרג והפציעות, הצמיגים הבוערים והמעצרים אלא ירדו לניתוח רחב יותר של מערכת היחסים בין ישראל לפלשתינאים תוך הדגשה שבפעם הראשונה מודאגת ישראל מאות ההזדהות של ערביי ישראל עם ערביי השטחים. על פי התאור בעיתונים מתקבל הרושם שישראל מאבדת את השליטה על הנעשה בשטחים וכי גם הפעולות הצבאיות הנוקשות אינן מסוגלות עוד למנוע את ההתפרצויות.

דניאל דגן, סופר "הארץ" באירופה, מוסר כי השוואות תכופות בין ישראל לדרום אפריקה וביקורת חריפה על הממשלה בירושלים אפיינו אתמול את הדיווחים במערב אירופה על המהומות בשטחים ועל השביתה הכללית של ערביי ישראל. ואולם הביקורת של השוק המשותף ושל הממשלות היתה עד כה מתונה יחסית, ולא הוגשו מחאות מילוליות.

עם זאת רמזו אתמול דיפלומטים בבריסל, כי השוק המשותף יתקשה לפעול לשיפור הקשרים הכלכליים האחרים עם ישראל אם יימשך גל האלימות. הם הצביעו במיוחד על כך, שבחודש הבא יונחו על שולחן הפרלמנט האירופי בשטרסבורג ארבעה הסכמים בין השוק לישראל.

ההסכמים מסדירים את יחסי הסחר בין שני הצדדים לאחר הצטרפות ספרד ופורטוגל לשוק, ומבטיחים לישראל אשראי בסך כששים מליון דולר מן הבנק האירופי בלוקסמבורג. ביצוע ההסכמים יתאפשר רק לאחר אישורו של הפרלמנט, שהוא מצידו מושפע במידה גדולה מן האווירה הציבורית כפי שהיא משתקפת בכלי התקשורת.

שגריר ישראל בבריסל, אבי פרימור, הוזמן אמש לפגישה עם שר החוץ הבלגי ליאו טינדמאנס. לפני כן דיווח הרדיו הבלגי, שטינדמאנס יביע בפני השגריר דאגה על השימוש בכוח הנעשה בפיזור הפגנות בשטחים המוחזקים.

גלעד דותן, סופר "הארץ" בקנדה, מוסר כי בראיון לסוכנות השבה שישדר היום בטלוויזיה הממלכתית הקנדית, מתייצב ראש ממשלת קנדה בריאן מלרוני חד־משמעית לימינה של ישראל, והמאורעות האחרונים. מלרוני דוחה את הטענה שמצב הפלשתינאים דומה לזה של השחורים בדרום אפריקה.

ראש אמ"ן

(סוף מעמוד 1)

של צה"ל. להערכתו, המצב שבא לביטוי במלחמת לבנון, לא השתנה עד היום. רכש מטוסי המיג־29 נועד לענות על חלק מהבעיה הסורית. ואלוף שחק מעריך, כי הפער בין חילות־האוויר של שתי המדינות לא נסגר מאז 1982.

הצורך להגיע לאיזון אסטרטגי עם ישראל אינו סיסמה בלבד בסוריה. זהו יעד שהעם הסורי נאלץ לשלם תמורתו במצב כלכלי קשה מאוד, שהוליד מכת שחיתויות והברחות, אשר המשטר מנסה להילחם בה.

שלטונו של אסד מתמודד עם אי־שקט מסויים בעם הסורי, אך אין זה אי־שקט שאמור להדאיג את המשטר דאגה של ממש. ראש אמ"ן מעריך כי השלטון הסורי יוכל להתמודד עוד תקופה ארוכה עם התסיסה הנובעת מהקשיים הכלכליים.

ראש אמ"ן מעריך, כי לא צפויה בקרוב תפנית ביחסים בין סוריה למצרים. כמו כן, רחוקה עדיין נקודת המפנה ביחסי סוריה־עירק.

פרשנות

(סוף מעמוד 1)

אלה הנוקטים במעשים המסכנים את כוחות הביטחון, כמו למשל אלה המטילים בקבוקי תבערה. אם עד כה היתה ההערכה כי כל הרוג נוסף בשטחים גורם נזק לישראל, גם משום שראשי אש"ף סבורים כי נפגעים נוספים יגבירו את השביתה, הרי עתה המגמה תהיה החזרת השליטה במקום הראשון גם אם הדבר יהיה כרוך בנפגעים נוספים למפירי הסדר.

אחרי שנעדר מישראל למעלה מעשרה ימים במסגרת מסעו בארה"ב לא יכול רבין להרשות לעצמו להיראות כשר ביטחון חלש בעיני הערבים ובוודאי שלא בעיני הציבור הישראלי.

ערב שובו של שר הביטחון השתררה התחושה כי קיימת סכנה שרסן השלטון עלול להתרופף כליל בשטחים וכי הדבר ידרבן לאלימות נוספת. בכרוז נדיר של הג'יהאד האיסלמי שנמצא ברצועת עזה נאמר בין השאר כי "השלטון הישראלי בשטחים הכבושים נמצא על סף התמוטטות" ולכן יש להגביר את הלחץ. ההערכה היא כי הדרך היחידה לקטוע את ההשגים של אש"ף, הנובעים מההתרחשויות בשטחים, היא בפעולה נמרצת שתחזיר לצה"ל את השליטה המלאה.

שר הביטחון הורה לצה"ל לנהוג בתקיפות רבה יותר, כולל פתיחה באש לעבר מפירי סדר המסכנים את חיי החיילים. בעת ביקורו אתמול ברצועה שמע שר הביטחון כי במהלך ההפגנות הושלכו לעבר החיילים וכלי רכב מאות רבות, ואולי אלפים, של בקבוקי תבערה וכי בקבוקי תבערה נמצאו גם באחד מבתי החולים ברצועה. יש להניח כי במקביל יוגברו המעצרים המינהליים, גם אם מדובר במעצרם של מאות אנשים, הקשורים לגל המהומות. קיימת גם אפשרות לגרוש מסיתים מהארץ, אם כי בעניין זה קיימות מגבלות חוקיות שקבע בית המשפט העליון.

להילחם בה.

בית־לחם

(סוף מעמוד 1)

גל המהומות הפוקד את הגדה המערבית ורצועת עזה בשבועיים האחרונים לא פסח על בית לחם וסביבתה. העיר נראתה בשלושת הימים האחרונים כמשותקת, תיירים בודדים פקדו אותה, מרבית החנויות היו סגורות, וברחובותיה הצטברו מחסומי אבנים רבים, הוצתו צמיגים, והושלכו אבנים. סוחרים שפתחו על אף זאת את חנויותיהם, התלוננו על תנועת קונים דלילה מאוד, ועל איומי גורמים קיצוניים להשבית את המסחר.

במחנות הפליטים שבסביבת בית לחם — עאידה, אל־עזה ודהיישה — היו בימים האחרונים הפרות סדר רבות וחמורות. באירועים אלה, במחנות הפליטים האלה ובעיר עצמה, נאלצו החיילים להשתמש בגז מדמיע ובירי כדורי גומי לפיזור מפגינים אלימים.

שלשום התקיים מסע מעצרים של חשודים בפעילות עויינת במחנה הפליטים דהיישה, ואמש נמסר בשעת לילה מאוחרת כי כוחות גדולים של צבא ומשמר הגבול הוזעקו למחנה דהיישה, כנראה לשם סגירת אזור מהמובאות למחנה, שממנו הושלכו אבנים על כלי רכב חולפים.

קולק: הודעה מעוותת

נדב שרגאי, סופר "הארץ" בירושלים, מוסר כי ראש עיריית ירושלים טדי קולק מיחה אתמול בחריפות בפני הקונסול האמריקאי של ארה"ב בירושלים, מוריס דרייפר, על הודעת מחלקת המדינה של ארה"ב, הממליצה לאזרחי ארה"ב שלא לבקר במזרח ירושלים מחשש לשלומם.

עורך את העמוד יצחק לאור

פרס

(סוף מעמוד 1)

במפלגת העבודה זועמים על ראש הממשלה, יצחק שמיר, ואנשי הליכוד, על רקע האשמות כביכול ליבוי התסיסה בשטחים והתמיכה העקיפה במחאה של ערביי ישראל. פרס אמר אתמול כי יתחשבן עם הליכוד רק לאחר שירגע המצב בשטחים.

מרכז מפלגת העבודה יתכנס מחר בירושלים לדון בנושא החברתי כלכלי לקראת אישור תקציב המדינה. אולם אתמול הוחלט כי בפתח הישיבה ימסרו שמעון פרס ויצחק רבין הודעה מדינית, שבה יתייחסו לכל הנראה להאשמות הליכוד.

לאחים רויכמן
שפע ברכות
להנחת אבן הפינה
לקניון חדרה
אחים קרמברג חלקי חילוף
יצחק שדה 34 תל־אביב

יש לנו מאגר פתרונות איכות עבורך:
מ ב צ ע
מחשבים ומחשבות - לתקופה מוגבלת. ב-$69 לחודש ב-12 תשלומים
18 חודשי אחריות למחשב.
תשלומים באמצעות כרטיסי אשראי ויזה/ישראכרט, בלבד.
מבחר תוכנות וציוד היקפי במחירים מפתיעים ותנאי תשלום נוחים.
המחיר אינו כולל מע"מ.
IBM
SUPER-COM/PROTECH - מחשב אישי איכותי
תואם ה-PC שזכה במכרז החשב הכללי 1987/8, לבחירתך במבחר דגמים.
דגם בסיסי – זיכרון פנימי 256K, כונן דיסקטים TEAC יפני; BIOS חוקי 'פניקס', מסך דואלי ומותאם לפי בחירה. מקלדת עברית/אנגלית: GW BASIC מדריך הפעלה למשתמש.
מאגרי איכות
מקבוצת כלל

לאחים רויכמן
יזמי ובוני הקניון בחדרה.

איחולינו וברכותינו ביום חגכם
להמשך שגשוג והצלחה
במפעליכם המבורכים

חברת דרוקר זכריה בע"מ
החברה המבצעת

לאחים רויכמן

זר ברכות
לרגל הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה

מאחלים
מפעלי בטון המשולש בע"מ
אחים מנצור — באקה אל גרביה

עירית חדרה
בשם מועצת עירית חדרה
ותושבי העיר חדרה
ברכות
לאחים רויכמן
עם הנחת אבן הפינה לקניון "לב חדרה"
ע"ש פייגה רויכמן.
מפעל שיפתח דף חדש בחיים הכלכליים
והתרבותיים של עירנו, ויביא להמשך
תנופת הפיתוח של העיר חדרה

זאת חנוכה תשמ"ח 23.12.87 — אינג' יחיאל כהנא — ראש העיר וחברי מועצת העיריה

לאחים רויכמן (שומרון)

לרגל הנחת אבן הפינה לקניון בחדרה
קבלו את איחולינו להצלחה,
לשגשוג ולפריחה

פזקר

המפעל המשרד הראשי: ת.ד. 2030 אזור התעשיה אילון תבור
טלפון: 06-595356
פקסימיליה: 06-597578
משרד שיווק: דרך יפו 3 תל-אביב 66841
טלפונים: 5101067-9, 03-651853

לאחים רויכמן

לרגל הנחת אבן הפינה
שאו ברכות חמות

מאחלים: שלדות מפעלי מתכת בע"מ
איזור התעשיה קרית אונו

לאחים רויכמן
ברכות נאמנות
לרגל הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה
עלו והצליחו!!

שימשון הנדסת הספקה חמרי בנין בע"מ
רח' אוסישקין 2, פתח תקוה טל' 912050, 915395

לאחים רויכמן
ברכות נאמנות
לרגל הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה

מברכים: מובילי דרון
אברבנאל 10 ב"ב טל' 796063

ב.י.פ.א חב' לפיתוח בע"מ
מברכת את האחים רויכמן
עלו והצליחו!!

רח' כנפי נשרים 11 כפר סבא
טל. 052-28892, 052-31038

בערים המרכזיות ברחבי העולם, קמו בשנים האחרונות מרכזי קניות אטרקטיביים שהפכו להיות מוקד משיכה ועניין לתושבי העיר והפרברים מסביב.

חדרה מצטרפת לרשימת הערים המודרניות, ותהיה לאחת מהן עם הקמת קניון לב חדרה — מרכז הקניות הגדול והמרשים המוקם בלב ליבה של חדרה, על ידי בני המקום — האחים רויכמן.

קניון לב חדרה מוקם, בין הרחובות שדרות רוטשילד והגיבורים — מול גן המייסדים, לבין גבעת האון — מקום ידוע ומוכר לכל.

היזמים של קניון לב חדרה — האחים רויכמן מחדרה הינם בעלי חברת האחים רויכמן "שומרון בע"מ" העוסקת בסלילת כבישים, בנית תשתית, מחצבות, תעשיה ופרדסנות.

קניון לב חדרה מוקם בטבורה של מדינת ישראל

העיר חדרה בנויה בטבורה של מדינת ישראל, על עורק התחבורה הסאן החשוב ביותר, בין הצפון לדרום ובשער הכניסה לישובי השומרון והמשולש, מהווה מרכז ענק של ישובים, קיבוצים, כפרים כרבים, מפעלי תעשיה וחקלאות, משרדי ממשלה, ובית חולים מרכזי.

חדרה משמשת עיר מחוז לאוכלוסיה של יותר מ־170 אלף נפש, בטווח נסיעה של 15 דקות. קניון לב חדרה יהיה למרכזם של כל אלה, למקום מפגש, קניות, בילוי והנאה.

50000 מ"ר של מוקדי מסחר ובילוי

ממש בימים אלה (נובמבר 1987) רכשו האחים רויכמן את המגרש הסמוך לקניון בשטח של 3200 מ"ר, לשם הרחבת שטחי המסחר בקניון בכ־30%, לאור התענינות והפניות הרבות לגבי שכירת שטחים בבנין. השטח הבנוי של הקניון יהיה איפוא 50,000 מ"ר כולל שלש קומות עסקיות עם כ־6,000 מ"ר של שטחים פתוחים לקהל הרחב, שתי קומות חניה תת קרקעית ל־600 כלי רכב, שטחי מסחר, 200 בתי עסק בגדלים שונים, מסעדות, מזנונים, שטחי בידור, בתי קולנוע, אולם כנסים וארועים, ועל גג הבנין מתוכנן שטח בידור מיוחד לילד ולנוער.

הקניון נקרא על שם פייגה רויכמן, אימם של היזמים — האחים רויכמן. הבנין עשוי לתפארת יפה מבחוץ — נאה ומרשים מבפנים — מצויד במעליות ודרגנועים, מסועים, וחלק מהגג יהיה עשוי זכוכית, שקוף לשמים.

שפע של בתי עסק בצד נוחיות מירבית למבקרים

מתכנני הקניון והיזמים חשבו על כל פרט ודאגו למצוא פתרונות לכל השאלות שניצבו בפני מי שמתכנים פרויקט מסחרי בסדר גודל כזה.

כל אדם ימצא בו את מבוקשו, החל בקפה ועיתון בוקר ועד לפריט האחרון הנחוץ לצרכן המודרני.

רשות השיווק הגדולות — המשביר לצרכן, הקו־אופ' ואחרים כבר הבטיחו לעצמם שטחים בקניון.

להבטחת איכות השירותים ואחזקה תקינה של כל המיתקנים, הוקמה חברת אחזקה שתתפעל את המערכות, תדאג לנקיון ושמירת תחזוקה ברמה מקצועית גבוהה.

מועצת העיר חדרה רואה בהקמת הקניון מפעל שיהפוך את חדרה לעיר מחוז בפועל שתשרת את כל חלקי מרכז הארץ. ראש העיר יחיאל כהנא רואה בפרויקט קניון לב חדרה מנוף להשגת חזון לעיר שבה סמוך פוטנציאל למגורים באיכות גבוהה לכ־120 אלף איש בעתיד הקרוב.

שעות הפתיחה בקניון על פי החלטה מיוחדת של העירייה יהיו משעות הבוקר עד 23.00 גם במוצאי שבת וחג.

יזמים ובעלים: האחים יעקב,פרץ,יוסף ואליהו רויכמן.

תכנון: י.פינצי — רוה אדריכלים.

אדריכל יועץ: א.שלוש — שלוש אינטרנשיונל אדריכלים.

מנהל פרויקט: משה צור.

השקעה בפרויקט: כ־30 מיליון דולר.

מועד פתיחה מתוכנן: אביב 1989 —

לאחים רויכמן

מיטב הברכות
עם הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה

ברזילי שלום
ראש המועצה המקומית פרדס חנה־כרכור
וחברי המועצה

מועצת פועלי חדרה
מברכת את
האחים רויכמן
ביום הנחת אבן הפינה לקניון

שלמה צור - מזכיר המועצה

מועצה מקומית אור עקיבא
מברכת את
האחים רויכמן
לרגל הנחת אבן הפינה לקניון
ומאחלת להם המשך הצלחה ושגשוג

שלום שבתאי - ראש המועצה

מועצה מקומית אליכין
מברכת את
האחים רויכמן
לרגל הנחת אבן הפינה לקניון
ומאחלת להם הצלחה בעתיד

אהרק בנימין - ראש המועצה

לאחים רויכמן
בהמשך להצלחותיכם בכבישים ובשדות תעופה
מאחלים הצלחה בקניון חדרה

י. משולם
א. וינהבר
חב' מהנדסים לתיכנון ופיקוח

לאחים רויכמן

ברכות חמות
להמשך שיתוף פעולה פורה

רוזנברג נפתלי

לאחים רויכמן

המשך שיתוף פעולה פורה

קוד
חברה לתכנון הנדסי וביצוע בע"מ
אברהם קמחי

לאחים רויכמן
ביום הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה
קבלו את ברכותינו להצלחה
אספלטיב (1986) בע"מ
עבודות עפר, פיתוח ואספלט
יועצים ומבצעים
רחוב בן גוריון 52 הרצליה 46446
טלפונים: 552089, 052-540760

לאחים רויכמן
ברכות חמות
על הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה

- שלוש אינטרנשיונל אדריכלים

לאחים רויכמן
שאו ברכות
עלו והצליחו!!

מאחלים מתכנני הפרויקט:
י. פינצי, ש. רוה
אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ
רח' צבי 12 ר"ג טל' 03-733287

לאחים רויכמן

שאו ברכות
לרגל הנחת אבן הפינה

מאחלים:
שפיר הנדסה אזרחית וימית בע"מ

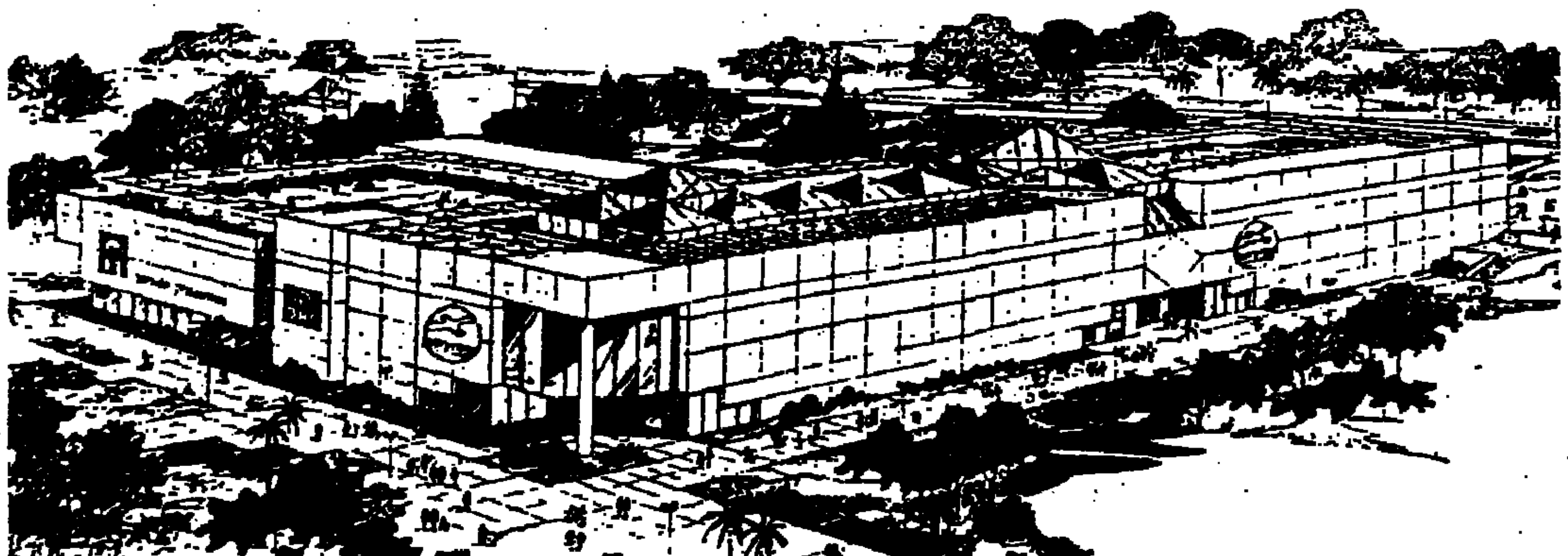

ברכות חמות

לרגל הנחת אבן הפינה
בקניון בחדרה

מאחלים
א.צ. חברה לעבודות עפר ופיתוח בע"מ

לאחים רויכמן

איחולים לבביים
לרגל הנחת אבן הפינה
בקניון בחדרה

בברכה
דרכים בניה ופיתוח ש.א.צ. בע"מ

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

המאמן מיהיץ' עם פתיחות אימוני-הלחץ:

הנבחרת תזיע בינואר ופברואר כדי להגיע לשיא הכושר במארס

כדורגל

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

"לוא התחלנו בשיטת האימונים הזו בשלב מוקדם יותר, לא היה לה שום סיכוי להצליח. סיום העבודה צריך להיות בחודשים ינואר–פברואר. אבל לשיא הכושר צריך להגיע במארס, באוקיאניה", אמר אמש מאמן נבחרת ישראל בכדורגל, מילינקו מיהיץ', בתום היום הראשון של מחנה האימונים הסגור, שייערך מעתה בקביעות פעם בשבוע, במשך יומיים.

תכנית האימונים החדשה הוחלה בבוקר. ב-9.00 כונסו השחקנים לשיחה עם המאמן. הוא שב והזכיר להם, שהחולשה נעוצה בתנועה לא טובה במגרש ובתיקולים לא יעילים עם שחקני היריב. אחר כך יצאו לאימון נמרץ שנמשך שעה וחצי. השחקנים היו בתנועה בלתי פוסקת ונראו תשושים מאד בתום האימון. "הוא השתגע", אמרו השחקנים בחיוך, בתום האימון.

לאחר מנוחה צהרים במלון דן אכדיה, חזרו השחקנים לאיצטדיון רמת-גן וקיימו אימון נוסף במגרש האימונים. אימון שלא היה קל מקודמו. עד המישחק עם בלגיה צפויים לשחקנים עוד 18 אימונים כאלה. מיהיץ' מקווה שעד למישחק זה, ב-19 בינואר, יחול השיפור המתבקש בכושר השחקנים.

באימונים נטלו חלק 17 שחקנים. ברילובסקי לא השתתף בגלל פציעה.

מיהיץ' הסביר כי הנבחרת אימוני הכושר אינה מביעה אי-אמון במאמני הקבוצות. "זו רק תוספת לאימוני הקבוצות. מה שעושים בקבוצות, טוב לארץ. זה מספיק לכדורגל הישראלי. אבל כשבאים להתמודד עם כדורגל באירופה — הדרישות שונות".

מיהיץ' מרוצה מהרצינות שגילו השחקנים ואמר, שהוא מאמין שכל המאמנים והאגודות יתמכו בתכנית. "זו עבודה למען הכדורגל, ולא למען מישהו אישית", אמר.

את המנוחה הראשון יסיימו היום השחקנים באימון בוקר ואימון אחר-צהריים.

ח"כ תיכון: לבדוק מחדש אם רצוי להופיע בסיאול

בדיון בוועדת הספורט של הכנסת סוכם, כי יו"ר הוועד האולימפי יגיש עד מאי דו"ח על המשלחת

מאת רוני דיאמן, סופר "ספורט הארץ" בירושלים

ועדת הספורט של הכנסת דנה אתמול בהכנות הסגל האולימפי, בענפים השונים, לאולימפיאדת 1988 בסיאול. בדיון, בהשתתפות יו"ר הוועד האולימפי יצחק אופק ומנכ"ל ההתאחדות לספורט שמואל ללקין, הוצגו בין היתר שאלות לגבי הצידוק המקצועי של שיגור ספורטאים ישראלים לאולימפיאדה כאשר סיכוייהם להישגים שואפים לאפס.

ח"כ דן תיכון תבע לבדוק מחדש, האם יש בכלל הצדקה ליטול חלק במישחקים. את גישתו הפסימית לגבי הסיכויים בסיאול ביטא בהערה: "מה בכלל יש לנו למכור שם".

מנגד תמך ח"כ נחמן רז בהשתתפות, לדבריו בשל ההיבט של קידום הספורט בישראל והשראת נורמות חדשות בקרב הספורטאים הישראלים, למרות שגם הוא מודע למיעוט הסיכויים.

בתום הדיון סוכם, כי עד מאי יגיש יו"ר הועד האולימפי דו"ח מפורט לוועדת הספורט של הכנסת, בו יפורטו גודל המשלחת, הרכבה הכולל והמלווים בכל הענפים.

כן סוכם כי ביום הכיפורים הבא (21 בספטמבר 1988), שבו יתקיימו בסיאול תחרויות אולימפיות בענפים שונים, לא תיטול בהם ישראל חלק.

רוזנטל בא לחופשה מבלגיה: אל תלחיצו את המאמן מיהיץ'

מאת משה הר-נגש
סופר "ספורט הארץ"

אורח נוסף הגיע אמש לישראל לחופשת מולדת. החלוץ החיפאי רוני רוזנטל המופיע מדי השבוע בליגה הבלגית. ב"ק ברוז' — יומיים לאחר בואו של אלי אוחנה המשחק באותה ליגה במועדון מאלין.

בשיחת טלפון קצרה ביקש אמש רוני "לא להלחיץ יותר על המידה את המאמן הלאומי מילינקו מיהיץ'. נכון שהיו לנבחרת כמה תוצאות מאכזבות, אך כבר היו מקרים שקבוצות איכזבו במישחקי מיבחן והצליחו במשימה האמיתית. מיהיץ' רוצה בהצלחת הנבחרת לא פחות מאחרים. אני סומך על המאמן. יש לו די ניסיון והוא יודע היטב מה צריך לעשות".

רוני מודע למערכת הציפיות ממנו ומאלי אוחנה. "שני שחקנים אינם מסוגלים לשנות יכולת של נבחרת מקצה אל הקצה, אך ודאי שאנחנו יכולים לשפר את המצב".

רוזנטל סיפר כי ישתתף במישחק עם בלגיה ב-19 בינואר, ויתכן כי יישאר בישראל עד למועד זה. היום הוא עשוי לבקר באחד מאימוני הנבחרת ברמת-גן.

מכבי חיפה יתאושש

בהתייחסו למצבה של קבוצתו לשעבר אמר רוזנטל: "עצוב לי לראות לאיזה מצב נקלע מכבי חיפה, אך יש לו כל הכלים להתאושש ולחזור לצמרת. להערכתי, זו שאלה של זמן בלבד. עוברת עליהם תקופה לא טובה. אין חשש שירדו. עדיין לא החלטתי היכן אשחק בעונה הבאה. בעוד כמה חודשים אשקול את ההצעות. העדיפות הראשונה שלי היא להמשיך בחו"ל, אך אם לא תהיה הצעה טובה דיה, אחזור לשחק בישראל".

הפועל חיפה וטבריה ניצחו 1–0 את יהוד והפועל חדרה

ליגה ארצית

במגע אוויר סוער הושלם אתמול המחזור ה-15 בליגה הארצית, עם קיום שני המישחקים שנידחו בשבת בגלל הגשמים.

הפועל חיפה והפועל טבריה, המדורגים שני ושלישי, שמרו על סטאטוס-קוו בצמרת והתקרבו שוב למוליך, הפועל ירושלים. שתיהם ניצחו בבית בתוצאה זהה 1–0. לירושלים 35 נקודות, לחיפה 31, לטבריה 30.

הפועל חיפה גבר על הפועל יהוד. התוצאה נקבעה בדקה ה-33, כאשר שוער יהוד פגע בשחקן חיפאי והשופט רחמים שאשו קבע בעיטת 11 מטר. יוסי קרמר בעט, השוער הדף, קרמר לא ויתר ובבעיטה נוספת הבקיע את שער הניצחון. ברקות הסיום היתה לנתי אורחין מיהוד הזדמנות מצויינת להשוות, כאשר בעט מטווח קצר, אך השוער אריה חביב הציל ומנע מקבוצתו לשעבר נקודה. אגב, חביב עדיין לא ספג שער מאז עבר לחיפה לפני מחזורים אחדים. הצטיין החיפאי הוותיק אבי ליפשיץ.

שפט רחמים שאשו, 300 צופים בקרית חיים.

בטבריה היה להפועל המקומי יתרון ברור על הפועל חדרה, בעיקר במחצית השניה. אבל חלוצי טבריה ניצלו רק הזדמנות אחת בדקה ה-75: שבתאי שינו הגביה כדור עובשין מ-35 מטרים ומשה אזולאי נגח לרשת.

שפט רחמים דינצ'י, 1200 צופים בטבריה.

מאת אברהם ציבין

הסיסמה "אלופים ואלפים" הפכה למציאות בשער הנגב

(עש"ת). "אי אפשר להגיע לאלפים ללא אלופים. הגישה של טיפוח ספורטאי איכות יחד עם הקניית ערכים ספורטיביים לתשתית רחבה זאת היא הדרך הנכונה. סיסמת הפועל, אלופים ואלפים, הפכה כאן למציאות" — אמר מנכ"ל הפועל יצחק אופק בסיור שערך במועצה האיזורית שער הנגב, כאורח ראש המועצה שי חרמש ויו"ר העמותה לקידום הספורט יהונתן שטרסברג.

במהלך הסיור ביקר אופק במיתקני הספורט השונים שבתחום המועצה האיזורית, והתעכב במיוחד במרכז להתעמלות בסעד, בו מתאמנות צעירות מצטיינות מ-6 מועצות איזוריות, מניצנים שבצפון ועד מושב פארן שבדרום. מנכ"ל הפועל שיבח את שיתוף הפעולה הספורטיבי בין המועצה האיזורית והעיירה שדרות, ואמר כי ניתן לראות בו דגם ולחקותו.

ריצ'י לינהיים, רכז הספורט של המועצה האיזורית, סקר את הפעילות הענפה ואמר כי לכל תושב ניתנת האפשרות לעסוק בספורט. את הספורטאים המחוננים ובעלי ההישגים מרכזים בקבוצות מיוחדות: הבנות — בעיקר בהתעמלות ובכדורעף, והבנים — בכדורסל.

ראש המועצה האיזורית שער הנגב, שי חרמש, עמד על מחוייבותה בנושא הספורט ועל הבעיות הנובעות מכך: פיזור האוכלוסיה על פני שטח נרחב, העלות הגבוהה של התחבורה והשכר הגבוה המשולם למאמנים. הוא ביקש סיוע מהמוסדות בהקמת אולם התעמלות מרכזי, שישרת את כל החלק הדרומי של מדינת ישראל, וכן עזרה בהקמת אולם ספורט רב-תכליתי.

הגשם העז לא הרתיע אמש את כדורגלני הסגל הלאומי, שפתחו ברמת-גן במתכונת האימונים החדשה והמוגברת לאוקיאניה. המאמן מיהיץ' מתדרך שניים מהנבחרת, אבי כהן הירושלמי (במרכז) ומנשה שמעוני. (צילום: עודי קרן)

משפחת אבי רן קיבלה מענק של 40 אלף ש"ח

מאת אברהם ציבין
סופר "ספורט הארץ" בחיפה

במעמד ראש עיריית חיפה אריה גוראל הועבר אתמול סכום של יותר מ-40 אלף שקלים למשה רן, אביו של אבי רן ז"ל, שוער מכבי חיפה והנבחרת הלאומית שניספה בקיץ בתאונה ימית בכנרת.

היו אלה הכנסות המישחק הבין-ארצי בין ישראל למאלטה, ב-2 בדצמבר בחיפה, לזכר אבי רן. יו"ר הנהלת ההתאחדות שאול סוידי אמר, כי זכרו של אבי רן יונצח במפעל נוער.

מכבי חיפה ימנה ועדה מיוחדת להנצחת זכרו של אבי רן.

הולנד לרבע גמר אליפות אירופה לנבחרות צעירות

אמסטרדאם (ע"ת). הולנד היא הנבחרת השמינית והאחרונה שהעפילה לרבע גמר אליפות אירופה בכדורגל לנבחרות עד גיל 21, אחרי שגברה כאן על בולגריה 3–4.

ברבע הגמר תשחק הולנד נגד ספרד. אנגליה תשחק עם סקוטלנד, יוון עם צ'כוסלובקיה וצרפת עם איטליה.

● מפורטוגל. ליסבון זכתה בתואר "אלוף האלופים" של פורטוגל, כשניצחה את בנפיקה 1–0.

טניס

כל צעירי ישראל הודחו במיאמי

מיאמי ביץ' (ע"פ). הטניסאי הישראלי אהוד ויינברג נוצח כאן בסיבוב השני ע"י המדורג מספר אחד בטורניר אוראנג' באול (גילאי 16), השוודי ניקלאס קולטי, 3–6, 1–6.

בטורניר לגילאי 18 ניצח רביב ויינפלד בסיבוב הראשון, אך הפסיד בסיבוב השני לניקולס פרייה מונצואלה 5–7, 3–6. בעז מרנשטיין נוצח בסיבוב הראשון ע"י ליאן סלויה 5–7, 2–6.

היום ייכנסו למעגל התחרויות הטניסאיות הצעירות של ישראל.

גראף נותחה באפה

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). הטניסאית מספר אחת בעולם, שטפי גראף ממערב גרמניה, עברה ניתוח באפה שנמשך שלוש שעות. היא סבלה מדלקת "סינוס", הגורמת לכאבי ראש עזים, אשר לא פעם אילצה לפרוש במהלך מישחקים.

גראף בת ה-18 נבחרה כ"ספורטאית השנה" במישאל כתבי הספורט במערב-גרמניה.

שחיה

הישג מצויין לאוואנס גם ב-400 מטר מעורב

אורלנדו, פלורידה (איי-פי). עשרים וארבע שעות אחרי שהציבה שיא עולמי ב-400 מטר חופשי, הדהימה ג'אנט אוואנס בת ה-16, שגובהה 1.62 מ' בלבד, את יכולתה גם במישחה 400 מטר מעורב. היא קבעה 4:39.75 ד' והחמיצה ב-51 מאית השניה את השיא האמריקאי של טרייסי קולקינס.

מנצחים אחרים בין הגברים: 100 גב — בריקוף (ארה"ב) 56.79 שנ', 100 פרפר — ג'יימסון (בריטניה) 53.63 שנ', 200 חופשי — הולמרץ (שוודיה) 1:49.09 ד', 400 מ' מעורב — וארטון (ארה"ב) 4:21.16 ד'. בנשים: 100 גב — מיצ'ל (ארה"ב) 1:02.31 ד', 100 פרפר — הנבריקאן (סין) 1:00.05 ד', 200 חופשי — וייט (ארה"ב) 1:59.24 ד'.

כדוריד

האלוף מראשל"צ נגד המוליך מר"ג

במוקד מישחקי המחזור הי"א, האחרון בסיבוב הראשון, יעמוד הערב המיפגש בין האלוף מכבי ראשון-לציון למוליך הטבלה, הפועל רמת-גן (עדיין ללא הפסד).

יתר המישחקים: הפועל נוקיים — אליצור נתניה (ברמת הכובש), מכבי פתח-תקווה — הפועל פתח-תקווה (ביהוד), מכבי ארזים רמת-גן — הפועל ראשון-לציון (ברמת אביב), מכבי נתניה — הפועל רחובות (מכון וינגייט), מכבי רחובות — מכבי קרית-שרת/חולון.

השעה הראשית 20.30.

יוסף הבב

ג'מצ'י: אני עדיין רואה את עצמי קפטן הנבחרת

כל 12 היוצאים לפאריס השתתפו באימון

כדורסל

מאת יוסי לוין
סופר "ספורט הארץ"

נבחרת ישראל התכנסה אתמול לסידרת אימונים, לפני יציאתה לטורניר הבין לאומי בפאריס שיחול במוצאי שבת. ישראל תשחק נגד צרפת. כן ישתתפו יוגוסלוויה ואוסטרליה.

השחקנים התכנסו אתמול בצהריים לפגישה ראשונה, במלון רמת אביב, ובערב קיימו אימון מלא. כל 12 השחקנים שבסגל התאמנו. אחרי האימון יצאו השחקנים לערב הכרותי משותף.

בינתיים לא מונה קפטן לנבחרת לקראת המישחקים בפאריס. ההחלטה אמורה, ככל הנראה, להתקבל היום. בינתיים הצהיר אתמול דורון ג'מצ'י שהוא רואה את עצמו גם עכשיו קפטן הנבחרת: "בינתיים לא אמרו לי, שאני לא קפטן. עד עכשיו לא התייחסתי בפומבי לכל המהומה, אך אני יכול להגיד שנפגעתי ממסקנות הוועדה המיקצועית. מי שמבין כדורסל יודע, כי ברגע ששחקן עולה על המיגרש הוא שוכח מכל הדברים מסביב. העובדה היא שבמישחק מול פינלנד הייתי הבולט בנבחרת".

אגב, זו היתה ההתייחסות הראשונה של ג'מצ'י לדו"ח הוועדה המיקצועית של איגוד הכדורסל, שהמליצה לאחר הכישלון בבולגריה לבחור קפטן לאומי, שיתאים לתפקידו.

לגבי הטורניר בפאריס אמר ג'מצ'י: "באנו לכאן בפגרה כדי להירתם לעבודה למען הנבחרת. בטורניר הקרוב יש לנו מטרה אחת — להתגבש".

וירובניק ישפוט במישחק ספרד — איטליה

מאת סופר "ספורט הארץ"

השופט הבין-לאומי ראובן וירובניק קיבל אתמול הזמנה מהתאחדות הכדורסל הבין-לאומית לשפוט במישחק אליפות אירופה לאומות, בין נבחרות ספרד ואיטליה. המישחק אמור להיערך בפברואר.

● יו"ר איגוד הכדורסל יורם אברקוביץ ומנכ"ל האיגוד אברהם דייך שוחחו אתמול עם מנכ"ל פיב"א בורה סטאנקוביץ', שהבטיח לסייע באירגון טורניר הערים. על פי התוכנית יוזמנו, נוסף לנבחרת ישראל, גם איטליה ויוון.

● המאמן אריה ווידפסקי קבע אתמול את 16 שחקני סגל נבחרת הנוער בכדורסל: מוטי בן דוד, אליעזר כהן, ערן ברנשטיין ואמיר כץ (מכבי ת"א), קרן אמישה ואייל לייב (מכבי חיפה), התאומים רב ומיכאל הרמן (הפועל גבעתיים), תומר חגד ואורן דביר (הפועל חולון), יואב רוזנפלד (א.ס. רמת השרון), רותם אילוץ (הפועל ת"א), גיא גודס (הפועל חיפה), אורן קרמיצ'בסקי (הפועל בת שמואל), יעקב גרינהולד (א. קרית אונו), שי כהן (הפועל גליל עליון). הנבחרת תקיים בראשית ינואר מישחק מול אוניברסיטת ברנדייס.

אן.בי.איי.

המהפך של ניו-ג'רזי: 16 נקודות ב-2.50 ד'

ניו-יורק (איי-פי). ניו-ג'רזי נטס פיגרה 90–95 באולמה נגד יוטה ג'ז, כשנותרו 2:50 דקות לסיום. אבל בזמן שנותר קלעו שחקניה 16 נקודות לעומת אפס, וניצחו 106–95. זה היה ניצחונם הרביעי בלבד ב-22 מישחקים.

הפסד שישי לאורתז — האמריקאי החדש ראוסון נותר על הספסל

פאריס (שרות "ספורט הארץ"). אלופת צרפת בכדורסל, אורתז, שתשחק ב-14 בינואר ביד-אליהו נגד מכבי תל-אביב, נחלה את הפסדה השישי העונה בליגה, 79–85 (55–49) בפאריס נגד ראסינג. במישחק זה היה אמור שחקן-הרכש האמריקאי, בריאן ראוסון (2.05), לעשות את הופעת הבכורה שלו במדי אורתז, במקום שחקן הציר הקבוע סומי שפלר שישחק מעתה רק בגביע אירופה. אבל ראוסון נותר על הספסל.

אורתז הובילה 68–59 אבל התמוטטה בשלבי הסיום מול האמריקאי (סטף 29 נק') ודיביסון 15. לאורתז הדיבו לקלוע הפסבאגל 20 ודגאבלס 16.

מונאקו, שתארח ב-6 בינואר את אליצור נתניה, נחלה הפסד חמישי נגד המובילה לימוז', 95–110. שחקני הנבחרת, שתשחק בשבת נגד ישראל בטורניר חג המולד באולם ברסי, בלטו במישחק זה: אוסטרובסקי 29 ודאקורי 27 בלימוז', וזאביאל 24 במונאקו. צמרת הטבלה: לימוז' 47, שולה 47, מאנס 43, מונאקו 40, אורתז 38.

הערב תשחק נבחרת צרפת במוסקווה נגד נבחרת ברית המועצות במישחק ידידותי במוקדמות אליפות אירופה. פרדריק הפסבאגל שוחרר מהנבחרת לבקשתו, בגלל עייפות.

של ניצחון של ג'ונסון

ארקסונס קאנטו, שתשחק ב-6 בינואר באוסישקין נגד הפועל תל-אביב, נוצחה במחזור ה-13 בליגה האיטלקית באולמה ע"י אניקם ליוורנו 103–102. לי ג'ונסון (33 נק') קלע את סל הניצחון בהארכה. ג'יי 34 וטרנר 29 בלטו בקאנטו. טרייסר ניצחה בדרבי של מילאנו את דסיו 97–83 עם 28 נק' של מקאדו ו-22 של דאנטוני. סקוליני פוארו, שתשחק ב-5 בינואר בגליל העליון, ניצחה את סקבנירט טורינו 85–79 עם 28 נקודות של מאגי פיקר ו-23 של אלכסנדר פטרוביץ'. דייטור בולוניה, יריבת אליצור נתניה, ניצחה את היסאצ'י וזבציה 119–90 עם 34 נק' של בהאמונטי. הצמרת: קאסרטה 22, דייואירה 18, קאנטו 18, בולוניה 18, רומא 16, טרייסר 16, פוארו 16.

באנגליה זכתה פליסל קינגסטון בפעם הרביעית ברציפות בגביע, בניצחון 90–84 על האלופה פורטסמות.

מנהל מועדון כדורגל צרפתי נמלט בתחפושת מקולומביה

יחד עם הכדורגלן המפורסם מפאראגוואי, רוברטו קאבאניאס, שרכש ב-750 אלף ד' לקבוצתו ברסט

ברסט, צרפת (ע"ת). פראנסואה איוינק, נשיא מועדון הכדורגל ברסט מהליגה הראשונה בצרפת, אמר כי נאלץ להתחפש כדי להתחמק מהגשת כתב אישום פלילי נגדו בקולומביה, במסע שבו הביא עמו כדורגלן מפורסם מפאראגוואי. איוינק בן ה-54 טס בשבת חזרה לצרפת, כדי להציג בפני אוהדים מריעים את רוברטו קאבאניאס, רכש שעלה לו 750 אלף דולאר.

הוא מסר לכתב רויטר: "עיתון מקומי (בעיר קאלי בקולומביה) הדפיס מספר פעמים את תצלומי בהיותי שם. היתה סכנה שיזהו אותי, ולכן התחפשתי כדי לצאת". הוא הגיע לקולומביה ב-2 בנובמבר, כדי להחיש את העברתו של קאבאניאס מקבוצת אמריקה קאלי, אולם העניינים הסתבכו מאד כאשר נשיא קבוצת קאלי, חואן חוסה בליני, אמר כי חתימתו על חוזה ב-550 אלף דולאר זויפה. שופט בקאלי מביה אסר על איוינק לצאת את המדינה, עד לחקירת התלונה נגדו.

"השופט ביקש להחזיק בי כבן ערובה. היה זה ניצול לרעה של סמכויות, אך אני מוכן להשיב על צו הבאה אפשרי", אמר איוינק בשובו לברסט. "יש סיכויים שעליך לקבל על עצמך. נכון שנמלטתי. הכלא המתין לי", סיפר איוינק. הוא סירב לגלות איך הצליח להימלט מהשלטונות ולהגיע לוונצואלה, משם טס יחד עם קאבאניאס ומתורגמן לצפון ספרד.

איוינק, שקבוצתו תופסת עתה את המקום לפני האחרון בליגה, חגג בשבת את שובו בניצחון 2–1 על מארסיי. קבוצת ברסט אף אינה בטוחה, אם תוכל לנצל את הזרוע החדש. היא כבר החתימה שני זרים, הארגנטינים דניאל מאפיה וחורחה היגאין, וזו המיכסה המותרת בצרפת.

קאבאנאס, שחזר בינתיים לפאראגוואי אל משפחתו וידידיו, אמר כי הוא מקווה לחזור לברסט בפברואר או במארס.

לאחים רויכמן
ברכות חמות
להמשך עבודה פוריה
מאחלים
בן יקר נת
חברה להנדסה ובנין בע"מ

לאחים רויכמן
לרגל הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה
קבלו את ברכותינו
להמשך הצלחה ושגשוג
בפעלכם המבורך
הראל חברה לביטוח בע"מ | המשמר פורות לבטוח בע"מ | שלוה חברה לביטוח בע"מ

לאחים רויכמן
חם ברכות לרגל הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה
המשך שיתוף פעולה פורה
"סבבים" הנדסה הידראולית בע"מ
• מנופים הידראולים מתוצרת שבדיה HIAB–FOCO
• משאבות הידראוליות ללחץ גבוה מתוצרת שבדיה SUNFAB
• וו גרירה תקניים לרכב V.B.G.
• מתפכים הידראולים למשאיות
דרך ז'בוטינסקי 76 (צמוד בית חולים בלינסון) פתח תקוה 49517
טל. 9221688

לאחים רויכמן
לרגל הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה
ברכות חמות
מברכים: סול כביש בע"מ
הסולם 21 רמת גן
טל. 03-705892 03-701954

לאחים רויכמן
לרגל הנחת אבן הפינה לקנין בחדרה
שאו ברכות
מאחלים מחצבות הצין ואבן פינה בע"מ
רח' ברקת 2 נתניה
טל. 053-23152
052-923023

לאחים רויכמן
מיטב הברכות להצלחה,
שגשוג ופריחה
בבנית הקניון בחדרה
צ.מ.ד חברה להספקת ציוד הנדסי בע"מ
* חלקי חילוף לטרקטורים FIAT, CATERPILLAR
* מיצבים בלעדיים לשרשראות ורוליקים מתוצרת BERCO איטליה
רחוב בן צבי 37 רמת אליהו ת.ד 4591 ראשון לציון 75144
טלפונים: 9611040, 9612393, 9612397

לאחים רויכמן
ביום חגכם
קבלו איחולי הצלחה שגשוג
והמשך שיתוף פעולה
מ. פרילוצקי (רפיד)
ציוד לבנין בע"מ
רחוב פטריה 6 חיפה 33262
טלפון: 04-522918

לאחים רויכמן
איחולי הצלחה ושגשוג
בבנית הקניון בחדרה
מ. פרוביץ
מוצבי ארד בע"מ
רחוב החשמן 19 תל-אביב 62154
טלפון: 443731

לאחים רויכמן
שאו ברכות להצלחה ביום
הנחת אבן הפינה לקניון
י.מ.מ. עזרתי בע"מ
* ייצור מוצרי אלומיניום לבנין
* עבודות זכוכית באיכות גבוהה
דרך הבנים פרדס חנה 37000
טלפון: 06-370260

מועצה מקומית זכרון-יעקב
מאחלת לאחים רויכמן
את מיטב הברכות
להצלחת הקניון לרווחת
תושבי האיזור כולו
יוסי שיבובסקי – ראש המועצה

מועצה מקומית באקה אל גרביה
מברכת את
האחים רויכמן
ומאחלת להם הצלחה בבנין הקניון
לרווחת כל תושבי האיזור
סמיר דרויש - ראש המועצה

לאחים רויכמן
בברכה
מתב ארזים נבעטר ופיתוח בע"מ
לרגל הנחת אבן הפינה
לקניון בחדרה
אליהו איתן 24, ראשל"צ
אזור התעשיה החדש טל. 03-9614055

לאחים רויכמן
שאו ברכות
מאחלים לום בע"מ
תב' לתובלות
רח' המלך ג'ורג' 43, ירושלים
טל' 02-231311

לאחים רויכמן
עלו והצליחו!
איילון בע"מ
רח' המסגר 26 ת"א
טל' 370280

מצטרפים לברכות
אורית רובנוף, יושפה צור ומשה סעין
"הארץ"
טלפון: 03-5121115-9

[redacted]

هكذا من الاجل

חדשות כלכלה

החקלאים דורשים אשראי בסך 336 מיליון ש' בריבית 11%

ראשי התאחדות האיכרים: "הסוחרים הערבים מנצלים את מצבם הכלכלי הקשה של החקלאים לדמן חוזר, מזרימים להם אשראי מכיסם ומשתלטים באופן זה על התוצרת עוד לפני הבשלתה"

מאת אבי גבאור

ארגוני החקלאים דורשים שהממשלה תעמיד לרשות החקלאים אשראי של 336 מיליון ש"ח כהון חוזר לחקלאות בריבית שנתית של פריים פלוס אחד, שפירושו ריבית שנתית ריאלית של כ־11%.

אתמול נפגשו נציגי המרכז החקלאי התאחדות האיכרים עם חברי ועדת המשנה של ועדת הכספים ושטחו בפניהם את דרישותיהם בנושא ההון החוזר הדרוש להמשך קיומו של הענף. בדיון נכחו גם נציגי בנק ישראל האוצר ומנכ"ל משרד החקלאות מאיר בן מאיר.

בתחילת הדיון התלהטו הרוחות לאחר שנציגי בנק ישראל סירבו לקיים בנוכחות החקלאים, אך הוחלט שתחילה יעלו החקלאים את דרישותיהם ואחר כך ישמיעו אנשי בנק ישראל את עמדתם.

בתתוקף נציגי החקלאים על ידי חברי הוועדה הובהר כי הסקטור הערבי אותו ל־30% עד 40% מתתפוקה החקלאית של ישראל. לדברי ראשי התאחדות האיכרים, "מנצלים הסוחרים הערבים את מצבם הכלכלי הקשה של החקלאים ואת צמאונם להון חוזר, מזרימים להם אשראי מכיסם ומשתלטים באופן זה על התוצרת עוד לפני הבשלתה".

נציגי החקלאים טענו שתופעה זו מסייעת בעקיפין להברחת התוצרת מהשדות לשווקים הפתוחים בישראל ובערי הגדה, בלי שנבדקה ובלי שהסוחרים מדווחים לרשויות על הכנסתם ממנה.

הדיון בבקשת החקלאים להורמת הון חוזר ימשך בשבוע הבא בוועדת הכספים בהשתתפותם של נגיד בנק ישראל ושר האוצר.

מאיר בן מאיר

האשראי השקלי החופשי עבר את מחסום ה־11 מיליארד ש'

מאז ראשית השנה גדל אשראי זה בשיעור של 91 אחוזים

מאת אריה לביא

האשראי השקלי החופשי ממשיך לגדול למרות הנסיונות לבלמו. נתונים מעודכנים של בנק ישראל לשבוע שהסתיים ב־16 בדצמבר מתברר שהאשראי השקלי עבר את מחסום 11 מיליארד שקל והגיע ל־11.3 מיליארד שקל לעומת 10.9 מיליארד שקל בשבוע שקדם לו.

בשבוע שעבר היתה ירידה קלה, של 100 מיליון שקל בהיקף האשראי מ־11 מיליארד ל־10.9 מיליארד שקל, אך השבוע שוב עלה האשראי השקלי במגמה המאפיינת נתון זה בחודשים האחרונים.

מאז סוף 1986 הוכפל האשראי השקלי ולא צמח מ־5.9 מיליארד שקל בסוף 1986 ל־11.3 מיליארד שקל. חוגים פיננסיים רואים בדאגה רבה את הגידול המתמשך באשראי, אך בבנק ישראל סבורים שהנתונים הללו משקפים רק חלקית את ההתפתחויות בתחום האשראי.

מנתוני בנק ישראל ניתן להבחין גם בירידה של כ־120 מיליון שקל בהיקף הפקדונות בפמ"ק (לשעבר תפ"ס) הנובעים מהעדפת המשקיעים להשקיע בפק"מ נוכח מגמת הירידה בשיעורי הריבית. הפמ"ק ירד ל־3.58 מיליארד שקל לעומת 3.7 מיליארד שקל בשבוע שקדם לכך.

נשיא לשכות המסחר: "אפשר גם בלי פועלים מהשטחים; לייבא פועלים ממדינות תרבותיות"

מאת אבי גבאור

מוסף "הארץ" לענייני כלכלה קביעה של משרד העבודה, האוסרת על חברות ישראליות פרטיות להעסיק עובדים מהשטחים, עוררה את מחאתם של בעלי חברות ובראשם גבי סבג מנכ"ל חברת אר־אר אס.

סבג הפנה בתחילת השבוע במכתב לשר העבודה, משה קצב, וכו דרישה להשוואת התנאים בין החברות לשירותי כוח אדם לבין ה"ראויסים" למיניהם. המעסיקים כ־50,000 פועלים מהשטחים בחברות שמירה, ניקיון ותעשיה בשטח ישראל. סבג טוען, כי חברת אר־אר אס מעסיקה בסה"כ כ־100 עובדים מהשטחים במסגרת חברת השמירה של החברה ובעבודות נוספות.

דני גילרמן, נשיא לשכות המסחר, אמר אתמול כי שביתת המסחר, שהוכרזה על ידי ערביי ישראל, וא־התייצבותם של עשרות אלפי הפועלים הערבים מהגדה והרצועה במקומות עבודתם בישראל ניפצה את האגדה שהמשק הישראלי אינו יכול להסתדר ללא העובדים מהשטחים.

דני גילרמן מציע לאפשר יבוא של כמה אלפי פועלים מ"ארצות תרבותיות" לישראל ולאפשר למפעלי התעשיה בישראל ולמעסיקים להפקר ללא תלות בעובדים מהשטחים.

כלכלני בנק הפועלים צופים

הבחירות ב־1988 לא יהיו מלוות ב"כלכלת בחירות" בדומה לעבר

מאת אריה לביא

הבחירות בשנת 1988 לא יהיו מלוות ב"כלכלת בחירות" אבל השנה תאופיין בגידול בהוצאות בגללן, מעריכים כלכלני בנק הפועלים.

להערכתם תגיע האינפלציה בשנת 1988 ל־16% כפי שהיתה השנה. לפי תחזיתם, תחליט הממשלה על פיחות בשיעור 10%, במחצית הראשונה של 1988.

היצואנים יגבירו את הלחץ לבצע פיחות בכל שיתקרב מועד תשלום תוספת היוקר הבאה, בין מארס למאי. בעיקר יגבירו את הלחץ אלה המייצאים לגוש הדולר, אם תימשך מגמת היחלשותו.

ההחלטה על הפיחות עשויה להתקבל למרות מצב מאזן התשלומים והיקף יתרות המט"ח, שהגיע ליותר מ־5.3 מיליארד דולר בנובמבר. היקף זה מאפשר דווקא לממשלה גמישות בקבלת החלטות בתחום שער החליפין, בפרט כאשר התרחבות הביקושים במשק מובלת על ידי היצוא ולא על ידי הצריכה הפרטית.

תחזיות נוספות של כלכלני הבנק: החיסכון יגדל ב־20.7% לעומת גידול של 19.3% בצפוי השנה; הצריכה הפרטית תגדל ב־3% והציבורית ב־2%; היצוא יגדל ב־5.5%.

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.

מקבוצת "השמירה"

30 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!

בחקירות בינלאומיות

איתור אנשים ורכוש

בדיקת מעמד כלכלי

בדיקות גרפולוגיה

ש.ח.כ.

S.H.K.

תל־אביב, רח' אנגל 8

טל. 621975, 623084 (03)

פרסום קורן

1.5 מיליארד ד' תשקיע בזק בפיתוח התקשורת ב־5 השנים הקרובות

מאת מיכאל גרטי

בזק תשקיע כ־1.5 מיליארד דולר בפיתוח רשת התקשורת בישראל בחמש השנים הקרובות. זאת מסר אתמול שר התקשורת גד יעקבי שציין כי הסכום המוקצב לפיתוח בשנה הקרובה — 307 מיליון דולר — הוא כשליש מסך ההשקעות במשק.

שר התקשורת דיבר בישיבה מיוחדת של מנהלי בזק בירושלים, שבה הוצגו תוכניות העבודה של החברה לשנה הקרובה. לפי התחזיות יותקנו ב־1988 כ־150 אלף טלפונים חדשים, ואילו ב־1989 יחוסל תור הממתינים לטלפונים וכל ההתקנות יהיו של הזמנות שוטפות. מנכ"ל בזק, צבי אמיד, ציין כי משך ההמתנה הממוצע לטלפון מגיע ל־9 חודשים, בעוד שבזמן הקמת בזק עמד על 3 שנים.

הפסדי אבנר במחצית 87': 19 מיליון ש'

מאת אריה לביא

הפסדי תאגיד הביטוח "אבנר" העוסק בביטוח חובה של רכב, הגיעו במחצית הראשונה של 1987 ל־19 מיליון שקל לפי הדוחות הכספיים שאושרו אתמול במועצת המנהלים של החברה. ההפסד המצטבר של התאגיד גדל עקב כך ל־164 מיליון שקל.

מאזן החברה גדל ב־2.3% מ־380 מיליון שקל בסוף 1986 ל־390 מיליון שקל. נכסי אבנר גדלו בשיעור רב יותר של 9%, והגיעו ל־372 מיליון שקל. מזה 200 מיליון מושקעים בפקדונות צמודים.

מנכ"ל אבנר, עוזי אבל, אמר אתמול שהתוצאות למחצית 1987 מצביעות על המשך המגמות שאפיינו את ענף ביטוח הרכב בשנת 1986: גידול מהיר בתשלומי תביעות, במקביל לגידול מתון בפרמיות.

תעריפי ביטוח הרכב הועלו רק באוקטובר ולפיכך לא השפיעו על המאזן החצי שנתי. התשלומים הדיאליים גדלו בתקופה הדו"ח ב־25% והסתכמו ב־95 מיליון שקל לעומת 150 מיליון בכל 1986.

ערך את העמוד יצחק לאור

קאראקל עיצוב וזולל ודירוסו אקססקלוסיבי

CARACAL®

Space Design

ריהוט אבזורים ודעיונות

עיצוב פנים: בתים, חנויות ומשרדים

גלעד 3, רמת השרון, 03-492676

תצוגה במקום

קבוצת מושביץ־יגלום בודקת אפשרות רכישת השליטה בדובק

הקבוצה רכשה 12.5% מזכויות ההצבעה של החברה ו־17.5% מהון המניות תמורת 4.8 מיליון ד' לפני חודש

מאת יונתן שרמן

קבוצת מושביץ־יגלום בוחנת אפשרות לרכוש את השליטה בחברת "דובק" מבעלי המניות האחרים בחברה. עסקה כזו תצריך הכנסת משקיעים חיצונים נוספים ונבדקות האפשרויות לצירופם.

הקבוצה רכשה 12.5 אחוזים מזכויות ההצבעה של "דובק" ו־17.5 אחוזים מהון המניות תמורת 4.8 מיליון דולר לפני כחודש, מידי לאומי פיא. עקב כך נעשתה לשון המאזנים במאבק על השליטה בחברה בין קבוצת גול לבין קבוצת שנור ופוליקנסקי, שכל אחת מהן מחזיקה כ־36 אחוזים ממניות החברה.

נציגי הקבוצה החדשה מנהלים משא ומתן עם יתר בעלי המניות משתי הקבוצות והאפשרות הסבירה ביותר היא שהם ירכשו את מניות קבוצות שנור ופוליקנסקי, המעוניינת למכרן, וכך יבטיחו לעצמם את השליטה בחברה.

עם אפשרות זו, נבחנת גם האפשרות ההפוכה: מכירת המניות לגורם אחר. אם יתברר כי לא ניתן להרחיב את ההשקעה ב"דובק" או למצוא שפה משותפת עם בעלי המניות האחרים.

ב־3 בינואר תתכנס האסיפה הכללית של בעלי המניות להבריע על הרכב הדירקטוריון החדש של החברה. דירקטוריון זה אמור לכלול גם את נציגי בעלי המניות החדשים — קבוצת מושביץ־יגלום וכן את גיורא אקשטיין, שרכש כ־4 אחוזים ממניות "דובק".

אם לא יושג סיכום לגבי הסכמי הצבעה בין קבוצות בעלי המניות השונות, ייתכן שיורכב דירקטוריון חדש ובו ייצוג לכל בעלי המניות, והמגעים להסדרת השליטה בחברה יימשכו בתקופת הניהול של הדירקטוריון החדש.

ממתקים, ופלים, קפה שחור וחטיפים ישוחררו מהפיקוח

מאת יונתן שרמן

מחירי מוצרי מתיקה רבים ישוחררו מפיקוח ביום ה', לאחר ששר התעשיה, אריאל שרון, חתם על צו המורה על כך. עם זאת, ייתכן שיתעכב התהליך, שכן שר האוצר, משה נסים לא צרף עדיין את חתימתו לצו כנדרש בחוק.

המוצרים שישוחררו מפיקוח כוללים ופלים, חטיפים, קפה שחור ומסטיק.

ההחלטה זו תשפיע מהותית על "עלית", שהחלק העיקרי של מוצריה היה בפיקוח הדוק מאז אוקטובר 84' בעוד מוצרים דומים מיבוא לא היו נתונים לאותו פיקוח.

חברת הביטוח מגדל מתכוונת לפטר 60 מכלל 460 העובדים

מאת אריה לביא

חברת הביטוח מגדל מקבוצת בל"ל מתכוננת לפטר 60 מכלל 460 העובדים בחברה, על פי תכנית הירום שהוכנה עקב סכסוך העבודה בחברה המשך זה כמה חודשים.

שלשום נפשו עובדי החברה את עבודתם לקראת צהרים והודיעו כי יחזרו ביום א'. אתמול בבוקר נערך בבית הדין לעבודה המשך הדיון בסכסוך בין ההנהלה לעובדים ושם התחייבו העובדים לחזור הבוקר לעבודה סדירה. המשך הדיון בבית הדין לעבודה נקבע ליום ה'.

למרות זאת הגיעה הנהלת החברה למסקנה שיש להיערך לשביתה ממושכת והחליט להפעיל תכנית הירום שהוכנה לפני כמה חודשים. החברה פנתה למפקח על הביטוח באוצר והסבירה כי בשל העיצומים תאלץ להשבית במלואן חלק מפעילויותיה.

התכנית קובעת ש־70 המנהלים בחברה, הממשיכים בעבודה כרגיל ינסו לטפל בחלק מהעסקים של החברה, בעוד שהפעילות האחרות תושבת. במסגרת זו גם יפוטרו חלק מהעובדים שנמנעו מפיטורים בעבר בתקופה שהתתפוקה של החברה תגדל. "העיצומים המושכים הביאו לפגיעה בעסקים ואין מנוס מכך", הסביר אמש מהנהלת החברה.

בהנהלה טוענים שבגדול בהשלמת לעובדיה יותר מכל חברת ביטוח אחרת. ההנהלה הציעה לעובדים תוספת שכר של 8% אך העובדים דורשים 12%. כן הציעה הנהלת החברה תוספת ותק של 4% אחוזים ובסך הכל מתבתכמת הצעת ההנהלה ב־12%.

נוסף ל־12% הציעה החברה בתנות בגובה משכורת חודש. מחצית הבונוס כבר שולמה בצורה שווה לכולם. לגבי המחצית השניה, תובעים העובדים ההסתדרות שתחולק גם היא באופן שווה אך ההנהלה תובעת שזו תשולם רק על בסיס הישגים אישיים.

ועד עובדי בל"ל יכנס ביום א' 600 חברי ועדים לאספת הסברה

מאת אריה לביא

המו"מ בין הנהלת בנק לאומי לבין העובדים יתחדש היום בפגישה בין מנכ"ל הבנק צדיק בינו לבין ראשי הוועד הארצי של עובדי הבנק — פגישה ראשונה מאז הושבת הבנק בשבוע שעבר ליומיים שבסופם חודשה העבודה בצו בית הדין לעבודה.

במקביל לחידוש המו"מ מתכנן הוועד לכנס 600 חברי ועדים מכל הארץ, לאסיפת הסברה שתיערך בשעות העבודה ביום א' בשעה 10 לפה"צ. מהוועד אישרו את התכנית לכנס את העובדים אך רמזו שתוצאות הפגישה היום עשויות לשנות את ההחלטה.

מועצת העובדים המשותפת של עובדי בנק לאומי התכנסה אתמול לדון במצב בבנק בעקבות משבר יחסי העבודה והחליטה לחזק את ידיהם של יו"ר הוועדים לואי רוט ודן אהרונובסקי ואת ידי הוועד הארצי להמשיך במאבק להסכם שכר". המועצה נתנה תמיכתה בכל הצעדים הארגוניים שעליהם יחליט, הוועיקה סמכות להועד להמשיך במאבק לשמירת זכויות העובדים בקשר לנושאי ההתייעלות ופיטורים. כן קראה להסיבות ולוועדים להקים ארגון יחיד במטרה לאחד את ועדי הפקידים עם ועדי המנהלים.

גם בבנק דיסקונט ובבנק מזרחי טרם סוכם נושא השכר לשנה הקרובה. בית הדין לעבודה ידון ביום ה' בהתפתחות הסכסוך בבנק דיסקונט.

עברנו את ה־120

סוכנות שמרלינג 121 שנה. 1987-1866

תודה...

תודה לעובדינו, לקוחותינו וספקינו שיצאו איתנו למרחקים וממשיכים איתנו קדימה.

121 שנה חלפו מאז החל ר' חיים שמרלינג ("מראשוני המתיישבים ביפו") לפדות את סחורותיהם של סוחרי ירושלים בבית המכס בנמל יפו ולשלחן אליהם באורחות גמלים.

בהיותו ידוע ביושרו ובמסירותו לשרת את שולחיו על הצד הטוב ביותר, יכלו לסמוך עליו יותר מאשר על עצמם ושכר העמלה ששלמו לו פטר אותם מצרות רבות..

על יסוד אמון הדדי זה צמחה "סוכנות שמרלינג".

פעילותה של "סוכנות שמרלינג" היום, חובקת עולם. שלוש חברות בבעלותה — "חברה לעמילות מכס", "חברת ביטוח" ו"חברה לשילוח בינלאומי" — מספקות ללקוחותיה חבילת שרותי יצוא/יבוא מושלמת מרגע חתימת ההזמנה ועד לרגע בו מגיעה הסחורה למדף בחנות או במפעל בארץ היעד.

100 עובדי החברה בישראל, ונציגיה הפזורים בארצות אירופה ארה"ב והמזרח הרחוק, מקפידים על מתן שרות מהיר, עמידה בלוח זמנים, מחירי הובלה הוגנים, סיווג נכון של סחורות וייעוץ מקצועי בכל נושאי סחר חוץ.

כל אלה הקנו ל"סוכנות שמרלינג" מוניטין בינלאומי לשרות ואמינות.

אלפי לקוחות נאמנים בארץ ובחו"ל יעידו על כך. בשנתה ה־121 "סוכנות שמרלינג" ממשיכה בתנופה אל העתיד.

סוכנות שמרלינג

Shmerling agency

תל־אביב, רח' הנגב 8, טל. 03-380620

סוכנות שמרלינג בע"מ עמילות מכס, ביטוח, שילוח בינלאומי.

הארץ
יום ד' ב' בטבת תשמ"ח
23 בדצמבר 1987
המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, הדפוס, המנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 610012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב הרבצלת 2 טל' 224245-02, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-04, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת להן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

שנה כלכלית קשה

"המשך השחיקה ברווחיות היצוא, יחד עם ההרעה בתנאי הסחר העולמיים והתגברות המגמות הפרוטקציוניסטיות, ילחצו להקטנת שיעורי הגידול בייצוא עד כדי קיפאון מוחלט בייצוא" — כותבים התעשיינים בסיכום של הודעתם לעיתונות. האומנם כצעקתה?

מעניין לבחון מה צפה האוצר לפני שנה ומה אמרו אז התעשיינים. בתקציב הלאומי לשנת 1987 (שפורסם בינואר 87) כותב האוצר (עמוד 26): "הגידול הכמותי ביצוא התעשייתי ללא יהלומים יסתכם בכחמישה אחוזים". ובפועל? היום כבר אפשר להעריך במידה רבה של ודאות כי ב־1987 אמנם עלה הייצוא התעשייתי ביותר מחמישה אחוזים, אולי אפילו בשמונה אחוזים, כלומר, משרד האוצר צדק.

ומה אמרו התעשיינים לפני שנה? הם כתבו שיש סכנה כי היצוא ב־1987 יקפא על שמריו, שהגידול ינוע רק בין אפס לשני אחוזים — בדיוק דומה למה שכתבו השבוע.

אם מישהו מתפלא, אין הוא יודע את נפש ההתאחדות. הרי תפקידה לפרסם הערכות פסימיות שכאלה — אחרת, איך תוכל לתבוע מהממשלה פיצוי והטבות?

עם זאת, אין להקל ראש באזהרותיהם של התעשיינים. כל הסימנים מלמדים שאכן שנת 1988 תהיה שנה קשה. הם צודקים כאשר הם אומרים שאין קיצוץ אמיתי בתקציב, שיש עלייה מסוכנת בשכר הריאלי, שהגידול בהחזר חובות הממשלה יעלה את מחיר ההון. כל אלה סימנים מדאיגים ללא ספק, מה גם שאין מאפשרים למשה נסים להעביר בממשלה אפילו את המעט שהוא מנסה.

התעשיינים צודקים גם כשהם מדברים על שחיקה ברווחיות היצוא. לפי כל המדדים המקובלים, אמנם יש שחיקה שאינה מאפשרת להמשיך זמן רב מדי במצב הנוכחי. אם מותר לנו להתנבא, ברגע שהאוצר מעריך שב־1988 יהיה גידול של 5.5 אחוזים ביצוא התעשייתי, לבטח אין בכוונתו לשבת בחיבוק ידיים. באוצר מסכימים שצריך לעשות משהו לשיפור הרווחיות של היצוא, ושיחותיהם התכופות של ישראל קיסר והרב לאוטמן (כל אחד לחוד) עם מיכאל ברונו ומשה נסים מעידות שעסקת החבילה מתבשלת — ומוטב שתתבשל יקדים לצאת.

הפוגה בניקרגואה

במלחמת האזרחים בת חמש השנים בניקרגואה מסתמנים הסימנים הראשונים של הידברות. בתקופה הקשה ביותר מזה שנים רבות כבשו המורדים שלוש ערים באזור הסמוך לגבול הונדורס כדי להוכיח שבניגוד לטענות הממשלה, כוחם עמם. אך במקביל גם הסכימו לכבד את הפסקת האש, שעליה הכריז הנשיא אורטגה לימי חג המולד.

אך מה שחשוב מכך, חלה הגמשה בעמדות הפוליטיות. הממשלה הסאנדיניסטית טענה כל הזמן כי תנהל משא ומתן רק עם ארצות הברית, התומכת ב"קונטראס". עתה הסכימה לנהל משא ומתן "בלתי ישיר" עם המורדים על תנאים של שביתת נשק, באמצעות ועדה בת שלושה מומחים — שני אמריקאים וגרמני — ולהוריש את השיחות הפוליטיות עם המתווך, הקרדינאל מיגואל אובנדו אי בראבו.

קיים לחץ על שני הצדדים לחפש פתרון של פשרה: הקונטראס מודעים לכך שלנשיא רייגן יהיה יותר ויותר קשה להשיג עבורם מהקונגרס סיוע לקיומו של המשך המרד, ואין ביטחון שהנשיא הבא, אחרי ינואר 1989, אכן ידבק בעקשנות, כרייגן, בעיקרון להביא לניקרגואה משטר דמוקרטי.

גם הנשיא אורטגה חייב להתמודד בירידת הנכונות של מוסקווה — הן משום שברצונה לשפר את יחסיה עם וושינגטון והן משיקולים כלכליים — להעניק לניקרגואה עשרות מיליוני דולרים בסיוע צבאי וכלכלי. יתר על כן, צרכים אלה החמרו באחרונה בשל הדיבורים העוסקים בניקרגואה עקב הבצורת. לפי נתונים הצירים המערביים, יש גידולים שבהם ירדו היבולים לכרבע מהממוצע.

אך מאילוצים אלה ועד להסדר ארוכה הדרך, אם יש כזו בכלל. שמונה חברי הוועדה העליונה של הקונטראס עדיין משקפים, במידה רבה, השקפות שונות של הארגונים המיוצגים באשר ליעדי המאבק ודרכי השגתם. הנשיא אורטגה חזר השבוע על הצהרתו כי הסנדיניסטים יוותרו אולי על משרות ועמדות, אך לעולם לא יוותרו על השלטון. הצהרה זו מעוררת מחדש את השאלה, האם יש בכלל טעם לנהל אתם משא ומתן על דמוקרטיזציה אמיתית של המשטר בניקרגואה.

מול החרדות

הצורך הדחוף מכולם הוא לעשות למניעת השתרשותו של הלוך רוח המבוסס על אי־אמון ב"ערבים" ובהסדר אתם

מאת גדעון סאמט

אינני יודע מה היה ביטויים של קוראי העיתון: רוב התגובות ששמעתי בשבועיים ובעיקר בימים האחרונים, היו של הקצנה כלפי הסיכוי להידבר "עם הערבים". גם אצל המתונים והאחרונים כאילו פרצו חרדות ישנות, אלה הסלות אותנו כאן עשרות שנים, והאפילו על כל שיקול אחר. את החרדות דירבנו הסמלים הקשים ביותר בעולם המושגים היהודי־ערבי. מה נודע מבוזיה זאת באשר אוטובוסים נרגמים בידי ערבים ברחוב יפת ביפו; אי־שם בין מאפיית הפיתות המפורסמת של אבולעפיה, הגלידריה האופנתית "דוקטור לק", ומרכזי הבילוי של יפו העתיקה, כלומר לבילבה של התודעה הישראלית לסוגיה.

ובאמת, אין לכאורה אפשר בכלל לספק תקווה להבנה כאשר התמונות הגרועות של התפרעות ערבית, שבהן הפחידו אותנו תמיד שוללי הסיכוי להסדר, חוזרות וכאילו מאמתות את התחזיות הגרועות ביותר? אין מכה קשה מזו שהנחיתו על דעת־הקהל הישראלית אירועי הזמן האחרון. הם כאילו שיחזרו את האיום הידוע ש"הערבים", אפילו תעשה אתם הסדר, אף פעם לא תוכל לסמוך עליהם, כי "הם" ינעצו לך סכין בגב בהזדמנות הראשונה, יוציאו את השבאב שלהם לרחובות ביללות מקפיאות־דם, יאיימו על הגליל, כביש ואדי עָרה, בפרדסבא ולבסוף גם על רחוב דיזנגוף.

בימים קשים כאלה, לא די לקוות לשובם של שקט וסדר. הצורך הגדול מכולם הוא לעשות למניעת השתרשותו של הלוך הרוח המבוסס על הפחדים הללו. אם אמנם יש בפחדים אמת, אם אכן נחשוב ונפעל על־פי ההנחה שאין סיכוי להידבר בכוחות עם "הערבים", תהיה זו הוראה הגרועה ביותר בבישלון מפעלנו כאן. הטעם פשוט: קיומנו אלה בצד אלה הוא נתון שאין לשנותו.

תפקידה של הנהגה נכונה איננו, בסופו של דבר, להסביר לנו עד כמה המציאות קשה ואכזרית. המשימה, שאותה לצערנו אין הצמרת הפוליטית של ישראל מסוגלת לקחת, היא לפעול במסגרת הקשיים כדי לשפר את המציאות. איננו יכולים להיות אחראיים למעללי הצד השני, אבל גם איננו זכאים לרחוץ בניקיון כפינו. לא נכון לומר שלא היה שום סיכוי בשנה האחרונה לקדם הסדר. ואם זוהי הערכה נכונה, כפי שרבים מאמינים, שהתקדמות בתחום זה היתה מצמצמת, אולי מונעת, את ההתגללות בגדה ובישראל, הרי ההנהגה הישראלית בחוסר יכולתה להכריע תרמה במישרין למצב הנורא שנוצר.

גם בזמן שרשתות הטלוויזיה העולמיות שוב ממוקדות עלינו, גם בזמן שלכאורה מוטב "לא לתת נשק בידי אויבנו" על־ידי הודאה בטעויותינו, נדרשת כאן ראייה נכוחה ואמיצה של העובדות. אילו הסכים הליכוד לדבר האיום הנורא הזה, פתיחה בדרך לאומית למו"מ על הסדר בהשתתפות הכוביישים, היינו נמצאים עכשיו בכל הנראה בנסיבות שונות. אין זאת אומרת שהסדר היה באופק; זהו תהליך ממושך ומורכב ואפשרויותיו הדבלה בו רבות מצד הקיצוניים שבכל צד. אבל לא היה נוצר המצב הנוכחי של אפס־מעשה מוחלט, של קיפאון מוכסס למשך שנה־שנתיים לפחות.

אלה המבטיחים לנו חוסר סיכוי להסדר — חלקם מכיוון שאינם רוצים בו בגלל הוויתורים שיחייב — ישתדלו לתאר את המתרחש עכשיו בשטחים ובמגזר הערבי כמקדמה על חשבון העתיד: גם אילו הסכמנו למו"מ, ואפילו יושג הסדר במחיר ויתורים, זה מה שהיינו מקבלים, השתוללות "הערבים" בתביעתם לנתח האחרון שלנו. עם גישה כזאת אי אפשר להתקדם לשום מקום מלבד אל זירת המלחמה הבאה, דרך נתיב האלימות ושפיכות־הדמים שאליו כבר נקלענו בימים אלה.

אבל אין טעם לנסות לחנך מחדש אותם פוליטיקאים אצלנו שחוצצים בינינו לבין נכונות למו"מ בתנאים הזוחלים הבאים בחשבון. מה שכן אפשר וצריך זה לנסות לשכנע את הציבור להימנע מהתגובות הלאומניות־אליות שלו נוכח המחוות הקשים במגזר הערבי. נכון, רגימת אוטובוס באבנים ברחוב יפת ביפו היא דבר נורא לעיכול בתודעה לאומית שגרושה סכנות כאלה מן העבר. אבל זוהי חובה לאומית ממש המוטלת על כל אשה ואיש חושבים, לברר עם עצמם מה פירוש הדבר: האם המסקנה המתחייבת היא שיש להפנות עורף לכל ניסיון הידברות עם "הערבים האלה", או שמא ההיפך הוא הנכון, ולקח המהומות והתסיסה הוא דווקא ההכרח לעשות הכל כדי לטפל בבעיה משורשה, על־ידי פתרון פוליטי.

הרי, כרגיל אצלנו, מי שהופתע מעוצמת היקה שהתפננה בין ערביי ישראל והשטחים. אותה הברות שלנו היא הגדולה המופלאה הזאת שבה אנחנו מסוגלים להיות מופתעים כל פעם מחדש נוכח מה שמתרחש מתחת לאפנו. מדינה מופתעת אנחנו, ואת מחיר היותנו בלתי מוכנים להפתעות שילמנו כבר פעמים אחדות. אבל לא היתה סיבה להשתאות: הכרוזגלגלים יפעת טוחק ואהוד אי־מלי, שדבריהם הסדירו בוודאי רבים. או חבר הכנסת הפמ"מניק מוחמד ותאר (ישראלי כפי שאישהו ערבי יכול להיות), היו מספרים לנו עוד לפני חודש ולפני שנה כי הם רואים את עצמם גם כחלק מהעם הערבי הזורים לגורל אחיו.

במקום להיות כה מופתעים ונרעשים מוטב לנו להבין שלמען האינטרסים שלנו — לא למען עיניהם היפות של ערביי השטחים וישראל — יש לגייס אצלנו תמיכה במהלך מדיני מוקדם ככל האפשר. העובדה שאין סיכוי להתחדשותו בתקופה הנראית לעין, איננה מבטיחה מרחיפות המשימה של הכשרת הלבבות. הדבר הגרוע ביותר האפשרי הוא, שבכלל אירועים כגון אלה שבה ריכרכו אותנו בשבועות האחרונים, נתיפר בתוך עמדות אשר רק יבטיחו לנו את שובם של אותם אירועים בצורה מוגברת. חלילה. יד חזקה, למרות כל ההבטחות של אריק שרון, לא תספיק.

ללא חשבון נפש

המערכת הפוליטית מילכדה את עצמה בעמדותיה המיושנות, ללא יכולת לבחון מחדש את המתרחש

מאת דן מרגלית

הפוליטיקאים לא ילמדו, כנראה, לעולם את לקח ההדרות. יוסי שריד ואלעזר גרנות מיהרו בדר שלושים את עצמם במסה השביתה הערבי בשפרעם. הרה"כ מפ"ם אפילו השתנה בדמוקרטיה התוססת של מאורחיו. זו הדמוקרטיה של יידויי האבנים והמגון אש"ף באום־אל־פאחם והסימת כביש ואדי עָרה. זו הדמוקרטיה של עאקא אל־גבריה, שנראה ב"מבט" בטלוויזיה נואם לפני ההמון הפרוע המשולהב.

מי שמכיר אותו יודע כי הוא אינו רוצה שום מדינת ישראל ליד פלשתין, לא בגבולות הקו הירוק ולא לפי חלוקת האו"ם מ־1947, ואפילו לא בהתאם לתוכנית־פיל מ־1937. אלגבריה מכיר רק באומה של אש"ף, כל ארץ ישראל — פלשתין.

שריד וגרנות לא מצאו בלבם עוז להודרו ולהסתייג מהתפרעות הערבים. רק כאשר בבוקר התגרה בהם אהוד אולמרט ב"הבוקר הזה" ב"קול ישראל", מיהרו להגיב. שריד מתנגד גם לאלימות הערבית — כפי שהתבטא — אבל מיד העניק את עיקר ביקורתו כלפי ח"כי הליכוד.

זה לא יעזור לשריד ולגרנות, גם לא לעזר וייצמן ולעוזי ברעם ולשאר המשחרים במערך, מפ"ם ורצ לרכבות קולותיהם של ערביי ישראל בבחירות הקרובות לכנסת. הרוב יצביע בעד הקומוניסטים והמתקדמת, ומיעוט אמנם יתמוך במפלגות ציוניות, אבל הרצון האמיתי של הרחוב הערבי בא לביטוי באבנים וברגלים ובהימנעות.

כאפיה חומייניסטית

דבר לא נותר ממפגשי הנוער היהודי־ערבי של משרד החינוך. שום מורה מאום־אל־פאחם לא קם שלשום בבוקר לומר כי פגש בכפרנא בנווה־שלום או בבית הספר ביאר בירושלים נערים יהודים והוא רוצה להיות לצדם בשלום, בשוויון, תוך חלוקת הארץ, ובכלל בדמוקרטיה. אין מידים אבנים על מנת לפגוע באזרחים אחרים. דבר גם לא ישאר מן הוודורים של הנפי־לנות המתנות אחרי הקולות הערביים, שיכניסו לכסוף את מרדכי וירשובסקי או יעקב גיל לכנסת הבאה אבל ימחדו את דימויה היציב של מדינת היהודים בעיניהם.

להיפך, שיעור ההצבעה הערבי בעד המערך והמפלגות ציוניות אחרות נמצא בירידה מתמדת בכל שהחיזור המתרפס אחרי תושבי קלנסואה ואבו גוש. התמיכה במערך היתה גדולה יותר דווקא כאשר הבינו ערביי ישראל כי הממשלה תשמור על הסדר ותכבד את החוק, ולא תתפשר עליהם. מפני שמשטר דמוקרטי־ליברלי הוגן הוותר לשוויון זכויות, אבל גם תקיף ויעיל, יכול לעודד מחדש את היסודות המתונים ברחוב הערבי, שנסוגו בשנים האחרונות בפני להטם של הקיצונים העושים להשיג בכוח הכל. הממשלה שהבינה כי צריך לחסום את ההבדלים בין היהודים, נשארה הססנית כלפיו כאשר הכאפיה חומייניסטית במגזר הערבי.

גם הימין לא לומר כלום. לא חיים קופמן שחזר להצעה המרדימה לחדש את הממשל הצבאי. ולא גאולה כהן שהשמיעה את הטיעון המוזר כי עכשיו, הכוח והתהוותם של הגוש יאלצו להיאבק אפילו על יפו. שכן 10 שנות שלטון הליכוד מיגזו ועידדו את כל "ערביי ארץ ישראל" למיקשה אחת. בעשור זה נמחק הקו הירוק. מנחם בגין ויצחק שמיר אמרו לתושבי דיר אל אסאד כי הם כתושבי שכם וגוש חברון, ועכשיו באה מנהיגות התחייה ומכניסה: הרי אמרנו לכם שאין הבדל ביניהם. תחילה הרגה את התרנגולת ועתה היא מקוננת על ביצי הזהב.

ראייתם את המאורעות לא השתפרה גם לאחריהם. אתמול התבטא אולמרט ברדיו — ובכך ביטא ושיקף היטב את מדיניותם של יצחק שמיר והליכוד ב־1987 — כי באחרונה לא אירע דבר המצדיק שביתה ערבית במצבים כאלה. הוא לא חש כנראה כי זה אחד משורשי הרע. העובדה שלא אירע דבר דווקא יצרה חממה להתפרצות כזאת. גם אחרי מה שאירע שלשום בכל רחובי ארץ־ישראל, משני צדי הקו הירוק, אין ראשי הליכוד מבינים כי מחול מדיני ו"שב ואל תעשה" ו"החזק כל חומה מדינית" הם מרשם להתפרצות פלשתינית אלימה ולא לרגיעה.

נכון שעכשיו צריך להחזיר לממשלה ולכוחות הביטחון את כושר ההרתעה. עתה מכריחים ערביי ארץ ישראל לחזור ולדרוש כבוד לשב"כ ולצה"ל ולמשטרה. זה תנאי שבלעדיו לא יסכימו אפילו ערבים־מתונים לכאורה להסתפק בוועידה בין לאומית ובהקמת מדינה פלשתינית לצד ישראל. יצחק רבין צודק בנושא זה, אבל בכך הוא גם מעדער את הסכוי הבלתי משכנע מדוע לא הקדים לחזור לארץ.

אך מה יקרה לאחר השלטת הסדר? השמידים והארגונים יחד זה לומר כי עולם כמנהגו נוהג. שוב שלטים כוזבת הביטחון במצב ואין צורך ביוזמה מדינית לשלום. פרס שפוק פרס טוס מזרע בחלה. אחר כך יבצעו שמיר ודוד לוי הרב מרידור ואולמרט את הוועידה הבין־לאומית ואת הדיון בחלוקת הארץ, ורובם יותקו בעזרה באיבה גם את האוטונומיה והוורצדירית, וכאשר ייפתח הסיבוב הבא של הפרעות ימצא עוד ח"כ בכיר מן הליכוד שידע לאומה כי לא היתה סיבה להתפרצות האלימה.

צפויים ביומיים האחרונים כפילות הפוליטית הממוקדת זה 72 שעות במשכן הכנסת. הרמטכ"ל דן שומרון תושאל אתמול בוועדת החוץ והביטחון. פרס זימן אמש את סיעת המערך. הליכוד הקים אותו ביממה, בגבר כל אבן מתעופפת וענן גז מדמיע הוציא עוד פוליטיקאי תגובה נוספת. היו המון הודעות לעיתונות, אבל אף לא חשבון־נפש אחד.

ההתחרדות (ח')

עץ מלא אפרסקים

משך שלוש שנים הצליחה ש"ס לבנות לה אחיזה בשטח, על חשבון קופת המדינה

מאת רן כסלו

מנכ"ל דרעי: לא המציא שיטה חדשה

הדבר המפליא ביותר בש"ס — מפלגה עדתית־חרדית מיסודו של הרב שך (ראה כתבה קודמת) — היא המהירות שבה למדו עסקניה הראשים את הסודות המבוססים ביותר של המפד"ל ושל אגודת ישראל: איך בונה מפלגה דתית את אחיזתה בשטח ואיך היא עושה זאת על חשבון קופת המדינה. הדבר מפליא שבעתיים אם לוקחים בחשבון כי עסקניה של ש"ס הם בדרך כלל אנשים צעירים יחסית, בעלי ניסיון מפלגתי מוגבל. המבוגר ברשימתה לכנסת הוא הרב יצחק פרץ — שר הפנים המתפטר למחצה ושר בלי תיק כיום. ב־1984, שנת הבחירות לכנסת ה־11, היה הרב פרץ בן 45.

למרות כל אלה הצליחה, כאמור, ש"ס, לבנות את אחיזתה בשטח, ובזה היא שונה מהרשימה העדתית הקודמת, רשימתו של אהרן אבוחצירא. תמ"י ניסתה לבנות את עצמה על מינויים מפלגתיים של אנשיה למשרות שונות, בכך הצליחה לסדר משכורות שמנות לכמה עשרות מבין אנשי שלומה וגרמה בכך לסערה ציבורית. ש"ס פועלת בשיטה הרבה יותר יעילה, הרבה יותר שקטה והרבה יותר יקרה.

הבסיס העיקרי של ש"ס הן הישיבות הספרדיות, הערות, כך או אחרת, למרותו של הרב שך. לדברי ח"כ רפאל פנחסי, סגן שר העבודה והרווחה, מטעם ש"ס, כמחצית מתלמידי הישיבות השוהרות בארץ הם היום בני עדות המזרח. רובם לומדים אמנם בישיבות אשכנזיות, אך גם אלה הן לרוב ישיבות ליטאיות ותחת מרותו של שך. כל הישיבות האלה מוחזקות בסופו של דבר מכספי המדינה — למעלה משלושים מיליון ש"ח בתקציב השוטף — אך המייצגת אותן בהסכמים הקואליציוניים המבטיחים את החזקתם היא ש"ס, ולא אגודת ישראל, כפי שהיה בעבר.

אך ש"ס לא הסתפקה בקיום — ברשת הישיבות, שממנה צמחה ואותה ירשה. למפלגות דתיות יש בשטח עוד רשתות המבטיחות את אחיזתן בציבור הדתי. אלה הן, בין השאר, עמותות שתפקידן הפצת "תרבות תורנית", לאו דווקא בלימודים סדירים. לאגודת ישראל יש עמותה כזאת ושמה "תורה ויהדות לעם". גם ש"ס הקימה לה עמותה משלה: "אל המעיין". שתי העמותות הן בסופו של דבר מכשירים להזרמת כסף לעסקני המפלגות ברחבי המדינה. למדינה זה עולה כ־5 מיליוני ש"ח בשנה (לפי תקציב 88/1987). הכסף מתחלק בין האגודה לש"ס.

רשת חשובה עוד יותר, שעליה מתבססות המפלגות הדתיות, היא רשת החינוך. למפד"ל יש רשת חינוך ממלכתי־דתי. לאגודת ישראל — החינוך העצמאי. ראשי ש"ס הבינו מיד שאין להם עתיד, אם לא יקימו רשת משלהם. הם הקימו אותה. כדי שהצביון העדתי לא יהיה בולט מדי, נתנו לה שם ניטראלי: "רשת חינוך תורנית". עד עכשיו — כ־50 בתי ספר, לא מעט, למפלגה הקיימת שלוש שנים בלבד. אלה הם בתי־הספר שהתלמידים מתחילים ללמוד בהם מגיל שלוש — הם כוללים גני־ילדים וחינוך יסודי. אלא שגני־ילדים אלה, כמו ברשת של אגודת ישראל, הם בעצם ה"חדר" המסורתי, וכך אמנם הם נקראים. ילדים מתחילים ללמוד תורה בגיל שלוש, מגיעים לגיל שש ואז עוברים לתלמוד תורה — הכל במסגרת אותו מוסד.

עם הרשת הזאת יש עדיין לש"ס בעיות. משרד החינוך מתעקש שלא להכיר ברשת חינוך נוספת. די לו בשלוש הקיימות — ממלכתית, ממלכתית־דתית, והחינוך העצמאי. לכל היותר מוכנים לדון בכל בית־ספר לחוד ולהכיר בהם כמסגרת "פטור" — בתי ספר פרטיים, שהורי תלמידיהם פטורים מחוק חינוך חובה. עד עכשיו הכיר משרד החינוך ב־14 מוסדות כאלה של ש"ס והאלה מקבלים חלק מעוגת התקציב — שבעה מיליוני ש"ח לכל מוסדות ה"פטור" המוכרים (יש כמה מאות כאלה). השאר — כ־35 — בתי־ספר של ש"ס, עדיין לא מוכרים, פועלים בלי רשיון ובלי כסף ממשרד החינוך.

* * *

כל הסכומים שהוזכרו עד כה רשומים בסעיפים שונים של משרדי החינוך והדתות — שני המשרדים שבהם אין לש"ס שליטה. אלא שיש גם משרדים שבהם היא שולטת, והיא איננה יושבת בהם חינם. החשוב בהם הוא משרד הפנים. הרב פרץ התפטר אמנם ממנו. אך השאיר מאחוריו את נציגו: המנכ"ל אריה דרעי. דרעי נשאר במשרד הפנים לא רק כדי לשמור שהסגרים הדשודים לא יירשמו — חס וחלילה — כיהודים, אלא גם, ואולי אף בעיקר, כדי לשמור על הקופה.

השיטה איננה חדשה. ולא ש"ס המציאה אותה. המנכ"ל מזמין אליו ראש רשות מקומית ואומר לו: "אתה מבקש ממני כסף לצרכים שלך, אלה ואחרים. אתה תקבל אותם, אבל בתנאי שתעביר סכום נוסף למוסד שלא ביקשת עבורו כסף". ברור כשמש, כי המוסד הנוסף הזה הוא המוסד הקשור לש"ס: כולל, ישיבה, או "מכון תורני" זה או אחר. היו ראשי רשויות מקומיות שהקימו צעקות — כמו אלי לנראו מהרצליה ודב תבורי מפתח תקווה. אבל לרוב — הם שותקים. הם מכירים את השיטה והם צריכים כסף.

כאמור אין זו שיטה חדשה. כאשר בזמנו, בא מפכ"ל המשטרה הרצל שפיר לשר המשטרה יוסף בורג והדריע לו על "תיק אפרסק", המדובר היה, בעיקר, בעסקות מסוג זה. הרצל שפיר עף והתיק נשאר. כאילו גם קיבל לגיטימציה חוקית. מה שבורג עשה בצינעה ובמימדים מצומצמים למדי, עושה דרעי בראש חוצות ובמימדים גדולים. לפי ההערכה הועברו בצורה זו, בשנת התקציב 1986/87 לבדה, כ־8 מיליוני שקלים ממשרד הפנים למוסדות ש"ס. "לבורג היה תיק אפרסק. לדרעי אין תיק, אבל יש עץ מלא אפרסקים" כך אמר לי אחד האנשים המקורבים לעניין.

ח"כ פנחסי דוחה את האשמות מכל וכל וטוען שהכל נעשה "מעל לשולחן" ובדרך חוקית לחלוטין. "מדוע מותר להעביר כסף ל"הפועל" או למתנ"סים וללימוד תורה אסור?" הוא שואל.

אגב, גם פנחסי לא יושב במשרד העבודה והרווחה חינם. בתור סגן השר הוא שולט בכספי האפוטרופוס הכללי. כספים אלה מחולקים בין מוסדות שונים במדינה — אמנם לא במיליונים, אבל בסכומים ניכרים למדי. מוסדות ש"ס מקבלים קצת יותר — יש טוענים, פי ארבעה מהממוצע (40 אלף, במקום 10 אלפים ש"ח).

הטירוף האיראני

בחזית האחידה של הפנאטיות מופיעים סדקים

מאת אליהו סלפטר

תדמיתה של איראן בעולם היא של מדינה פנאטית, מאוחדת תחת מנהיגותו של חומייני, השרוי בסיחוף המלחמה נגד עיראק. מיליונים מוכנים לכל הקרבה — של רכושם ושל חייהם — למען הניצחון שבסופו ישלוט האיסלאם השיעי הטהור על כל העולם המוסלמי והשטחים שנלקחו ממנו — כמו ירושלים עיר הקודש — ומעבר לו.

עדיין יש הרבה מן האמת בתמונה זו. אך התיאור לא היה מעולם האמת כולה ובכל שמשכת המלחמה, מופיעים סימנים של סדקים בחזית האחידה. הסדקים רחוקים עדיין מלסכן את משטרו של חומייני או את המשך המלחמה, אך ניכרים די הצורך כדי שהשלטונות בטהראן יראו צורך להתמודד בהם ובהכרזות שהם מייצגים.

הנושא החשוב ביותר, בשל קרבתו אל מוקד השלטון, הוא ירושת חומייני. בעניין זה חלה לאחרונה תמורה קיצונית אך בוודאי לא לפי רוחם של כל חוגי הצמרת. לפני חמש שנים כתב חומייני צוואה ובה הטיל על מועצת חכמי הדת לבחור את יורשו. הם בחרו, לפי רמז מחומייני, את האייתולה מונטזארי. זה נועד לקבל לידיו, לכשיעלה לשלטון, את כל הסמכויות הדתיות והחילוניות של חומייני. בחירת יורש יחיד המאחד גם את הסמכות הדתית וגם את הסמכות החילונית לא היתה לטובת יו"ר הפרלמנט רפסנג'אני, (שהוא כבר כיום האיש מס' 2 בעוצמה ובהשפעה, אחרי חומייני), משום שאין לו הדרגה והמעמד הדתי שיעשוהו מועמד למנהיגות הדתית.

בזהירות ובשיטתיות החל רפסנג'אני, לקדם רעיון של תחליף ליורש יחיד: מועצת מנהיגות לאומית בת שלושה עד חמישה חברים. לאיש לא היה ספק שגוף כזה יכלול רפסנג'אני ויהיה ראשון בין שווים ובמרוצת הזמן גם יוחד בעל סמכות ממשית. עזרה לו פרשת מהדי השמי, האיש שגילה בשעתו את פרשת הנשק האמריקאי לאיראן ושהוצא להורג בסוף ספטמבר בטהראן. השמי נאשם בפני בית־משפט איסלאמי בתוכניות להסל את כל הצמרת האיראנית הנוכחית ולהשליט משטר קיצוני עוד יותר. במסגרת הקנוניה הוא נמצא אשם גם במעשי רצח, שחיתות ושוחד — ואירגון הברחות חומרי־נפץ שהפעלו במכה בעת החג'.

השמי היה קרוב משפחה של האייתולה מונטזארי; זה ניסה להשיג עבורו חנינה מחומייני אך לשווא. הפרשה, כך אומרים, הכתימה אותו בעיני חומייני — בעזרת בנו, המקורב לרפסנג'אני — כאישיות חלשה ובעלת פגמים מוסריים. התוצאה היתה שבראשית דצמבר ערך חומייני, בשידור חי לאומה, שינוי בצוואתו. אף כי פורסמו ממנה ברבים רק החלקים הטקסטיים, רוחות בטהראן יודעות והאיחות כי סדרי הירושה הוגשמו בצוואת חומייני, מטילים על חכמי הדת לבחור במועצת מנהיגות לאומית — בדיוק מה שרצה רפסנג'אני.

מבין שלמועצת המנהיגות ייבחרו, מלבד רפסנג'אני, גם אייתולה אלי משקיני, ראש מועצת חכמי הדת, הנשיא קאמינאי ובנו של חומייני, אחמד. בין משום שהוא חושב שסופו של חומייני קרב ובין משום שאינו בטוח בעתיד במעמד הבכורה שלו, רפסנג'אני כבר החל — כך מוסרים כתבים מטהראן — בערעור הזה של מעמדו של קאמינאי העלול להיות מתחרהו בצמרת.

מחנות מתגבשים

אם נכונות ידיעות אלה, המאבק על ירושת חומייני כבר התחדש ובוודאי יתן, כמו בעבר, אותותיו הן בניהול המלחמה והן במדיניות החוץ האיראנית.

השמועות בטהראן אומרות שקאמינאי צידד לאחרונה בהצגת תנאים נוחים למדי להפסקת אש במלחמה עם עיראק, שהציע מזכ"ל האו"ם פרז דה קוייאר. לעומתו, רפסנג'אני, שנחשב איש פרגמאטי, דורש להציג לעיראק תנאים קשים יותר. חומייני, בסופו של דבר, דוחה את הרעיון מכל וכל וצוחה להמשיך במלחמה עד הניצחון או עד קבלת התנאים האיראניים המקוריים. מכל מקום, ברור שיש קשר הדוק למדי בין המשך המלחמה ובין המאבק על הירושה.

אין גם תמימות דעים בעם האיראני, כפי שהיתה, בדבר המשך המלחמה. על מרקעי הטלוויזיה אנו עדיין רואים המונים משולהבים של מתנדבים היוצאים לחזית, אך היודעים מן השטח אומרים שכיום אין זה עוד קל, כמו בעבר, לגייס מתנדבים "אמיתיים" (מתוך רבע מיליון שגויסו בראשית החורף, התייצבו מרצונם הטוב רק כ־70,000) והורים אינם מתביישים (או חוששים) לנסות לשחרר את בניהם הצעירים מגיוס. איראן היא, כמובן, ארץ גדולה פי כמה מעיראק. הפנאטיות הדתית עדיין קיימת בה וספק אם צפוי לה בקרוב מחסור בכוח־אדם. אך טהראן תצטרך למעט, אם לא לחזור לחלוטין, על המתקפות ההמוניות בשיטת ה"גל האנושי" האלי. גם להעלות את הפרסים וההטבות למשפחות החיילים שעברו לקריעון.

לאחרונה רבו גם ידיעות על התרחשות פעולות המחתרת נגד משטרו של חומייני. מקורות ממשלתיים בטהראן סיפרו באופן פרטי לדיפלומטים וכתבים מערביים כי "צבא השחרור האיראני" פועל שוב וגורם לאבידות ניכרות בקרב הכוחות האיראניים הממשלתיים. טהראן מאשימה את עיראק ואת סעודיה במימון "צבא השחרור". התנועה קמה ע"י המנהיגים לשעבר של ה"מוג'אהדין חלק", המחתרת השמאלית המוסלמית שפעלה בשעתו נגד השאה והושמדה אח"כ ע"י חומייני. מרכז "צבא השחרור" הוא כעת בבגדאד (לאחר שהצרפתים נכנעו ללחצה של טהראן וגירשו אותם מפאריס). צבא השחרור טוען כי יש עריקה של אלפים מהצבא האיראני אל "צבא השחרור" וכי כ־4,000 מחיילי הממשלה ופקידיה נהרגו או נפצעו בהתקפות המחתרת. השלטונות האיראניים הודו לאחרונה כי "טרוריסטים" הרגו בחודשים האחרונים כ־12000 מחיילי ופקידי הממשלה.

קיצוצים ותרומות

אך הבעיה החמורה ביותר של איראן היא הבטחת מימון המלחמה. לטהראן פחות מקורות אספקה סדירים מאשר לעיראק וזה מחייב לקנות חלק גדול יותר של הנשק בשווקים השחורים במחירים מופקעים. עיראק מקבלת סיוע כספי נדיב ביותר ממדינות ערב (בעיקר מסעודיה ומנסיכויות המפרץ), החוששות מנצחון הפונדמנטליזם החומייניסטי. ואילו איראן צריכה לממן את המלחמה ממקורותיה היא. זוהי הסיבה למאמצי איראן לפגוע ביצוא נפט מנסיכויות הנפט, מצד אחד, ולנסיונותיה בוועידות אופ"ק להעלות את מחירי הנפט, משום שיכולתה להגדיל את תפוקתו מוגבלת מאד.

אף כי עיראק קיבלה עד כה ממדינות ערב, לפי המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון, 70–85 מיליארד דולר (!) — פי ארבעה מתל"ג שלה — גם מצבה הפיננסי של איראן אינו כלאחר יאוש. היא מרוויחה מיצוא נפט 10–12 מיליארד דולר לשנה, הוציאה, בחמש השנים הראשונות של המלחמה, רק כ־1.6–1.7 מיליארד דולר לשנה ליבוא נשק וגם פיתחה בהדרגה תעשייה צבאית משלה. לאיראן נשארה, איפוא, כמות סבירה של מטבע־חוץ ליבוא חומרי־גלם צבאיים ואזרחיים ואפילו כמות מסויימת של מוצרי מותרות. רשמית, עם פרוץ המלחמה, אסרה טהראן על יבוא מוצרי מותרות והטילה פיקוח חמור על יבוא מוצרי מזון, ציוד ביתי ותרופות. לעיראק יש חובות חוץ למדינות ערב שאינן דורשות ריבית ולפי שעה גם לא החזר, בעשרות מיליארדי דולרים. לעומתה לאיראן יש רזרבות מטבע חוץ של יותר מ־5 מיליארדי דולרים ומלאי זהב של כ־2 מיליארדי דולרים.

איראן הצליחה, במשך כל שנות המלחמה, להגביל את הוצאותיה הצבאיות כך שלא יעלו על שליש מתקציבה. היא השיגה זאת, מלבד בקיצוצים, גם באמצעות מבצעי תרומה מתמידים ורחבים בקרב האוכלוסיה, אשר, בעיקר בשנים הראשונות, תרמה ביד נדיבה הן סכומי כסף ותכשיטי זהב והן סחורות וחומרים למאמץ המלחמתי. אך יש שמועות שלאחרונה ירדה ההתלהבות גם במתן התרומות. בראיון בעתון הטהראני "איטיאלט" הודה רפסנג'אני כי הממשלה היתה אמנם יכולה לגייס יותר אמצעים ויותר כוחות מהציבור, אך זה היה מחמיר את הבעיות הכלכליות וגם מפחית מהפופולריות של המלחמה בקרב השכבות העממיות שמתוכן באים רוב החיילים.

המעניין הוא שממשלת טהראן דואגת לא רק לרמת החיים של המעונים (היא מוציאה, למשל, כמיליארד דולר לשנה לסובסידיה ללחם), אלא גם להבטחת תמיכה מינימאלית מצד השכבות העשירות והמעמד הגבוה — שאינם נחשבים על אוהדיו הנלהבים של חומייני. הממשלה מאפשרת להם קניית מוצרי מותרות וקניית כמויות בלתי מוגבלות של מוצרים שבקיצוב — תמורת מטבע חוץ שאותו היא מתירה להם לייבא מחו"ל ולהחזיק בפקדונות חופשיים בבנקים באיראן. ואכן, למרות הצבע המלחמה, ממשיכים עשירי איראן לחיות ברמת חיים גבוהה; 750,000 מהם נוסעים לחו"ל מדי שנה.

בקרב אנשי הדת הקיצוניים — כמו מהדי השמי שהוצא להורג (על בגידה) — מושמעת ביקורת גם כלפי החיים הטובים של העשירים וגם כלפי הכהונה והמנהיגות "הפרגמאטית" המרשה ומאפשרת זאת. אך נראה כי לא רק רפסנג'אני וחוגיו אלא חומייני עצמו סבור כי במלחמה ממושכת, כשיש להציג כבדים על האחדות הלאומית, דרושה גמישות מסויימת מצד השלטונות כדי לא להעמיק את הסדקים.

חיסול כל מלאי הרהיטים של 1987
עד 50%
הנחה במזומן מהתצוגה

רח' אפעל 15, קרית אריה, פ"ת (צומת גהה) טל: 9230138, 9220288, 03-9241025
סניף הצפון: צומת הצ'ק-פוסט, שד' ההסתדרות 1 חיפה טל: 04 642584

صكنا من الاهل

החוט הדנטאלי והסאמבה

שלושה דברים מסבים קורת רוח לתייר הבא לבראזיל: נוף משגע, נשים כמעט־מעורטלות בגוני עור שונים, ומקצב סאמבה משכר, הממלא את חלל האוויר בכל רחבי היבשת

מאת ד"ר חיים גלאון

אחד הדברים המרשימים את התייר הבא לבראזיל בימים אלה היא התחושה, כי במקום כלשהו באוויר מצוי רמקול ענק, המנגן בקביעות מוסיקת סאמבה רעשנית. תחושה זו מלווה אותך בסיור ברחבי בראזיל, ואין זה חשוב אם אתה נמצא בריו דה ז'אנרו או בסאלוה־דור דה באהיה, או בעיירה נידחת. כל נשות בראזיל, למן הגיל הרך ועד למבוגרות שבהן, נעות בקלי־לות, כאילו ריחפו, בתנועת מחול הסאמבה. הדבר כה טבוע באופיה של האשה הבראזילאית, עד שהיא אף אינה מודעת לכך ופעולות אלה נעשות כאילו מתוך החלק התת־הכרתי של מוחה. אם נצרף לכך את יופיין של נשות בראזיל, שהן בע־לות מיגוון רחב ביותר של צבעים, למן הצבע השחור־הכהה באזורים הצפוניים־מזרחיים של המדינה, דרך ילידות נהר האמאזונאס, בעלות תווי פנים אינדיאניים וכלה בקווי אפי אירופיים ממש, כשל הבלונדיניות המשגעות, הרי שנבטח לתייר הגברי הרבה שעות של קורת־רוח.

אולם אחטא לאמת אם לא אזכיר את חופי הרחצה הנפלאים של בר־אזיל, שאחדים מהם משתרעים למרחק של 80 ק"מ (השוו לחוף הצוק, או חוף שרתון בתל־אביב) והמפורסם שבהם הוא חוף קופ־אקבאנה בריו, ששם כלי יוצא מן הכלל הבחורות לובשות בגדים מינימאלי, המכסה ספח קטן ביותר מן הישבן וכל צורתו כשל חוט דק. הוא כונה בלשוננו "דנטאל פלוס" — אותו חוט המשמש לניקוי שיניים, המוכר את בגד הים הנועז. אין להתפלא על כך שבראזיל מושכת תיירים רבים, הבאים לחזות ביפי הטבע וביפי המוקיון של נשות בר־אזיל, המגלות אותם ביד נדיבה.

במשך שבועיים וחצי סיירתי לאורכה ולרוחבה של בראזיל, מדינת ענק זו, הנחשבת לחמישית בגודלה בעולם, עם אוכלוסיה של 140 מיליון תושבים, ניצבת בפני בעיות כלכליות קשות ביותר. כל תייר המגיע לבראזיל מוזהר מיד ברדתו מן המטוס לשמור על רכושו בשבע עיניים. מעשי שוד הם חיזיון נפרץ (אף שלי אישית לא קרה כלום והסתובבתי חופשי בכל המקומות ה"מסוכנים"). ספר־ההדרכה ה־אמריקאי לשנת 1987 מזהיר את התייר לא לשאת עמו ארנק בכף, לשמור את מעט הדולרים בכיס פנימי ולעולם לא להשאיר תיק או מצלמה על שפת הים ללא השגחה. גם כך אין זו בעיה לפרחחים המקו־מיים להכניס אגרוף בבטן ובעוד אתה מתכופף, מרוקן חברו את כי־סיך האחוריים. אולם אם עברתם בשלום את כל החוויות וקראתם את הפרק "לי זה לא יכול לקרות", תקטתם אמצעי הגנה מתאימים, הרי נכונה לכם חווית בילוי נהדרת בבר־אזיל גם שלא בעונת הסאמבה המסורתית.

הקרוזאדו גרוע יותר

לתייר הישראלי נכונה הפתעה נעימה. הוא מגלה בבראזיל, שהשקל איננו המטבע הגרוע בעולם. ה־קרוזאדו גרוע שבעת מונים. לא הועיל להם לבראזילאים להמציא שם חדש למטבע הקודם ולהפחית שלושה אפסים מן הסכום הקודם כדי לקבל מטבע חדש, הקרוזאדו. מכירים את הפטנט של השקל הישן והחדש? לאו רוב רובם של הבראז־ילאים יעשו את כל עסקותיהם בדולרים וערכו של הדולר לא יסולא בפז. תמורת דולר אחד תוכל לנוע במונית מרחק של שניים־שלושה קילומטרים ובשני דולרים תאכל ארוחה בשרית מלאה ב־מסעדה. יצאנו, קבוצת ישראלים, לשפת הים למשך מספר שעות, הנהג הבראזילאי חיכה לנו כל אותה עת. בסופו של חשבון שילם כל אחד שני דולרים לארוחת צהריים ש־בושלה בתוך סכבה על החוף בידי נערה מקומית כבת 14, ודולר אחד בעבור ההסעה. אותה נערה טיגנה שלושה דגים בשמן קוקוס רותח במשך שעתיים ואלה שאכלו ליקקו את האצבעות.

כל אותה עת, במרחק של חמישה מטרים, עמדה חבורת נגנים מקו־מיים והנעימה לעצמה את הזמן בנ־גינת קטעי סאמבה. כלי נגינה פרי־מיטיביים כתוף, כלי הקשה שונים שראיתם בהופעת "ארץ טרופית יפה" בארץ מילאו את האוויר בצלי־לים "מקפיצים". כל רגע הצטרפו בנות המין היפה הבראזילאי לריקוד. ביד אחת הן החזיקו את בקבוק המשקה ובשנייה — מאכל מקומי אחר, ועם כל הגוף התנועעו לקצב הסאמבה. היה ממש קשה לעמוד בפיתוי ולא להצטרף לריקוד הסוחף.

נופים מרהיבים

בראזיל מציעה לתייר שפע של מראות טבע מרהיבים ביופיים. לדוגמה, העיר ריו דה ז'אנרו, הנ־חשבת (ובצדק) לעיר היפה בעולם. נוף מהמם נשקף אליך מכל מקום נישא בעיר. הנוף המרהיב ביותר נגלה לעיניך מהר הקורקובאדו, שעליו מוצב פסלו הענק של ישו פשוט־הזרועות. אולם גם מהר הסוכר (הנקרא כך בשל מראהו דמוי חרוט־סוכר) נשקף נוף נהדר לאחר נסיעה בת מספר דקות ברכבל.

נופים אחרים מרהיבים נגלים בעת מסע שיט באנייה ועידה לאיים הטרופיים, מרחק שעה נסיעה מריו. שיט אחר מן העיר סאלווהדור לאי איקה פאריקה, שבו שוכן מועדון הים התיכון, הוא גולת הכותרת של אוכל טרופי עם דקלים תמירים וחול זך. ההרגשה היא של רובינזון קרוזו, המגיע לאי נידח ופראי.

מסע בנהר האמאזונאס מהווה אף הוא מקור משיכה לתיירים. לשם כך הם טסים אלפי ק"מ במטוסי החברה הבראזילאית "ואריג" מריו צפונה ומערבה. עיר הבירה של האזור, מנאוס, אינה מעניינת במיוחד. זו עיר עם שכונות עוני, "סלאמס", מודרניות ואזור סחר חופשי. אך לתייר מגלים את יופיו של מפגש הנהרות היוצרים את נהר ה־אמאזונאס. מצד אחד נהר הריו־נגרו (הנהר השחור) והוא כהה ממש, ולצדו נהר הסולימאנוס הבהיר יותר. לאורך של קילומטרים רבים אין שני הנהרות מתערבים זה בזה, וקו ההפרדה הברור ביניהם ממש מרהיב. זו חוויה שקשה לשכחה.

נהר אדיר ורחב

בראזיל התברכה במקורות מים אדירים. די אם נזכיר כי נהר האמאזונאס רוחבו 80 ק"מ, אורכו למעלה מ־6,000 ק"מ והוא מתחיל אי־שם מפלגים רבים, המצטרפים יחדיו לנהר אדיר ורחב. בדרומה של המדינה, בגבול ארגנטינה, מצוי מקור מים אחר: אלה הם מפלי האי־גואסו. למי שכבר ראה הכל — נכונה הפתעה. שפע כזה של מים, אשדות וקצף אינם נראים כמעט בשום מקום אחר. הגישה נוחה ביותר ואתה יורד ממש אל קו המים בעזרת גשר מיוחד. הביקור בצד הבראזילאי ובצד הארגנטינאי ממול הוא חובה. אין לוותר בשום פנים גם על חציית הגבול לתוך ארגנטינה וצפייה מן העבר השני בתופעת טבע מרהיבה זו.

המראות הטבע להיות האר־פיניות. הציפור הידועה הקשורה בבראזיל היא אותו תוכי בעל צבעים מרהיבי עין: כחול, אדום, צהוב. תו־כיים אלה מוחזקים באופן חופשי ברוב בתי המלון ומהווים אטרקציה למבקרים, המצלמים אותם בתצלומי צבע נהדרים. מי שבוחר במזכרת אחרת, יכול לרכוש אותם על גבי חולצות מיוחדות רקומות או "טי שרטס", הנמכרות בשניים עד חמי־שה דולרים.

מי שזוכר את הסרט "דונה פלור ושני בעליה" של ז'ורז' אמאדו, יבקר בבית הנושא את שם הסופר בסאלווהדור. הוא יעדיף לראות את הנשים עם השביסים על ראשיהן, בתלבושת התרה האפריקנית לעיר זו; הוא ישתכר מאותו משקה מקומי העשוי מקנה סוכר עם קוקוס — ה"באטידה", ויחלום לשוב שנית אל בראזיל בתקופת הקרנבאל ב־פברואר. לנו לא נותר אלא לחלום על כל אלה בשעת ביקור בבית הספר לסאמבה, שבו עוסקות הנשים בהכנת תלבושתן המרהיבה לעונת הקרנבאל ולאחל לבראזילאית קרנבאל מוצלח בשנת 1988.

בראזילאיות בחוף קופאקאבאנה בריו דה ז'נרו: חושפים ביד נדיבה

חליפה עם צווארון מיני מצמר נקי בשי־לובי שחור ורוס: מכנסי ברמודה וחולצת מקטורן עליונה על בגד גוף. מתוך האופנה של גוטקס להורף 88 בעיצוב יהודית גוטפריד (צילום: בן לם)

אלגנטי וצעיר מאוד

מאת שולמית קיסרי

"ללכת עד הסוף", פירושו בעגה המקצועית בארץ לא לחפש דרכי עקיפין ולא להציג אופנת־כלאיים, השייכת בחלקה לשבע השנים הראשונות של שנות השמונים. בשנת 1988 האופנה נראית אחרת. גם יהודית גוטפריד בחרה ל"גוטקס" אך ורק את קווי האופנה ה־עכשוויים, והסגנון בבגדי היום, כמו גם בבגדי הערב, הוא אלגנטי וצעיר מאוד. אורך המיני באוסף הוא הולטי, המקטורנים מוארכים מאוד וחצאית המיני מבצבצת מתחתיהם בפס דק, או בוולאנים מקפצים ובשאר וואריאציות. הבדים הם בד־צמר או צמר מעורב, קטיפה משו־לבת עם טאפטה, סריגים צמודים מאוד. השמלות משולבות עם ל־ייקרה בחלק העליון וטאפטה בחלק התחתון; הן תפורות בעושר כיווצים ובמראה הבאלון.

המעצבת אוהבת את הפרחים שעיטרו השנה חלק מאוספי הערב של המעצבים הפריסאים המובילים. פרחים, ובעיקר שושנים ורודים ואדומים, מעטרים שמלות ערב עם פאייטים ובלעדיהם, במחשופי גב, באורך מידי מהודר, במיני או באורך אריסטוקרטי. מעניינת ויצירתית ב־מיוחד היתה שמלת "הערב הגדול", שסיימה את האוסף: פאייטים, פרחים ושובל ארוך ודו־צבעוני, ולפניו מתגלות הברכיים.

אוסף מלהיב

אוסף ג'ינג'ס בעיצוב חוה שלמן הוא אחד האוספים הישראליים המוצלחים בתחום זה. זהו אוסף מלהיב, שהיה יכול לייצג בכבוד את האופנה הישראלית בחו"ל. חוה שלמן בחרה נושאים אופנתיים נכונים, פרופורציות נכונות והמגמות המשקפות היטב את המהלכים החברתיים בעולם. בתחום עיצוב תצוגה, היתה זו התצוגה העליזה ביותר (מוסיקה, תאורה, קצב ורום של קבוצות על המסלול, שלא שיעמם לרגע — בדיוק כפי שתצוגה מוצלחת צריכה להיראות). בתחום המוסיקה — שירי שנות החמישים ושנות הארבעים — ניכרה היטב הב־טייה הרומנטית הנוסטלגית. זוהי נוסטלגיה חדשה, שבה הדור הצעיר, כמו הדור המבוגר יותר, מחפשים הי־רור מעודן במקום הרישול וה"כאוס" שאפיינו את עשרים השנים שחלפו.

בקבוצה הרומנטית ניכר היטב המראה הצמוד, עשיר באבזורים מע־דנים, בכתבים בשחור־לבן, שילובי מקטורנים עם חצאיות קצרות, שי־לובי קפלונים קטנים ושילובים יפים של עור ובד. זוהי דוגמה מצוינת ל"מראה הרוכס מהירבוד האולים סימפסון", הנעשה פופולארי באירופה באחרונה.

חברת ג'ינג'ס יצאה הפעם עם חצאיות ומקטורני בד, המהווים חלק אחר מתוך מערכת משולבת מעור. מגמה נכונה ומוצלחת, גם אופנתית, גם מוזילה את הייצור, גם בעלת מראה צעיר (מוצלחות החצאיות הסקוטיות של קפלים באורך מיני). מרגשת היתה סדרת חליפות הזמש בצבעי אפרסק, מוקה ומשמש בהשראה ברורה של אחד ממובילי האופנה העולמיים, האיטלקי ג'יאני ורסאצ'ה: מקטורנים ארוכים, שמתחתם מבצבצות חצאיות מיני ארסטוקרטיות, התפורות מפסי אלכסון שמראם כקפלים פיטוליים. סדרה אחרת של מערכות, חצאיות ומקטורנים ומכנ־סים בצבעי פנינה ופודרה, עשויה לזכות בהצלחה רבה. מוצלחים בליירים מזמש עם עיטורי עור שחור, בעלי פתח "וי" עמוק ושני כפתורים ברכיסה מצטלבת, הרכ־סים מתחת לקו המותן. זהו מראה יוניסקס ניאו־קלאסי ואלגנטי. לא חסרות גם חצאיות בהשראה ספרדית עם וולאנים באורך מיני. אגב, מי שמעוניינת לראות תצוגה נוספת — היא תתקיים בחודש ינואר, למוסכת בית החולים וולפסון ביפו, הקוקק לעזרה רופאה בתרומות.

הצעקה האחרונה

קו מנחה מוגדר

כשמסתמנת באופנה מגמה ברורה שאינה משתמעת לשתי פנים, להפרדה בין מראה ערב ומראה יום, גם בשקם, במחלקת האופנה, מ־סיקים מסקנות ברורות. שבתיים לאחר שנפתחה חנות השקם בקניון מקבל המבחר האופנתי בשקם קו מנחה מוגדר. אין עוד יומרות למכור את כל הסגנונות באופנה. השקם מטבע קיומו מתאים לכל המשפחה, ומוכר בעיקר בגדי יום־יום באווירה ספורטיבית בנוסח "שעות הפנאי".

סגמנות של חלוקה נפרדת וברורה הן קו שיווקי בחלק גדול של החנויות בעולם, וכל לקוח יודע מראש מה הוא יכול להשיג בחנויות מסוימות ומה אין לו לחפש שם. כך גם כאן, שלוש מחלקות — גברים, נשים וילדים — על מרחב תצוגה גדול ונוח, מציעות בעיקר שפע של בגדי פטור לשעות הספורט הפעיל ולשעות הפנאי, מראה בייסיק בג'ינס, מקטורני ג'ינס וחולצות ביי־סיק (משבצות, פסים, יוניסקס). השקם מציע בטיקים נפרדים לאו־פנה של גרשון ברם ו"אילת".

במחלקת הנשים, הגברים והיל־דים ניתן לבחור שלל צבעים של מעילי סקי מתוצרת גלי, מרופדים, נוחים ויעילים, ומתאימים למטרות מגוונות. המחירים: בין 87־56 שקל, לפי הגודל. מעילי הסקי הם המעי־לים השימושיים ביותר לילדים ולנוער לבית הספר, לטיולים וכ־דומה. יפה הוא האוסף של באוקארדי, המוצג בקניון השקם בשלמותו, לנשים ולגברים, ומציע מבחר של מכנסי קפלונים, יוניסקס, חולצות פלאנל וכותנה ומקטורני ג'ינס. הסרוגים לשעות היום והפנאי של גיבה, 16 פלוס, ריטמו, בלו ג'ינס, יחד עם מבחר ענק של מערכות אלה מפוטר, יענה על הדרישה של־ המשפחה הישראלית.

למערכות הספורטיביות מוצעים בעלי ספורט של מגה ובעליים ומג־פים של "סימור", חברה איטלקית יוקרתית (56 שקל לזוג נעליים במספרים גדולים). בלעדי לשקם: עודפי יצוא של חברת מקפל, מפעל שאינו מוכר בינתיים בארץ ומייצא לרשת "לימיטד" בארה"ב. מקפל מציע בשקם מבחר נאה של חולצות סווטשרים וחולצות כותנה בשרוול ארוך, בצבעים חלקים, פסים ו־משבצות בצבע תואם ובמבחר צבעים עשיר ומגוון. בדי הכותנה הם בלתי שיגרתיים: כותנת דיאגונל מגורדת. המחיר — 40 שקל לכל פריט.

החברות המוכרות בשקם בקניון לגברים הן: רייפל, אבופיאס ו־אחרות. לילדים: מתן בוי מציע מוצרים מתוחכמים עם שלל אפ־ליקציות בביצוע מעולה, רעיונות עליזים והדפסים מקוריים. כמו כן אופנת ילדים בתפירה טובה ובשי־לובים מעניינים של בוי פלגל כו־תנה ודנים (ג'ינס) של בילי ג'ין, בילי הנער האקשטיין.

חברת אוויס אינה עונה

חור בכיס

מאת אברהם טל

דוד דלבר מעומר הזמין בקיץ מחברת אוויס בבאר שבע מ־כונית לתקופה של שבועיים בחו"ל. הוא ביקש לקבל את המכונית בציריך ולהחזירה באמ־סטרדאם. על־פי תנאי הפרו־ספקט, אין דמי החזרה בגין רכב הנלקח בציריך ומוחזר באמ־סטרדאם, אם תקופת השכירות היא שבועיים ומעלה. כאשר קיבל את המכונית בציריך הופתע לגלות, שעליו לשלם מראש 150 פרנקים שווייצים כדמי החזרה; לא עזרו לו הסברים וטענות. כאשר החזיר את הרכב באמסטרדאם, לא הסכימו להחזיר לו את דמי ההחזרה, והיפנו אותו לאוויס בארץ.

בסוף אוגוסט פנה דלבר לסניף אוויס בבאר שבע וביקש להחזיר לו את 150 הפרנקים שנדרש לשלם בניגוד לנאמר בפרוספקט של אוויס, לרבות היטל ששילם בקניית מטבע החוץ.

כעבור שבעה שבועות בקירוב קיבל מאוויס תל אביב שיק על סך 159 שקל. כתב דלבר לחברה: "הסכום הנ"ל מהווה החזר של 150 פר"ש שנגבו ממני בניגוד לתנאי השכרה. משום מה התעלמתם מבקשתי להחזיר את הסכום המגיע, כולל היטל מט"ח בשיעור 15%, כפי ששילמתי בבנק בעת רכישת ה־פר"ש (...) אבקש להחזיר לי בהקדם סך 24 שקל (...)"

דלבר שלח מכתב זה ב־29 באוקטובר לאוויס, ולי המציא העתק; עד לתחילת שבוע זה לא קיבל תשובה מאוויס. לאחר שקיבלתי את העתק מכתבו של דלבר פניתי לאוויס ב־8 בנוב־מבר, צירפתי את תצלומי ההת־כתבות וביקשתי שאוויס תמציא לי את תשובתה למתלונן. גם אני לא קיבלתי תשובה.

אוויס השקיעה השנה מאות אלפי שקלים במסע פרסום לקראת עונת הנסיעות, ובעוד חודשיים־שלושה בוודאי תעשה זאת שוב. האם לא כדאי להשקיע — הרבה פחות — בטי־פוח יחסי לקוחות?

אוויס, אוויס, לא זו בלבד שאינך מוסרת מידע נכון בפרו־ספקטים, לא זו בלבד שאינך מפצה לקוח על מלוא הנזק שנגרם לו — אפילו על מכתבים את לא עונה? ככה משתדלים יותר? וייתכן שיחול שיפור ביחס שמגלה החברה אל הלקוחות עם חילופי הבעלות — העוברת בי־מים אלה מידי רמי אונגר לחברה־הבת של קואופרטיב דן.

בדיחה

לא מכבר, בכנס מנהלי כוח אדם של המרכז הישראלי לני־הול שעסק בהסכמי השכר, סיפר אחד המרצים בדיחה, מה שנקרא רלוואנטית, שהחלטתי לחרות אותה בזיכרון כדי להשתמש בה בהזדמנות מתאימה. לרוע המזל אין לי זיכרון לבדיחות, ואני חושש שאשכח אותה לפני שתבוא ההזדמנות המתאימה. כדי שהקוראים לא ייצאו מופסדים הנה היא:

המורה בכיתה בוורשה הב־עטירה נכנס לכיתה ומודיע: "מחר כל ילד מביא זלוטי אחד לעזרת המפלגה הקומוניסטית באתיופיה". כל הילדים מביאים זלוטי, מוישלה לא מביא. "למה לא הבאת זלוטי?" שאל המורה. "אבא שלי אומר שאין מפלגה קומוניסטית באתיופיה" משיב מוישלה. למחרת המורה בכיתה: "ילדים, מחר כולם מביאים זלוטי לעזרת האיגודים ה־מקצועיים באתיופיה". כל היל־דים מביאים זלוטי, מוישלה לא. "מוישלה, למה לא הבאת זלו־טי?" "אבא שלי אומר שאין איגודים מקצועיים באתיופיה".

למחרת המורה בכיתה: "יל־דים, מחר כל ילד מביא זלוטי לעזרת הרעבים באתיופיה". כל הילדים מביאים זלוטי, מוישלה מביא שלושה זלוטי. "מה זה, מוישלה, למה הבאת שלושה זלוטי?" תוהה המורה. "אבא שלי מבקש סליחה" משיב מוישלה, "אבל אומר שאם יש רעבים באתיופיה, סימן שיש שם גם מפלגה קומוניסטית וגם איגודים מקצועיים".

ישראל קיסר, אל תיעלב, זו רק בדיחה יוניוניסטית.

עדכון

בקשר לדברים שנכתבו בטור זה בשבוע שעבר ("זהבה נת־חכמה"), מוסיף ומעיר אדוארד טיטלמן מבנק ישראל: השימוש בכרטיס אשראי בינלאומי על־ידי אזרח ישראלי בארץ לשם ביצוע קנייה בחו"ל, מהווה עבירה על החוק, בין אם בעל הכרטיס קיבל מיכסה בקשר לנ־סיעה לחו"ל ולא ניצל אותה ובין אם לא קיבל מיכסה. בנק ישראל דואג לאכיפת האיסור, והעבריינים עלולים להיתפס ולי־היענש (מר טיטלמן לא נאות להסביר איך מתבצעת האכיפה). כמו כן, וכפי שנכתב כאן בשבוע שעבר, השימוש בשיק משוך על בנק מקומי בשקלים לשם ביצוע תשלום בחו"ל — אסור (וגם אין סיכוי שבנק ישראלי יזכה את המוטב בחו"ל במטבע חוץ).

זהו. ואל תשאלו איך בכל זאת יש כנראה כאלה שמס־תדרים בלי הבנקים, בעיקר בעזרת כרטיסי אשראי בינלאו־מיים. הם כנראה אינם פוחדים מבנק ישראל.

תגובה

בקשר לדברים שנכתבו כאן ב־2.12, מפי קוראת מחיפה, על חיוב כפול בגין קניית דלק בת־חנת הדלק "קיט ונופש" על סמך כרטיס אשראי ("זהירות! משהו אוטומטי"), מבקש בעל התחנה להעיר: בעקבות מקרה זה ועוד מקרים דומים, פוטר אחד העובדים מהתחנה.

מה הן חושבות על מלחמה ושלום

מאת עדנה לוינשטיין

מחקר חדש, הנערך על־ידי שתי חוקרות מן האוניברסיטה — פרופ' גליה גולן וד"ר נעמי ויינר — זכה באחרונה במענק־מחקר בסכום של 150 אלף דולר מקרן מקארתור מארה"ב. נושאו של המחקר: "עמדות והתנהגות נשים ישראליות בנושאי שלום, מלחמה ופתרון סכסוכים". המחקר, שימשך שלוש שנים, יכלול כמה שיטות מחקר: עמדות נשים מקבוצות שונות ייבדקו באמצעות סקר עמדות, שייערך לפני השירות הצבאי ולאחריו, וכן בראיונות אישיים עם חלק מן הנבדקות ומבחנים פסיכולו־גיים. התנהגותן תיבדק תוך כדי מעקב אחר התבטאויות נשים ודיווח על פעולות שהן נקטו בנושאי שלום וביטחון, כפי שהם מובאים בעיתונות ובספרות. בכוונת החוקרות גם לבדוק אם עמדותיהן של הנשים הישראליות שונות מאלה של הגברים, ובאיזו מידה שונה גישת הנשים מן הנורמות וה־מוסכמות המקובלות. לדעת גולן וו־יינר, דווקא בתקופה שבה נשים מעורבות יותר ויותר בנושאי ביטחון בינלאומי ופתרון סכסוכים, חשוב לדעת ולהבין את עמדותיהן והתנה־גותן בתחומים אלה.●●●

לקט

להעלות את המודעות. 4.1% מכלל המשפחות היהודיות המגדלות ילדים בארץ הן חד־הוריות. במשפ־חות אלה חיים כיום 55,000 ילדים, שהם 6.9% מאוכלוסיית הילדים. פרטים אלה נמסרו בכינוס שקיים מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, ד"ר שמשון שושני. בישיבה הוחלט שמשרד החינוך ייזום תוכנית פעו־לה ומחקר כדי להעלות את מודעות המורים והתלמידים בנושא זה ולשפר את הטיפול בילדים ממשפ־חות חד־הוריות הזקוקים לתמיכה. בישיבה בלשכת מנכ"ל משרד החינוך הציגו מנהל מכון סאלד, ד"ר יצחק פרידמן, והחוקרת אורית יעקב ממצאי מחקרים שנערכו בשנים האחרונות בארץ בין ילדי המשפחות החד־הוריות. מן הממ־צאים עולה כי ילדי משפחות חד־הוריות מסיבות של אלמנות וגירושין נופלים באופן מובהק מילדי משפחות דו־הוריות בהישגים לימו־דיים, בקבלה חברתית וביכולת להסתגל לנורמות בית הספר.●●●

צהרונים לילדים. מאות סניפי ויצו ברחבי ישראל נהפכים בימים אלה לצהרונים ובהם ייקלטו ילדים בגיל 5־10 לשעות של אחרי סיום הלימודים. הצהרונים יהוו מסגרת חברתית חינוכית משלימה לילדים אלה ויהיו פתוחים בשעות 12־16. במסגרת זו יוכלו הילדים להכין שיעורי בית, ייהנו מתזונה הע־שרה מגוונת ומכיבוד קל. איסוף הילדים ייעשה מן הגנים ומבתי הספר הקרובים לסניף ויצו המקומי. פעולה זו של ויצו נעשתה בעקבות הצורך הקיים בציבור והפער בין שעות העבודה המקובלות במשק לבין הזמן שבו נמצאים הילדים במוסדות החינוך.●●●

מהפכה מינית גם ב"בוק". מהפכה מינית שקטה התרחשה במכללת "בוק" בירושלים, שבה מלמדים את מקצועות התקשו־רת הטכנולוגית במסגרת תיכונית. במשך 36 שנות קיומה למדו בה רק בנים. לפני ארבע שנים הוחל שינוי עם כניסתן של שתי בנות למכללה שבה לומדים 320 בנים. בשנת הלימו־דים הנוכחית לומדות בבית הספר כבר 40 בנות. התמורה בבית הספר חלה הודות לתוכנית מיוחדת שנו־עדה לעודד בנות ללמוד מקצועות טכנולוגיים במכללה ולהמשיך בהן במהלך לימודיהן. את התוכנית יזמו מנהל המכללה אלי בן־אליעזר והיועצת רות סלים.●●●

ניתוח פלסטי — העלאה משכר? אם אתם שוקלים לערוך ניתוח פלסטי קוסמטי בפניכם כדי להשיג עבודה טובה יותר או לקבל העלאה בשכר או בדרגה — תופתעו לדעת שאין לכך כל השפעה. זאת עולה ממחקר שנערך על־ידי רופאים הלק, חברה בינלאומית להשמת כוח אדם

קבוע ומגוון בענפי המחשבים וה־תקשורת. הסקר מתבסס על משאל שנערך בקרב מנהלי כוח אדם ומנה־לים אישיים ב־100 מתוך 1000 החברות הגדולות בארה"ב. מרק זיי־לבריג, סגן נשיא החברה, טוען שלפי דעת המעסיקים, פנים יפות אינן נמצאות ברשימת התכונות המשפיעות על העסקתו של ה־מועמד. התכונות המשפיעות ביותר הן: יכולת, ניסיון, הישגיות, מו־טיוואציה.●●●

קו חדש ומיוחד. בין התאריכים 4־7 בפברואר תתקיים תערוכת "גסטרונום 88" במלון פלאזה המחודש בתל־אביב, ויוצגו בה האמצעים החדישים ביותר הקשורים למטבח, קו חדש ומיוחד של מטב־חים המיובאים במישרין מתערוכת המטבחים בהאנובר, גרמניה, מכ־שירי חשמל למטבח, כלי הגשה, סוגי מזון ועוד.●●●

פרס על קירוב בין־דתי ועדתי. באחרונה קיבלה גב' זינה הריסון את הפרס לקירוב בין־דתי ועדתי ביש־ראל על שם החברים ארמסטרונג, המוענק מטעם מרכז תרבות העמים לנוער בירושלים. הרמן היא ילידת לונדון ועלתה לישראל אחרי שר־כשה תואר אקדמי בכלכלה, ביחסים בינלאומיים ובסוציולוגיה. במשך עשרות שנים פעלה במסגרות שונות בארץ ובאו"ם ואת פעילותה לקירוב בין־דתי ועדתי החלה עוד בתקופת הנוער הלאומי, כשעמדה בראש שירותי הילד והחברה. מילאה תפקידים שונים בעליית הנוער וכי־הנה כחברת ועדות שעסקו ברווחה חברתית ובמעמד האשה.●●●

מדים לכל אוויר משתנה. דיילי האוויר והקרקע של חברת התעופה "ארקיע" החלו באחרונה ללבוש מדים חדשים ורב־תכליתיים, שעו־צבו בחלקם על ידי דיילת של החברה. המדים מותאמים לצרכים המשתנים של יעדי הטיסות. מאחר שהחברה מסיעה נוסעים גם לאילת החמה וגם לאזורים הקרים — יכולים הדיילים לבחור, מתוך מערכת המדים, את הפריטים המתאימים למזג אוויר משתנה. המדים מור־כבים מחליפות של "בגיר" ומחו־לצות בעלות שרוולים ארוכים וקצרים, וכן מעילים, שעליהם מודפס הלוגו של "ארקיע".●●●

יש אלטרנטיבה. לאשה בהריון, שאינה זכאית לבדיקת מי שפיר על פי אמות המידה של משרד הברי־אות, יש כיום אלטרנטיבה ברשותו של המרכז הרפואי בהרצליה, ש־יערוך את הבדיקה באופן פרטי, על פי תיאום מוקדם. בדיקת מי השפיר נעשית בדרך כלל בשבוע ה־16 עד ה־18 של ההריון. הבדיקה עצמה עולה 490 שקל והיא כוללת שאיבת הנוזל, אולטרסאונד ובדיקות ה־מעבדה. המחיר אינו כולל את שכר הרופא. בדיקה נוספת במרכז הרפואי היא בדיקת חלבון עוברי, הנערכת על פי הנחייה של רופא נשים. מחירה — 30 שקל.●●●

איי אם א פיוטל. קירות השירות הבריטי — הבי.בי.סי. — הציג בתל־אביב שני קורסים ראשונים בווידאו ללימוד השפה האנגלית, שהותאמו במיוחד ללומד הישראלי. שני הקורסים הופקו על ידי "פרינסטון סגרים", הנציגים הבלעדיים של הבי.בי.סי. בישראל, בהנחיית צוות מומחים ללימוד השפה האנגלית, שבראשו עמדה ד"ר יעל בז'רנו, מנהלת המחלקה לאנגלית באוניברסיטה העברית. במסיבת ע־יתונאים מסרה בז'רנו, כי הבים מטרותיו שני הקורסים הם דו־לשוניים, במטרה לאפשר ללומד לעקוב אחר הוראות הלימוד ב־עברית ולהצוותו בכל שלבי ה־עבודה.●●●

החינוך — דרך חיים. בטקס חגיגי, בהשתתפות של שר העבודה והר־ווחה, משה קצב, ייפתח מסע המגבית של ויצו לשנת 1988. הטקס ייערך במשכן הכנסת, בירושלים באולם שאגאל ביום ב', 4.1.88. מסע המגבית של ויצו, הפועלת באמצעות תערוכות, ייערך בסימן "החינוך — דרך חיים", סיסמה ה־מבטאת את הגרעין המרכזי בפעי־לותה של ויצו ישראל. פעילות ויצו מתפרשת על פני כל חיי האדם, וה־חינוך הוא אחד הפנים החשובים של עבודת התנועה.●●●

אם את מחפשת מקצועיות ואמינות,
אם את מעוניינת בטיפול לא שגרתי עם צוות מיוחד,
מחכים לך
בי מכון לקוסמטיקה טבעית
לטיפול פנים, בריאות וטיפוח הגוף
בהנהלת רונית בן יוסף
טלפון 03-238444

ילדים חורגים מפריעים לנישואין

לגרושים עם ילדים מנישואין ראשונים יש סיכויים רבים להתגרש שוב

מאת גלעד דותן

מכירים את ההלצה על שחקנית הקולנוע האומרת לבעלה השלישי: הילדים שלי והילדים שלך שוב מכים את הילדים שלנו? פרופ' לין ואייט ופרופ' אלן בות', שניהם מן הפקולטה ל־סוציולוגיה באוניברסיטת נ־ברסקה, החליטו לחקור את הנושא, לא את הכאת הילדים, אלא את השפעתם על נישואים חוזרים. את מחקרם פירסמו בכתב העת "דה אמריקן סוציולוג'יקל רוויו".

התברר, ראשית כל, כי כשילדים מנישואים קודמים מעורבים בנישואים החדשים, מסתיימים יחסים אלה בגירושין תוך שלוש שנים ב־17% מן המיקרים, לעומת 6% בנישואין ראשונים ו־10% בנישואין חוזרים ללא ילדים. פרופ' ואייט ופרופ' בות' ראיינו 1673 משפחות ב־1980 ואותן משפחות בדיוק כעבור שלוש שנים. נישואין שניים, בהם שני הצדדים מביאים עמם ילדים מנישואין קודמים, נמצאו כבעייתיים ביותר: "הממצאים שלנו מורים כי אם זוגות אלה מתגרשים", קובעים שני החוקרים, "הרי זה משום שהם רוצים להתפטר מילדיהם החור־גים, ולא מבן הזוג".

במקרים שבהם הזוג איננו מתגרש, נמצא כי הילדים נוטים לעזוב את המשפחה בשלב מוקדם יותר, בהשוואה לזמן העזיבה במשפחות שבהן לא היו בעבר גירושין. באיזו מידה נעשה הדבר ביוזמת הילדים המתבגרים לעזוב את הקן שנבנה מחדש, ובאיזו מידה "עוזרים" ההורה הטבעי והחורג, לא קבעו החוקרים. עם זאת לא קשה לנחש, בהקשר הזה, יותר של מימצאי מחקרם...

החומר משנה את צבעו

סמני אתראה מיוחדים שיהוו בעתיד חלק מאריזות מוצרי מזון יגלו מתי חדלים המוצרים להיות טריים

מאת ענת לונדנר

כיצד תוכל לדעת האם שקית החלב או העוף הקפוא אוחסנו בתנאי הקירור המומלצים החל מרגע אריזתם במפעל המייצר ועד הגיעם לעגלת הקניות שלך? כיצד ניתן לוודא כי לא התקלקלו, למשל, תוך כדי הובלה, או עקב תקלה במקרר שבמרכול? היצרן מבטיח אמנם כי המוצר ראוי למאכל עד לתאריך האחרון לשיווק המצוין על האריזה. אולם זאת בתנאי שאוחסן בטמפרטורה המתאימה לאורך כל הדרך.

פיתוח חדש של חברת אמ־3 האמריקאית נועד לפתור התלב־טויות אלה. מדובר בסמנים מיוחדים המכונים "סמני אתר־ראה" או "סמנים תרמיים". הכוונה היא לרצועות מיוחדות הבאות כחלק מאריזות המוצר והעשויות מחומרים כימיים ה־משנים את צבעם, החל ב־טמפרטורה מסוימת (בהתאם לסוג הסמן). שינוי הצבע הוא בלתי הפיך. דהיינו, גם אם המוצר יוחזר לתנאי האחסון המתאימים — הסמן לא יחזור לצבעו המקורי, וזו תהיה תז־כורת כי בשלב מסוים בהיסטו־ריית השיווק שלו המוצר לא אוחסן כראוי. כל שיישאר, איפוא, לעשות יהיה לבדוק את צבע הסמן שעל האריזה ולוודא שהוא תקין.

פרטים על כך מסרו לנו מומ־חים מן הפקולטה להנדסה בטכ־ניון, שציינו עוד, כי למעשה רעיון הסמנים התרמיים בא במ־קורו לענות על צורך שונה בתכלית: קביעת גמר זמן ה־בישול בתנורי המיקרוגל. בעיה נפוצה בשימוש בסוג תנורים אלה קשורה בחוסר הוראות באשר לזמן הבישול האו־פטימאלי. לא פעם קורה, שהמ־זון אינו מבושל דיו או מבושל יתר על המידה. גם הקפדה על זמן החימום המצוין על האריזה לא תמיד עוזרת. שכן, מקור בעיה זו נעוץ באופיים של תנורי המיקרוגל. תוצאות הבישול ב־תנורים אלה תלויות במספר רב של גורמים, ביניהם המבנה הגיאומטרי של התנורים, הי־מצאות פלטות מסתובבות או פלטות נייחות בתוכם, ההספק החשמלי, ואף למיקומו של המזון בתוך התנור עשויה להיות השפעה על קצב החימום.

מכך נובע, כי התוצאות של אותו זמן בישול עשויות להשת־נות לא רק בין תנורים ממודל זה או אחר, אלא גם באותו תנור עצמו. הסמנים התרמיים, המו־פיעים כחלק מאריזות המזון המו־כנס למיקרוגל, משנים כאמור את צבעם בהגיעם לטמפרטורה הרצויה. וכאן, כל שיוותר לעשות, הוא להסתכל בסמן ושינוי צבעו יצביע על גמר הבישול.

לארץ לא הגיע עדיין החידוש האחרון הזה, אולם יש לשער כי הפיתוח עשוי לעניין יצרנים ישראליים המתבססים על פלח שוק־המזון המיועד לתנורי מי־קרוגל, ההולך ותופח באחרונה בארץ. גורם נוסף שוודאי צריך לגלות עניין הוא משרד הבר־יאות, אשר הפטנט החדש יכול לעזור לו, כמו גם לצרכנים, לפקח על טריות המוצרים. מי שחושב, אם כך, כי המלה האחרונה בתחום המזון כבר נאמרה — טעה. אין סוף להפתעות.

ישראל ועידן החלל

פעילות ישראלית בנושאי החלל תבטיח העלאת רמתה של התעשייה ובעקיפין תגדיל את הרתעתנו

מאת פרופ' דרור שדה

הכותב הוא מיכון הסוכנות הישראלית לניצול החלל

בימים אלה מלאו שלושים שנה לשיגורה של החללית הסובייטית הראשונה — הספוטניק — לחלל. מדינות רבות משקיעות מאמצים רבים בכיבוש החלל. האם ישראל יכולה להרשות לעצמה לפגר כבר כיום לעידן החלל? כבר כיום שהר מבריים שיגרו את הספוטניק לחלל, היה ברור לאמריקאים, כי כי שיכול להביט חללית למסלול מסביב לכדור הארץ יכול גם לשגר טיל באליסטי למרכז הבית הלבן, או אל כל מטרה אסטרטגית אחרת בעולם. לכן נפל פחד גדול בארה"ב, שהחלה להשקיע מיד מאמצים ומשאבים עצומים כדי להדביק את הפער. ואמנם, תוך שנים אחדות היא הצליחה להנחית אנשים על הירח, הישג שהרוסים לא הצליחו עד היום להגשים.

העולם שינה את הישגיו. אך עד כה רק שש מעצמות הצליחו לשגר לוויינים: ברית"מ, ארה"ב, צרפת, סין, יפן והודו. זהו מועדון יוקרה. ברור כי הטכנולוגיה של המדינות האלה היא מעולה ועדכן שלה בעיני בעלי בריתן, ובעיקר בעיני אויביהן.

יתרון נוסף הוא טכנולוגי־כלכלי. חתן פרס נובל לכלכלה השנה, רוברט סולאו, קיבל את הפרס בעבור פיתוח הרעיון שהטכנולוגיות המתקדמות במדינה חשובות יותר לעוצמתה מאשר כוח העבודה שלה, או כמות ההון שברשותה. מכיוון שהשיגור לוויינים מצריך שימוש בטכנולוגיה מתקדמת במיוחד, זו "מושכת" את המדינה כולה. דוגמה מובהקת היא נושא המזעור. מכיוון שהיה צורך להוסיף במשקל של כל מה שמשוגר לחלל, האמריקאים פיתחו אמצעי למזער את מה שנשלח, ומכאן הגיעו אל מחשבי הכיס הזעירים ואל המחשבים המבצעים בנפח קטן את כל מה שביצעו המחשבים־ענק קודם לכן.

נושא "אפס־ליקויים" גם הוא דוגמה להתקדמות טכנולוגית מרשימה. מאחר שבחללית מאוישת יש כ־ביליון חלקים בעלי משמעות בטיחותית, הנדרשים להפעלת הלוויין, לכל אחד מהם חייב להיות סיכוי קטן בהרבה מאחד־חלקי־מיליון ל־התקלקל במהלך השיגור. לכן נדרשו כל הספקים של חלקים ללוויין לדאוג לכך שלא יהיה חשש, ולו גם הקלוש ביותר, כי תקרה תקלה בחלק שהם מספקים. הטכנולוגיה של "אפס־ליקויים" עברה גם לתעשיות שאינן קשורות במישרין לחלל, כגון ייצור מכשירים אלקטרוניים: בעוד שלפני עידן החלל אחד מאלף מכשירי טלוויזיה היה מגיע לצרכן פגום, עתה היחס הוא אחד למיליון.

התרומות העניין הציבורי בנושאי חלל הביאה צעירים רבים לבחור במקצועות טכנולוגיים קרובים ויצ־רה ריכוז של מדענים מצוינים בנושא זה. סוכנות החלל האמריקאית קולטת מדי שנה לשורותיה את התלמידים המצטיינים של כל מחזור מהאוניברסיטאות הטובות ביותר. לוויינים העלו את רמת החיים. לווייני תקשורת מעבירים שיחות טלפון ושידורי טלוויזיה מיבשת אחת לשנייה במהירות, ביעילות ובז־ול. חיי רבים ניצלו הודות ללוויין הקולט שידורים של מטוסים במ־צוקה, או של מטיילים שתעו, מאתר את מקומם ושולח צוותי הצלה. לוויינים מזהים אוצרות טבע, מגלים היכן ירד גשם והיכן יש אדמה הראויה לעיבוד חקלאי. בדרך זו ניצלו אנשים רבים מרעב.

לוויינים גם מבחינים בשכבות הרעלים, כגון התמוטטות הפחמן החמצני של כדור הארץ מנת התנקן, הנמצאים באטמוס־פירה שלה עם השנים ועלולה להמית את הצומח והחי. ייתכן שבגלל אזהרות אלה נצטרך לצמצם את השימוש במכוניות הצורכות דלק ולמצוא תחליפים לדלק.

מלבד השפעות מרחיקות־לכת אלה של הפעלת לוויינים, היבטם החשוב המדובר ביותר הוא הצבאי. אך יש להדגיש שהלוויינים אינם כלי התקפה. כל תפקידם הוא באזהרה מוקדמת ובהגנה. לווייני הריגול רואים כל נקודה על פני כדור־הארץ: תנועה של טנקים ומ־חנות צבא ואף שיגור של טיל באליסטי. הם גם מסוגלים להקשיב לכל מלה שמשדר האויב. לכן הם מהווים מערכת הגנתית שתפקידה להזהיר את האויב ובכך להגביר את היסוסיו בטרם ינקוט צעדים מלחמ־תיים. לפיכך, לוויינים הם מהגורמים העיקריים למניעת התלקחות בין המעצמות.

הדבר נכון גם בעידן שבו "מלחמת הכוכבים" (או בשמה הרשמי — "יוזמת ההגנה האסט־רטגית") עומדת על הפרק. אף ש"מלחמת הכוכבים" קיבלה פרסום כמלחמת לוויינים, עיקרה הוא מערכת אזהרה והגנה של ארה"ב מפני טילים באליסטיים, נושאי נשק גרעיני, בטרם יגיעו לאדמתה. ההשפעה של תוכנית "מלחמת הכו־כבים" במוחו הרוסי היא, שגם בר־ה"מ תבנה מערכת הגנתית כזו. המלחמה, אם תתחולל, תוסט איפוא מהרג של בני־אדם והשמדת ערים לחיסול לווייני אויב.

* * *

מה לכל זה ולמדינת ישראל? האם אנו יכולים להיות חלק במשוואה־החלל בעולם? למדינת ישראל יש בהחלט הכושר המדעי והטכ־נולוגי כדי להיכנס ברגל ימין לעידן החלל. עם הקמת הסוכנות הישראלית לניצול החלל ב־1983, יצרה הממשלה גם את הגוף הארגוני שיוכל להרים נושא זה.

כל הסיבות לכדאיות השקעה בחלל על־ידי המעצמות תקפות גם בישראל, אם כי בהיקף קטן יותר. מדינה שתלמד את הנושאים הק־שורים לחלל ותתחיל בייצור רכי־בים או מערכות שלמות, תשתלב בזמן בטכנולוגיה של המאה ה־21 ותוכל בתוך שנים מעטות גם להיות נשכרת מתוצאותיה. מלבד השפעה העקיפה על העלאת רמת התעשייה כולה, תיהנה התעשייה אשר תיכנס לנושא החלל מיוקרה בשיווק שאר מוצריה.

התעשייה האווירית לישראל ה קימה כבר מינהל של טכנולוגיות חלל, הבונה בעבור הסוכנות לניצול החלל מערכת מדעית, שתשוגר במ־עבורת חלל אמריקאית. ותפקידה למדוד לצרכים שונים תנאים של חוסר־כבידה. מערכת ביולוגית אר־סוטסית זו כבר מתוכננת על־ידי מעבורות השולחות ניסויים לחלל, תשווק בארה"ב. התעשייה ה אווירית תהיה הקבלן הראשי שית־כנן ויבנה את לוויין־התקשורת הישראלי הראשון, "עמוס". אם תצ־ליח בבנייה הלוויין יזכה את עצמו. תוכל התעשייה האווירית לשווק לוויינים כאלה, המיועדים למדינות קטנות בשוק, לארצות נוספות. שוק עצום קיים בעבור מפעלים ישראליים בתחום פיתוח האנטנות המכוונות לשידורים ישירים מה לוויין. אם ייצרו אנטנה ("צלחת") ומערכת הגברה, המחוברת אליה, במחיר זול ובהצלחה טכנולוגית, לפי התחזית, יהיו בעוד שנים אחדות כמיליארד צופי טלוויזיה הקולטים שידורים במישרין מלוויין.

כל מי שיקבל נתח, ולו קטן, משוק זה, צפוי להתעשר.

מבחינה מדעית, פועלים בישראל כבר כיום כמה עשרות מדענים, המבצעים ניסויים מדעיים בחלל, תוך שימוש בחלליות אמריקאיות ואירופיות. סוכנות החלל האמ־ריקאית (נאס"א) תבצע שני ני־סויים ישראליים תוך שיגור לוו־יינים. היא הזמינה את ישראל להשתתף בשנת החלל הבין־לאומית שתתקיים בשנת 1992, במלאת 500 שנה לגילוי אמריקה. ישראל הת־בקשה לשגר במועד זה לוויין שע־ליו טלסקופ הפועל על אינפרה אדום, שתפקידו יהיה לעקוב אחר להקות דגים באוקיינוס ולדווח על כך למרכז, שממנו ייצאו הוראות לדייגים. מבצע זה הוא חלק מפעי־לות בין־לאומית בנושאי חלל, שתפ־קידה להרגיש את הדיגים החיד ביים שלהם. פרויקט זה ניתן לישראל מתוך הכרה בכישורים של המדענים הישראלים ובטכנולוגיה המדעית המתקדמת בישראל.

גם יוקרה לאומית רבה כרוכה בפעילות הישראלית בתחום החלל. מבצע־חלל ישראלי יבהיר לאויבי ישראל, שהיא מסוגלת לממש את יתרונה המדעי ואת הפוטנציאל הטכנולוגי שלה. בדומה ליחסים שבין ברה"מ לבין ארה"ב, אך בקנה־מידה קטן יותר, כל מבצע חלל הוא הפגנת שרירים, התוסכת את הפעלת הכוח: הרואה את השריר אינו רוצה להיפגע ממנו.

מכל הסיבות האמורות לעיל אני סבור שישראל חייבת להיכנס במ־הירות לנושא החלל. הבעיה היא, למעשה, המחיר. ואולם כבר בסוף עשור זה ישווה מחיר של לוויין ישראלי למחיר של מטוס קרב אף־16 אחד. בניגוד למטוסים, אין צורך בסדרות גדולות של לוויינים: במ־קום מטוס קרב אחד יכולה ישראל לפתח ולהפעיל לאורך זמן לוויין בעל שימושים מגוונים ורבי־חשיבות. זהו מחיר כדאי להישג כביר.

הפער מתרחב

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

האם צועדים אזרחי ישראל, יהו־דים וערבים, לסגירת הפער הכלכלי המפריד ביניהם על בסיס לאומי? התשובה החד־משמעית מנתוני הל־שכה המרכזית לסטטיסטיקה היא שלילית. פעם היה הפער גדול יותר. בסוף שנות השישים החל תהליך עקבי ומתמשך של סגירת הפער הזה, אך בעשור האחרון, מאז 1976, התהפך הגלגל, והכיוון מעיד על נסיגה נמשכת. הפער מוסיף להת־רחב באופן עקבי.

לכאורה קל להסביר את קיום הפער על רקע רמת ההשכלה הנ־מוכה במגזר הערבי, מיעוט הנשים המשתייכות לכוח העבודה, ומספרם הגדול של הילדים במשפחה הע־רבית הממוצעת, בהשוואה למשפחה היהודית הממוצעת. אך כיצד אפשר להסביר את תהליך סגירת הפער בין משפחה ערבית עירונית ממוצעת, מ־67 אחוז מהממוצע היהודי בשנת 1967, ל־94.3 אחוז בשנת 1974? ומה גרם לנסיגה העקבית מאז עד לחזרה לפער של 70.9 אחוז מהממוצע היהודי ב־1980?

דומה כי ההסבר לתופעה המד־אינה נמצא בסך הכל של ה־התפתחויות הכלכליות, ובהכרעות הממשלה. העלאת מחירי המזון באמצעות ביטול הסובסידיות על מוצרי מזון בסיסיים פוגע באופן מיוחד במשפחות מרובות ילדים, במיוחד בערבים (הממשיכים לבקוע בלחם הביתי המקובל עליהם, "הפי־תה", שמחירו כפול ממחיר הלחם האחיד). גורם נוסף לירידת הכנסות הערבים נעוץ בהחלטת הממשלה, ב־1976, לנהוג העדפה בהקצבות לילדי יוצאי צבא. הערבים, שרובם ככולם לא נקראו לשירות צבאי, מוענשים על־ידי הביטוח הלאומי.

הפער בולט במיוחד ב־1977, כאשר ההכנסה הממוצעת של משפ־חה ערבית ירדה מ־91.6 ב־1976 ל־83.4 ב־1977. שיא בירידה ההולכת ויורדת מאז. והעובדה כי בשנים האחרונות ירד הביקוש לידיים עוב־דות בענף הבניין הוסיפה ופגעה באוכלוסייה הערבית.

כדי לקבל תמונה מלאה יותר של המצב החמור, של התהום המפרידה על רקע כלכלי בין היהודים לערבים, אין להסתפק בהשוואת ההכנסה של משפחה מול משפחה. צריך לערוך את ההשוואה על בסיס נפש מול נפש, ואז מגיעים לתהום הפעורה ומאיימת לבצר ולהנציח מצב של אדונים ומשרתים.

ובכן, ב־1970 היתה ההכנסה לנפש במגזר הערבי העירוני כ־39 אחוז מההכנסה לנפש במגזר היהודי. ב־1976 צומצמה התהום עד כדי 60 אחוז מההכנסה הממוצעת לנפש בציבור היהודי, אך כאן נסוג המצב בעקביות וחזר בראשית העשור הזה לרמה של ראשית שנות השבעים: בסביבות 40 אחוז מהממוצע היהודי.

המערך יחגוג את קריסמס?

ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס מתכוון לבקר בחיפה לרגל חג המולד הנוצרי. הוא עומד להתארח אצל הבישוף מקסי־מוס סלום ובכבוד העדות השונות, כאשר מטרתו האמיתית היא לרכוש ידידים שיאפשרו לו להתגנן בתום הבחירות הקרובות לכנסת. למבצע של ביקורי החג התגייס שמונה משרי המערך, כמו יצחק רבין. הוא מתכוון לבקר בנצרת אצל ראשי הכנסייה הקתולית (לאטינים) ה־בישוף ד"ר חנא קלדאני, ונציגי שאר העדות בעיר. עזר ויצמן יקיים ביקורים בשפרעם, ומשה שחל יבקר בגליל המערבי. נחמקין יתארח בס־כנין וד"ר חנא, וחיים בר־לב יסייר בגליל המזרחי. גד יעקבי ידרוק לכת עד מעיליה, פסוטה וגוש חלב, בגבול הצפון. שושנה ארבלי־אלמוזלינו תבקר ביפו, לוד, רמלה.

האם זה מועיל למפלגת העבודה? סביר להניח שהביקורים יגפחו את האגו לכמה עסקנים מקומיים שיצ־טלמו בחברת שר בממשלה. אך אם ההתנגשויות בשטחים יימשכו עד לימי החג, מותר להניח שהאורחים יתקלו במארחים מנומסים אך צוננים עד כדי חשד איבה. שכניהם לא יתרשמו מכך שיצחק רבין וחבריו באים לברכם. להיפך, הם ילעגו ויבוזו אותם על כי אירחו בביתם את האחראים למעשי הדיכוי בשטחים. וכאן אולי המקום להעיר לשרי מפלגת העבודה — ולציבור היהודי בכלל — כי האורח הערבי הממוצע חשוף למקורות מידע רבים ומגוונים. הידיעות המתקבלות במג־זר הערבי דומות רק באופן מקרי לחלוטין לאלה המתקבלות אצל הציבור היהודי. למשל? השבוע שמעתי משידורי הבי־בי־סי בשפה הערבית דברים מסמרי שיער על התנהגות חיילי צה"ל נגד צעירים במחנות הפליטים (החיילים, כאמור בשידורים, הרביצו לנערים באיברי המין שלהם, השתינו למקורות של מי שתייה, פגעו במסגדים ועוד). ואיני מצטט דברים שנאמרו בתחנות שידור ערביות, אך הציבור הערבי מאזין גם לתחנות הרדיו של דמשק, רבת עמון, קהיר ומונטה קארלו, ואלה קיצוניות יותר מהשידורים הבריטיים.

הציבור הערבי בכללו מקבל בכאב את המאורעות בשטחים ונתן לכך ביטוי בשביתת־המחאה ה־כללית ביום ג'. דברי ראש הממשלה יצחק שמיר, "על החוצפה והיהירות" של המפגינים, מעוררים סלידה. אך זיקת שמעון פרס, שטייל בברזיל, אינה מוסיפה לו אהדה במגזר הערבי.

אגב, רענן כהן, מנהל אגף המיעו־טים של המערך לשעבר ומנהל האגף לבחירות כיום, פרסם בשבוע שעבר נוסח מכתב שהפנה לשר עזר ויצמן ובו הוא עומד על חשיבות הקול הערבי במבנה הפוליטי ב־ישראל. כהן אומר כי הערבים העניקו בבחירות האחרונות 40,893 קולות לרשימת המערך ועוד 10,347 קולות לרשימת יחד של עזר ויצמן. ביחד זכה המערך כ־51,240 קולות, יותר משבעה אחוזים מכלל הקולות שבהם זכה המערך (או 5.6 אחוזים מקולות המערך ללא יחד).

ברגע האחרון הוחלט לבטל את התוכנית. השרים פרס, ויצמן ושחל ימלאו את מקום חבריהם ויקיימו ביקורים רק בחיפה בלבד, אצל הבישוף סאלום ורואה החשבון ג'ורג' שוקיר.

"ידידים" לארה"ב בנצרת

ספק אם "ידידי" ארצות הברית מבין הערבים בישראל היו יכולים לבחור במועד פחות מתאים לקיום כנס היסוד למועצה לידידות בין הערבים הישראלים וארה"ב. מרחץ הדמים בשטחים בשבועות האחרונים הביא להצטברות זעם ותסכול בקרב הערבים בישראל. יוזמי הידידות בין ישראל וארה"ב השאירו מעט מקום לאהדה ערבית לארה"ב, גם בקרב אזרחי ישראל הערבים.

אך שגרירות ארה"ב שמרה על לוח הזמנים שקבעה למועצת הידי־דים. בשבת לפני כשבוע ימים נערך כנס היסוד. ביום ב' בשבוע שעבר התארחו "הידידים" בלשכת השגריר בתל אביב. וביום ד' לפני שבוע הגיע השגריר תומס פיקרינג לנצרת. כ־100 איש באו לשמעו — אך ביניהם לא היה אף נבחר ציבור אחד. גם ראשי הכנסיות הנוצריות נשארו בבתיהם. ואפילו הבישוף סלום, שהשגריר התארח בלשכתו, לא בא לשמוע את הרצאתו. בכתה מרכז הצופים הקתוליים — שבבנייתה, במימון הצופים הקתוליים מגרמניה המערבית, טרם הושלמה) היכו לאורח, מיטבי עברי הכביש, שתי הפגנות מצומצמות ונפרדות של התנועה המתקדמת וחד"ש. המתקד־מת נושאת כרזות בשפה האנגלית; חד"ש בערבית, עברית והאנגלית. התוכן היה זהה: מאשימים את ארה"ב בהשתתפות ובעידוד פעולות הדיכוי בשטחים.

בתוך האולם הקר ניסה השגריר לסנגר על מדיניות ארצו, המתנגדת לכל מעשי האלימות מכל מקור שהוא. אך המארחים אינם מגלים בפומבי כל סימן לידידות. הם רוצים שארה"ב תכיר באש"ף ותנהל עמו משא ומתן. הם דורשים כי ארה"ב תתנה את הסיוע לישראל באיסור ההתנחלויות בשטחים. מדוע אין ארה"ב מתערבת ולוחצת בעניין זכויות האדם של הפלשתינאים. פיקרינג מפנה את השואל להופעת ריצ'ארד מרפי וביקורתו על ישראל. הוא מוצא תשובה לכל שאלה. אפילו בעניין איקרית ובירעם ("עניין פנימי. אבל מקווים כי יימצא את פתרונו לשביעות רצון כל הצדדים") ועניין דירת השר אריאל שרון בש־כונה המוסלמית בעיר העתיקה. פיקרינג: "זהו עניין פנימי מובהק. אך לדעתי האישית זוהי טעות בשיקול מצד שרון. ארה"ב מתנגדת לכל מעשה המגביר את המתיחות".

את השאלה האחרונה הפנה לאורח האב אליאס עודה, ראש הצו־פים הקתוליים מכפר רינה. הוא האשים את נשיא ארה"ב ביחס של איפה ואיפה ביחסו לאזרחים אמריק־אים. כאשר נרצח אזרח יהודי־אמריקאי על האוניה החטופה "אר קילה לאורו" אירח הנשיא את אלמנתו והביע בפניה את תנחומיו בפומבי. אך כאשר אזרח ערבי־אמריקאי נרצח, סירב הנשיא לקבל את אלמנתו ושלושת ילדיה.

השגריר פיקרינג הטיל ספק במידע שעליו ביסס הכומר את דבריו. האב עודה ענה על כך בזאת שגילה לאורח כי הוא אחיו של אלכס עודה, עסקן הציבור הערבי שנרצח במשרדו בקליפורניה בסתיו 1985. השגריר מיהר להתנצל ול־הביע את תנחומיו.

העסקה הנדיבה

במשפטו של מפקד משטרת סכנין לשעבר הגיעו ההגנה והתביעה לעיסקת טיעון המקלה מאוד עם הנאשם

מאת נורית כהנא

"אני סבור שיש במעשה האשה לגרום לכל גבר משבר נפשי. הנאשם ביצע את המעשה בהיותו אב, שכל רצונו לשלמות המשפחה". דברים אלה נאמרו השבוע מפי שופט בית המשפט המחוזי בחיפה אליהו כהן, שקנס את מפקד תחנת משטרת סכנין לשעבר חיים עמר (39) ב־750 ש"ח, או 10 ימי מאסר תמורתו. העונש ניתן במסגרת עיסקת טיעון, שלפיה הומר כתב האישום המקורי המאשים את עמר בקשירת קשר לפשע, התפרצות לדירת אשתו וגניבה מתוכה — בהסגת גבול.

בחודש ספטמבר 1985 עזבה אשתו של עמר, אז קצין משטרה בדרגת פקד ומפקד משטרת סכנין, את בית המשפחה ועברה להתגורר עם ידידתה. בין בני הזוג נפתחו הליכים משפטיים בבית הדין הרבני.

כתב האישום הוגש ב־6.4.86 על־ידי גליה סלבצקי, סגנית בכירה לפרקליט מחוז חיפה, לבית המשפט המחוזי. על־פיו, בתחילת מרס 1986 פנה עמר, בעת שהיה מפקד משטרת סכנין, לתושב סכנין סאלח שעבן, שעמו היה מיודד, וביקש ממנו לפרוץ לדירת אשתו בחיפה ולגנוב חפצים מתוכה. לשם כך נתן לסלאח פתק ובו כתובת הדירה, ומספר הטלפון כדי שיוודא שאין איש בבית בזמן הפריצה.

כשסירב סאלח, ביקש ממנו עמר למצוא מישהו אחר שיוכל לבצע את הפריצה, וסאלח, בידיעת עמר, פנה לוליד זכיראת, אף הוא תושב סכנין ובעל עבר פלילי, וביקש כי יפרוץ לדירה. וליד הסכים. הובטח לו כי בתמורה יקבל 200 דולר וייסגר תיק הפתוח נגדו במשטרה. ב־19 במרס פרץ וליד לדירה, גנב מתוכה רדיו־שעון וכן הטמין בה חשיש, כפי שה־תבקש לעשות.

סלבצקי האשימה את עמר בקשי־רת קשר לבצע פשע, וכן בשידולו את סאלח לבצע, לבדו או באמצעות אחר, התפרצות לדירה וגניבה מתוכה. עמר גם נאשם בסיוע לסאלח ולווליד בביצוע העבירה, בכך שנתן בידיהם את כתובת הדירה ואת מספר הטלפון בה.

במהלך המשפט חלה תמורה בגישותיהם של הצדדים: מעטרת פניה שתיארה את מפקד המשטרה הסביר כבעל־יכולת הפורץ לדירת מי שהיתה אשתו, הוא נהפך, הודות לטכניקת הטיעון שנקט בא־כוחו עו"ד אבי סגל, לגבר נטוש שנענש ויש לרחם עליו. הנאשם במצב נפשי קשה, טען הסניגור, "אשתו נטשה אותו והוא מטפל לבד במשפחתו". מסתבר כי שניים מילדי בני הזוג בוגרים: בן בן 21, חייל, הבת בת 18 — אולם הסניגור ציין רק את גילו של הקטן שבהם, בן העשר.

השתלת הסם נמחקה

"כבודו כקצין משטרה נרמס ומעמדו נפגע קשות" אמר הסניגור — מדובר באדם שאיבד כל מה שהיה לו במשך 20 שנה. לדברי הסניגור, הרקע הוא, שהאשה עזבה את הבית ואת שלושת הילדים ועברה לגור עם בחירת־לבה ומשום כך נדחף הנאשם לבצע את המעשה, "בהיותו אב שכל דאגתו לשלמות המשפחה".

כאשר לאשה, ההתייחסות אליה שונה כמי שמעשה הפריצה הוא בגדר עונש קל מדי כלפיה: "אף שהאשה הפקירה את בעלה ושלושת ילדיהם, לאחר שגילתה שהיא לסבית", אמר בא כוח הנאשם, "הוא לא הלך לשרוף את ביתה, אלא רצה להחזירה, למען הבית וילדיו. כך שלח את אותו אדם, שהוא ידידו, הוציא רדיו־שעון, שהוא רכושו של הנאשם ולא גנב אותו (...) הוא ניסה על־ידי כך להביע את אשתו, שהיא מורדת, לחזור ושלח לה את אותו־ה".

השופט שכאשר קיבל את קו ההגנה במלואו, התחשב ב"נסיבות המיוחדות" של המקרה — העובדה שהאשה מימשה את העדפתה לבני מינה. בכתב האישום המתוקן, שאושר בעיסקת הטיעון, אין נזכרת השתלת הסם. תיאור הפריצה לדירה הומר על־ידי התובעת בבקשה מתושב סכנין להיכנס לדירה ולקחת משם רדיו־שעון, וזאת כדי להרגיז ולהקניט את אשת הנאשם. התפר־צות לדירה שונתה ל"כניסה לדירה", הגניבה — ל"ביצוע בקשת הנאשם". על־פי התיאור המתוקן, העבירה מסתכמת בשידול אחר להסגת־גבול.

[illegible] סמכות גדולה במשטרה והוא ניצל את כוחו להשפיע על אחרים לעבור עבירה חמורה. אולם גם התביעה לא החמירה עם קצין המשטרה, ובמהלך המשפט ביקשה לחזור בה מדרישת עונש מאסר והסכימה לדרוש קנס כספי, במסגרת עיסקת הטיעון.

השופט התחשב בטענת ההגנה באשר לרקע למעשה, וקיבל את טענות הסניגור כי עמר "נכנס ולקח חפץ אחד כדי לשדר מסר"... "אני סבור שיש במעשה האשה לגרום לכל גבר משבר נפשי, והוא גם בן אדם". לדברי עו"ד סגל, ישב הקצין בשל מעשהו 17 יום בכלא. אין להטיל עליו מאסר על־תנאי, טען עו"ד סגל, מאחר שאין סכנה שיחזור על מעשיו, בני־הזוג כבר התגרשו. השופט קיבל את טענת הסניגור, שלפיה בין שמדובר בקצין משטרה לשעבר ובין שמדובר באזרח רגיל, מן הדין שיופעל אותו קנה־מידה לגבי העונש והנסיבות.

התביעה נסוגה מבקשת מאסר בפועל על העבירה, ותבעה במסגרת עיסקת הטיעון קנס כספי מקסימלי, 5000 ש"ח, וכן הטלת מאסר על־תנאי לזמן ארוך. הסניגור ביקש להסתפק בקנס, מאחר שהנאשם הוא שכיר העובד בעיריית עכו ומשתכר 1000 ש"ח לחודש.

לאור זאת מצא השופט כהן לנכון להקל בעונשו של עמר. לדבריו, אין סיכוי שיחזור על מעשיו והוא ראוי להזדמנות נוספת; זה היה כישלון חד־פעמי. השופט ציין כי עמר שירת בנאמנות את המשטרה קרוב ל־20 שנה, ובעקבות המקרה עזב את השירות, ללא עבר פלילי.

"אני מאמץ את עיסקת הטיעון ומוצא שאין זה המקרה המתאים לשלוח את הנאשם לבית הכלא", כתב השופט כהן בהחלטתו. "אני דן את הנאשם לקנס בסך 750 ש"ח, או 10 ימי מאסר תמורתו. בהתחשב בנ־סיבות המיוחדות של המקרה, אינני מטיל מאסר על־תנאי או עונש אחר".

השאלה שמעוררת פרשת עמר נוגעת לצידוק שיש בהשוואת מעמדו של מפקד משטרה, שהוא גם בעל, לאזרח מן השורה. אל המקלטים לנשים מוכות מגיעות לא מעט נשות שוטרים. האם אין נשק־תיים של מי שתפקידו לשמור על החוק זכאות להגנה מפניהם? שאלה נוספת נוגעת לגישה שאימץ בית משפט מחוזי ביחס לאשה שגילתה העדפה לבת־מינה: האם ההגדרה "נטשה את ילדיה" (ששניים מהם, כאמור, בוגרים) יאה כאן? האם היא לא היתה מראש, בהתחשב בגישתו של בית הדין הרבני בנושא של העדפת בן־זוג ממין אחר? גם ההגדרה "אשה מורדת" שמשמעה בבית משפט מחוזי חילוני אינה יכולה להיות אליבי להוריה בלתי חוקית לדירה.

כך אמר המנכ"ל בבג"ץ, וכך לשר שרון

בדין ובצדק / צבי הראל

למשרדים הממשלתיים בישראל יש קרוב ל־40 נציגים מסחריים בר־חבי העולם. ביוני 1986 החליט שר התעשייה והמסחר אריאל שרון למנות שני אנשים ממקורביו, לשתי המשרות היוקרתיות של המשרד: ראובן שלום, חבר תנועת החרות ובעבר עוזרו הפוליטי של השר לשעבר יעקב מרידור, הוצנח לתפ־קיד בנציגות בניו־יורק; משה ברנתן, פעיל בתנועת הליכוד, הוצנח לנציגות המסחרית באמסטרדם.

המינויים האלה קוממו את עשרות האקדמאים במשרד, שראו עצמם מועמדים־בכוח לשני התפקי־דים האלה, ובאמצעות עו"ד מיכאל שקד עתרו לבג"ץ. בשבוע שעבר הסתיימה פרשה זו (שבה הוגשו שתי עתירות לבג"ץ). המינויים בוטלו בשלבים, ועתה יפורסמו מכרזים לכל משרות הנציגים המסחריים בחו"ל של משרד התעשייה והמסחר.

בתצהיר תשובה שהגיש מנכ"ל המשרד יורם בליזובסקי לפני כחודשיים (3.7.87), הוא כתב כי ראובן שלום מועסק כעובד מקומי בנציגות ולא (ההדגשה שלי, צ"ה) "בתפקיד סגן הנציג המסחרי".

שבעה חודשים לפני הגשת תצ־היר של המנכ"ל שיגר בליזובסקי מכתב לשר אריאל שרון ובו כתב, כי לסגן הנציג המסחרי בניו־יורק "נבחר ראובן שלום, המשמש בתפ־קיד כעובד מקומי".

לפני כחודש, במסגרת דיון בע־תירה בבג"ץ, אמר עו"ד שקד בבית המשפט הגבוה לצדק כי דבריו של המנכ"ל עולים כדי עדות שקר — וזאת לאור ההשוואה בין הדברים שמסר לשר והדברים שמסר לבג"ץ. נציגת המדינה עו"ד דורית ביי־ניש לא הגיבה על כך.

משהו בשולי העתירה ואולי לא כל־כך בשוליה: באחד השלבים במסגרת העתירה לבג"ץ הגיש עו"ד שקד מסמך ובו פורטו תנאים מפליגים שבהם זכה בשעתו ראובן שלום, השווים כמעט לתנאי נציג מסחרי מן המניין ולא עובד המגויס "עובד מקומי", כפי שטען מנכ"ל המשרד. (בשעתו הסביר מנכ"ל המשרד בתצהיר התשובה שלו לבג"ץ, כי אחזקתו של נציג מסחרי מן המניין עולה למשלם המסים הישראלי 70 אלף דולר לשנה, ואילו אחזקתו של עובד המועסק כ"עובד מקומי" עולה 30 אלף דולר לשנה).

קציני המבחן במהירות הצב

החוק קובע שאין לשלוח נאשם מתחת לגיל 21 למאסר בפועל בלי לקבל תסקיר של קצין מבחן. הנ־סיון מלמד, כי במקרים של שיתוף פעולה בין קצין המבחן לנאשם, ממליץ קצין המבחן בפני בית המשפט על מסגרת שיקומית של העבריין הצעיר. לעתים קרובות נו־טים בתי המשפט להתחשב בדעתם של קציני המבחן, במידה זו או אחרת.

קציני המבחן מועסקים על־ידי משרד העבודה והרווחה. העלייה הגדולה במספר העבריינים, במיוחד בקרב האוכלוסייה הצעירה, יצרה לחץ עבודה שהקציינים, כך נראה, אינם עומדים בו. אי־עמידתם בלחץ המביא תוצאות לעינוי־הדין, שבלאו הכי הוא כבר בלתי נסבל במערכת בתי המשפט בישראל.

בחודשים האחרונים ניתנו בבתי משפט שונים בארץ החלטות שבהן נמתחה ביקורת חריפה על קציני מבחן שאינם עומדים בלוח זמנים סביר. ראויה לתשומת לב מיוחדת החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל־אביב (הנשיאה חנה אבנור, והשופטים ישראל גלעדי וצבי הכהן). גם במקרה זה קצין המבחן לא עמד בלוח הזמנים.

כך כתבו השופטים: "אין אנו יו־דעים מדוע נהג שירות המבחן כפי שנהג במקרה זה. היתה שהות מספקת להכין את התסקיר, ואם לא הספיקו, הרי היה מקום להודיע על כך מראש ולבקש את דחיית הישיבה, על מנת לא לבזבז את זמן בית המשפט. כאשר שאלנו לסיבה זו, קיבלנו תשובה שאינה מניחה את הדעת על חודשים־שלושה. אין אנו סבורים כי אנו יכולים להשלים עם אי־ביצוע התפקיד של שירות המבחן, תפקיד שמוטל עליהם לפי החוק. אילו היינו רוצים לנהוג בחריפות, אפשר לומר שאי־ביצוע התפקיד הנ"ל כמוהו כשיבוש הליכי משפט. בשלב זה התוצאה היא, כי אין אנו יכולים לגזור את דינו של הנאשם, מכיוון שלפי הוראות החוק עלינו לקבל תחילה את דו"ח שירות המבחן".

סוף לחתונות הכפולות?

המועצה הארצית של לשכת עורכי־הדין ("בית המחוקקים" של הלשכה) מנסה, כנראה, לשנות משהו. באחרונה התקינה המועצה כלל האוסר על עורכי־דין לשמש בעת ובעונה אחת הן כדירקטורים והן כיועצים משפטיים חיצוניים של הדירקטוריון שבו הם חברים (וזאת לאור פרשת ארנסט יפת וה"ד אמנון גולדנברג).

לפני ימים מספר הגיעה המועצה הארצית לגיבוש כלל חדש: "ייאסר על חבר כנסת שהוא עורך־דין במ־קצועו להופיע בפני גופים מבוקרים בתוקף היותו עורך־דין". אם אכן יאושר על־ידי שר המשפטים אברהם שריר כלל זה, ייאסר על ח"כ עורך־דין לפנות למשטרה בעניין לקוחו, או אפילו להגיש בקשה לעיכוב הלי־כים ולבוא עם הפרקליטות במשא ומתן לעיסקת־טיעון. יותר לו להמשיך להופיע כעורך־דין בבית המשפט, כפרקליט לכל דבר.

אם יאשר שר המשפטים את הכלל הזה, ייעצרו מקרים כמקרהו של חבר הכנסת עו"ד דוד ליבאי, שבעבר ייצג את האחים־הקבלנים יגאל ומשה גינדי, שחששו להגיע ארצה פן תעצור אותם המשטרה ותבקש מבית המשפט להאריך את מעצרם. במסגרת הכלל החדש, אם אכן ייכנס לתוקף, לא יישנו מקרים כמו המקרה של חבר הכנסת עו"ד אהוד אולמרט, שייצג נאשם בפני הפרקליטות לצורך עיסקת־טיעון בפרשת ההונאה של חברת "בוק".

על־פי ההיגיון הבריא של המוע־צה הארצית של הלשכה, כפי שנראה בחודשים האחרונים, אפשר לצפות סוף־סוף שתדון בריקודם של עורכי־דין בשתי חתונות מסוג אחר.

עליה לדון בשאלה, אם יש לאסור על עורכי־דין החברים בוועדה לב־חירת שופטים וקידומם, להופיע בבית המשפט (להוציא הופעה בבית המשפט העליון). המתנגדים לכך סבורים, והם עורכי־דין לא־מעטים, כי אין זה ראוי שעורך־דין יופיע לפני שופט שלום או שופט מחוזי כאשר הוא (עורך־הדין) דן לפעמים בקידומו של השופט מערכאה לערכאה.

לילה באבו־כביר

חשודים ועורכי־דין לא מ־עטים מקבלים את החלטת המשטרה לעצור אדם ל־48 שעות כדבר מובן מאליו ואינם מנסים לערער עליה (למשטרה הסמכות לעצור אדם ל־48 שעות ללא צו של שופט).

השבוע נעשה ניסיון מוצלח להתערב במעצר כזה כאשר עו"ד תמר פלג, העובדת באגודה לזכויות האזרח, הגישה עתירה על החלטת המשטרה לעצור צעיר שהפגין ברחובות תל־אביב, בעקבות האירועים בשט־חים. הצעיר נעצר על־ידי המשטרה במוצאי שבת. למחרת בבוקר הגישה עו"ד פלג את העתירה. לילה לא שקט אחד עשה הצעיר בבית המעצר באבו־כביר (הלילה שבין מוצאי־שבת ליום ראשון), והסניגורית ביקשה למ־נוע לילה שני כזה באבו־כביר (עו"ד פלג אמרה כי ניסתה לשחרר את החשוד עוד במוצאי־שבת, בתחנת המשטרה, אך השוטרים היקשו זאת עליה).

ביום ראשון בבוקר הגישה הסניגורית עוד לבית משפט השלום, שהתברר בפני סגן נשיא בית משפט השלום בתל־אביב לעניינים פליליים השופט חיים אילת. ואולם גם השופט אילת סבר שאין לו סמכות להתערב במעצר ל־48 השעות. הוא כתב בהחלטתו, שהסמכות להתערב בהליך כזה היא של בית המשפט הגבוה לצדק. עו"ד פלג לא הרימה ידיים. היא הגישה עוד לבית המשפט המחוזי, שהתקבל על־ידי השופטת שלומית ולנשטיין. לגופו של עניין, לא נערך דיון בשאלה אם יש צורך בה־משך מעצרו של הצעיר, מפני שהצעיר שוחרר ביום ראשון אחר־הצהריים, כ־20 שעות לא־חר מעצרו בעת ההפגנה. השופטת ולנשטיין קבעה, כי סמכותו של בית משפט השלום לא הוגבלה להתערב במעצר זה, אף כי כוונת המחוקק היתה לאפשר למשטרה לחקור ללא הפרעה.

לבד מההיבט המשפטי־עקרוני שעלה במקרה זה, הרי החלטתה של השופטת עשויה לתרום ליתר פיקוח על המעצ־רים הסיטוניים שעורכת המשטרה, לרבות מעצרים ל־48 שעות שנעשים כאמור ללא צו של שופט. לדידו של אזרח הנשלח בראשונה לחדר החקי־רות ועובר את הלילה בתנאי המעצר המחפירים בישראל, זוהי טראומה לכל החיים. הנחקר מושלך למקום ששולטים בו עבריינים אלימים, שבית המעצר הוא בשבילם מעין "בית שני".

סוכן בחו"ל יותר טוב ממשרד בחו"ל?

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

כוח הכוח

על תחנות־כוח גרעיניות, הפסדיה של חברת החשמל האיטלקית ומקורות אנרגיה חלופיים שיוציאו את החשמל האיטלקי מהבוץ

מאת חולדה ליברנומה

פירנצה

איטליה, אחת משבע המדינות המתועשות בעולם המערבי, תלויה יותר מכולן בדלק מיובא להפקת חשמל. 82% מהחשמל המיוצר מופק מנפט, גז טבעי ופחם מיובאים, נוסף לאנרגיה חשמלית המופקת בת־חנות־כוח בצרפת ובשווייץ. זאת לא רק, מפני דלותה בחומרי גלם להפקת אנרגיה, אלא על רקע מדיניות חקלאית ופוליטית.

ההחלטה להקים תחנות־כוח גר־עיניות התקבלה כאן, למרות משבר הנפט, באיחור, בהשוואה לשאר המדינות המתועשות החשובות. רק בהדרגה ובאטיות הוקמו מפעלים לייצור המיתקנים לתחנות הכוח המתוכננות, והוכשר כוח־אדם מקצועי במגזר האנרגיה הגרעינית.

ב־15 השנים מאז אושרה תוכנית הקמתן של תחנות־כוח גרעיניות, נבנו באיטליה שלוש תחנות, בקאו־רסו בצפון־מזרח המדינה, בלאטינה במרכז וליד טורינו בצפון־מערב — חלקן בציוד מיובא. כן תוכננו במ־רצת השנים שתי תחנות נוספות, האחת במונטאלטו די־קאסטרו במרכז, שהיתה אמורה להשתמש במיכשור איטלקי בלבד, והשנייה בצפון־מערב המדינה, לא הרחק מטורינו, טורינו וארצ'לסה. זאת כדי לספק את דרישות האזור שהוא מרכז תעשייתי חשוב, הנזקק כיום גם לאנרגיה גרעינית צרפתית.

גיוס דעת הקהל

יקרתם השפעתם של הירוקים (2.6%) ורושם אסון צ'רנוביל באביב 1986, כמו גם תקלות בתחנת הכוח הגרעינית הראשונה, זו שבקאורסו, גרמו אשתקד להפסקה של הפקת החשמל בתחנת הכוח הגרעינית באיטליה. זאת ועוד, אחרי היסוסים לא מועטים קפצו הסוציאליסטים (14.%) מכלל הבוחרים בבחירות יוני השנה) והסוציאל־דמוקרטים (3.1%) על עגלת המפלגה הקומוניסטית (26.6%) ותנועות השמאל הקטנות (קרוב ל־7%), והצביעו במשאל־עם נגד שימוש באנרגיה גרעינית להפ־קת חשמל. כעבור זמן נילוותה אליהם גם מפלגת הרוב של הנוצרים־דמוקרטים (34.6%), שאפ־לו רבים מחבריה היו חלוקים בדע־תיהם בנושא.

נצחונם הכוחץ (80% בקירוב) של מתנגדי תחנות הכוח הגרעיניות אינו מחייב לכאורה את הממשלה ואת הפרלמנט, שכן משאלי־העם נועדו רק להמליץ בפני המחוקקים על שינוי חוקים קיימים. אך לא ממשלת־החולשה של הנוצרי־דמוקרטי ג'ובאני גוריה, והוודאי לא המפלגות הגדולות, יעזו להתעלם מתוצאותיהם הברורות של משאלי־העם.

ממשלת איטליה אמורה ליזום בהקדם תוכנית חדשה להפקת חשמל. לאור שבמשך שנה לא הופק חשמל בתחנות הגרעיניות, הוחלט לגנוז את תוכנית טורינו וארצ'לסה. קרוב לוודאי שיוחלט על הסבה במונטאלטו די־קאסטרו ועל שימוש בגז טבעי במקום באנרגיה גרעינית, וגם אין לדעת אם תיפתח מחדש התחנה בקאורסו. את מספר המובטלים עקב ביטול התוכניות אומדים ב־100 אלף בתחנות עצמן, והעיקר במפעלים הקשורים בהם, לרבות 2,000 מהנדסים.

מקורות חלופיים

על־פי חישובי חברת החשמל הלאומית, שהיא בעלת התחנות הגרעיניות, היא אמורה להפסיד לא פחות מ־8 טריליון לירטות (6.4 מי־ליארד דולר). סכום עתק שמשלם המיסים יצטרך לכסות. לפי חישו־ביה, יעלה החשמל באיטליה, על בסיס מחירי הנפט והפחם העכשוויים, בלפחות 10% לעומת מחירו כיום. הדבר יפגע ביכולתה של איטליה להתחרות בשוק הבין־לאומי. מבחינה פוליטית תגבר תלותה בנפט הערבי. איטליה תאבד מומחים רבי־ניסיון וידע, ותפגר במגזרים בעלי חשיבות־טכנולוגית אחרי מתחרותיה.

מול כלכלנים המודים המנבאים שחורות לעתידה של המדינה, ניצבים הירוקים ומומחים, לדבר־יהם, התברכה איטליה במקורות חלופיים לייצור אנרגיה חשמלית, כגון מים, כוחות גיאו־פיסיים שאינם מנוצלים, וגם באנרגיית השמש. כן טוענים הירוקים, שהתעשייה האיטל־קית מבזבזת חשמל רב, שאותו אפשר כיום לחסוך תוך שימוש נבון בטכנולוגיה מתקדמת. הקמת תחנות כוח ממקורות אלה, לרבות שימוש בפסולת, תעסיק לפי חישוביהם לא פחות מ־300 אלף איש, ולכן לא זו בלבד שתימצא תעסוקה למובטלי תחנות הכוח הגרעיניות ולמפעלים המייצרים עבורן, אלא שניתן יהיה לספק אלפי מובטלים נוספים. אין מומחים רבים השותפים לאופטי־מיות זו. אין ספק שלמדינאים תהיה כעת בעיה לרכוב על הנמר הדוהר של דעת הקהל. זו גויסה מסיבות פוליטיות קצרות־טווח כדי להביע דעה בעניינים טכניים סבוכים, מתוך ניצול הפחד מפני אסון גרעיני.

מתי ילך ולדהיים

רשימת הממתינים להתפטרותו של נשיא אוסטריה הולכת וגדלה, אולם את ולדהיים העיקש ניתן להשוות לריצ'רד ניכסון בסוף ימי נשיאותו: לא מסוגל להבין מה פשע, משוכנע שאויביו רודפים אותו, ומנסה להחזיק מעמד

מאת סרג' שמאמן

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

וינה

למרות שקורט ולדהיים פטר בינתיים כל אפשרות של התפטרות, גואה כאן במהירות התחושה — בעקבות ההשפלה שנשיאותו הביאה על אוסטריה — כי עליו ללכת. הזרם הבין־לאומי, כירסום תדמיתה של אוסטריה בחו"ל והופעתן של תחושות מרות ומפלגות, מבית מאז היבחרותו של ולדהיים לפני 18 חודשים — כל אלה הניעו אפילו כמה מתומכיו להתחיל בחיפושים אחר דרכים להיחלץ מ"פרשת ולדהיים".

"ברגע שאתה אומר שאתה אוס־טרי, אתה חש שעליך להגן על עצמך. ועבורו זה בלתי־נסבל", אמר תומאס מרחה, העורך הראשי של העיתון השמרני "די פרסה". הוא מתאר את היכרוך שירד על אומה בת כשבעה מיליון איש. "די פרסה", שתמיכתו בוולדהיים היתה איתנה בעבר, שיגר את אחד האיתותים היותר בולטים בשבועות האחרונים, בעת שדיווח ב־5 בדצמבר כי בחו־גים פוליטיים החלו שיחות רציניות על הצעדים המעשיים שיש לנקוט אם ולדהיים יתפטר. אלה כוללים תיקון חוקתי חד־פעמי שיאפשר לפרלמנט לבחור את יורשו במקום לערוך בחירות חדשות.

ההליך המוצע נועד בין היתר להרגיע את מפלגת העם השמרנית, השותפה לסוציאליסטים בקוא־ליציה, כי הנשיאות תישמר בידה לאחר עזיבתו של ולדהיים. מנהיג מפלגת העם, שר החוץ אלואיס מוק, יביט מן הסתם בביקורתיות, על כל נסיון לשכנע את ולדהיים להתפטר.

המוקד המיידי לעצבנות הגו־ברת בקרב פוליטיקאים הוא ה־דו"ח, האמור להתפרסם בחודש הבא, של ועדת היסטוריונים בין־לאומית, שהתבקשה על־ידי ממשלת או־סטריה — בהסכמת תומכיו של ולדהיים — לחקור את פעולותיו של הנשיא בתקופת מלחמת העולם השנייה. אף כי הוועדה לא מסרה שום גילויים בפומבי, ברור שהיא חודרת מעבר לשאלה הלגאלית הצרה אם ולדהיים היה אשם אישית בפשעי־מלחמה — השאלה היחידה שהנשיא רצה כי תיבדק.

מצבה

הוועדה עוסקת בנושא הרחב יותר, והמזיק מבחינה פוליטית, של האירועים שלהם הוא היה אמור להיות מודע בעת ששירת כקצין מו־דיעין בבלקן, ביחידה גרמנית היר הוועדה לשימצה באכזריותה ושהיתה אחראית לשיגור אנשים רבים — יהודים, פרטיזנים ואנשי קומנדו של בעלות הברית אל מותם.

הוועדה מתכוונת לחקור את ולד־היים עצמו לפני שתפרסם את הדו"ח שלה בסוף ינואר. בגוף, שבראשו האנס קורץ משווייץ, חברים ג'יימס לאטון קולינס, גנרל אמריקאי בגימלאות ונשיא הוועדה ה־אמריקאית להיסטוריה צבאית, וכן גם היסטוריונים מישראל, מערב־גרמניה, בריטניה ובלגיה.

אוסטרים מעטים מצפים שהוועדה תוציא תחת ידיה מצבה שדי יהיה בה כדי להביא להרחקתו של ולד־היים. אבל ממצא שהוא לכל הפחות ידע מה עשתה יחידתו, יתמוך בר־בות מההאשמות שכבר הועלו נגדו על־ידי הקונגרס היהודי העולמי ומשרד המשפטים האמריקאי, שכלל אותו ברשימת זרים שעליהם אסורה הכניסה לארצות הברית. משרד המשפטים סירב, עם זאת, למסור לוועדה את התיעוד של החלטתו לאסור על ולדהיים את הכניסה לארצות הברית, ושיגר רק מכתב האומר שבידיו נמצאת העדות, וכן גם רשימה של "פעילויות רדיפה" שלהן "סייע או שבהן נטל חלק".

50 שנה לאנשלוס

בראיון ב"די פראסה" בשבוע שעבר הדגיש ולדהיים כי הוא ישאר בתפקידו הטקסי בעיקרו במשך ארבע השנים שנותרו לכהונתו. אל נכון, מתוך תחושה שממצאי ה־וועדה עלולים להזיק לו. אבל באחרונה שוב "בוודאי אינם מ־חייבים", למרות שציין כי יהיה מוכן להיפגש עם חבריה. אוסטרים ה־מכירים את ולדהיים, ושדיברו איתו לאחרונה, מאמינים כי לא יתפטר מרצון. הם משווים אותו לריצ'רד ניכסון בימי הדמדומים של נשיאותו: בלתי־מסוגל להבין מה פשע, משוכנע שאויביו רודפים אותו, מוקף ונתמך בידי קבוצה הדוקה של קרובים תאבים ה־קוראים לו להחזיק מעמד. אך מתוך לחוג זה ההלו ההולכים ליצור בקיעים באבנות לוולדהיים. ואפילו כמה כאלה המאמינים שההאשמות נגדו אינן הוגנות, חשים שאולי יהיה זה השירות הטוב ביותר לאוסטריה אם יתפטר.

תחושה זו התחזקה על־ידי ה־עובדה שמארס הקרוב יציין את יום השנה ה־50 לאנשלוס, סיפוחה של אוסטריה לגרמניה הנאצית. אירועי זיכרון שאמורים היו לכלול כנסים, סמינרים וטקסים ציבוריים, מרחפים כעת בכיסוס של הספלות, ההרחמות והאשמות. מדינה שבעבר התקשרה בדרך־כלל לאנשים עם סקי, תיירות ומוסיקה, רואה כיצד מתכתבת תדמיתה בצורה חמורה בעקבות האשמות של אטימות, אנטישמיות ושיכחת עברה האפל בתקופת המלחמה.

פטר ליננגנג, עורך לשעבר של השבועון "פרופיל" ובין הראשונים שפירסם בפומבי את מעלליו של ולדהיים בעבר, כתב באחרונה שאוסטריה "מצטיירת כמדינה של נאצים שלא חזרו בתשובה שעדיין לא למדו דבר". והוא הוסיף: "אנטישמיות מתקשרת כעת שוב לאוסטריה כמו מקהלת הנערים של וינה והסוסים הליפיצאנרים".

صورة عن الاصل

هكذا من الاهل

בארץ חלם

יצר ההישרדות ויצר ההידרסות

אנשי מדעי־החיים מצביעים לא פעם על יצר ההישרדות הגבוה של האדם. אלא שיהודיה המעניינת האת" (כהגדרתו שליניבשטו) סובלת פה ושם מניגודי אופי קוטביים: כ"הומו סאפיינס" (האדם החושב) היא בעלת יצר הישרדות גבוה, אבל כ"הומו כבישאנס" היא מתגלה כבעלת יצר הידרסות לתיאבון.

הגיגים מהורהרים־לכת אלה מציקים, למעשה, לכל אותו הגה מתושבי חלם. מי לא נתקל בגברת המבקשת לחצות כביש במעבר הציה אני אומרת גברת, משום שאני נתקלת בבנות המין היפה הזה, גם כשהן בהריון. וזה בהחלט שייך לעניין, ההריון.

לפני כמה ימים נעצרתי לפני מעבר הציה בלתי־מרומזר, משום שבדרך התצה, הראשית, נסעו להן מכוניות. אז הגיעה אל המעבר אשה צעירה, כשהיא נושאת את דוד החלומאים הבא בבטנה. לתומי סברתי, כי היא יכולה לעבור בביטחה כל עוד אני עומדת. אבל היא, כך מסתבר, סברה שגם עליה להמתין. ההוראות של הולך הרגל עם כלי הרכב בארץ חלם ממש נגעו ללב. סימנתי לה שתדרך פניה, שהיא רשאית לעבור. והגברת — עומדת. עברתי להפצרה ממש, ובג'סטה אבירית סימנתי לה כי מעבר הציה הוא ממש שטיח אדום לרגליה. והגברת — לא כלום.

טוב. אולי היא ממתינה למישהו בקרן רחוב זו, ואין פניה לחצות דווקא במצב זה, מי אני ומה אני שאכפה עליה חציה בניגוד לרצונה? מאחר שהרחוב הוצה התפנה, החלטתי שהגיע זמני לנסוע, וכך עשיתי. וראו זה פלא: תוחלת נסיעתי כאילו הליקה אצל הגברת ניצוץ התנעה, וללא כל היסוס נוסף היא מזנקת לתוך מעבר החציה, לפני גלגלי ממש.

לא, לא היתה תאונה. אפילו לא קירתאונה, שהרי רק התחלתי ללחוץ על דוושת הדלק. אבל ההוראות של הולכת הרגל עם צרכי ממש נגעה ללבי: הנה, אני עומדת — אף היא עומדת; אני מתחילה לנוע — אף היא מתחילה לנוע. כאילו אמרה לי החלמאית היקרה, "אני אחריך. באשר תלכי — אלך".

איש אינו מבקש לקחת מן החלמאי המצוי את זכותו להידרס. זהו יצר בסיסי, שפרויד הצביע עליו כעומד במבחן החוק כמו יצר ההישרדות. השאלה, במקרה הזה, היא: האם גם זה שבבטנה הביע את רצונו להידרס? אילו היה מדובר במקרה חולף, ניחא. אבל בארץ חלם, אמהות המזנקות אל תוך גלגלי מכוניות כשתינוקותיהן משמשים חיל חלוץ בתוך הכביש הסואן, הוא חזיון נפרץ.

נפוץ לא פחות הוא רוכב האופניים הנוסע בניגוד לכיוון, לתוך גלגלי המכוניות: או אוחז ההגה, המזנק אל נתיבו של השני, ממש לפני גלגליה, אפילו כאשר לפניו תמרור ברור של "תן זכות קדימה".

למען האמת, יש להודות כי מאחורי מצב זה מסתתר הגיון חלמאי מובהק: אורח מהוגן כאן אינו נותן דקה מזמנו כדי להתבונן על מה שקורה בכביש. הוא אף לא יאפשר לזולת לנסוע בכביש, גם אם התמרורים מורים כן. למצבים כאלה, על־פי ההגיון של ארץ חלם, אחראי הזולת בלבד, שכן לשם כך המציאו את הזולת. אבל אסור להיזהר לקראת מסקנות נמהרות, ולחשוב שהחלמאי כילאי עד כדי־כך. הוא אמנם מסרב להקדיש מזמנו, להעניק תשומת לב, הוא לא יתן זכויות. כל אלה דברים חשובים מכדי לתיתם. אבל הוא מוכן לתת את חייו (ראה דו"ח תאונות יומי, שבועי, שנתי), וגם זה משהו.

חפש את השפן

תאונת צומת הבונים כ"קייס סטאדי": ח"כ אמנון לין בדק איך ומדוע לא הוקמה ועדת חקירה ממלכתית, מה יעץ היועץ המשפטי לממשלה, כיצד התחמק מבקר המדינה, ואילו עוד שפנים נשלפו כדי שאיש מנושאי המשרות השלטוניות לא יישא באחריות אישית למחדלים הכרוכים באסון

ח"כ אוריאל לין

נושאי משרות שלטוניות בישראל אינם נושאים באחריות אישית למעשיהם ומחדליהם. זאת משום שהמערכת בנויה להגן על בעלי השורה מכל אחריות. לטענת ח"כ אוריאל לין, יו"ר ועדת המשנה לבטיחות בדרכים של הכנסת, יש לתופעה השלכה ישירה על ריבוי תאונות הדרכים בארץ.

להוכחת התיזה הזאת, הוא מביא את התאונה בצומת הבונים כ"קייס סטאדי" (אירוע ספציפי שממנו ניתן לעמוד על העקרונות), שאותו בחן לאורך כל הדרך החוקית האפשרית במדינה. באירוע מסוים זה התברר ללין, כי עקרונות החוק מתנפצים אמנם על רגלה של ישראל, אבל מה שקורה בפועל הוא יצירת פרוצדורות, שמגמתן הברורה היא חיזוקו של כוח השלטון, באמצעות השחרור מאחריות של אלה המייצגים אותו.

לין בחר לבחון את התאונה בצומת הבונים שאירעה ביוני 1985 ושבה נהרגו 19 ילדים וילדות ושלושה מבוגרים, משום שהאירוע היה מזעזע ויוצא דופן בחומרתו. תחילתו של התהליך היתה בהחלטתו של שר התחבורה למנות, בתוקף סמכותו, ועדת בדיקה. "אני מדגיש ועדת בדיקה, משום שוועדה תחת ההגדרה הזאת אינה מוסמכת להטיל אחריות אישית, אלא רק לנתח סיבות וגורמים. חשוב לשים לב עד כמה המחוקק — שילוב של ממשלה וכנסת — זהיר ובורח מהגדרת האחריות האישית" אמר לין.

היתה זו הוועדה בראשותו של פרופ' ליבנה מהטכניון. וזה, טוען לין, על אף ששניים מחבריה היו בעלי אינטרסים אישיים בנושא (המפקח על התעבורה ונציג רכבת ישראל). הוצאה מתחת ידיה מסקנות אובייקטיביות ראויות לשבח. "ועדת ליבנה הגיעה למסקנות ברורות, שלפיהן רכבת ישראל, המועצה האיזורית, משרד החינוך ואפילו המפקח על התעבורה עצמו נהגו ברמת רשלנות גבוהה" קובע לין.

חלוקת האחריות היתה חד־משמעית: על המועצה האזורית הטילה ועדת ליבנה אחריות לעצם פתיחת דרך העפר הלא־חוקית, תוך יצירת נגישות גדולה ביותר למסילה. המועצה לא טרחה להודיע על כך למשרד החינוך, הגם שידעה כי תלמידי בתי ספר נוסעים בדרך זו לשמורה. על רכבת ישראל הטילה הוועדה אחריות, בהיותה מודעת לסכנה הטמונה במפגש, ולמרות זאת מחייבות הוראות הרכבת את נהגי הקטרים לנסוע בקטע זה במהירות הרגילה של 110 קמ"ש. האחריות של המפקח על התעבורה התבטאה בידיעתו על פתיחת דרך העפר הבלתי חוקית על־ידי המועצה, בעוד הוא מסתפק במשלוח מכתב למועצה, מבלי למצות את סמכויותיו ולעשות דבר מעשי בעניין. משרד החינוך, שאישר את מסלולי הטיולים לשמורה, לא בדק אם הדרך חוקית ובטוחה, כמתחייב מאחריותו כלפי הילדים וההורים.

"כל הדו"ח של ליבנה מצביע על מעשים ומחדלים רשלניים של רשויות ושל נושאי משרות שלטוניות באותן רשויות. ועדת הכנסת לבטיחות בדרכים אף הגיעה למסקנה חד־משמעית, כי חומרת התאונה וממצאי ליבנה מחייבים הקמת ועדת חקירה ממלכתית. לא מתוך אהבה לעוד ועדה, אלא משום שרק לוועדה בהגדרה כזאת יש סמכות להטיל אחריות אישית. אני שם דגש על זה, משום שללא עיקרון של אחריות אישית אי אפשר לשנות נורמות התנהגות של נושאי משרות שלטוניות. התנהגותם של הללו אינה משתנה. אנחנו עדים לכך כל יום במותם של אנשים בתאונות שנגרמות משום שתמרור מסוים לא הוצב כראוי, או משום שצמחים באי־תנועה לא נגזמו וחסמו ראות. הזנחות קטנות, כביכול, שבגללן מתקפחים חיים ללא כל הכרזה" אמר לין.

בהנחה שכולם יודעו מדו"ח ליבנה, מביא ח"כ לין למליאת הכנסת את החלטת הוועדה לבטיחות, למען הקמתה של ועדת חקירה ממלכתית. גם מליאת הכנסת תמכה ברעיון. אלא שרוב דמוקרטי לחוד — וכלליו של משחק הכוח, לחוד. הללו קובעים אצלנו, שהסמכות להקמתה של ועדה כזאת נתונה בידי הממשלה. לין לא נרתע. הוא פנה לשר המשפטים — אז משה נסים — הלה השתכנע שקיימת כאן בעיה אמיתית. נסים המליץ לראש הממשלה — אז שמעון פרס — על הקמת ועדה בראשותו של שופט. אבל — והיזהרו, מוקש: התוצאה לא היתה ועדת חקירה ממלכתית, אלא ועדה שתקבע, אם יש מקום להקמתה של ועדת חקירה ממלכתית. ואז קמה הוועדה בראשותו של השופט קמה.

אחרי ששה חודשי עבודה המליצה ועדת קמה על הקמתה של ועדת חקירה ממלכתית ומיצוי האחריות האישית.

מה קרה מאז? לא כלום. פרס לא הקים את הוועדה. לטענת לין, הוא סחב את הנושא עד חילופי הרוטציה בינו לבין יצחק שמיר. כשנכנס שמיר לתפקידו, ולא הפגין נכונות לקיום המלצות ועדת קמה, התעוררו ההורים השכולים ותבעו את הקמת הוועדה. שמיר שלף להם את השפן הכלי־כול מן הכובע: הוא פנה ליועץ המשפטי לממשלה. יוסף חריש יעץ נגד הקמת ועדת החקירה הממלכתית.

לין הגיש תלונה חריפה נגד חריש והפרקליטות בטענה, כי לא ייתכן שוועדה בראשות שופט תמליץ לממשלה בנושא שלמדה אותו לעומק, ואילו היועץ ייתן המלצה נוגדת, אלא שתלונתו לא הרשימה איש, כצפוי.

לין לא נרתע. הוא החליט למצות את כל ההליכים האפשריים. במסגרת זו הוא דרש מן הפרקליטות להגיש תביעות פליליות נגד אותם נושאי משרות שלטוניות שברשלנותם ובמחדליהם גרמו למות הילדים. "גם פה נתקלתי בתפיסה, שמטרתה למצות את האחריות עם בעלי הכוח. רק לאחר התלבטות רבה הם מוכנים להגיש תביעה נגד — כן, נהג הקטר. אפילו לא נגד הנהלת הרכבת, למרות שברור לכל כי אי אפשר לנתק את התנהגות הנהג מזו של הרכבת, שקבעה לו שמותר לנסוע 110 קמ"ש באותו קטע מסילה, והיא שקבעה לנהג ישיבה כשפניו לא לכיוון הנסיעה אלא ניצבים למסילה. תשובתם היתה מלאה פלפולים משפטיים, ריקים מתוכן. הפרקליטות פשוט לא רצתה להתמודד עם שאלת האחריות של נושאי משרות שלטוניות" מספר לין.

האופציה שעדיין נותרה היתה זו של מבקר המדינה. מאחר שמדובר ב"קייס סטאדי", החליט לין לבחון גם דרג ממלכתי זה, בשלבי עשיית הצדק. "גם ממנו קיבלתי תשובה מתחמקת בנוסח 'כבר היו ועדות שחקרו את הנושא'. כך. פשוט. והתוצאה: לפני כשלושה חודשים בלבד ישבו על מסילת הרכבת בצומת דוד כמה עשרות ילדות בית ספר מבני ברק. הרכבת שהגיעה למקום עצרה ממש על הנקודה, לפני הילדות. במקרה זה נמנע אסון גדול אף יותר מזה של הבונים רק בזכות התושייה של נהג הקטר. אם היה באותו רגע מצית סיגריה, די היה בהיסח־הדעת רגעי זה כדי לגרום לקטל של שתי כיתות" אומר יו"ר ועדת הבטיחות.

כיצד ייתכן, שאחרי אסון הבונים, ילדי בתי ספר יושבים על מסילת רכבת באותו מקום וב"סיבוב"? "זו בדיוק השאלה. מה עשה משרד החינוך? האם הוא הפיק לקחים? ולמה שיפיק, כאשר אף אחד לא נותן את הדין, אין מפיקים לקחים. רק מקימים ועדות ומתעלמים מן הממצאים שלהן" אומר לין. "ומה שמחריד יותר הוא, שהנורמה שעליה פועלים אותם אחוזים בשררה, ממשיכה להיות הקובעת בישראל. וזו, לדאבוני הרב, מקבלת גיבוי מלא מכל המערכות שלנו, גם אלה שלהן הכוח לשנותה: הממשלה, הפרקליטות (לרבות היועץ המשפטי לממשלה) ומבקר המדינה" קובל הח"כ.

האם דרך פעולתם של מוסדות אכיפת החוק בארץ מכוונת להפיכת הכוח לנורמה. ומה המרחק בין כסף זה לבין פאשיזם? "יש לנו מערכת ביורוקרטית, שהיא כוחנית. ניתן לשנותה רק על־ידי הטלת אחריות אישית. שאם לא כן, היא תמשיך להיות הכוח המוחלט. בעוד האחרים רק ישלמו את המחיר" אומר לין. ומי שמבקש להרהר מעבר לכך, יכול לעיין בערך "פאשיזם" באנציקלופדיה העברית.

מצב על הכוונת

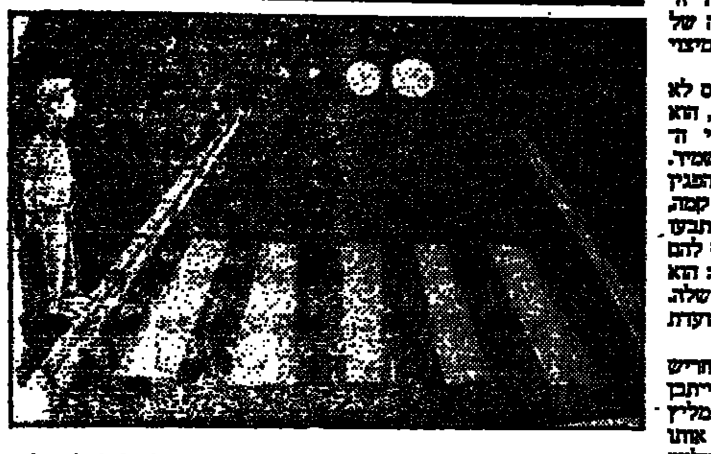

האורות המתעתעים

קשה לאמוד מרחקים ומהירויות בעת החשיכה. האורות עלולים להטעות, ואין לדעת איזה מכלי הרכב קרוב יותר, או איזה מהם מתקרב במהירות גבוהה יותר.

דוגמה לכך ניתן לראות בציור: הולך הרגל מבקש לחצות את הכביש בזמן חשיכה. בכביש משני אלו נראים שני אורות גדולים ושני אורות קטנים, זה לצד זה. הולך הרגל מתלבט, מי מכלי הרכב מסכן אותו יותר, ומה עליו לעשות במצב זה. הולך הרגל יכול רק לנחש איזהו כלי הרכב המהווה לגביו סיכון גדול יותר. לפעמה, קביעת עובדה זו אינה משנה. מה שקובע באמת, היא ההחלטה, מה עליו לעשות. התשובה, במקרה זה, היא ברורה וחד־משמעית: אין לחצות את הכביש במצב זה.

כל אימת שיש ספק אם קיימת סכנה, אזי אין ספק בדבר האיסור לחצות את הכביש. על הולך הרגל להמתין עד לאחר שיחלפו כלי הרכב, ואז יוכל לחצות בביטחה.

• מתוך "נתיב ירוק" של "נתיבים"

העתיד עכשיו, כמעט

מאת מנחם אדמון

הרכב הקורא בעצמו את תנאי הכביש ומגיב להם, נמצא כבר כיום בהישג יד מבחינה טכנולוגית. הפיתוח המאפשר הישג זה הוא המתלים האקטיביים

שתי המכוניות מבצעות אותו סיבוב, באותה מהירות. בתמונה בולט ההבדל הדרמטי בין מתלים רגילים למתלים אקטיביים: הרכב השמאלי, עם מתלים רגילים, עובר קשה וסובל מהטיית גוף חמורה, ואילו הרכב הימני, עם מתלים אקטיביים, נראה מאוזן כאילו נסע בקו ישר.

מערכת מתלים אקטיביות — הביטוי מתגלגל באחרונה בטורים נבחרים בחוגים המוטוריים, שגור בפיהם של המבינים המוסמכים, והפך לביטוי היאנ החדש בחוגי הסלון של המכוניות. מהי החיה הזאת? מה היא עושה ומה היא שווה? תשובה חותכת עדיין לא ניתנה, כי רכב המצויד במערכת אקטיבית אמיתית טרם הוצב באולמי התצוגה של יצרני־רכב כלשהו. נכון להיום, הופעות בלעדיות של רכבים כאלה הוגבלו למסלולי המירוצים. הופעות אלה עוררו דעות חלוקות בקרב נהגי המירוצים, אבל רק לגבי יעילותן של המערכות הקיימות. לגבי העתיד שוררת תמימות דעים מופתית: "מי שיש לו את זה (מערכת אקטיבית), ינצח. כשזה יעבוד, זה יגבר על כל רכב רגיל" — אלה דברי ניגל מנסל, נהג פורמולה אחת, המכיר היטב את יתרונותיה וחסרונותיה של המערכת.

מהי המערכת המופלאה הזאת? תיאור נסיעה ברכב המצויד במערכת זו ישכיל להבהיר את העניין מכל הסבר טכני. ובכן, יוצאים לדרך. נסיעה בכביש משובש — בורות, סדקים, הפרשי גובה. ברכב: למערכת הפלא, אין מרגישים דבר. כאילו הדרך חלקה לחלוטין. מגיעים לפנייה, נכנסים קצת מהר מדי — ההגה מגיב כבכביש ישר, הצמיגים אינם חורקים, אין הטייה של הגוף. מעבר לפנייה עומדת משאית באמצע הדרך. מעכבים את דוושת הבלמים. עצירה חלקה, ללא נפילת חרטום, ללא החלקה.

עד כאן הדוגמה. המסקנה: כללי המשחק משתנים לחלוטין עם מערכת מתלים אקטיביות. אין הטיית גוף, אין הקפצות, אין עליות וירידות, אין חלוקות, אין כביש משובש: גובה הרכב נשאר קבוע ולא משתנה, בהתאם למשקל הנוסעים והמטען; כל כביש מרגיש כחלק וישר; חרטום הרכב אינו נופל בבלימה ואינו עולה בתאוצה.

* * *

המתלים הם החיבור בין גוף הרכב ובין הגלגלים. מערכת המתלים קובעת את תכונות היסוד של הרכב — יכולת תמרון, יציבות, כושר אחיזת כביש, רכות הנסיעה, וכו'. ברכב רגיל, המערכת בנויה מקפיצים מתכתיים, משולבים עם תומכים הידראוליים למיניהם. במערכת אקטיבית, יחידות אלקטרו־הידראוליות ממוחשבות מחליפות את הקפיצים. גלאים וחיישנים, המותקנים בנקודות שונות ברכב, מעבירים נתונים למחשב מרכזי ולפי תכנות מראש נותן המחשב הוראות ליחידות האלקטרו־הידראוליות. התוצאה היא שמירה על גובה אחיד ומצב גוף אחיד בכל מצב ובכל תנאי. הרכב קורא את הכביש, צופה את השינויים בפני השטח ומגיב עליהם בהבזק של זמן, תוך ביצוע תיקונים קטנים במתלים, ללא התערבות או אפילו מודעות של הנהג.

* * *

החברה המובילה כיום בפיתוח מערכות אקטיביות היא לוטוס, חברה אנגלית קטנה, הבולטת בהישגיה הטכנולוגיים המתקדמים בפיתוח ובבנייה של מכוניות מירוץ. מכוניות הפורמולה־אחת של לוטוס מצוידות זה כמה שנים במתלים אקטיביים, והחברה הודיעה כי תיישם את התוצאות במכוניות־כביש בתוך פרק זמן קצר ביותר. ג'נרל מוטורס, שקנתה את לוטוס לפני שנים מספר, בוודאי תאמץ את המוצר המוגמר ותשלבו ברכביה.

לוטוס בעלת מתלים אקטיביים על מסלול הגרנד פרי בהוקנהיים, גרמניה.

יצרני הרכב בעולם עדיין לא נתנו את הדעת לשינויים המהפכניים הטמונים בשימוש במערכת אקטיביות. יצרן גדול, המייצר מיגוון דגמים עם מתלים שונים, יוכל לעבור למערכת מתלים אחידה בכל הדגמים, זאת כאשר החומרה, כלומר היחידות האלקטרו־הידראוליות, החיישנים והמחשב, זהה. רק התוכנה — הוראות ההפעלה למחשב — תשתנה מדגם לדגם. צרכן הרוצה רכב רב־תכליתי, יוכל לקנות כרטיס־מחשב נוסף, ההופך את הסטיישן המשפחתי למכונית ספורט הנדבקת לכביש.

יצרני צמיגים יוכלו לפתח צמיגים חדשים, בעלי דפנות חלשות יותר, עם רוחב צר יותר ופרופיל גבוה יותר (להקטנת תצרוכת הדלק) — המתלים האקטיביים מבטיחים שהצמיגים יהיו ניצבים לכביש בכל עת. מערכות היגוי ישתנו, בולמי זעזועים יהיו מוצר מיושן. כנפי הגלגלים יוקטנו וניתן יהיה להנמיך את המכונית, שהרי מרווח התמרון הנדרש למתלים אקטיביים הוא קטן ביותר.

* * *

מהפכת המתלים האקטיביים נמצאת מעבר לפינה, וכל צרכן רכב ייהנה ממנה לכשתגיע. אין פלא שבוחן הרכב של ROAD AND TRACK, יוהן רכב מסובר בארה"ב, הגדיר את הנסיעה בלוטוס אקסל, המצויד במתלים אקטיביים, "החוויה המהממת ביותר במשך 25 שנות כתיבה על מכוניות". ניתן לקוות שבקרוב גם נהגים עממיים יותר יוכלו ליהנות מחוויה.

בתל־אביב: מספר התאונות יורד

בחודשים ינואר — אוקטובר 1987 נהרגו בת"א 24 איש בתאונות קטלניות, לעומת 3 בתקופה המקבילה אשתקד — ירידה של 27%.

גם במספר הולכי רגל עד גיל 4 שנפגעו בתאונות הובחנה ירידה ניכרת: 21 בינואר — אוקטובר השנה לעומת 31 אשתקד — ירידה של 32%. מספרם של הולכי רגל ילדים (גילאי 4־15) שנפגעו ירד השנה ב־12.9%: 121 בינואר — אוקטובר השנה לעומת 139 אשתקד.

סה"כ אירעו בת"א בינואר — אוקטובר 1987 2,620 תאונות לעומת 2,708 בתקופה המקבילה ב־1986 — ירידה של 3%. מספר הנפגעים ירד ב־5.9%: מ־3,414 בשנה שעברה ל־3,212 השנה.

ראש אגף התנועה בעירית ת"א, יוסף גבעול, מסר כי אגף התנועה מבצע שיפורים שוטפים בצמתים, קטעי דרך, מעברי חציה ותמרורים. חלק מן השיפורים מתבצע בעקבות פניות של תושבי העיר. הוא ציין כי יוזמות של תושבים בענייני בטיחות, המתקבלות באגף התנועה, עוברות בדיקה יסודית ומיושמות במידה והדבר ניתן.

הלייזר כמאבחן רכב

קרן לייזר במנהרת הרוח של פולקסווגן: הקרן מחליקה דרך גב רכב הניסוי אל ירכתיו ונראית מתערבלת במערבולת האוויר הנוצרת מאחורי הרכב.

פיתוח מכוניות אירודינמיות, בעלות מקדם גרר נמוך וזווית התנגדות נמוכה לרוח, הוא אחד מן הנושאים "החמים" בתעשיית הרכב. הסיבה לתחרות למקדם גרר נמוך נעוצה בכך, שגוף אירודינמי מסוגל לתת תשובה לבעיות מתחומים שונים, כגון התנהגות המכונית, צריכת הדלק ותפוקת הרעש שלה. בתחום זה עושים מפתחי הרכב שימוש בלייזר כדי לכמת במדויק את התנגדות זווית הרכב לרוח, ולוודא שהמאמצים שנעשו כדי להקטין זווית זו אכן ממלאים את ייעודם. המדידות באמצעים הקודמים העניקו אמנם למפתחי הרכב מידע רב, אולם הוא הושג בשיטות מסובכות, איטיות, ובעיקר — לא מידיות. האמצעים החדשים מעניקים למהנדסי מנהרת הרוח אפשרות חישוב ותוצאות "על המקום".

תחום יישום נוסף הוא מדידת זעזועים ורעידות במרכב, במנועים וברכיבים. הטכניקות המשמשות בתחום זה הן: הולוגרפיה, אינטרפרומטריה של כתמי לייזר ומטרולוגיה של לייזר־דופלר. יתרונן של שיטות אלה הוא באיתור מקורות רעד ללא מגע בין הגוף הנמדד לאמצעי המודד. בשיטות אלה מאתרים רעידות בגוף המכונית, בקירות המנוע, בבתי תיבות ההילוכים, בצמיגים, בבלמים וכן נבדקים האמצעים הננקטים לשיכוך הרעידות והקטנת הרעש הנובע מהן.

טכנולוגיית הלייזר הולכת וקונה לה מקום מרכזי בתעשיית הרכב ובעיקר בתחום המטרולוגיה — תורת המדידה. יישום טכניקות לייזר בתעשייה זו החל באגפי אבטחת האיכות — לבדיקת עמידת הרכב ורכיביו במפרטים ובאיכויות שנקבעו מראש. בגרמניה, החלו גם מרכזי המחקר והפיתוח לפתח כלי מדידה, העושים שימוש בקרני לייזר, כדי להשיג תוצאות מדויקות יותר. בסימפוזיון בן היומיים, שאורגן מקצועית על־ידי מרכז המחקר והפיתוח של פולקסווגן בשיתוף עם אגודת המהנדסים של גרמניה (וי־די־איי), סקרו מומחים מתעשיית הרכב יישומי לייזר שונים בתחום המטרולוגיה בלבד.

עניין מיוחד בסימפוזיון עורר הנושא של שילוב מטרולוגיית הלייזר בתהליכים מתקדמים אחרים כתיב"ם (תכנון ייצור בעזרת מחשב). אמצעי המדידה בלייזר שופרו בשנים האחרונות באמצעות שימוש בתהליכי הסריקה וניתוח מהירים, המתבצעים באמצעות מחשב. החידושים שבהם הם השיטות החדישות של בדיקה אופטית — נעזרת ומבוקרת מחשב — ושל אינטרפרומטריה באמצעות טלוויזיה או כתם לייזר: מצלמות וידאו מבטיחות קבלת תמונות, ומחשב מבצע את הערכת החומר הצילומי.

גם המתרחש בתא הבעירה של המנוע נחקר כיום באמצעות טכניקות לייזר. אלה מאפשרות מעקב ברור אחר תהליך הבעירה והתמורות החלות בו עקב שינויים בהכנת התערובת וזרימתה בתא. מטרת המעקב היא לשפר את יעילות השריפה ובו בזמן להביא לידי חיסכון בדלק והקטנת כמות הגזים הנפלטים בסיום התהליך.

בממלכת המירוצים

5 פעמים בצמרת

הצרפתי סירל נאוות, שזכה חמש פעמים במירוץ פאריס־אלג'יר־דקאר, הידוע כאחד המפרכים ביותר, נראה בפאריס, בשבוע שעבר, על ההונדה NXR 750 שלו, במהלך הצגתו הרשמית של צוות המירוץ הצרפתי של ההונדה.

מבצע מנויים מדהים בגלובס

עצמאי, מנהל חברה, איש עסקים!

חתום על גלובס
עד סוף 87
וזנק ראשון בב.מ.וו. 88

חתום על מנוי שנתי בגלובס עד סוף שנת הכספים 1987 והשתתף במבצע המנויים שבו תוגרל מכונית ב.מ.וו 316, 1600 סמ"ק (כל המסים שולמו).

גלובס - העתון הכלכלי לאנשי עסקים. מגיע לביתך ערב ערב ע"י רץ מיוחד. ביום חמישי מצורף השבועון הכלכלי "השבוע הפיננסי".

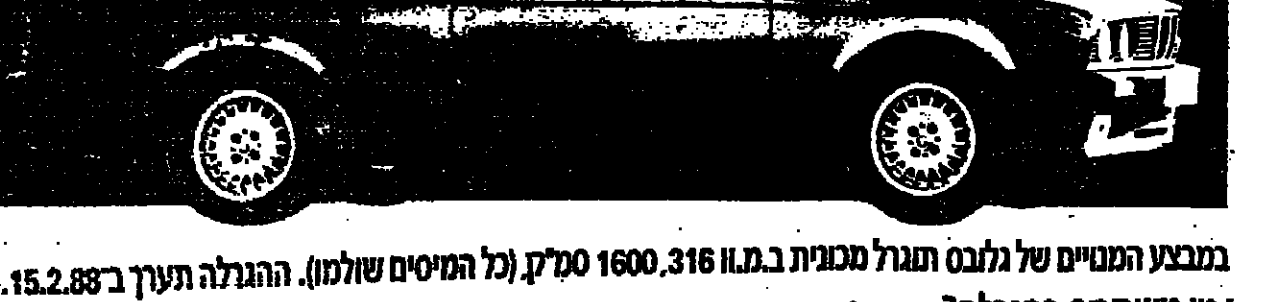

במבצע המנויים של גלובס תוגרל מכונית ב.מ.וו 316, 1600 סמ"ק (כל המיסים שולמו). ההגרלה תערך ב־15.2.88.

מי משתתף בהגרלה?
כל מנוי שיצטרף כמנוי שנתי לגלובס, וישלם את המשפט גלובס – העתון ____ ראשון.

מנוי מביא מנוי
כל מנוי שימליץ על מנויים נוספים ישתתף בהגרלה. כל מנוי נוסף שיצטרף מזכה את הממליץ בתלוש. בכל שיגול 1900 המומלצים - גולים סיכויך לזכות!

חייג עוד היום. השאר שם, כתובת, מס' טלפון ושליח יבקר אצלך תוך 24 שעות! ניתן לשלם באמצעות כרטיסי האשראי: ישראכרט, ויזה, דיינרס

תוקף המבצע – 15.11.87 - 31.1.88

עד 31 בדצמבר - מחלקת המנויים לשרותך עד 9 בערב

סניף ת"א 254237, 251626 (24 שעות) 03-250001 (24 שעות). סניף חיפה 04-666227 (24 שעות). סניף ירושלים 02-419021 סניף ב"ש 057-70021 סניף אילת 059-75608

גלובס העתון שיודע ראשון

התקשורת האלקטרונית שבה לסורה

מאת משה ארידור

הכותב הוא משפטן.

שביתם של עובדי התקשורת האלקטרונית פרצה על רקע תביעו־תיהם להשוואת שכרם לזה של עובדי העיתונות הכתובה, אך במהל־כה נהפכה לעימות בינם לבין ציבור מאזיניהם וצופיהם. בשביתה המ־משכת הפגין הציבור את מורת רוחו מתפקודו של המדיום, הנועד לקיים שירות ממלכתי תקשורתי אובייק־טיבי, אמין ובעל רמה נאותה. זו היתה הפגנת אדישות של מרבית הציבור, שרבים מתוכו לא הסתירו את שמחתם לאיד. עיקר ההשגות הופנו נגד הכתבים והעורכים של התקשורת האלקטרונית, אשר ראו בתכלית ייעודם להבליט את כל השלילי המבצבץ שבחיי המדינה.

כאשר במהלך השביתה גילו עובדי השידורים הברוזים מהי עוצמת הניכור בינם ובין הציבור, החלו האחראים המפוכחים שביניהם להר־הר בדרכם, ואף להכות על חטא בפומבי. הם הצביעו על העיוותים שגרמו ביוזם לחלקי הציבור שקו־פחו במתן במה להבעת דעותיהם, מול פתיחותם הבלתי מוגבלת של מיקרופונים ומסכים בפני המקורבים להשקפותיהם. כידוע, נסתיימה השביתה בכישלון צורב לאלה מבין עובדי שירות השידור שקיוו להכ־ריע את הממסד והציבור. מוצא של כבוד נמצא בהעברת הסכסוך למוסד של בוררות מוסכמת, מבלי להבטיח דבר מאותן הדרישות שבגללן התחוללה השביתה. נושא המחלוקת שנמסר לבוררות לא הוגדר באופן שיהא בו להבטיח דיון והכרעות בש־אלות היסוד הטעונות ליבון והכ־רעה.

בשלב הביניים שבין סיום השביתה לבין מתן ההכרעה בבוררות, ניתן היה להניח כי עורכי וכתבי השידור יתנו ביטוי לאותה הרטה על דרכם בעבר. שינוי כזה, ולו גם חלקי וטקטי, התבקש על מנת לסייע להם במאבקם המקצועי הצודק. אולם ההתרשמות היא כי הם לא למדו דבר. הצופה במסך הקטן רואה שוב אותם המראיינים, ואלה מראיינים אותם מרואיינים העונים על ציפיותיהם, ברובם המכריע נציגי הגופים הפוליטיים המזוהים עם השמאל הקיצוני או המתון. ומעל לכל, אותו חוסר פרופורציה מקומם בפתחון־הפה הניתן לנציגי הגופים הלאומיים־הפלסטיניים.

בחסדי המראיין

כל שתיים־שלוש שורות מדברי ראש הממשלה זוכות להופעה רדיו־פונית או טלוויזיונית של שניים־שלושה "מגיבים" מהמחנה השמאלי, שעליהם לא חלות מגבלות של זמן השידור. באורח פלא, בכל דיון סימ־פוזיוני על המרקע — המומחים, אנשי האקדמיה, נמצאים תמיד בצד השמאלי של הקשת הפוליטית. אם נמצא אחד מהם שאינו עונה על קריטריון זה, הרי זה לרוב מומחה חסר זהות פוליטית, או מי שהשתייך אי־פעם למחנה הלאומי ומובטח שיתן ביטוי לתסכולו.

באשר וזהי התמורה שחלה במ־עצבי דמותה של רשות השידור שלאחר השביתה, מתקבל הרושם שחלק מעובדיה גמרו אומר לבוא חשבון עם אלה שלא החמיאו להם בעת שביתתם, ולא התייצבו לצדם. ושוב חוזר הדיזיון, שבו המראיין, וגם כתב זוטר, פונה אל שר ללא נקיטת תואר, ולעתים אף שמו, אלא פשוט ב"מה דעתך". הכל מאותה עמדת עליונות, שמשתמע ממנה כי איש הציבור תלוי בחסדיו של אותו מראיין־כתב.

התסמונת המאפיינת את מחלתו של שירות השידור נתגלתה בימים אלה מחדש, בהצגה הגדולה של "ההתקוממות הכללית של האוכלו־סיה הערבית בשטח הכיבוש". כתבי וצלמי הטלוויזיה החלו לרדוף אחר כל חייל ואיש ביטחון הנאלץ להפעיל את נשקו בהגנה על חייו מפני המון מוסת ומתפרע, אשר "יכה" וזורק אבנים ומצית מכוניות ובקבוקי תבערה. הם נטן הכל "ילדים", נאמר לנו. ושוב מציג המסך הקטן את ה"ילדים" המסכנים האלה, שבגללם נענשים וקונים תשים, כ"קורבנות הכיבוש". ושוב נשאל המרואיין מהמחנה הנכון, אם לא אשמים בכל האסונות האלה אותם מנהיגים שאינם מוכנים לנטוש את חלקי ארץ ישראל, שאינם מצווים על חיילינו להימנע מ"פרובוקציות", בעצם הימצאותם בקרבת עיר או כפר המאוכלס בערבים.

רדיפה רדיופונית ופוטוגנית זו אחרי כל חייל המעז להשתמש בנשקו להגנתו, מעודדת את האספסוף להמשיך בטקטיקה של מלחמה, ומשתקת את החייל המאוים, מפחד פן יועמד לדין על "חריגה מתפקידו".

תיאטרון הטרור

בקהיליה המערבית הבין־לאומית, הנלחמת במכת הטרור, אובחנה לא מכבר התופעה הקרויה "תיאטרון הטרור". מחקרים הוכיחו כי הסיקור התקשורתי, ובמיוחד התקשורת ה־אלקטרונית, מהווים גורם מכריע בעידוד מעשי טרור. כל "הצגה" מושכת כלי תקשורת ומעודדת ביצועו של מעשה טרור נוסף. זאת משום שהאירוע מוצג בצורה סטטית על גבי המסך, תוך העלמת ההת־רחשות כולה וגורמיה. מלבד הת־הילה המוצגת כלפי העולם של מבצעי ה"הצגה", מושפעים ממנה גם מקבלי־ההחלטות מקרב טרוריסטים, והמופקדים על לוחמה בהם.

אכן, תפקידם של כלי התקשורת להביא לידיעת הציבור קיום תופ־עות שליליות, להיות "כלב השמירה של הדמוקרטיה". תופעות חיוביות, אומרים לנו, אין צורך להבליט, כי עדיפה המלחמה בשלילי. המצדדים בראייה זו של תפקיד התקשורת מתעלמים מתוצאותיה ההרסניות. הצופה־המאזין, ברמת חשיבה ממו־צעת, שאינו מרבה בקריאה וחסר [illegible] של הנושאים, הקולט יום־יום תי־אורי פשיעה, מעילה, התעללותו של הישראלי "הכובש האכזר" במיעוט תמים, מראות בית אטום במחנה פליטים, תמונת הרגע שבו נתפס איש ציבור בהתבטאות חריגה בעידנא דריתחא — לאילו מסקנות הוא צריך להגיע? אם אינו מחוסן כנגד כלי השפעה חיצונית, עליו להשתכנע כי הוא חלק מאותה חברה משחתת, גזענית ושוביניס־טית. תחושה זו תגרום לו תחילה לאדישות לכל המתרחש, ולאחר זמן לשנאה עצמית, ולבסוף לשנאה כלפי אלה המגלים את פרצופו המכוער. החלשים שבינינו יגיעו למסקנה כי יש לנהוג "כמו כולם".

על כלי התקשורת, ובמיוחד הטלוויזיה הפונה למכנה המשותף הנמוך ביותר, להכיר בכך שהדגשה בלתי מאוזנת של השלילה אינה משיגה את מטרתה. המטרה תושג רק כאשר ברזומנית תוצג תמונה נאמנה של החיוב, תוך שמירה על איזון בין הבונה וההורס, המשבח והמגנה, העיקר והטפל. אך כל הסי־מנים מעידים כי מעצבי דמותה של התקשורת האלקטרונית לא למדו דבר ואינם בשלים לעשיית חשבון נפש. מבחינה זו מוטלת עתה החובה על המוסד לבוררות, על הכנסת החייבת לחולל שינויים בחוק רשות השידור, ועל הממשלה, החייבת להקים מנגנונים ביצועיים יעילים ואמינים, שישפו את שירות השידור כלי ביטוי הגון על הדיוותו של הפרט כמו גם על המדינה היהודית.

הארועים בשטחים: "תיאטרון הטרור"

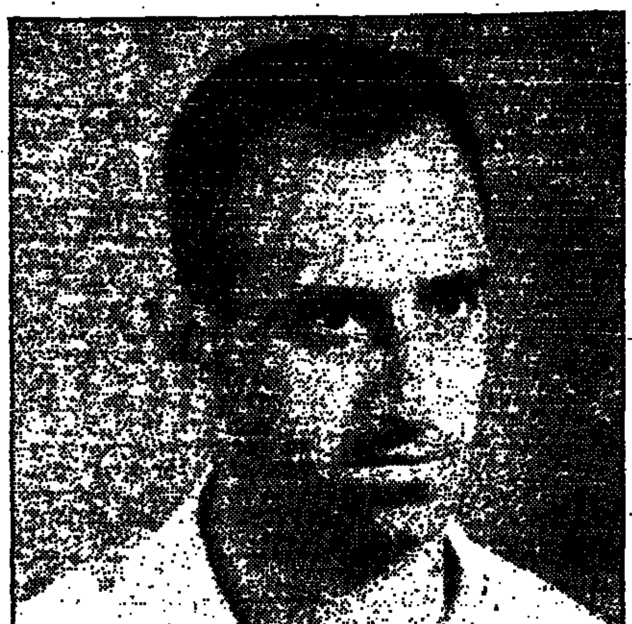

יאיר יקיר — מודע לעצמתו

משה קצב — אחריות מלאה

המבחן של קצב

יש למנות משפטן מקצועי לתפקיד רשם האגודות השיתופיות

מאת משה ליכטמן

הכותב הוא עיתונאי.

ישבנו בחדרו הצנוע של רשם האגודות השיתופיות יאיר יקיר, והוא, לבקשתי, ערך ספירה כללית של האנשים החיים למעשה על־פי כללי המשחק של האגודות השיתו־פיות, בין אם בכל אורחות חייהם, כמו מושבניקים וקיבוצניקים, ובין אם באספקטים צרים יותר, כמו אגו־דות־מים, הספקה, תגמולים, ביטוח, העבודה ועוד.

"מדובר בחצי מיליון אנשים", אמר יאיר יקיר בחיוך קטן, מודע היטב לעוצמתו הביורוקרטית במדינה. [illegible] ציבור, כשרוצים להמחיש את עוצמתו של פקיד ציבור מכונה, מביאים כמעט תמיד את היועץ המשפטי לממשלה כמי שמחזיק בסמכויות בעלות כוח עצום. אבל, אם מודדים את כוחו של רשם האגו־דות השיתופיות, יחסית לגודל הסקטור החי על־פי תקנות האגודות השיתופיות, מתברר כי רשם האגו־דות הוא הפקיד החזק ביותר במ־דינה. הוא רשאי להורות על פתיחת חקירה באגודה והוא רשאי לקנוס אגודה. הוא רשאי לפזר את ההנהלה הנבחרת של האגודה והוא הסמכות היחידה היכולה להורות על פירוק אגודה. הוא ממנה בוררים ונותן להחלטותיהם תוקף של פסקי־דין, שניתן לערער עליו רק בבג"ץ.

במלים פשוטות, מרוכז בתפקיד שבעליו הוא מעין מבקר־המדינה — יועץ משפטי, שופט, מוציא לפועל — וכל זה בידיו של פקיד אחד. ובמקרה של יאיר יקיר ז"ל, אפילו לא משפטן בהשכלתו. כבר לפני שלושים שנה התריע השופט חיים כהן: "לא יתכן להשאיר, במבנו ובמקומנו שלנו, סמכות שיפוטית מובהקת בידי רשות מנהלית, כמו הרישום... בנעילת שערי בתי־המשפט בפני חברי האגודה עצמם, לבירור זכויותיהם באגודה או חובתם לה־שתתף בפירעון הזכויות — יש לכאורה מקום שלילת זכויות יסוד, שאינה עולה בקנה אחד עם שלטון החוק".

פיקוח פיננסי

יאיר יקיר היה איש צנוע, אפור, שעכברי העיר כלל לא ידעו על קיומו ובוודאי לא על עוצמתו במערכת הקואופרטיבית, ובעיקר במושבים. ההיסטוריה תשפוט את אחריותו האישית למשבר המחריף במושבים, ולו רק בשל העובדה שרשם האגודות הוא הסמכות המב־קרת־מפקחת הממלכתית היחידה בסקטור המושבי, על כל גוניו הפו־ליטיים. ויש לזכור שתנועות המושבים היו תמיד בדלניות וריכו־זיות, עוד מימי "ועד המושבים" של תחילת שנות השישים. קבוצת מושבניקים אמיצים, בראשות ראובן יפה מנהלל, הצליחו אז לעצור הצעת חוק, שמטרתה היתה להקים מערכת שיפוטית נפרדת לחברי המושבים.

אין כאן כוונה לבקר את יאיר יקיר ועובדי משרדו דל התקציב על האופן שבו מילאו את תפקידם, האם באמת שמרו על האינטרס של חבר האגודה המצוי בסיכסוך עם ההנהלה במושב או עם אירגון הקניות. גם לא זה המקום לבדוק את הטענה שהושמעה כלפי יקיר, כאילו התייצב תמיד לצדו של הממסד במקרים של עימות עם החבר הבודד. אבל, מעובדה אחת, לכאורה טכנית, אי אפשר להתעלם, בעיקר במצבם הכלכלי של המוש־בים כיום ותביעותיהם לסיוע ממשלתי מסיבי.

אחד מתפקידיו החשובים של רשם האגודות הוא לפקח על הניהול הפיננסי של האגודות השיתופיות, ובין השאר על עריכת מאזנים כספיים כמתחייב בחוק, כל שנה. עובדה היא שהרוב המכריע של המושבים מצוי בפיגור כרוני של בין שנתיים לארבע שנים בהגשת מאזנים לרשם האגודות. אין צורך לפרט, בעיקר בתקופת האינפ־לציה הגדולה של תחילת שנות ה־80, מה פירוש הדבר כשמושב שלם אינו יודע בכלל את מצבו ב"זמן אמת", וכאשר כבר יוצא מאזן, ומתברר היקף החובות, מתקבלת תמונה הנכונה לשלוש שנים אחורה.

דרוש מינוי א־פוליטי

יאיר יקיר נפטר לפני שבועות אחדים, ואת מקומו ממלא בינתיים עוזרו הוותיק אהרן שרשבי, שגם הוא אינו משפטן. וזוהי הזדמנות מצויי־נת להפיח רוח חיים בתפקיד ולהציב במשרד רשם האגודות משפטן בעל שיעור קומה ומתניים, אדם א־פו־ליטי, שיוכל להתייצב בתום לב מול כל הזרמים הפוליטיים השולטים במושבים, ושיפקח כראוי על הסקטור הקואופרטיבי כדי למנוע מפולת נוספת, שהיא בלתי נמנעת ללא טיפול שורש. חשיבות התפקיד אינה נופלת בהרבה מהחשיבות שבה מתייחסת המערכת הפוליטית למינויים של יועץ משפטי לממשלה או מבקר־המדינה, וכשבוחנים את כוחו של רשם האגודות, אולי אף יותר.

הבעיה היא שהמינוי תלוי בשר־העבודה משה קצב, אשר הפך, מצעיר מבטיח וסמפטי, לראשון המותקפים בעיתונות על מינויים פוליטיים סיטונאיים. המבחן של השר קצב יהיה בהתייחסותו למינוי האיש המתאים לתפקיד רשם האגו־דות השיתופיות. שהרי לא מדובר כאן בג'וב של נציג שירות התעסו־קה בארצות־הברית או משהו דומה, ג'וב שקורץ לעסקן־שר עייף או לתומך חשוב ממרכז חרות.

במשרד העבודה, מטבע הדברים, מתרוצצות הערכות שונות על זהות האיש שיוצב לתפקיד. יש הנוקבים בשמו של דוד מגע, משפטן בהשכלתו, כמועמדו של קצב. הסכנה במינוי זה היא שמגע הוא איש פוליטי מובהק, עם סממני "שנאת מפא"י", וימצא עצמו מהר מאוד בעימות עם הזרם המרכזי והג־דול של הממסד המערכתי של תנועת המושבים. יש הנוקבים בשם אחר, עורך־דין צדוק עלי (אחיו של ח"כ עובדיה עלי) כמועמדו של מנכ"ל משרד העבודה, יהושע דו־רוביץ. גם כאן קיימת סכנה דומה, וזאת מבלי לפקפק בכישוריו המק־צועיים של צדוק עלי, איש מחנה דוד לוי.

משה קצב נושא באחריות לתפ־קוד רשם האגודות מאז כניסתו לתפקידו כשר־העבודה. אפשר היה לתת לו מאה ימי חסד ראשונים כמקובל. אפשר לזקוף אולי לזכותו את העובדה, שכל עניין האגודות השיתופיות ובעיות המושבים היה זר ומוזר לו. אפשר לקבל במידה מסויימת טענה כאילו קיבל בירושה מצב מצטבר קשה. מהיום אחריותו מלאה לחלוטין. ניסיון להתקבל לשיחה עם השר קצב בעניין זה לא עלה יפה, אבל הדבר כמעט נשכח, שהשר מבין כיום היטב את חשיבות התפקיד, מודע לבעייתיות שלו, ואין ספק שיציב לתפקיד משפטן מעולה חסר פניות פוליטיות.

המערך — ללא עתודה

אם עתידה של תנועת העבודה יקר לחבריה, הם מחוייבים לערוך בה שידוד־מערכות

מאת ירון רן

הכותב הוא עוזר לשר האנרגיה והתשתית, מראשי חוג "הפר־נית" במפלגת העבודה.

הסוגיות הגדולות של מערכת הבחירות הקרובה יעסקו בשאלות של שלום ומלחמה, ועידה בין־לאו־מית מול ועידה אזורית, הטופוגרפיה של זכותנו על ארץ־ישראל ה־שלמה. המערך והליכוד ינהלו מאבק עיקש על הזכות להוביל לבדן את הממשלה הבאה ולא לכבול עצמם במוסרותיה של ממשלת האחדות הלאומית.

שמעון פרס היטיב להגדיר את מערכת הבחירות הבאה כמערכת בחירות קריטית מבחינת דמותה העתידית של מדינת ישראל ואופיה היהודי. אולם בצד מפגש האידיאו־לוגיות עתידה מערכת הבחירות הקרובה לעצב את דמותם של הגו־פים הפוליטיים הגדולים למשך כמעט שנות דור; מפלגות אינן מושתתות רק על רעיונות ומסרים אלא גם על האישים הנושאים עמם רעיונות אלה, ולאותם אישים ולתופ־עות הכוחניות שהם מייצגים יהיה משקל חשוב בעיצוב דמותם העתי־דית של הגושים הפוליטיים הגדו־לים במדינת ישראל.

בליכוד הולך ומתעצב בשנים האחרונות עמוד־שדרה מפלגתי ה־מושתת על שני מקורות גיוס: האחד, ראשי עיירות־פיתוח שדילגו מהמישור המקומי אל המישור הלאומי וכיום נמצאים בשלב עיצוב דמותם ותרומתם הלאומית, ובתוכם: השר משה קצב, הח"כ מאיר שטרית, הח"כ דוד מגן, ח"כ עובדיה עלי, וכן ראש מועצת מגדל העמק שאול עמור. והשני — דמויות מרכזיות שעברו את כור ההיתוך של המנגנון הממשלתי הבכיר והמצטיינים גם בייחוס אבות, ובתוכם: ח"כ דן מרי־דור — מזכיר הממשלה לשעבר, הח"כ עוזי לנדאו — מנכ"ל משרד התחבורה לשעבר, הח"כ רוני מילוא — סגן שר במשרד ראש הממשלה, בנימין נתניהו — שגריר ישראל באו"ם, הח"כ אהוד אולמרט, ד"ר בנימין בגין, צחי הנגבי — מנהל לשכת ראש הממשלה, ישראל כץ — עוזר שר המסחר והתעשייה.

אלו מקורות גיוס חדשים שאינם דומים למקור הגיוס העיקרי שממנו באו שחקני הרכש הקודמים של הליכוד: ויצמן, שרון וצפורי, קרי: צה"ל.

* * *

אם בליכוד נהנים זה כבר מפירות חילוף המשמרות, הרי במפלגת העבודה העניינים יגעים עד למאוד. הליכה למדבר האופוזיציה, ובעיקר המאבק על ההנהגה שנמשך קרוב לעשר שנים, לא הותירו זמן פנוי להכנת עתודה הולמת שתאפשר למפלגת העבודה להכין נבחרת ברמה הלאומית שתוכל להתמודד מול עתודת הליכוד (גילאי 30–40).

מקור הגיוס העיקרי לחיזוק נבחרת דור ההמשך של המפלגה בשנות השבעים היה צה"ל, אך זה האחרון פסק מלהיות אטרקטיווי, והדמויות המצליחות מן הצבא — רבין, בר־לב וגור — נמצאות בשלב מתקדם מאוד של הקריירה ה־פוליטית.

יוצא איפוא, כי אחד היעדים המרכזיים העומדים בפני המפלגה בשנים הקרובות, אשר יהיה קרוב לוודאי לנושא במערכת הבחירות הקרובה הינו שילובם של עשרה עד חמישה־עשר צעירים בגילאי השלושים והארבעים לרשימה לכנסת ולתפקידים בכירים ביותר בשירות הממשלתי. רק בדרך זו תוכל מפלגת העבודה להיות בת־תחרות עם הליכוד בטווח הארוך.

מי שמנתח את תהליכי הצמיחה של הצעירים במערכותיה של מפלגת העבודה, ילמד במהרה לדעת כי מקורות הגיוס העתידיים של המפלגה יידלו מטינתה של אישי ציבור בעיירות הפיתוח ובשירות הממשלתי הציבורי הבכיר.

גם אם בשורות המפלגה מודעים לצורך הדחוף בעריכת ניתוח ל־עומק, וזאת במטרה ליישר קו עם הליכוד, לא נעשות הפעולות ה־מתאימות להגשמת מטרה זו. שיטת הבחירות החדשה שהנהיגה המפלגה תאפשר, במקרה הטוב ביותר, את כניסתם של שניים־שלושה חברי כנסת חדשים מתחת לגיל הארבעים, הפער הקיים ביצירת עתודת הנהגה מול הליכוד ייוותר בעינו.

מפלגת העבודה מורכבת מק־בוצת מבחינות מגוונות מאוד, בעיר, בכפר, במושב ובקיבוץ, כאשר המבנה המנהלי המלאכותי (מחוזות טריטוריאליים) מחייב אותה במתן ייצוג לקבוצות לחץ ולמגזרים שונים. החלטת הוועידה האחרונה של המפלגה לחלק את הייצוג בין המחוזות למרכז המפלגה שווה בשווה, תביא לבחירתם לכנסת של אישים הנמצאים בשלהי הקריירה הפוליטית שלהם באיזור מגוריהם, ואשר יראו בכנסת בית־לוודים. אישים אלו — שפועלם רב ונכבד — יכולים לשרת המפלגה והתנועה בכי־תיבים אחרים ולא לקבוע כניסתם של צעירים בולטים לבית הגידול של הנהגת העתיד, הכנסת.

תוצאות הבחירות למועמד מפ־לגת העבודה לתפקיד יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית מוכיחות שבע־תיים כי יש במפלגה כמיהה לשינוי דרמטי והכרה עמוקה בצורך ליצור לאלתר עתודת מנהיגות, שתתייצב מול מרידור, נתניהו, אולמרט, מילוא וחבריהם.

נכון, עריכת מפנה דרמטי מחייבת אומץ־לב, במיוחד במערכות פולי־טיות שבהם יצר ההשרדות גבוה במיוחד, אך אם עתידה של תנועת העבודה יקר לחבריה, הם מחוייבים בעריכת המפנה הדרמטי. הם יכולים לעשות זאת על־ידי הגדלת מספר החברים הנבחרים על־ידי מרכז המפלגה, ועל־ידי איחוד מחוזות טריטוריאליים תוך מתן ייצוג הולם להתיישבות העובדת, שבלעדיה אין תנועת העבודה מה שהיא.

בטוחני, כי דווקא שינוי שכזה יאפשר לראשי ערים ולאישים בול־טים בפריפריה לזכות באימון מרכזי של מרכז המפלגה. בליכוד פעל ההיגיון הקולקטיווי, כולם בחרו את כולם והאיזון הפנימי הפעם טוב יותר מאשר אילו נעשה על־ידי ועדה מסדרת.

אם תנועת העבודה חפצה חיים היא — חובתה לערוך את השינוי, ויהיה קשה אשר יהיה.

לא למשטר נשיאותי

הפתרון הוא בשינוי שיטת הבחירות ולא בבחירת נשיא או ראש ממשלה מבצע

מאת יהודה שעורי

הכותב היה חבר הכנסת מטעם הליברלים העצמאיים.

27 אחוז מהנשאלים בסקר שערכה אוניברסיטת בר אילן, ואשר כלל 250 מקבלי החלטות ומעצבי דעת־קהל, סברו ששלטון נשיאותי הוא הפתרון לתיפקוד הרעוע של המערכת הפוליטית בישראל. גם הצעות של פרופסורים בראשות פרופ' אוריאל רייכמן הציע משטר דומה: ראש הממשלה ייבחר בבחירות אישיות, ישירות, הוא ימנה את השרים והוא יוכל לפטרם. ממשלתו לא תהיה כפופה להצבעת אי־אמון של הכנסת (רק רוב של 60% ועוד חבר כנסת אחד יוכל להפיל את ראש הממשלה).

ואמנם · זהו הפתרון למשבר התפקוד של המערכת הפוליטית? לדעתי, משטר נשיאותי בישראל עלול להכביד על תפקוד תקין של המשטר הדמוקרטי ואף ליצור שי־תוק חמור מזה הקיים כעת, נוסף לחסרונות רבים אחרים שעוד נפ־רטם. מהו המשבר שבו נתונה המערכת הפוליטית שלנו? לא חו־לשת הרשות המבצעת ולא חוסר יציבות ממשלתית, כמו בארצות אחרות. להיפך, לרשות המבצעת שלנו יש יותר מדי כוח, הפרלמנט שלנו חלש מדי והעובדה שתקציב המדינה, שביצועו נמצא בידי הרשות המבצעת, מגיע לגודל שווה כמעט לתוצר הלאומי, מעניקה כוח עצום בידי הממשלה. אשר ליציבות ממשלתית, אין כמעט אח ורע ליציבות השלטון שלנו. המערך שלט קרוב לשלושים שנה, הליכוד כשבע שנים וגם כעת הוא עוד שותף לשלטון.

המשבר נעוץ בשני דברים אחרים בתכלית:

א. כעת, בימי ממשלת האחדות הלאומית, אין יכולת להכריע בעניין החשוב ביותר שבו חילוקי דעות מהותיים בין שני הגושים: הפתרון המדיני של הסיכסוך הישראלי־ערבי; בנושאים רבים נוספים מ־כוונות למעשה שתי ממשלות, והשרים מתווכחים ביניהם בפומבי כאילו ממשלה אחת היא אופוזיציה לרעותה.

ב. גם כשאין שוויון בין שני הגושים בממשלה ואין ראש ממשלה רוטציוני, אין אפשרות ליצור רוב בלי סיעות מיעוט (לעתים חבר כנסת אחד בודד קובע מי ישלוט ומי יהיה ראש הממשלה), לכן יש אצלנו שלטון המיעוט ולא שלטון הרוב (לפעמים אף שלטון הרוב, מועצת גדולי התורה או מועצת החכמים, כפי שהתבטא הסופר א. שמוש).

הנהגת משטר נשיאותי לא רק שתעניק יתרון מכריע לאקזקוטיבה על־ידי בחירה ישירה של הנשיא או ראש הממשלה והיא תשליט שלטון של איש ולא של מדיניות, אלא היא עלולה ליצור מצב של כבדות בקבלת החלטות ואף התנגשות מתמדת בין הזרוע המבצעת והזרוע הפרלמנטרית, עד כדי שיתוק גמור בנושאים הגדולים. ראינו זאת בארה"ב ובצרפת.

קיימת סכנה שהנשיא או ראש הממשלה הנבחרים ישירות ישתייכו לגוש פוליטי אחד, ואילו הרוב בפרלמנט יהיה בידי גוש פוליטי אחר. בחירה ישירה של הנשיא אינה רק עניין של מדיניות אלא גם של תכונות אישיות, כאשר כישרון התופעה בטלוויזיה לעתים חשוב יותר מכישורים פוליטיים, עמדות עקרוניות וכיוב'.

בארה"ב, גם כשיש נשיא רפו־בליקאי, הרוב בקונגרס הוא בד"כ דמוקרטי. לכאורה פועל המשטר הדמוקרטי בארה"ב באורח תקין למרות זאת, אך הלכה למעשה אין הדבר כך. תהליך קבלת ההחלטות בארה"ב הוא איטי וקשה ביותר, וזה אחד ממקורות החולשה של ארה"ב בזירה הבין־לאומית וגם בעתות משבר פנימי. כך לדוגמה, הנשיא יכול להחליט למכור נשק למדינות מסוימות והקונגרס יכול לבטל זאת; הנשיא יכול להחליט להעניק עזרה לקונטרס בניקרגואה והקונגרס אוסר זאת, וכו' וכו'. כשאירעה התמוטטות בבורסה הניו־יורקית היה הכרח לפעול במהירות. הוקמה ועדה משותפת של הממשל וה־קונגרס. הוועדה ערכה דיונים במשך שבועות ארוכים, והתוצאה היתה פשרה שלא ענתה לצרכים.

גוש אחד

אך למרות זאת חמורה הבעיה בארה"ב פחות מאשר המצב העלול להיווצר בישראל. בארה"ב אין חילוקי־דעות מהותיים ועמוקים בין שתי המפלגות, וגם המשמעת הסיע־תית היא רופפת. לא כן בישראל. אם, למשל, ייבחר אריק שרון כנשיא והרוב בכנסת יהיה של המערך, כיצד יטפל בפתרון הסכסוך ה־ישראלי־ערבי? בוודאי למצב של תיקו ושיתוק גמור. יתר על כן, גם בעניינים אחרים הרוב הפרלמנטרי של גוש אחד יוכל לשתק את הרשות המבצעת שבידי גוש פוליטי שני, על־ידי אי מתן תקציב או אישור חוקים. מאידך, האקזקוטיבה, כשאין עליה פיקוח הצבעת אי־אמון, יכולה לנקוט בפעולות שאין הכנסת מסכימה להן. מאחר שאצלנו ה־מפלגתיות קיימת בכל תחומי החיים, אפשר להתנגש בכל ואף לשתק פעילות בתחומים רבים חיוניים או לדחות הכרעות חשו־בות. גם בצרפת אין השיטה פועלת היטב; הנשיא וראש הממשלה אינם תמיד מקלים זה על זה, אך שם החוקה מעניקה סמכויות הכרעה לנשיא בענייני חוץ והגנה (וכאן אין חילוקי דעות) ולממשלה בענייני פנים וכלכלה.

כדי שהמשטר הדמוקרטי יפעל באופן תקין, יש צורך שהשלטון יינק את סמכותו מגוף בוחר אחד, כנהוג במשטר פרלמנטרי. רצוי מאוד שלמפלגה אחת או לגוש אחד יהיה רוב בתקופת כהונה אחת.

הסברה שאם יהיה נשיא או ראש ממשלה נבחר שאינו יונק סמכותו מהפרלמנט, הוא לא יהיה נתון לסחטנות של סיעות קטנות או של חברי־כנסת בודדים, היא מוטעית. כדי להיבחר יצטרך הנשיא לעשות הסכמים מוקדמים דווקא עם סיעות קטנות, ובראש ובראשונה עם ה־דתיים, שאחרת לא יזכה ברוב בב־חירות. גם בכנסת, אם לא יהיה רוב למפלגה או לגוש אחד, יהיה צורך לקנות את הסיעות הקטנות או את חברי־הכנסת הבודדים המשוטטים בין הגושים והמפלגות.

נוסיף ונציין, כי קיימת תמיד סכנה של התהוות שיטת נשיאות דרום־אמריקאית המצטיינת בשחי־תות ופופוליזם, והמעניקה סיכויים טובים יותר לבחירת דמגוג או איש חזק מאשר לאיש בעל עקרונות, קו מדיני ברור והגינות פוליטית.

אכן, המערכת הפוליטית שלנו אינה מתפקדת כראוי, וזוהי הסכנה הגדולה ביותר האורבת לדמוקרטיה שלנו. התרופה אינה במשטר נשי־אותי, העלול להחמיר את המשבר, אלא בשינוי שיטת הבחירות. השיטה האנגלית היא יעילה ביותר: היא בנויה על כך שמפלגה אחת, כמעט תמיד, זוכה ברוב פרלמנטרי, גם כשהיא מקבלת רק 40% מהקו־לות. אולם שיטה זו מוציאה את יוזמי הבחירות ברעת־הקהל ומונעת קיום זרמים די חשובים בפרלמנט.

נראית לי ביותר ההצעה לקבל את השיטה הגרמנית, שם הקובעת ש־50% מחברי הפרלמנט נבחרים במחוזות ו־50% ברשימה ארצית. החלוקה הסופית נעשית באופן פרו־פורציונלי לפי התוצאות הארציות. כמו כן הנהיגו בגרמניה המערבית אחוז חסימה של 5%, וכך חסמו את הכניסה לפרלמנט למפלגה ה־ניאו־נאצית והקומוניסטית ומנעו פיצול רב מדי. אצלנו רצוי אחוז חסימה של 2.5–3 אחוז כי אין לחסום את הכניסה לכנסת לזרמים רעיוניים קטנים יותר כמו הדתיים או הקו־מוניסטים.

יש צורך בטיפול שורש: לרפא את המערך המפלגתי על־ידי שינוי שיטת הבחירות כדי לחזק את הקשר בין הבוחר לנבחר, למנוע פיצול אידיאולוגי ולאפשר התהוות רוב שיוכל לנהל את ענייני המדינה באופן תקין ובד בבד לאפשר קיומה של חלופה רצינית.

כלל הנפקות לתעשיה בע"מ

הודעה על תוצאות הצעה לציבור

על פי תשקיף שפורסם ביום 14.12.87 הציעה החברה לציבור 738,750 יחידות הכוללות, כל אחת, 1 אגרת־חוב (סדרה 11–ד) בערך נקוב של 16 ש"ח ו־1 אגרות (סדרה 12–מ) בערך נקוב של 16 ש"ח.

רשימת החתימות ליחידות המוצעות נפתחה ביום 21.12.87. ביום זה הוגשו 1,142 הזמנות לרכישת 745,779 יחידות.

לאור מספר ההזמנות שהתקבלו נקבע שיעור הקצאה של 99.81% מעוגל כלפי מטה ובלבד שאף מזמין לא יקבל יותר מ־25,000 יחידות, ולא פחות מ־10 יחידות.

התמורה הכוללת אשר נתקבלה בגין הבקשות שנענו הינה 22,930,800 ש"ח. בשל הקצאת מלוא כמות היחידות אשר הוצעה לציבור נסגרה רשימת החתימות ביום 21.12.87.

החברה מודה לציבור על היענותו להצעה.

הועדה המקומית לתכנון ובניה "מבוא העמקים"
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" בנצרת עלית, בקשה להקלה בתיק בס' 14/87 מוגש ע"י רחל ומאיר ממן ממגדל העמק בגו 17451 חלקה 19. מהות ההקלה: גובה בניה מעל המותר. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקו־מית רחוב כרמל 2/5 נצרת עלית תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ישראל קיה
יו"ר הועדה

תגמור... ואם אתה יכול עוד אחד, על חשבוננו.

תכין את עצמך יומיים מראש. תלבש משהו די רפוי. אתה הולך לפגוש את נתח הבשר הגדול ביותר שעלה על צלחתך בארץ, שלא לדבר על הטעים ביותר.

מנה של קילו צלע עגל — שחום, לוהט, עשוי כהלכה. ו... אם תוכל מיד אחריו לאכול עוד אחד — אתה שווה מנה על חשבוננו.

כל תענוגות הבשרים מוגשים לך בווייט הול: צלעות, פילה, אנטרקוט, פטה כבד אווז, כיסוני חסילונים, סלטים חופשי וסיומות מקוריות (אם יש לך עוד מקום). אז למה אתה מחכה? קדימה! לעבודה!

steak house WHITE HALL

נגיסה אחת תשכנע אותך

רח' מנדלי 6 תל-אביב, טל. 03-249282

صكدا من الاهل

כלכלה ועסקים

בנק הספנות — הסיכוי לשינוי בבעלות אינו משפיע על המשקיעים

מניה על הכוונת / אריה לביא

זיכרונו של ציבור המשקיעים אינו תמיד קצר. כיום נזהרים המשקיעים בבורסה ממניית בנק הספנות, שזכתה בעבר לשם "בנק הדג", בגלל ההפסד הצורב שגרמה בזמנו למשקיעים.

התוצאה היא שהדיונים המתנהלים בחודשים האחרונים בעניין מכירת הבנק לספנות לא הביאו לשינוי מהותי במחיר המניה, כפי שגם ההחלטה למכור את החברה הבת של הבנק, בנק יעסור, לא הביאה לשינויים בשערים.

בנק הספנות שימש עד 1979 את הממשלה, ששלטה בו כאמצעי להעברת הלוואות לענף הספנות. קבוצת איזנברג שרכשה את הבנק באותה שנה תמורת 10.5 מיליוני דולר, העלתה את הבנק האלמוני לכותרות. פעילות הבנק התרחבה לתחומים נוספים, הבנק גייס הון בבורסה, ובשלב מאוחר יותר נרכש גם בנק יעסור למשכנתאות. בנק זה נמכר באחרונה לקבלן יצחק תשובה.

איש העסקים דוד בלאס ניצל במהלך 1984—1985 את רמת השפל של מחיר מניות הבנק בבורסה ורכש, בלא היתר, יותר משליש ממניות הבנק. החלטת בלאס באמצע 1985 למנוע את הגדלתו של הון הבנק, הביאה לכך שהמפקחת על הבנקים ראו גליה מאור הפקיעה ממנו את המניות. אלה הועברו לכונס נכסים וכעת הן נמצאות בידי התק"ם.

קבוצת איזנברג מחזיקה כיום בכ־20 אחוז מהמניות, באמצעות חברת פרייבורן. חברת א.ש.ת. שבבעלות התק"ם מחזיקה בכשליש מהמניות. בנק הפועלים מחזיק בכ־10 אחוזים נוספים, והיתר מוחזק בידי הציבור הרחב באמצעות הבורסה.

נוסף על הצרות מצד בלאס, היו לבנק בעיות עקב פעילות לא תקינה של המנהלים השונים שהתחלפו בזה אחר זה. הבנק הקטן היה מעורב במתן הלוואות לשורה של חברות מפוקפקות שהלכו, הגיעו לכונס הנכסים או פורקו: קלריז, מלונות יהלום, ירדן השקעות, אטלנטיק, דנות־דוגוטור, מ"ת"מ, החברה ליבוא סוכר "עומר", וכן מי שביקש להתעורר בעלית: אורי רוטשילד.

ההפרשות לחובות מסופקים שחקו את רווחיות הבנק, שסבל עד לאחרונה מהפסדים. ביקורת שערך הפיקוח על הבנקים בבנק זה קבעה, כי תיק האשראי לציבור של הבנק, הנאמד בכ־130 מיליון שקל, אינו מנוהל כראוי והאשראי ניתן ללא ביטחונות נאותים.

באוקטובר 1987, זמן לא רב לאחר שהושג הסכם למכירת בנק יעסור לקבלן יצחק תשובה, הושג הסכם עקרוני שלפיו קבוצתו של הקבלן תרכוש גם את החברה האם, כלומר את בנק הספנות. ההערכה היא שתשובה מעוניין בבנק יותר בגלל נכסי הנדל"ן שלו מאשר בגלל עסקיו הבנקאיים.

בימים האחרונים נוצר רושם שתשובה נסוג מהצעתו, עקב המחיר הגבוה, לפי שווי בנק של 17 מיליון דולר. הוא חושש בעיקר מקשיי גביית חובות מלקוחות.

כיום מגיע שווי המניות בבורסה ל־15.4 מיליון דולר. המניה שהגיעה לשיא במרס 1983, כאשר היתה שווה כ־60 דולר, צנחה חדות. בראשית השנה היא החלה להיסחר במחיר של 10.10 דולרים. כפי שניתן לראות מהגרף של "מיטב", היא עלתה באפריל לכ־15.27 דולר וכעת היא נסחרת במחיר של 10.57 דולרים.

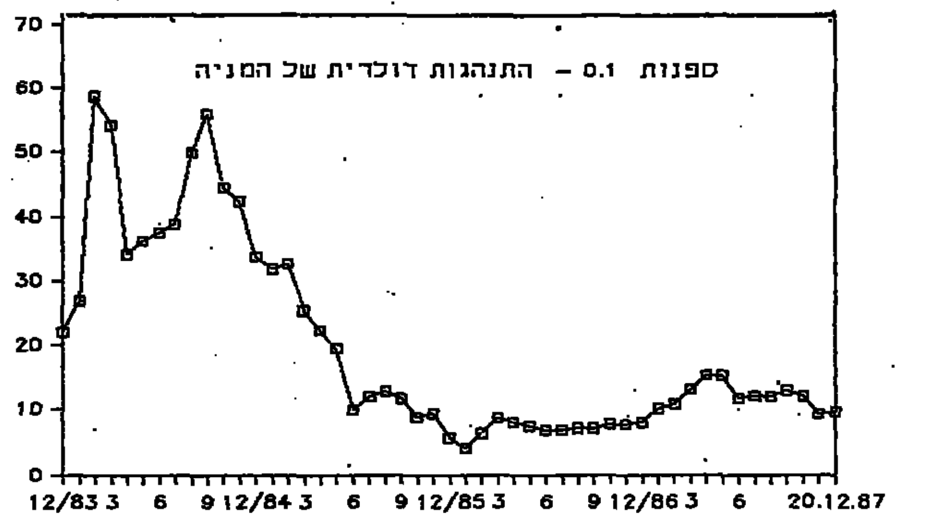

מחר ייפגש ורטהיימר עם מדינה להכרעת עתיד מנועי בית שמש

מאת יונתן שרמן

דיקטור מדינה, מנכ"ל משרד האוצר, ייפגש מחר עם התעשיין סטף ורטהיימר בניסיון לשכנעו

מדינה — ההכרעה קרבה

אם יחליט ורטהיימר שלא לרכוש את המפעל, המועמד הבא יהיה יהודה ברוניצקי מ"אורמת טורבינות"

לחזור בו מהחלטתו שלא לרכוש את מפעל מנועי בית שמש.

בשיחה עם "הארץ" לא פסל ורטהיימר את האפשרות שיחזור בו מהחלטתו הקודמת. הוא ציין, כי הוא שמח שבמשרד האוצר מצאו את מספר הטלפון שלו והתקשרו אליו, בראשונה זה חצי שנה, כדי לדון בנושא. "אני בא לשמוע ורק לאחר מכן אחליט".

אם בסיכומו של דבר יחליט ורטהיימר שלא לרכוש את המפעל, המועמד הרציני לבוא במקומו הוא יהודה ברוניצקי מ"אורמת טורבינות". ברוניצקי כבר פנה למשרד האוצר וביקש לברר את מהות התנאים שהוצעו לורטהיימר לרכישת המפעל.

הוא נענה, שעליו להתאזר בסבלנות עד לאחר הפגישה עם ורטהיימר, ורק אם ורטהיימר יחליט סופית כי אינו מעוניין ברכישת המפעל, יחל המשא ומתן עמו.

מפעל מנועי בית שמש צבר במהלך השנה האחרונה, שבה נוהל המשא ומתן על מכירת המפעל לורטהיימר, חוב נוסף של 20 מיליון דולר, ומצבת ההתחייבויות שלו הגיעה ל־110 מיליון דולר, מזה 90 מיליון דולר בקירוב לבנקים והיתרה לספקים.

על־פי ההסכם שבין הממשלה לבנקים, בעת העברת החברה לבעלות פרטית ימחקו הבנקים 40 אחוזים מחובו של מנועי בית שמש אליהם ואת היתרה תכסה הממשלה.

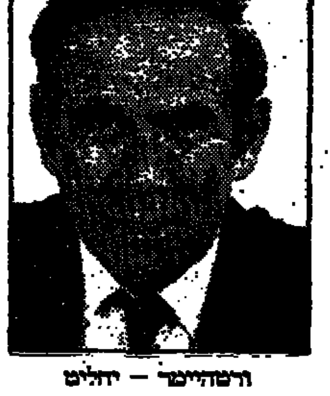
ורטהיימר — יחליט אחרי הפגישה

שיווק המתנול יחל רק במחצית 1988

מאת יונתן שרמן

"יחד כימיקלים" תחל בשיווק המתנול רק באמצע שנת 88'. עד אז תינתן ארכה לבתי הזיקוק להתארגן לקראת מהילת המתנול בבנזין.

על־פי תוכנית מינהל הדלק, בשלב ראשון יימהל הבנזין בצפון הארץ בלבד. משמעות הדבר היא, שרק כשליש מכמות הדלק המשווקת באמצע 88' תכיל מתנול, ואילו ביתרת הארץ ימשיכו לצרוך בנזין ובו עופרת.

לקראת סוף שנת 88' יורחב שיווק המתנול גם לשאר אזורי הארץ.

ההחלטה על החלפת העופרת במתנול התקבלה בכנסת לפני כחצי שנה, ומטרתה להקטין את זיהום האוויר הנגרם משימוש בבנזין ובו עופרת.

אמקור רוצה בביטול האפליה בין יבוא וייצוא ליוון

אורי ברנשטיין, מנכ"ל "אמקור", פנה למשרד התעשייה ולמשרד החוץ בדרישה לביטול האפליה הקיימת בין יבוא ויצוא ליוון.

ברנשטיין מציין כדוגמה, כי יוון מטילה מכס של 52 אחוזים על יבוא מוצרי כלים מישראל, בשעה שהמכס על יבוא מוצרי כלים מיוון לישראל הוא 5 אחוזים בלבד. דוגמה אחרת: המכס היווני על יבוא מקררים מגיע ל־33 אחוזים בהשוואה למכס של 5 אחוזים על יבוא מקררים מיוון.

ברנשטיין טוען, כי הפליית המכסים מנוגדת להסכמי הסחר של ישראל ויוון ולהסכמי הסחר עם השוק האירופי המשותף, שיוון היא חברה נוספת בו.

ברנשטיין מציין כי "אמקור" ייצאה השנה 3,000 מוצרי כלים ליוון, אך ללא מכסים ניתן היה להגדיל יצוא זה עד ל־15 אלף מכשירים.

"דיסקונט השקעות" העניקה הלוואה זולה ל"תדאה" תמורת אופציה למניות

מאת יונתן שרמן

"דיסקונט השקעות" העניקה לחברת "תדאה פיתוח טכנולוגי" הלוואה זולה של מיליון דולר בריבית של 6 אחוזים, תמורת אופציה לרכישת 11 אחוזים מתוך המניות והזכויות ההצבעה של החברה. הלוואה זו הועמדה לרשות "תדאה" בחודש אוקטובר ועד עתה היא ניצלה סכום של 700 אלף דולר ממנה.

האופציה לרכישת מניות מעניקה ל"דיסקונט השקעות" אפשרות לרכוש את המניות של "תדאה" בכל עת, לתקופה של חמש שנים, תמורת סכום של מיליון דולר.

יצוין, כי חברת פ.א.י. סי, שהיתה המחזיקה של "דיסקונט השקעות", רכשה באוקטובר 87' 10 אחוזים מהמניות והזכויות ההצבעה של "תדאה" תמורת 700 אלף דולר. המחיר הסופי של עיסקה זו ייקבע לאחר שיתבררו התוצאות העסקיות של החברה בשנת 87' עד 89'.

"תדאה" היא יצרנית מתמרים, המוכרת את תוצרתה בארץ ובחו"ל.

הבנקים: שיפור שיטת ההלוואות המוניטאריות — היענות לתביעותינו

במערכת הבנקאות קיבלו בסיפוק את החלטת בנק ישראל לשפר את שיטת ההלוואות המוניטאריות לקראת ינואר 1988. בבנקים רואים בכך הכרה בחלק לא מבוטל מהתביעות שהעלו ראשי הבנקים במהלך השבועות האחרונים, בעת המאבק עם בנק ישראל על דרך הכנסת השיטה החדשה לפועל.

הסדרים החדשים שנקבעו יאפשרו לבנקים לקבל הלוואה מוניטארית נוספת בשיעור של 9 אחוזים מתוכנת הנזילות הממוצעת של הבנק. הריבית עליה תהיה בשיעור של 35 אחוז. למעשה, הפעיל בנק ישראל מדרגת ריבית נוספת בין זו שחלה על ההלוואה המוניטארית הרגילה, 20 אחוז, לבין ריבית הקנס של 50 אחוז.

הבנקים טוענים שהריבית שנקבעה להלוואה הנוספת, בשיעור של 35 אחוז, היא עדיין גבוהה מדי.

צעד נוסף שנקט בנק ישראל היה הגדלת שיעור הגרעון המותר לצורך ההלוואה המוניטארית ל־10 אחוזים בממוצע מתוכנת הנזילות, במקום 6 אחוזים עד כה. בצעד זה, אומרים הבנקים, יש כדי להגדיל את מרחב הגמישות שלהם במסגרת השיטה המוניטארית החדשה.

בבנק ישראל מוכנים להודות שהשינויים שנעשו הוכנסו בחלקם בעקבות תביעות הבנקים, אך מציינים שבנושא החשוב ביותר, חלוקת האשראי הלא מוגבל שהיה בשיטה הקודמת, לא חל כל שינוי. "על עיקרון זה לא ויתרנו ונמשיך להקפיד עליו גם בעתיד".

רווח והפסד / אריה לביא

הריבית במכרז 17.4 אחוז

בנק ישראל ערך אתמול בבוקר את המכרז השלישי לאשראי במהלך דצמבר, ומכר סכום של 500 מיליון שקל לבנקים. מול סכום זה, החזירו הבנקים לבנק ישראל הלוואה קודמת על סך 700 מיליון שקל.

הביקוש למכרז זה התקרב למיליארד שקל, כפול מהסכום המוצע. בדומה למכרזים הקודמים, הריבית הממוצעת שנקבעה היתה 17.4 אחוז, גבוהה במקצת מהריבית הממוצעת במכרז הקודם שהיתה 17.2 אחוז.

בבנק ישראל מסרבים — משום מה — למסור את הגבול העליון של טווח הריבית שהבנקים שילמו בעבור הכסף. הבנק מפרסם רק את הגבול התחתון: 17%.

בל"ל הפסיק לתת הלוואות מט"ח ל־39 חודש

בנק לאומי הפסיק בימים האחרונים לתת הלוואות במטבע חוץ ל־39 חודש. היתרון בהלוואות במט"ח לתקופה של 39 חודש ויותר הוא בכך שהן פטורות מהיטל בשיעור של 3 אחוזים על הלוואות מסוג זה.

מתברר שהמיכסה שעמדה לרשות הבנק נוצלה כולה — על־ידי התאחדות התעשיינים, התאחדות בעלי בתי המלון וגורמים אחרים.

בנק הפועלים הקים מרכז עסקים לעצמאים

בנק הפועלים יחנוך בשבוע הבא את מרכז העסקים שהקים לעצמאים ולבעלי עסקים. המרכז, שהוא הראשון מסוגו, מהווה שלב חדש בניסיון הבנק להרחיב את פעילותו בקרב מגזרי העסקים, העצמאים ובעלי מקצועות חופשיים, במטרה להגדיל את נפח העסקים עם ציבור זה.

הריבית על ג'אמבו 15.5 אחוז

מערכת הבנקאות ממשיכה ליהנות מפקדונות גדולים, אף על פי שהעבירה כ־400 מיליון שקל ויותר למק"מ ולמוסד לביטוח לאומי, ולפיכך הריבית על פיקדונות ג'אמבו היא יציבה בדרך כלל ושיעורה כ־15.5 אחוז.

בנק הבנייה רוצה להיכנס לזירת הגדולים

בנק הבנייה מבקש להצטרף לזירה של הגדולים. הבנק מסר שהוא מפעיל עתה את התוכנית "סופריבית" המאפשרת למפקידים לקבל תשואה שנתית גבוהה, בדומה לזו שממנה נהנים מפקידים גדולים בפיקדונות ג'אמבו.

הנהלת הבנק מסרה כי תוכנית "סופריבית" מבוססת על ריבית הפריים, שהיא כיום 15% לשנה, בתוספת עד 3%.

ריבית בפקדונות פק"מ (באחוזים) על בסיס שנתי

ימי הפקדה	בל"ל 7	בל"ל 14	בל"ל 30	פועלים 7	פועלים 14	פועלים 30	דיסקונט 7	דיסקונט 14	דיסקונט 30	מזרחי 7	מזרחי 14	מזרחי 30	בינלאומי 7	בינלאומי 14	בינלאומי 30
40—1000	0.15	0.38	1.07	0.23	0.54	1.23	0.13	0.38	1.07	0.21	0.42	1.19	0.15	0.40	1.15
1000—10,000	0.25	0.54	1.30	0.23	0.54	1.23	0.21	0.50	1.23	0.23	0.46	1.27	0.26	0.54	1.25
10,000—50,000	0.26	0.56	1.34	0.26	0.56	1.27	0.25	0.54	1.32	0.27	0.50	1.40	0.27	0.56	1.29
50,000—100,000	0.27	0.58	1.38	0.27	0.58	1.32	0.27	0.58	1.36	0.28	0.54	1.40	0.28	0.58	1.34
מעל 100,000	0.27	0.58	1.40	0.28	0.59	1.36	0.29	0.61	1.40	0.29	0.58	1.40	0.29	0.60	1.38

ריבית בפקדונות פח"ק — (באחוזים) על בסיס שנתי

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	בינלאומי
1,000—10,000	0.0300	0.0330	0.0300	0.0330	0.0360
10,000—50,000	0.0370	0.0370	0.0360	0.0380	0.0390
50,000—100,000	0.0380	0.0380	0.0380	0.0400	0.0040
מעל 100,000	0.0380	0.0400	0.0410	0.0400	0.0410

תוקם ועדה לבדיקת עתידו של ענף הדיג

מסתמן גידול ניכר בביקוש לדגי מאכל בישראל

מאת אבי גנאור

מנכ"ל משרד החקלאות מאיר בן מאיר ומנכ"ל משרד התחבורה עו"ד ברוך לוי, החליטו על הקמת ועדה משותפת לבדיקת מצבו של ענף דיג הימים בישראל. הוועדה תערוך סקר על מצב המתקנים והשירותים בנמלים ותכין תוכנית פיתוח לצי הדיג הישראלי. הוועדה אמורה לסיים את עבודתה בתוך שלושה חודשים ולהגיש את מסקנותיה עד למרס 88'.

דורון קידה, הממונה על ענף דיג הימים במשרד החקלאות, מסר כי בשנתיים האחרונות מורגשת עלייה הדרגתית משמעותית בצריכת דגי המאכל בישראל. העומדת כיום על 13 ק"ג דגים לנפש לעומת כ־10 ק"ג לנפש לפני כשנתיים. צריכת הדגים בישראל היא ברמה דומה לזו שבצרפת ובבריטניה וגדולה מזו שבגרמניה. לעומת זאת, צריכת הדגים השנתית לנפש בישראל עדיין נמוכה בהרבה מזו שבסקנדינאוויה, שם צורכים כ־30 ק"ג לנפש, ספרד — 40 ק"ג לנפש, ויפן — 80 ק"ג לנפש.

תושבי ישראל צורכים כיום כ־60,000 טונה לשנה. הדיג המקומי מספק כ־40% מהתצרוכת. השאר, לרבות שימורי דגים ומלחים, מסופק באמצעות יבוא.

הגידול בביקוש לדגים בישראל גרם גם להגדלת שטחי בריכות הדגים, מתוך מגמה להגדיל את הייצור מרמה של 13,000 טונה כיום לכ־20,000 בשנה הבאה.

נוסף לדיג בחופי הארץ, ממשיכה ישראל ליהנות מפעילות דיג במרחקים. זו מתבצעת באמצעות ספינות הדיג של חברת "אטלנטיק", הנמצאת בכינוס נכסים ואשר נמסרה לתפעולה של שותפות מיוחדת שהקימו תנובה, חברת "דגיפרוסט" וחברת דיג מדרום אפריקה. ספינותיה של "אטלנטיק" פועלות בעיקר לחופי דרום אפריקה. המספקות לישראל כ־6,000 טונה דגים בשנה, בעיקר דגי "בקלה". מאגף הדיג נמסר שהחברה מתפעלת כיום היטב מבחינה כלכלית, ומחזירה לנושיה כ־150 דולר על כל טונה דגים המועברת על ידה לישראל.

העורך: נחמיה שטרסלר

ח"כ אוריאל לין:

משרד האנרגיה מפגר בפיתוח פצלי שמן כמקור אנרגיה

מאת אריה לביא

ח"כ אוריאל לין, מי שהיה בעבר מנכ"ל משרד האנרגיה, מתח שלשום ביקורת על משרד האנרגיה בכל הקשור לטיפולו בניצול פצלי שמן כמקור אנרגיה חלופי. ח"כ לין דיבר במהלך דיון של ועדת האנרגיה, המשותפת לוועדת החוץ והביטחון ועדת הכלכלה של הכנסת.

לדעתו, יש לקדם במהירות את הנושא של ייצור חשמל מפצלי שמן. משרד האנרגיה, אמר לין, פיגר בנושא זה, ואלמלא פיגר ניתן היה לנצל את הפצלים כאלטרנטיבה עד לשנת 1989, מועד הפעלתה של תחנת החשמל החדשה באשקלון. לין הביע חשש מפני שעד מועד ההפעלה של תחנת הכוח החדשה באשקלון עלול להיווצר מחסור בחשמל.

בואו לראות דוגמא לקוטג'

"ירמות אורנים" בתוך גנה בתוך בוסתן החדש של מבשרת.
3 מפלסים, 5 חדרים - 220 מ"ר
+ גינה בשטח של כ־150 מ"ר ומרתף גדול לכל מטרה.
רמת אורנים
אנשים ברמה שלך
הקוטג'ים הראשונים כבר נרכשו על ידי אנשים שאתה תרצה לגור לידם: אקדמאים, עורכי דין ואנשי עסקים שהתגוררו עד כה בתוך ירושלים או באיזור המרכז. עבורם ועבורך מהווה "ירמות אורנים" שילוב יחיד במינו של מגורים בציביון כפרי ומרווחות.
הקוטג' פתוח בימים א'־ה' מ־12.00 עד 17.00
קבוצת חפציבה
רמת אורנים מקום ברמה שלך
להרגיש כפרי
יזום: דסק
משרד מכירות: ירושלים, רח' יפו 234
טל. 02-533177, 524772, 383436

עתידית

פרטים בטל: 629414, 03-629407
מערכת בנק המזרחי לעסקות עתידיות - שקל/דולר יצ"ג
22.12.87 שערים שנקבעו ביום

שער יצ"ג ליום 22.12.87 — 1.8516

שערי ביצוע-תכנית "דצמבר" 31.12.87	קניה	1.566
	מכירה	1.565
שערי ביצוע-תכנית "מרץ" 31.3.88	קניה	1.645
	מכירה	1.64
שערי ביצוע - תכנית "יוני" 30.6.88	קניה	1.658
	מכירה	1.648
שערי ביצוע - תכנית "ספטמבר" 30.9.88	קניה	1.694
	מכירה	1.68

בנק המזרחי

להשכרה לכל מטרה
חנות כ־200 מ"ר
חזית 10 מ' + כח + טלפונים וחניות
ע"י ככר דיזנגוף תל־אביב
בפרטים לטלפן: 03-458610, 03-615324

לשכת הפרסומאים בישראל

אסיפה כללית ראשונה של העמותה

אנו שמחים להזמינך לאסיפה הכללית הראשונה של העמותה שתתקיים ביום ראשון, 27.12.87, בשעה 17:00, ב"בית סוקולוב", רח' קפלן 4, תל־אביב.
על סדר היום:
1. דו"ח הועד היוצא על פעילות העמותה מאז ייזומה ואסיפת היסוד שלה.
2. בחירות לועד המנהל של העמותה.
3. בחירת הגוף המבקר של העמותה.
4. קביעת עקרונות הפעולה של העמותה בשנה הקרובה.
5. שונות.
השתתפותך באסיפה זו חשובה לביסוסה ולקביעת דמותה של הלשכה.
הועד הפועל של לשכת הפרסומאים בישראל.

פ' ס'א

PB 286 של PACKARD-BELL הוא תואם ה־AT הנמכר ביותר בישראל — למעלה מ־400 התקנות ב־1987. ולא לחינם: טיבו עולה על אלה של מחשבי AT אחרים.

פ' ס'א

PB 286 של PACKARD-BELL הוא רב עוצמה ומהיר (עד 12 MHz). ניתן לרוכשו בלווית מיגוון עשיר של תוכנות עיסקיות ואחרות.

פ' ס'א

שיא של אמינות
שיא של שירות
שיא של יעילות
לקראת מועד חידוש האחריות זה הזמן לערוך חוזה שירות.

פאקארד בל תואם לי.
PACKARD BELL
מחשבים עיסקיים
פאקארד בל, רחוב הבנאי 3, חולון.
טל. 03-5567249/50/51 שירות: 03-5567232.

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ 22.12.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.51	1.58	1.5404	1.5596	1.51	1.58	1.5409	1.5601	1.51	1.58	1.5439	1.5633	1.5516	−0.0004
1 לישט"ש	2.76	2.89	2.8205	2.8556	2.77	2.90	2.8198	2.8550	2.78	2.91	2.8283	2.8639	2.8410	−0.0027
1 מארק גרמני	0.93	0.97	0.9456	0.9574	0.93	0.97	0.9442	0.9560	0.93	0.98	0.9486	0.9605	0.9522	−0.0004
1 פרנק צרפתי	0.27	0.29	0.2797	0.2832	0.27	0.29	0.2799	0.2833	0.27	0.29	0.2796	0.2831	0.2815	−0.0002
1 גולדן הולנדי	0.82	0.86	0.8381	0.8485	0.83	0.87	0.8406	0.8511	0.82	0.86	0.8399	0.8505	0.8457	−0.0010
1 פרנק שווייצרי	1.14	1.19	1.1626	1.1771	1.14	1.20	1.1647	1.1792	1.14	1.20	1.1669	1.1816	1.1717	−0.0014
1 כתר שוודי	0.25	0.27	0.2601	0.2633	0.25	0.27	0.2600	0.2633	0.25	0.27	0.2603	0.2636	0.2616	−0.0002
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2417	0.2448	0.24	0.25	0.2414	0.2445	0.23	0.25	0.2417	0.2450	0.2435	−0.0001
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2455	0.2486	0.24	0.25	0.2457	0.2488	0.24	0.25	0.2461	0.2492	0.2472	−0.0002
1 מרק פיני	0.37	0.39	0.3822	0.3870	0.37	0.39	0.3823	0.3870	0.37	0.40	0.3829	0.3877	0.3850	– –
1 דולר קנדי	1.16	1.21	1.1790	1.1937	1.16	1.21	1.1793	1.1940	1.16	1.22	1.1821	1.1970	1.1875	0.0010
1 דולר אוסטרלי	1.04	1.14	1.1006	1.1143	1.06	1.14	1.0990	1.1127	1.07	1.14	1.1042	1.1150	1.1068	0.0005
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7895	0.7993	0.47	0.80	0.7904	0.8003	0.50	0.70	0.7932	0.8032	0.7957	−0.0033
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4521	0.4578	–	–	0.4527	0.4584	–	–	0.4528	0.4585	0.4555	−0.0003
10 שילינג אוסטריים	1.32	1.38	1.3418	1.3585	1.32	1.38	1.3434	1.3602	1.32	1.39	1.3471	1.3641	1.3532	−0.0002
1000 לירטות איטלקיות	1.25	1.33	1.2858	1.3018	1.26	1.34	1.2852	1.3012	1.26	1.35	1.2876	1.3038	1.2949	−0.0011
100 ינים יפאניים	1.19	1.25	1.2167	1.2319	1.20	1.25	1.2176	1.2328	1.20	1.26	1.2204	1.2358	1.2246	−0.0001

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם — יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.
EL AL אל על

גלגל הבורסה / אריה לביא

מגמה חיובית

המגמה החיובית בשוק המניות נמשכה אך המחזור בשוק המניות לא זו בלבד שלא עלה אלא אף נסוג נסיגה ניכרת והסתכם ב–8.6 מיליוני שקל, לעומת כ–12 מיליון שקל בשני ימי המסחר הראשונים של השבוע. למעשה, הגיע כעת המחזור למה שהיה מקובל במשך ימי המסחר של השבוע שעבר.

בבורסה אומרים שבין הסיבות לפעילות המצומצמת — האירועים הפוליטיים סביב המהומות בשטחים ושביתת ההזדהות של ערביי ישראל עם ערביי השטחים. אף שאין אלה אירועים בעלי אופי כלכלי, הם גורמים אי-שקט ומתח המשפיע על המשקיעים.

מגמת המסחר היתה אמנם חיובית אך עליות השערים היו מתונות מאוד בדרך-כלל. לצד היסוסי המשקיעים לפעול, היה אפשר להבחין גם במימוש רווחים בכמה ניירות שנהנו מעליות שערים בימים האחרונים. חלק מהמשקיעים סבורים שבמצב הנוכחי מוטב לממש רווח קטן מאשר להסתכן במחיקתו. למרות היסודות החיוביים שבהם פועל שוק המניות כיום, למשל תהליך של הפחתת מחירי האשראי, שיעורי ריבית נמוכים ורמת שערים נמוכה עקב השחיקה הניכרת בשוק המניות באחרונה.

האם משמעותי שינוי שעות המסחר

המחלוקת סביב השפעת השינוי בשעות המסחר לא תמה והיא ממשיכה להיות נושא מרכזי בבורסה. ברוקרים גורסים שאחת הסיבות המשמעותיות לירידה במחזור ולצמצום במספר הפקודות מקרב הציבור היא ההחלטה להקדים את המסחר, ועקב כך לאפשר מתן פקודות-מסחר רק עד השעה 9.40 בבוקר.

מספר הפקודות של המשקיעים מקרב הציבור ירד בחצי מאז ניתנה הוראה זו, בתחילת דצמבר, אומרים חלק מהברוקרים. טיעון זה דוחה מנהלי הבורסה, המצביעים על המחזור בשני ימי-המסחר הראשונים השבוע, שבהם היה המחזור בדולרית הגיע ל–12 מיליון שקל.

מדד		שינוי יומי ב-%
מדד מניות כללי	122.97	0.14
כללי ללא בנקים	124.40	0.19
מדד אג"ח כללי	124.01	0.01
אג"ח צמוד מדד	124.39	−0.03
אג"ח צמוד מט"ח	117.56	0.22

הצלחות להנפקת אי.די.בי. פיתוח

ההנפקה של חברת אי.די.בי. פיתוח שהסתיימה אתמול נחלה הצלחה. ההנפקה כללה איגרות חוב להמרה ואופציות, והסתכמה בכ–21 מיליון שקל.

בבנק דיסקונט שריכזו את החתמים, התקבלו הזמנות לניירות-ערך בשווי כמיליון שקל והבוקר יוחלט על דרך ההקצאה למזמינים.

נטייה לעליות

במניות הבנקאיות היתה נטייה לעליות שערים ובאחרות היתה יציבות. המחזור בבנקאיות ירד ל–2.2 מיליוני שקל.

תשואה שנתית דולרית ב-%	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	11.85	9.18
הפועלים ש	11.96	9.08
אי.די.בי. רג	11.96	9.08
דיסקונט א	11.95	9.29
המזרחי ש	11.93	9.14

מוכרים בלבד

לאחר ימים מספר של ביקושים ועליות שערים בניירות לומיר, עקב שמועות על מאבקי שליטה בחברה, נרשמו מניות לומיר מוכרים בלבד. גם לנרקו נרשמו מוכרים בלבד, זו הפעם השלישית. במניות ציון החזקות נרשמה ירידה של 9.6 אחוזים.

לעומת אלה, עלו מקס ב–15 אחוז, יעסור בעשרה אחוזים וכך גם גולדפרוסט, אמבתים וכנס, מרובן ניירות-ערך בעלי אופי ספקולטיבי.

איגרות-החוב

בלא שינוי מהותי

בשוק המגודים לא נרשמו תנודות מיוחדות. המחזור הגיע ל–8.3 מיליוני שקל בדומה למחזור ביום הקודם.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
1257	7	99.73	15.30
118	14	99.45	15.40
128	21	99.17	15.55
138	28	98.90	15.55
148	35	98.62	15.60
218	42	98.35	15.60
228	49	98.06	15.75
238	56	97.75	16.00
248	63	97.36	16.80
318	70	97.11	16.50
328	77	96.83	16.50
338	84	96.53	16.60
348	91	96.18	16.90
358	98	95.94	16.70
418	105	95.63	16.80
428	112	95.31	16.95
438	119	95.00	17.05
448	126	94.67	17.20
518	133	94.40	17.15

תן למומחי מיטב לנהל את תיק ההשקעות שלך

הניהול באמצעות מקדונך בסניף הבנק שלך
יפוי הכח למיטב מוגבל לקניה ומכירה של ני"ע

מיטב יועצי השקעות תו"א בע"מ בניהול צבי שטפק ושלמה סימנובסקי
ר"ג, ביאליק 22 טל 727067, 7524214 תל אביב מזמני 9 טלפון 290251

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5590.21	5511.63	2.00	0.04
אבוקה	487.59	478.07	2.01	0.42
אגוז	261.24	256.28	0.28	0.11
אגם	103.08	101.08	−0.04	−0.04
אדיר	1752.16	1717.96	−0.36	−0.02
אודם	2466.85	2419.22	7.02	0.29
אמיר	2080.58	2040.76	−0.54	−0.03
אור	431.85	422.85	0.69	0.16
אוריון	141.78	139.03	0.02	0.01
אורלי	289.26	287.15	0.17	0.06
אורן	827.03	811.07	−0.21	−0.03
אייל	5235.37	5134.37	9.96	0.19
אירים	5555.74	5433.89	1.61	0.03
איתן	785.13	769.63	0.30	0.04
אלון	640.43	627.48	0.31	0.05
אלמוג	687.20	673.72	0.04	0.01
אנליסט	101.93	99.51	0.01	0.01
ארז	358.75	351.83	0.88	0.25
אש	167.62	163.98	0.02	0.01
אשל	188.05	184.41	−0.01	−0.01
אתגר	101.19	99.26	−0.01	−0.01
אתרוג	257.22	254.75	0.09	0.04
בדולח	2326.68	2282.25	6.60	0.29
ברוש	552.00	541.39	0.15	0.03
ברק	518.88	508.64	1.74	0.34
ברקת	310.27	308.77	0.32	0.10
גביש	1588.32	1558.14	1.97	0.13
גבע	113.30	111.62	−0.06	−0.05
גורן	456.95	448.35	0.20	0.04
גיא	102.61	101.10	0.05	0.05
גיל	3492.56	3425.07	0.62	0.02
גלית	640.04	632.46	0.40	0.06
דובדבן	377.35	373.32	1.84	0.50
דוכיפת	514.18	504.07	−8.38	−1.64
דולב	248.34	243.26	0.55	0.23
דורון	1564.14	1535.15	0.61	0.04
ושתון	268.71	263.54	0.29	0.11
הלבנ	614.70	604.32	1.32	0.22
דרור	358.74	352.31	−0.45	−0.13
דקל	417.57	409.77	0.25	0.06
הדס	411.44	407.48	0.69	0.17
הילה	414.52	410.69	0.09	0.02
ורד	563.17	553.74	0.74	0.13
זהבית	2775.04	2707.39	−4.55	−0.17
זוהר	108.13	106.53	−0.03	−0.03
זיו	133.29	131.33	0.00	0.00
זמיר	522.48	512.35	1.29	0.25
חוחית	160.23	158.07	0.33	0.21
חליפין	142.21	141.60	−0.29	−0.20
חלמיש	215.88	214.96	−0.16	−0.07
חן	149.58	148.98	0.04	0.03
טופז	1480.50	1448.96	3.87	0.27
טל	6575.80	6491.07	6.64	0.10
יובל	463.74	454.80	−0.05	−0.01
יהלום	2459.40	2412.80	7.32	0.30
ימרות	409.64	406.11	0.35	0.09
יערה	450.33	440.58	−0.15	−0.03
כוכב	348.41	344.23	0.94	0.27
כחל	133.92	131.29	0.16	0.12
כלנית	677.77	666.25	1.49	0.22
כספית	261.64	260.41	0.74	0.28
כרמל	149.40	147.02	−0.61	−0.41
כתר	1238.57	1220.69	2.11	0.17
להב	5010.95	4914.62	4.55	0.09
למשקיע	127.64	126.16	−0.02	−0.02
לפיד	403.62	395.74	1.75	0.44
לקט	1898.38	1860.20	1.57	0.08
לשם	371.23	369.72	0.27	0.07
מבחר	1355.63	1329.83	0.23	0.02
מבטח	3930.91	3896.17	−0.62	−0.02
מגד	253.26	249.62	0.80	0.32
מגדן	3770.94	3737.11	3.51	0.09
מור	1848.02	1821.92	0.69	0.04
מורן	900.09	891.60	−0.02	−0.00
ממה	26112.87	25714.01	41.16	0.16
מיתר	1026.80	1007.15	0.76	0.08
מנוף	4785.53	4694.47	7.67	0.16
מעיין	771.57	757.24	0.00	0.00
משואה	377.06	371.50	−4.21	−1.12
מרגלית	1403.94	1376.66	3.48	0.25
מרווה	123.91	123.42	0.11	0.09
מרום	1344.60	1319.44	0.03	0.00
נוגה	147.77	145.59	−0.04	−0.03
נופך	316.38	315.32	−0.62	−0.20
נטע	510.08	502.19	1.89	0.38
נילי	157.53	155.24	0.43	0.28
סביון	699.59	687.56	1.83	0.27
סגולה	140.52	137.75	0.07	0.05
סלע	367.33	365.79	0.06	0.02
סנונית	535.78	525.27	0.10	0.02
סער	410.11	402.36	0.48	0.12
ספיר	177.15	177.14	0.59	0.33
עירף	390.52	383.18	0.59	0.15
עידית	801.98	798.65	−1.23	−0.15
עידן	492.26	485.10	0.26	0.05
ענבר	1257.69	1231.59	4.16	0.34
ענת	2635.46	2615.05	0.38	0.01
עפרוני	498.97	492.29	0.18	0.04
ערמון	135.03	132.53	−0.04	−0.03
פאר	1710.12	1677.21	3.47	0.21
צבר	558.10	547.16	1.12	0.21
צופית	502.39	492.53	0.74	0.15
צוק	124.84	124.84	0.20	0.16
צמיר	1121.40	1098.86	0.24	0.02
צפורה	553.89	546.03	1.17	0.21
צפרית	1896.44	1860.19	0.83	0.04
קלע	2310.96	2299.44	2.64	0.11
קשת	104.96	102.95	0.02	0.02
רנית	19762.33	19603.17	45.52	0.23
רימון	132.87	132.67	0.04	0.03
רקפת	908.97	892.87	3.85	0.43
רשף	420.25	411.73	0.04	0.01
שבים	457.19	448.33	−0.23	−0.05
שחם	368.60	368.60	30.29	8.95
שחף	103.39	101.39	0.01	0.01
שירה	463.96	460.71	0.23	0.05
שמיר	409.95	401.97	0.15	0.04
שנהב	792.57	781.26	1.17	0.15
שסק	861.55	840.79	2.94	0.35
שקד	188.48	184.84	−0.01	−0.01
תאנה	264.11	261.71	0.38	0.15
תדהר	559.98	557.19	−0.09	−0.02
תירוש	544.40	538.02	−0.08	−0.01
תנופה	104.50	102.50	0.07	0.07
תמר	247.53	242.81	0.59	0.24
תפוח	198.70	197.33	0.26	0.13
תרשיש	1512.84	1483.82	0.42	0.03
תשרי	539.16	531.55	0.74	0.14

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי
3621	11790	+5
3622	10632	−59
3623	9963	−24
3624	9373	+4
3625	8633	−15
3626	7990	−59
3627	7412	−56
3628	6867	+6
3629	6436	+5
3630	6087	+6
3631	5545	+31
3632	5326	+30
3633	5032	+29
3634	4472	+12
3635	4231	+13
3636	4076	+12
3637	3821	+2
3638	3559	+2
3639	3259	+2
3640	2678	−57
3641	2322	−50
3642	2079	+1
3643	1804	−−
3644	1645	+8
3645	1484	+8

שגיא 4.25%

סדרה	שער	שינוי ב-%
4101	395.1	−0.2
4102	158.8	−0.7
4103	152.5	−0.7
4104	147.7	−0.8
4301	147.7	−0.8
4302	140.1	−0.4
4303	139.1	−0.4
4304	137	−0.5
4105	123.4	+0.5
4106	120.3	+0.5
4107	116.7	+0.5
4108	114.6	+0.5
4109	114.8	+0.2
4110	113.6	+0.3
4201	141.8	−0.6
4204	132.1	−0.6
4205	129.7	−0.6
4206	127.2	−0.1
4207	126.9	−0.1
4208	125.2	−0.1
4209	122.6	−−
4210	119.5	−−
4211	115.9	−−
4212	114	−0.3
4213	114.4	−0.3

גליל 4.25%

סדרה	שער	שינוי
3701	1250	+1
3702	955.1	+15.8
3703	858.4	+0.4
3704	735.6	+0.3
3751	373.5	−5.9
3752	151.9	−−
3753	145.8	−−
3901	139.4	−1.9
3902	132.8	−1.8
3903	131.9	−1.8
3904	129.8	−1.8
3754	136.4	+0.6
3755	131.5	+0.6
3756	126.9	+0.6
3757	124.6	+0.6
3758	121.9	+0.6
3759	121.4	+0.7
3760	120	+0.7
3761	117.4	+0.7
3762	114.4	+0.7
3763	110.9	+0.7
3764	108.1	−−
3765	108.6	−−
3766	107.4	−−
3791	112.7	+1.6

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	42912	+19
3602	39566	+18
3603	36810	+17
3604	33004	+15
3605	30125	+14
3606	28380	+13
3607	26242	+65
3608	25325	+68
3609	24115	+62
3610	21806	−24
3611	21063	−24
3612	20449	−24
3613	19227	+9
3614	18455	+8
3615	17836	+7
3616	15517	−455
3617	14584	−371
3618	14038	+6
3619	12892	+5
3620	12416	−90

סדרה	שער	שינוי
3792	110.6	+1.5
3826	135.1	−−
3827	132.6	−−
3828	128	−−
3829	125.6	−−
3830	123.6	−−
3831	123.3	+0.1
3832	121.6	−−
3833	119	−−
3834	115.9	−−

4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי
3505	170200	−−
3521	171300	+1600
3522	163600	+1000
3523	156400	+900
3524	156000	+900
3525	153200	+1000
3526	152700	+1000
3527	149500	+1000
3528	145240	−−
3529	144500	−−
3530	141100	−−
3531	140700	+200
3532	136650	+250
3533	136300	+100
3534	128700	+200
3535	128600	+300
3536	128600	+300
3537	128350	+250
3538	120800	−−
3539	120850	−−
3540	120710	+200
3541	116500	−−
3542	116740	−−
3543	110650	+50
3544	117866	−−
3545	114800	+100
3546	114500	+100
3547	114500	−−
3548	114400	+100
3549	108350	+50
3550	108200	−−
3551	108000	−−
3552	99270	−−
3553	98800	−−
3554	99091	−−
3555	98600	+400
3556	94400	−−
3557	94900	−200
3558	94150	+50
3559	90800	−−
3560	87000	+1000
3561	85400	−−
3571	85001	+1
3572	86300	−−
3573	85700	−−
3574	80600	−−
3575	78816	−−
3576	78643	−967
3579	72696	−−
3577	78902	−18
3578	72929	−16
3580	67748	−909
3581	61692	−869
3582	56977	−842
3583	55161	+187
3584	52797	+189
3585	50138	+185
3586	45534	+19
3588	45527	+19
3589	41574	+18
3587	45417	−1264
3591	41440	−1198
3592	41404	−1200
3593	41349	−1203
3590	41155	+155
3595	39269	+152
3594	39363	−528

5% מלווה פיתוח (בירידה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	166800	−−
2002	165450	−−
2003	168200	−−
2004	160800	−−
2005	151500	+100
2006	152000	−−
2007	149700	−−
2008	148500	+1700
2009	149300	−−
2010	148300	−−
2011	144931	−−
2012	143400	−−
2013	145301	−−
2014	142100	−−
2015	142450	−−
2016	142500	−−
2017	137400	−−
2018	138500	−−
2019	137900	−−
2020	133900	−−
2021	134300	−−
2022	126000	−−
2023	126600	−−
2024	118900	+300
2025	118901	+101
2026	118901	+101
2027	113801	+501
2028	115050	−−
2029	110300	−−
2030	109150	−600
2031	110100	+500
2032	110500	−−
2033	104550	−450
2034	104850	+1550
2035	95200	+400
2036	96600	−−
2037	90900	+500
2038	90100	−−
2039	88300	−−
2040	87400	−−
2041	84100	−−
2051	85900	+2000
2052	75850	−−
2053	79393	+31
2055	73513	+29
2054	71777	−446
2056	66512	−435
2057	65881	+29
2059	59939	+27
2058	68526	−1913
2060	63670	−1862
2061	45181	+1124
2062	41308	+1061
2063	39469	+1051

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יהד	128.2	+1.9

רמון

סדרה	שער	שינוי
7006	192.5	+1
7007	178.7	+0.5
7008	169.8	+0.5
7009	165.6	+1.5
7010	156.6	+0.7
7011	147.2	+0.9
7012	142.1	+0.9
7013	134.6	+0.9
7014	117	+0.5
7015	99.9	+0.3
7016	99.2	+0.4
7017	98.4	+0.4
7018	98.2	+0.4
7019	98.6	+0.4
7020	98.5	+0.4
7021	97.5	+0.4
7201	96.3	+0.8

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13573	−3
6102	8026	−18
6103	7197	−1
6104	6627	+27
6105	6292	+25
6106	6092	+25
6107	5870	+25
6108	4267	+45
6109	4071	+43
6110	4801	+42
6111	3507	−1
6112	3212	−1
6113	2149	−−
6151	829.5	−0.1
6152	795.1	−0.1
6153	682.4	−0.1
6154	670.7	−0.1
6155	439.6	+2.6
6156	355.8	+0.8
6157	265.7	+1.3
6158	251.4	+1.3
6159	213.1	−4.2
6160	198.3	+0.9
6161	191.6	+0.9
6162	175.2	+0.8
6163	162.5	+0.8
6164	156.4	+0.8
6165	146.7	+0.6
6166	139	+0.9
6167	135.5	+0.9
6168	133.2	+0.9
6169	124.7	−3
6170	119.2	−−
6171	84.3	+0.3
6172	83.2	+0.3
6601	90.9	−−

100% מט"ח

נייר	שער	שינוי
אל אש	1552	−−
אלביט	219.9	−−
אלתא	1155	−−
אלטינג	2475	+25
מאיסק	1065	+8
תעד 84	108	+2.5
תעד 85	391	−−
הכ היש	368	−1
דיס הש	189.4	+2.5
כור	171	−−
כלל	456	−−
מ'צמ ד	194.6	−−
מ'צמ מ	265.3	−8
מ'צמ י	296.8	−9.2
רן	146.6	−−
סול בנ	188	−−
תיעש	263.2	−−

מדד/מט"ח

נייר	שער	שינוי
בלת.	151.3	+1.8
דיס הש	156.5	+2
כור	143.5	−−
כלל	184.4	−−
מב דיס	149.1	+0.1
משא מ	149	+3
משא מ	144.7	+4.2
משא מ	137.3	+3
לאומי	138.6	−−

תחילת הקורס ב־7/1/87. הרשמה טלפונית.
דיינרס קלוב, טל. 03-295858/גב' מזל.

הקורס בן 6 פגישות בהדרכת אפי וינטר וטובי האנולוגים בישראל, יתקיים במלון דן ת"א, מדי יום ה' בשעה 20.00. חלקה הראשון של כל פגישה יוקדש להרצאה תיאורטית, השני ללימוד דרך הטעימה, חידוד חוש הטעם, הריח והזכרון.

הקורס אישי ל־25 איש. המחיר 250 ש"ח+מ.ע.מ.

מועדון היין
בחסות דיינרס קלוב.

שערי המניות 22.12.87

שם הנייר	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	25200		29			−9
המגות 0.1	1450	תב	1385	−91	−6.9	−1671
המגות א 0.5	869		524			
כללי לא בהסדר	15600		5			−5
טפחות 0.5	8555		1681	+50	+0.4	+1010
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אידיבי רג 100.0	102000		294	+200	+0.2	+545
אידיבי ב 100.0	102500			−200	−0.2	−5
אידיבי בב א	616000	שר				
אגוד 0.1	75900		79	+50	+0.1	+166
דיסקונט ב	130600		2	+600	+0.5	+65
דיסקונט א	130200		85	+200	+0.2	+332
דיסקונט שה ב	15110	שר				
המזרחי ש	41900		247			−4
המזרחי ב	41800		2	−300	−0.7	−12
הפועלים מבכ	90000	שר				
הפועלים ש	69300		1222	+200	+0.3	+1184
הפועלים ב	69200		249	+100	+0.1	+320
כללי א 1.0	176430		56	+400	+0.3	+117
כללי שה 7	8448	שר				
כללי 0.1	44070		602			−486
כללי שה 11	16400		12			−12
מימון המד 1.0	30050		10	+50	+0.1	+95
מימון המד 5.0	29550	שר				
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
אידיבי רג 100.0	123200		58			+61
אידיבי ב 100.0	122210					−2
אידיבי בב א	740570	שר				
אגוד 1 ש"ח	91730		2			−3
דיסקונט ב	156000					−1
דיסקונט א	156800			+800	+0.5	+123
מזרחי ש	50650		83			+281
מזרחי ב	50100		3			−3
הפועלים ש	83700		54			+256
הפועלים ב	83952			+300	+0.4	+41
כללי א	212000	שר				
כלל טפוק	53100		143			+406
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	25381		10			+20
לאומשכנ ש	8760		82	+59	+0.7	+120
לאומשכנ ב	8800	שר				
בתמ"ל ש	5300		115	−59	−1.1	−275
בתמ"ל שה 1	4280		148	+60	+1.4	+922
מת משכ ש	2359		708	−1		−352
משכן ב ש	3640		573	+20	+0.6	+77
עצמאות 0.1	20400		46	+200	+1	+31
טפחות מבכ ש	22400	שר				
טפחות רג ש	23900		40	+1000	+4.4	+95
טפחות שה 1			−	הפסקה	מסחר	−
טפחות שה 2	5460		132	+20	+0.4	+968
יעסר 1.0	2834	בו	201	+28	+1	+41
יעסר 5.0	1818	בו	742	+165	+10	+4848
מרז 1.0	7900		40	−275	−3.4	−43
מוסדות מימון						
שלמון אש	879		1905	−1	−0.1	−1907
חקלאות מבכ א	309996		18			
חקלאות מבכ ב	204001		1			
לאומי תעש א ש	13500		1	−201	−1.6	−1
פתוח תעש מבב	128069		15			−6
מת תעש בב ב	472000			+5000	+1.1	+4
מת תעש בב גג	283000	תב		+14000	+5.2	+7
מת תעש בב גג	276000			+4000	+1.5	+5
מת תעש בב ר	285000			+3794	+1	+2
מת תעש בב רד	46894	שר				
מרס קפלים 5.0	981		3504			−210
תיירות בב	220500		1	+10000	+4.8	+5
כלל ליסינג 0.1	26000		85	+900	+3.6	+145
כלל ליסינג 0.5	22600		110	+600	+2.7	+220
ביטוח						
איילון	120.5		1987	−1	−0.8	−5937
איתן	144.5		9960	−5	−0.3	−640
ארדם 0.1			−	הפסקה	מסחר	−
ארדם א 0.5			−	הפסקה	מסחר	−
בטוח משנה 0.1	324	בו	660	+6	+1.9	+340
בטוח משנה 0.5	220		1076	−2	−0.9	−2652
משנה אש	224		500			
משנה הס	105.5		1435	−5	−0.5	−1485
הדר 1.0	165		2000			
הדר 5.0	128	שר				
הדר אש סד 2	150.5		53019	+1	+0.7	+1019
הכנקס 0.1	752			−10	−1.3	−1385
הכנקס 0.5	592		1110	+2	+0.3	+229
המגדל-הראל 1.0	5400		61			−24
המגדל-הראל 5.0	4470		680	+20	+0.5	+400
מנורה 1.0	1369			−2	−0.2	−172
מנורה 5.0	920	שר				
סהר ג 1.0			−	הפסקה	מסחר	−
סקורטס 0.1	1025		1325	−5	−0.5	−1325
צור ש			−	הפסקה	מסחר	−
ציון החזקות 1.0	4550		[illegible]	[illegible]	[illegible]	+14
ציון החזקות 5.0	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	−829
מסחרי						
איזגר באומן 1 ש	780		1559	−10	−1.3	−1159
איזגר באומן 5 ש	585		3000	−1	−0.2	−2140
מאיר עזרא 1.0	860		1850	+20	+2.6	+744
מאיר עזרא אש	415		1916			−9
כלל אש 4	399		9088	−7	−1.7	−9418
כלל אגח 2	171		10008	−1	−0.6	−6319
קרסטל 1.0	783		929			+288
רמק 0.1	10500		5.1			
רמק 0.5	19100			+100	+0.5	+5
שופרסל א 2.0	11209		170			+34
שופרסל אש	5500		987	+30	+0.6	+1604
שופרסל אגח	160.5		46770	−1	−0.9	−61990
שירותים						
אגמה	380		3858	−9	−2.3	−5838
ספנות המפקה 0.1	740		650	−5	−0.7	−585
ספנות המפקה 0.5	259		2496			+2304
קרור 0.1	850		2872			
קרור 1.0	247		25115	+10	+4.2	+28215
קסר שחבה 0.1	1550		2	−50	−3.1	−90
קסר שחבה 0.5	950		953	−15	−1.6	−1122
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זהר 1.0	2450		17.5	−86	−3.4	−8.5
גלי זהר 5.0	1580		30	−70	−4.2	−50
מלונות דן 1.0	1675					
מלונות דן 5.0	1480		500	+21	+1.4	+651
קף השלום 1.0	7466		120			−52
מלונות הירדן	2929	בו	30	+29	+1	+51
מחשבים ושירותי מחשבים						
תיגלן 1.0	230	תב	4460	+14	+6.5	+4660
תיגלן אש	98.5		12539	+5	+0.5	+6481
תיגלן אגח	102.5		12145			−13146
יעקא 1.0	5700		62	+100	+1.8	+212
מגלל 1.0	11700	שר				
מגלל 5.0	2580		50			
ניקוב מחשבים 1	1160		2817	−50	−4.1	−5530
ניקוב מחש 5	465		5650	+15	+3.3	+9122
ניקוב אש סד 2	1520		5553			−1818
תים מחשבים 1.0	830		150	+5	+0.6	+99
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אש	799		2104	−1	−0.1	−1854
אזורים אגח	146		8642	−3	−2	−23695
אילון 1.0	283		7225			
אל-רוב 1.0	338		1300	+1	+0.5	+2
אפריקה 0.1	43900		35			+85
אפריקה אש	24000		10	−900	−3.6	−18
אזרים	5070		181	+51	+1	+135
אילון 0.1	2862		202			−143
אילון 0.5	2122		500			+101
ברנוביץ 1.0	2840					−1
ברנוביץ 5.0	2194	שר				
דנקנר 1.0	6450		100	+50	+0.8	+100
דרור 0.1	172.5			+2	+1.2	+686
דרור 0.5	141.5		208			−208
הכשלל 1.0	790					
הכשלל 5.0	460		500			+440
הלב 0.1			−	הפסקה	מסחר	−
הלב 0.5			−	הפסקה	מסחר	−
חברה לירושלים	317		6275	−3	−0.9	−8275
ירושלים אש	105		10217			+4283
גבים 0.1	4525		767	+80	+1.8	+289
גבים 0.5	3750		449			
ישפר 0.1	3640	תב	650	+240	+7.1	+1198
ישראלום 1.0	1200		3000			
ישרס 10.0	18700		270			−106
כנן מזמה 1.0	8660	שר				
לומיר 1.0	13754	בב		−724	−5	−4594
לומיר 5.0	3334	בב		−175	−5	−2866
מ.ת.ב 1.0	509		6342	+2	+0.7	+3307
מ.ת.ב אש 2	162		3554			
מ.ת.ב אגח	175		52659			+4943
מסמר בניה 1.0	516		836			−538
מישכל 5.0	166		2050	−1	−0.6	−10511
מישכל אש	139.5		5440			−426
מורב 5.0	1185		325	−30	−2.5	−225
מילן 1.0	1095		377	+5	+0.3	+128
ליכטנשטן 1.0	435		200			
ליכטנשטן 5.0	180		13459	+6	+0.8	+12206
לישפין 1.0	376		3356	+13	+3.6	+1707
לישפין 5.0	205		19903	+5	+2.5	+9938
לישפין אש 1	130		3422			−422
לישפין אגח	181		60717	+1	+1	+107925
נאות אביב 0.5	3590		583	+128	+3.5	+347
נכסי אדמים	335		11000	+5	+1.5	+21710
סהר השקעות 1.0	745	שר				
סוף 1.0	6200		11	−100	−1.6	−61
עזר ופלע מר 1 ש			−	הפסקה	מסחר	−
קסריה 0.1	3065		159	+65	+2.2	+669
קסריה 0.5	1545		2520	+15	+1	+2092
רומבין 1.0	550		11393			−1393

שם הנייר	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
רוטכן 5.0	593		4300	−6	−5	−4300
רוטכן אש	920		670	+30	+3.4	+3850
רוטכן אגח	126		10000			+9922
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2475		55	−25	−1	−55
מטעי הדר 0.5	2237		100	+44	+2	+150
מהדרין 0.1	6730		183	+100	+1.5	+102
מהדרין אש	3921		50	+12	+0.3	+100
נכסי הדרים 1.0	1800		346	+60	+3.5	+503
פריאור 0.5	2500	שר				
מזון וטבק						
דובק בב ש	3500		430			
דובק בב ב	3590		60	+90	+2.6	+524
אבלל 1.0	339		280	−2	−0.6	−525
אבלל 5.0	342		380			+380
אבלל אגח	198		20200	−5	−0.5	−20200
סמסר ביזה 1.0	33100		5	−700	−2.1	−23
סמסר ביזה 5.0	22900		13			+6
יכור 1.0	950	שר				
יכור א 5.0	600		1967	+8	+0.8	+1610
יכור אש 2	359		37	+9	+2.6	+217
כן 1.0	480					−225
כן 5.0	380		560			
סנפרוסט 1.0	14600		45			+4
עסיס ב 0.5	349		1467	−5	−1.4	−2947
אבגל שקל 1	2400		4			−4
שמן מבב א	1625		560	−7	−0.4	−107
טכסטיל והלבשה						
אתא מר 1 ש	522		9000	+7	+1.4	+3263
אתא אש	295		1140	+25	+8.3	+1404
אתא אגח	186		3000			−8666
אופים 1.0	525		892	+25	+5	+2515
אופנת כרוך 1.0	381		450	−17	−4.3	−2850
אופנת כרוך 5.0	263	תב	1860	−17	−6.1	−5560
אמ א	322		1225	−5	−1.5	−5073
ארגמן רג ש	10400		124	+400	+4	+346
דלתא-גליל 1.0	1700		3991	+40	+2.4	+3286
דלתא-גליל א 5.0	1355		1570	+25	+1.9	+1114
סנונית מאוחד 1	1650	שר				
סנונית מאוחד 5	801		147.8	−23	−2.8	−0.7
ויטלבן 1.0	501		406			−486
ויטלבן 5.0	209		172			−172
חדיתן 1.0	5070		130	+58	+1.2	+117
[illegible] 1.0	1990		1163			−560
[illegible] 5.0	1720		1170			
[illegible] אש	750		150	−5	−0.7	−501
[illegible]	195		1000	+5	+2.6	+685
[illegible] אש	121		1264			
לודזיה 0.1	896		800	−5	−0.5	−800
לודזיה 0.4	370		1500			−190
[illegible] 1.0	221		2000	−4	−1.8	−2610
[illegible] 1.0	346		955			−92
[illegible] 5.0	199			−2	−1	−500
[illegible] אש	171		2617			
[illegible] אגח	116	שר				
[illegible] 1 ש	266		4602			−1082
[illegible] אש	145	בו	6829	+5	+2.1	+4287
[illegible] א	1050		1000	−10	−0.9	−52
[illegible] א 0.5	9000		522			
פרגר	796		120			−120
גיבור מבניה	7508	קב		+358	+5	+2958
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1	8250		30	+100	+1.2	+50
אורדן 0.5	6970	שר				
אלומית 1.0	6800	שר				
אלומית 5.0	4970	שר				
בבלים ש	363		1578	+5	+0.8	+1678
בבלים אש	95		15438			−8582
0690073	99		22800	+1	+1	+21700
בבלים אגח	99		8064	−5	−0.5	−11346
הנדוף 1.0	631		300			−299
הנדוף 5.0	338		1600	−7	−2	−1820
הנדוף אש	3000		59	−100	−3.2	−18
דיקה 1.0	2995		20	+45	+1.5	+20
דיקה 5.0	1462		404.8	−38	−2.5	−54.8
קוזמוס מד 5.0	3690		224	−40	−1.1	−66
כבלי ציון 1.0	3470		681	+48	+2	+801
כבלי ציון 5.0	1315		1146	−15	−1.1	−597
קרגני 1.0	220		716	−5	−2.2	−1116
קרגני 5.0	184		1972	−4	−2.0	−1972
נחושתן 0.1			−	הפסקה	מסחר	−
נחושתן 0.5			−	הפסקה	מסחר	−
מקר מלדה 1.0	2100		127	−25	−1.2	−153
קינג 1.0	725		73	+20	+2.8	+1240
קינג 5.0	430	שר				
קליל 1.0	3550		721	+50	+2	+5401
קליל 5.0	1999		440	[illegible]	[illegible]	+899
קליל אש	995		915			−268
קליל אגח	122.5		2543	−1	−0.8	−14545
שלדות 5.0	3650	בו	40	+228	+4.2	+523
תעשיות לכיש 1.0	850		1000	+20	+2.5	+900
תעשיות לכיש 5.0	465		100	+20	+4.5	+450
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 5.0	279500		38	−5881	−2.1	−27
אלקו 0.1	6806					
אלקו 0.25 ש	4180		260			−302
אלקו 0.25 ב	4192		50			+50
אלקטרה 0.1	2001		340	+1	+0.1	+14
אלקטרה א 0.5	1588		1000	−10	−0.7	−596
אגח 5	1050		480	+19	+1.8	+224
אגח 8	151.5		18250	−5	−1.6	−22250
אורית 1.0	16000		28			−1
כלל תעש אלק	2327		2741	+110	+5	+4537
כלל אלקטרוניקה	365		52698	+57	+11.3	+114380
כלל אלק אש	96		319516			+13196
ספקטרוניקס 1.0	1221		2170	+10	+0.8	+1268
ספקטרוניקס 5.0	1080		4000			−3010
פיטנגור 1.0	498			−1	−0.2	−500
פיטנגור 5.0	418		600	+15	+3.7	+608
ציקלון 1.0	2220		272	+6	+0.3	+168
ציקלון 5.0	1054		1600	+40	+3.9	+2236
קנטשטין אילר 1.	4510	שר				
קנטשטין אילר 5.	3040	שר				
ת.א.ת 1.0	975		500	−2	−0.2	−1150
ת.א.ת 5.0	444		3536	−7	−1.6	−4094
תדאה	850		6135	−14	−1.6	−9154
מוצרי בניה						
א.ש. תעשיות 1.	302		15760	+5	+1.3	+16154
א.ש. אש	734		1352			
א.ש. אגח	132.5		3180	−5	−1.1	−4780
אקרשטיין 1.0	585		2813	+2	+0.3	+187
אקרשטיין 5.0	340		2660	−9	−2.6	−1160
אקרשטיין אש	315			−20	−5.7	−1010
אקרשטיין אגח	127		8565	−5	−1.2	−8565
אדים בלוק	149	תב	16480	+9	+6.4	+17976
בלוק אש	90		24000	−1	−1.1	−52710
מגדל השק בתעש	320		250	+10	+1.9	+76
מזאיקה ולמבן 1	21668		11	−218	−1	−11
מזאיקה ולמבן 5	16625		8	−875	−5	−8
נבב קרמיקה	560		10200	+20	+4.2	+17297
נבב קרמיקה אש	262		8301	+10	+4	+5250
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	1820		1058	−30	−1.6	−1356
אליאנס ב	1651		25			
גל תעשיות 1.0	445		617	−11	−2.4	−397
גל תעשיות 6.0	301	שר				
גל אש	126.5		6100			+1382
גל אגח	97.5		50000			−47818
דשנים 0.1	4400	תב	611	+300	+7.3	+667
דשנים 0.5	1710		1190	+80	+4.9	+5600
חיפה כמי 10.0	900		2462	+8	+0.9	+57
ליפסקי 1.0	2500					
מקסימה 1.0	910	שר				
מקסימה 5.0	621					
סנו 1.0	22600		42	+400	+1.8	+48
סנו 5.0	18900		129	+600	+3.3	+176
פריקלאס	560		4580			−2650
פריקלאס אש	165		3765	−4	−2.4	−9140
קים כימיקל 1.0	4744		207			−189
קים אש	2500		263	+50	+2	+767
קים אגח	108					+20000
תיא 5.0	4680		212	+50	+1.1	+176
פטרוכמים 10.0	53600		75			−240
עץ, נייר ודפוס						
כתר	185		414	−2	−1.1	−826
ריפון 1.0	4755	שר				
ריפון 5.0	4125	שר				
חנבג 1.0	10570		152			−102
יואל 1.0	1651		86	+20	+1.2	+314
לבידי אשקלון 1	610		2407			
מלט ב 0.5	34313			+800	+2.4	+11
קיסל	900		3775			−3255
0217515	568		1909	+3	+0.5	+1414
רים 0.1	520		1204	+10	+2	+1799
רים 0.4	225		1800			−585
תעל ב 0.2	18150		80	+350	+2	+205
תעשיות שונות						
אבדין 1.0	370	תב	2615	−27	−6.8	−5616
אבדין 5.0	151.5	תב	4060	−12	−7.3	−4580
המנוע יר	2419		6			−6
הנמלק 1.0	1428		134	−10	−0.7	−269
הנמלק 5.0	999		540	+19	+1.9	+1180
השקעות בתעשיה						

שף רנאמנות
בטוחה כלל
ניהול תיקי השקעות. ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

שם הנייר	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כור בב ש	7985		195.8	+155	+2	+95.8
תעשיות אש	103		13288	−3	−1.6	−11702
תעשיות אגח	111		50957			
חברות השקעה						
אמניק ש	6200		84	−100	−1.6	−84
אלגר ש	1190		200	−10	−0.8	−373
גולת 1.0	1085		97	+50	+4.8	+97
גולת אש	735					
גולת אגח	104		2500			−2500
דנבאר 1.0	476		110	+19	+4.2	+105
דנבאר 5.0	400	בו	208	+20	+5.3	+358
חברה לישראל 5.0	4090		1648	+50	+1.2	+1378
ולפסון 0.1	120000	שר				
ולפסון 1.0 ש	22900		11	+300	+1.3	+19
אמפא א 0.5	28200	תב	44	−1800	−8.2	−62
פועלים השק ש	840		3068	−5	−0.6	−507
דיסקונט השק אש	1080		3566	+5	+0.5	+737
דיסקונט השק אגח	108		23508	−1	−0.9	−23508
מרבד השק ש	31450		31			−1
מגד השקעות 12	13435	שר				
חיפוך 1.0	2100		420			−152
חיפוך 5.0	939		550	−1	−0.1	−778
יצוא ש	12450		60			+25
יורק א 0.1	1351	בו	487	+30	+2.3	+795
כלל 50.0	1260		900	+30	+2.4	+682
מגור 0.1	470			+1	+0.2	+500
מגור א 0.5	430	שר				
מגור אש	165			−20	−10.9	−1000
אגח 1	127		23919	+5	+2	+26186
פז השק ש	2648	תב	467	−180	−6.4	−517
פזה א 0.1	7900		30			−30
פזה 0.5	5600		114			−54
פריון ב 2.5	13981		136	+451	+3.3	+265
קרדן 1.0	107		6347	+1	+0.9	+6353
קרדן 5.0	69		3000	+3	+4.6	+1000
קרדן אש	52		8095	+1	+2	+9095
קרדן אגח	105		13800			−4800
נסחרות במט"ח						
בזית ב	210		1800	+5	+2.4	+1700
בבך ב 5.0	10000		103.8	−395	−3.8	−3.4
רשימה מקבילה						
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הראל 1.0	1390		244	−10	−0.7	−74
יסקל	258	בו	4600	+21	+8.9	+4300
קונסורטיום 0.1	1134		457			−611
קונסורטיום 0.5	332		2452	+16	+5.1	+5600
קונסורטיום אש	120		8712			−1099
קופל 1.0	685	תב	900	−53	−7.4	−608
תבל	261	תב	2000	+15	+6.1	+5000
גבי הדר	143		5300	−5	−3.4	−11795
גבי הדר אש 1	104.5		6634	+5	+3.5	+16406
הפניה הישראלית	67.5		7826	−5	−2.2	−4574
בנם מר 1 ש	2058	תב	89	+187	+10	+96.5
איכות מחשבים	591		2590	+10	+1.7	+935
דעה סיכון 1.0	5000		256			−3
כלל מחשבים 1.0	6460	מב		−340	−5	−15
משוב מחשבים 1.0	300		232			
רשף	500		6000	+18	+3.7	+2820
נדל"ן בינוי חקלאות						
ארזן 1.0			−	הפסקה	מסחר	−
ארזן 5.0			−	הפסקה	מסחר	−
אמבתים 1.0	745	בו	1115	+68	+10	+2961
בן-יקר בת 1.0	3390		156	−150	−4.2	−169
דודקו 1.0			−	הפסקה	מסחר	−
דודקו 5.0			−	הפסקה	מסחר	−
עוד 5.0	1725		550	−34	−1.9	−550
רסקו מבכ	2147	בו	100	−160	−6.9	−242
רסקו רג	1752	בו	309	−18	−1	−161
שגור 5.0	1260		2665			
שגור אש	431		1098	+13	+3.1	+234
אגמים	2030	תב	700	+160	+8.6	+864
גולדפרוסט 1.0	1441	בו	609	+131	+10	+681
גולדפרוסט 5.0	748	בו	262	+7	+0.9	+137
תעשייה						
מים גליקו			−	הפסקה	מסחר	−
מקס 0.1	4303	בו	249	+561	+15	+680
מקס 0.5	1950	בו	655	+120	+6.6	+1784
תעש הנדסין 1.0	2500	בו	200	+90	+3.7	+506
אקסמן 5.0	1050		100			−102
מרכב 1.0	649	בו	491	+25	+4	+405
מתאכת סלע	130.5		2125	−5	−0.4	−125
מתכת פרום 1.0	98		13132	−4	−3.9	−16737
מתכת פרום אש	39		23171	−5	−1.3	−31329
אלקל	147	מב		−8	−5.2	−28890
אלקל אש 2	38.5	תב	37700	−5	−19.8	−92572
בר-טן 1.0	2045	בו	1806	+150	+6.8	+1270
בר-טן 5.0	1165		616	+13	+1.1	+626
טרמוסמוס 1.0	6000	מב	25	+330	+5.8	+25
טרמוסמוס 5.0	1795	שר				
מ.ל.ט 1.0	1040		700			
מ.ל.ט 5.0	572			−6	−1	−21
אלרן-סק	184		350	+2	+1.1	+330
דיקסטר 1.0	2118		75	−22	−1	−15
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
אורדע פרינט	674		250	+10	+1.5	+85
סקופיה 1.0	3320	תב	315	−180	−5.1	−291
פלקן	546	שר				
שו תן	375		855	+3	+0.8	+1000
מוצרי טכנולוגיה	155		1311			+336
השקעה						
אינקוביה 0.1	52		25049	−1	−1.9	−16952
אינום	283		2080			−1800
אינום אש	95.5	שר				
אקוו בבי	1156		1643	+55	+5	+1418
אפיק 1.0	546		14730			
אפיק 5.0	292	תב	10459	+22	+8.2	+25275
ישום השקעות	150		6362			−6128
ישום אגח-אש	105		40000	−1	−0.9	−40000
לנדקו 0.1	1305	מב		−69	−5	−635
לנדקו 0.5	486	מב		−26	−5.1	−1873
עז השק ב 0.1	1730	תב	55	−120	−6.5	−55
עז השק 0.5	1100		295	+8	+0.7	+92
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	2750		112	−80	−2.8	−164
דלק נפט 5	1584		302			−102
דלק חפו אש 2	725		1198	+35	+5.1	+3603
מי חיפושי נפט	18930		24			−1
יואל 5.0	380		10042	−10	−2.6	−18498
יואל אש	113.5		15995	−3	−2.6	−17264
מגנ 1.0	4950		145	−149	−2.9	−456
מגנ 5.0	2310		528	−20	−0.9	−847
מאיל ב 0.5	6810		125			+180
מטא ש	510		5093	−5	−1	−7272

משתנים

שם נייר ערך	מה"כ מחזור ערך נקוב	שער קובע ממוצע נקודות	שער מרב נקודות	שינוי יומי ב-%	מס' עסק כולל במצטבר
בנק בנלאומי 05	1291	7849	7908	−0.75	5
המגה ש	33517	272	268	0.57	8
כלל סחר	41711	491	491		13
שטראוס ב 10.0	525	10184	10200		4
דלק ג ש	3529	2500	2500		8
אפריקה 1.0	92	37718	37747		4
אזרים 1.0	17685	1138	1133	−0.52	11
בנטס הנמ	5196	3010	2980		4
הכשרת הישוב	55	72048	70970	0.25	4
כלל מלט	15228	865	865		8
עלית	55	14336	14336	−2	
פלזון ב 4	2822	786	786	0.25	3
קסטמן מר 1.0	312	4261	4261		1
אלרן ש 5.0	140	212580	208727	1.75	28
נכע ש	5399	9354	9474	−2.74	16
ים המלח	5824	2752	2705		9
סופרכמים 10.0	33315	932	923		17
סמלי נר 10.0	20	320676	322086	−0.5	8
מבטח ב 0.1	310	15697	15697		2
כלל תעש 1.0	166937	249	248		24
אידיבי פתוח 2.0	2457	7925	7826	0.25	12
אלרן ש	5959	1016	1008	0.79	5
חברה לישראל 1.0	4871	4395	4327	0.5	15
דיסקונט השק ש	13923	2184	2173	0.51	31
כלל 10.0	4895	1372	1365	0.51	7

שערים בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 22.12.1987 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

$ ארצות הברית	ל־1 שטרלינג	1.8310/1.8320
מרקים גרמניים	ל־$1 ארה"ב	1.6275/1.6285
גולדנים הולנדיים	"	1.8370/1.8380
פרנקים שוויצריים	"	1.3230/1.3240
פרנקים בלגיים	"	34.07/34.095
פרנקים צרפתיים	"	5.5180/5.5210
לירות איטלקיות	"	1198.00/1199.00
ינים יפאניים	"	126.50/126.60
$ ארצות הברית	ליט.ד.ר.	1.3555/1.3560

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג 481.60

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ל"ש/$	מרקים/$	פר"ש/$
ח' 1	1.8301/1.8312	1.3176/1.3191	1.6215/1.6227
ח' 3	1.8265/1.8278	1.3090/1.3105	1.6110/1.6125
ח' 6	1.8200/1.8214	1.2954/1.2974	1.5952/1.5967

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת הארץ

משמעת צבאית ופוליטיקה מפלגתית

אמצעי התקשורת נתנים מניתוח מעשהו (או ליתר דיוק: מחדלו) של השידג'ימל במחנה אשר התוקף כב־פו. הכל מתלוננים על חוסר המשמעת בצה"ל. נגע זה מתואר גם על־ידי קציני צבא בכירים כסוג של מכת גורל שאין אפשרות לסלקה: "הצבא השתקפות העם הוא", אומרים, "ואם העם אינו ממושמע, מה אפשר לצפות מצבאו?"

אלה דברי בלע. המקלים אמנם על אומריהם את השלמה עם חוסר המשמעת. צבא הוא ארגון מיוחד של חלק מן העם, אשר כלליו שונים לגמרי מן ההווי האזרחי. כך הוא המצב מראשית ההיסטוריה — ומי שטוען שהעולם הצבאי והעולם האזרחי הם היינו הך, אינו יודע מה הוא שח. חוסר המשמעת אמנם מציין את צה"ל והוא גורם רציני של דמורליזאציה, אבל הוא אינו נובע מהרגלי העם. עדיין זכורה לנו הסצינה של קבלת־הפנים לשבויים, חיילי הנח"ל, אשר נשבו על־ידי כוח זעיר קטן מהם בהרבה — לאחר שאפילו לא התגוננו. בשדה התעופה התרוצצו קצינים בכירים ובראשם הרמטכ"ל דאז, משה לוי, ואישים מן הציבוריות הישראלית, ובראשם לובה אליאב ועוד ועוד. בתופעה זאת טמון סוד של חוסר המשמעת בצה"ל. מקומם של החיילים הללו היה בכלא הצבאי ולא על בימת הבמה: קציני צה"ל ידעו זאת אבל נתנו יד להצגה הגרוטסקית המשפילה.

וכאן קבור הכלב. פוליטיקאי לעתיד לא ישליט משמעת חמורה על חיילים אשר הם, או קרוביהם או ידידיהם, יכולים להימנות מחר עם בוחריו. ערבוב משמעת צבאית עם דמוקרטיה מפלגתית היה אחת הסיבות העיקריות של מפלת צבא הקומונה הפאריסאית ב־1871 וצבא הרפובליקה הספרדית ב־1936–39. היעלמות המשמעת במחנות צה"ל נובעת על כן גם מן השאפתנות הבלתי־ריאלית והאינטרס האישי הצר של מפקדים בכירים, החולמים בבוא העת להיות ראשי עיר, או למלא כל תפקיד שבו חיוניים יחסי־ציבור. מאידך, יש לדאוג לכך שאותם קצינים, העושים על משמרתם שלוש עשרות שנים, יוכלו לקיים עצמם בכבוד עם יציאתם לגימלאות, כמקובל בארצות המערב, ולא יצטרכו להתמסר לפוליטיקה מפלגתית המקלקלת את השורה.

חוזה המדינה, בנימין־זאב הרצל, הבטיח ב"מדינת היהודים" שהרבנים לא ייצאו מבתי־הכנסת והקצינים לא ייצאו ממחנות הצבא, כלומר — לא יתערבו בפוליטיקה. הפוליטיקאים הישראליים בגדו במשנתו של הרצל בשני המישורים הללו. גם יותר, כדי לחזק את מפלגותיהם על־ידי תוספת גנראלים (מיל') ועל־ידי ברית עם רבנים. אולם המשמעת בצה"ל חיונית יותר למדינת ישראל מן הקאריירה הפוליטית העתידה של תת־אלוף פלוני או של רב־אלוף אלמוני. לא שמענו על שופטים עליונים העושים פוליטיקה לאחר שיצאו לגימלאות. זה חייב להיות גם דינם של קצינים בכירים — אם ברצוננו לשמור על צה"ל בתור כוח מגן ולוחם ולא כמאגר של "חיילים" הנרדמים על משמרתם על מנת ליפול בשבי או של שידג'ימלים הבורחים בשעה קריטית. על מנת לתת להוריהם אפשרות להציגם כקדושים מעונים או כגיבורי האינדיבידואליזם הקדוש. האם יימצא חבר כנסת אמיץ דיו להציע חקיקה אשר תמנע מקצינים בכירים להתנהג כפוליטיקאים עתידיים — על חשבון המשמעת הצבאית ועל חשבון מדינת ישראל?

מאחורי השידג'ימל שנמלט על נפשו, עומד הפוליטיקאי העתידי המסוגל להקשות על בוחריו העתידיים.

פרופ' מיכאל הרסגור
תל־אביב

מציאות נוסח שמיר

ראש הממשלה יצחק שמיר המודיע בראיון בטלוויזיה, בתוכנית "יומן השבוע" (11.12), כיצד המציאות כפי שהוא רוצה לראותה, גורמת לו להיות מנותק מהמציאות הקיימת.

האומנם, כפי שטוען יצחק שמיר, מאז מלחמת ששת הימים ועד היום נשאר אותו היחס באחוזים בין יהודים לערבים במדינה? האם יש בידיו סקרים סודיים משלו הסותרים את הסקרים שהתפרסמו, והמצביעים כולם על מגמה ברורה של גידול באחוזים באוכלוסיה הערבית לעומת זו היהודית במדינת ישראל?

על מה מסתמך יצחק שמיר, כשהוא קובע בפסקנות שאופיה היהודי של המדינה בגבולותיה הנוכחיים תלוי רק בנה על העלייה מחו"ל, שהשנה הסתכמה בפחות מתוצאת הריבוי הטבעי בחבל עזה? על הסקרים בנושא הריבוי הטבעי, המראים היפוך? ואולי על הקולות הקוראים לטרנספר?

בסוף הראיון מבהיר יצחק שמיר שיש בממשל הצבאי תוכניות להקל את מצוקת התושבים בחבל עזה ושלמעשה רוצים בטובתם וחילוקי הדעות עמם הם "רק" בעניין הסטאטוס המדיני שלהם.

התסיסה ברצועת עזה אינה על רקע הדרישה לשיפור מערכת הביוב או המים, וגם לא על רקע בניית שיכונים, כי אם על רקע אחד ויחיד — רצון התושבים בשינוי הסטאטוס המדיני שלהם וסיום המצב הנוכחי של חיים תחת כיבוש. לא הקלת מצוקתם הכלכלית ולא שיפור תנאי החיים של תושבי רצועת עזה יפתרו את בעייתם ויביאו לשקט, כי אם רק פתרון מדיני צודק שיכלול גם את רצועת עזה.

גיא לירון
ירושלים

עובדות בשכונה

ב. מיכאל ("הארץ" 13.12), גם אם יש לו את מלוא ההצדקה להיות עוקצני ומריר כלפי "הבחור החדש שבא לשכונה" — המדובר באריק שרון — נסוף בבחינת אדם בועט, רוכב על סוס בלתי מרוסן, כדברי ב. פראנקלין.

הרשות העירונית בירושלים נושאת זה שנים, מתוך אחריות אידאית, פוליטית ואנושית, בעול המאבק היומיומי הרציף והקשה כנגד התופעה שאותה תוקף מיכאל. מדובר במאבק בלתי־נלאה, בנסיבות פיסיות ואורבאניות קשות, שהן גם פרי הגזרה של מאות שנים בתקופת השלטון של הטורקים, הבריטים והירדנים ובעבודה קשה, יקרה וחוזרת — שיש לה תוצאות בשטח: הנחת תשתית, יקרה ביותר בעלותה, של ביוב, מים ותיקה, ריצוף רחובות, חיזוק יסודות בניינים רעועים, שיפוץ חזיתות וחצירות, הפעלת שירותים תברואתיים וחינוכיים ועוד כהנה וכהנה.

צריך לומר כי פעולות אלה, שנעשו מתוך רגישות לצורכי האוכלוסיה הערבית והבנה לקשייה ורגשותיה — ושבוצעו בחלקן הגדול באמצעות החברה העירונית לפיתוח מזרח־ירושלים וכן בסיוע הקרן לירושלים — אינן מספקות אותנו ואיננו מסתפקים בהן: בעיית השוואת השירותים בין המגזר היהודי לערבי בעיר המאוחדת מועלית בשיטתיות ובתקיפות על־ידי עיריית ירושלים בפני הרשויות הממלכתיות, שלעתים קרובות מדי, ונאמר זאת בלשון המעטה, אינן ערות ואינן נעתרות לסייע לנו.

בשם כל אלה העושים ימים כלילות ביישום הדו־קיום, הסובלנות וכיבוד הזולת בעיר, במעשים ולא במלים, אני קורא לב. מיכאל: בוא, בוור, לשכונה. יש גם עובדות בשטח, שאותן הדייר החדש יתקשה לעקור.

רפי דבירה
יועץ ראש העירייה
ודובר העירייה
ירושלים

האופניים והכבוד העצמי

ברצוני לחלוק על המלצותיכם ("הארץ" 2.12) בקשר לפנייה שמאלה באופניים. לדעתי, כרוכב זה 25 שנה בתנועה בערים הגדולות הן בארץ והן בחו"ל, הפתרון המומלץ הוא לפנות שמאלה מהצד הימני של מסלול הנסיעה השמאלי. זאת אומרת, הרוכב שמתחיל בצד ימין של הכביש, יאותת ביד ויזוז לכיוון המסלול הימני, ו"יתפוס" את הצד הימני של המסלול הפונה שמאלה (בסיום הפנייה הוא כבר יימצא בנתיב הימני ויוכל להמשיך). כאשר הוא עובר מסלול, המכוניות שמאחוריו רואות אותו ומתכוננות לתנועותיו, והיכולת לתת לו להשתלב בתנועה כדי לפנות שמאלה.

ברצוני להמליץ לרוכבי האופניים, שבכל מקום שהכביש הופך ל"צר לא נוח" לצירופם של מכוניות ואופניים גם יחד, יזוז הרוכב לאמצע המסלול — אחרי שהוא מאותת ביד ומביט את מהנתיב — כדי שהמכונית לא "תוריד" אותו מהכביש בטעות. לשניות אלה ייחשב הרוכב כמו כל מכונית־משא אטית — שחייבים לחכות עד שאפשר לעקפה.

מתי מרגוליס

הבד"ץ — חותמת הסנדרק

לא רק שאת מאכלותי הוא איננו מכבד, אלא שהוא מבזה אותם ומבטלם מעיקרם: "טריפה!" הוא קורא להם, לא כשר, מוקצה מחמת מיאוס. ואני את מזונו חייב לאכול, ולקבל — מחוסר ברירה — את חותם שליטתו בי, אותו חותם שאינו אלא אתנן גלוי למשגיחיו, המעטר את מזוני שלי, חותמו של הסנדרק, הפטרון, השליט על הכל ועל כולם. וכלום ראיתם מעולם סנדרק שיתן את שירותיו "הטובים" ללא תשלום "הוגן"?

היום מרדתי בסנדרק. מהיום אינני קונה עוד מוצרים הנושאים את חותמו, חותמת הבד"ץ (בית דין צדק של העדה החרדית). ברור אני ומכניס לסלי רק אותם מוצרים, שיצרניהם לא נכנעו לחרם החרדי, שאינם נושאים כל חותמת דתית, או שהסתפקו — כרע במיעוטו — בחותמת הרבנות הראשית בלבד. כאשר אין לי מוצר חילופי כזה, וכל המוצרים שעל המדף נושאים כולם את חותמת הסנדרק, או אז ניגש אני לבעל החנות, לאחראי למרכול, ואומר לו מפורשות: אם לא תספק גם מוצרים חילופיים, שאינם נושאים את חותמו של הסנדרק — חותם הבד"ץ — לא תהיה ברירה בידי ואדיר רגלי מחנותך, ואגדיל פרנסתו של עמיתך, שמאפשר לכל יהודי לרכוש כל סוג של מזון בחנותו, גם לאותם יהודים שקצה נפשם בחרמות, בנידויים ובמגבלות שהערימו עליהם בני כת החרדים.

ולכל אלה הסוברים כמוני מציע אני לנהוג באותה דרך.

ד"ר בן מלר
תל־אביב

תקליטים קלים / רפי קינן

מתי כספי מלקט כוכבים

מתי כספי: "צד ב', צד א'", עיבוד והפקה מוסיקאלית: — מתי כספי, נגנים: מתי כספי (קלידים וכלי הקשה), חיים רומנו (גיטארה חשמלית), קובי כהן (גיטארה באס), דויד מלכי (סינתסייזר), ז'אן פול זימבריס (תופים), להאים קארלוס דה פאולה (כלי הקשה), דני מוסקו, אברהם טלור (הצרצורה), שי סביר, לירון ויינת (טרומבון), מורמון קם, גדרי אגמון (סקסופון), קלרינית (חליל), יצחק מרקובצקי, לאוקים ולצמן, רד־ברוש מרום, קלמן לוין (כינורות ראשונים), אליהו קרוטניק, מרגוה הודמן, אנה קיכלמן, אוריאנה אהרונוביץ (כינורות שניים), אברהם לבבול, מאירה הירשקו (ויולה), אלחנן ברגמן, יעקב מנזה (צ'לו); הקלטה באולפני מריפון; תקליט הד ארצי BAN 15308.

בכדורגל זה היה עושה יותר רעש: מתי כספי בהד ארצי זה כמו אורי מלמיליאן בהפועל תל־אביב. אחרי שנים רבות עזב המלחין־זמר מעבר את סי־בי־אס ועבר לחברה הותיקה. ובהד־ארצי ערכו לו קבלת הפנים כיד המלך: 24 נגנים, עטיפה שלצורך הצילום שלה תלו יריעת בד ענקית על מגוף, הכל רק שלרגל האירוע לא הקליט כספי שירים חדשים, אלא בחר עשרה שירים שלו שבוצעו בעבר על־ידי מבצעים אחרים, כאילו אמר לקבוצתו החדשה: ראו, זאת הברונזה שלי — עשיתם עסק טוב.

לא שהם לא ידעו זאת. גם אנחנו יודעים, ורובם השירים שבתקליט רק מאיר את היותו יוצר כה נפלא. "לא טוב היות האדם לבדו", "ימי בנימינה", "קולות השדה", "כמעט טוב", "מישהו", "חלומות שמורים", "לקחת את ידי בידך", "אשה", "הייתי אומרת", "עוד יום" — כל השירים האלה נמנים עם היפים והמקוריים ביותר שנכתבו כאן — ולא רק כאן.

אף כי הלחנים מוכרים והרבינו לשמוע אותם ברדיו, עדיין המנגינות הפשוטות לכאורה, מפתיעות, וכמותן ההרמוניות, וההקשבה להן היא בבחינת הרפתקה שכולה הנאה. המלים מלמדות עד כמה מקפיד כספי בבחירתן, ועד כמה הוא מיטיב לעשות זאת: אהוד מנור, נתן זך, יעקב רוטבליט, עידית הכמוביץ, רחל שפירא — כל אחד מהם במיטבו.

ובין כל אלה בולט אהוד מנור וארבעה שירים, ששיתוף הפעולה שלו עם כספי תמיד היה פורה. "מישהו" הוא אחד המועמדים שלי למקום הראשון במצעד הפזמונים של המדינה ("מישהו, מישהו דואג/ ודואג לי שם למעלה/ בא הדליק כמה כוכבים/ והם נופלים אחד אחד"), "דברים שרואים משם לא רואים מכאן" של יעקב רוטבליט כבר היה למשפט־מפתח בלשוננו, ועידית הכמוביץ מפתיעה בשיר "הייתי אומרת" ("הייתי אומרת לה בא/ הייתי אומרת לה לך/ הייתי נותנת סימן בלבד/ אבל איך").

העובדה שרוב הביצועים המקוריים של השירים, אולי כולם, היו בעיבודו ובהפקתו המוסיקאלית של מתי כספי היא במידה מסוימת בעוכריו של התקליט. ברבים מן השירים שורה עליו תחושה מסוימת של "דז'ה וו". אם לצטט את שלום חנוך, חסר מימד ההפתעה בעיבודים ובביצוע.

העיבודים משחזרים את ההברקות הרעיוניות שמילאו את הביצוע הראשון של השירים. כרגיל, הם עשויים בטוב טעם ומוסיפים לכל שיר את הכיוון המיוחד שלו. הצליל הכולל מגובש, והרגש הוא על הזימון הקצב, כמעט בלי קונטרפונקט (הבכורות ב"מישהו" והאקורדיאון ב"ימי בנימינה" הם היוצאים מהכלל). הקול הוא כמעט תמיד בקו העליון.

השפעת כספי על מבצעי שירים ניכרת גם היא, והיא, לצד הרמיזה בעיבודים, הבעיה הקשה ביותר שעמה הוא נדרש להתמודד. הוא שר נכון, נקי, מוסיקאלי מאוד, אבל כשאתה משווה עם הביצוע הראשון — ואיך יכול להימנע מכך — יוצא כספי וידו על התחתונה מול ביצוע של זמרת נפלאה כמו יהודית רביץ. אולי זאת הסיבה ש"קולות השדה", שיר שבוצע על־ידי להקה צבאית וכמעט לא הושמע, זוכה כאן במימד נוסף. כספי הזמר גם חסר לפעמים ספונטאניות ושירתו נשמעת כחלק מהעיבוד. אבל גם ככה זה נשמע מצוין, ובשירים "עוד יום", "קולות השדה", ובמיוחד "אשה", הוא ריגש אותי מאוד.

תקליט מצוין וממולץ, בהמתנה לתקליטו הבא של מתי כספי, האמור לצאת בקרוב ושיהיה כולו שירים חדשים.

כישרון לפיתוח

מאיר בנאי: "גשם", עיבודים והפקה מוסיקאלית: מתי כספי; נגנים: מתי כספי (קלידים וכלי הקשה), יאיר מיכאל (גיטרות), עדי דגני (קלידים), מיכה מיכאלי (גיטארה באס), ז'אן־פול זימבריס (תופים), מאיר בנאי (גיטארה ושמעתר); הוקלט באולפני קליפטון והד־לת, תקליט סי־בי־אס 26880.

כשהכל מהללים אותך, מכנים אותך "המוכשר מבין בני משפחת בנאי" (כנראה עד התקליט של "משינה" וחור הלילה) או "המוכשר מבין היוצרים הצעירים בישראל" אפילו זה נכון — זאת עדיין לא מתנאה גדולה — טוב תעשה אם תיזהר ואל תיקח את זה ברצינות. התקליט הבא אתה עשוי להיות "האכזבה הגדולה של הזמר הישראלי". הדברים אמורים במאיר בנאי, שתקליטו החדש "גשם" מכה בימים אלה הדים במדורים ומעל גלי האתר.

יש בתקליט החדש של מאיר בנאי ייחוד (שניכר גם בשירים קודמים), הנובע בעיקר משירתו, אבל גם מהעיבודים וההפקה של מתי כספי. יש בקולו כאב, ברירות, צעקה, משהו מאוד לא מתווכם וכן המיהור את שירתו. אך חסר גיוון — התפתחות ושינוי בדינאמיקה ובהתייחסות למלים וללחן בתוך כל שיר, ובינם לבין עצמם.

באשר למלים, קשה להתייחס אליהן כשירה שכן אין הן אומרות דבר. עם מאמץ גדול של הורות אפשר לנחש (במידה רבה בגלל האינטרפרטציה) שהן נובעות מכאב ומרגשות עזים — אבל את אלה צריך לדעת להביע בעזרת אוצר מלים, דימויים, אסוציאציות שאינן של הכותב בלבד — והרבה ביקורת עצמית. זאת הוא עדיין אינו יודע.

הלחנים בנויים כמעט כולם על משפטים קצרים שחוזרים על עצמם, ומתי כספי, המעבד, ממלא את המרווחים שביניהם במוטיבים חוזרים המנוגנים בסינתסייזר או בגיטארה חשמלית. המשפטים האלה יושבים על מקצבים סינקופיים הצבועים בצבעים אקוסטיים של גיטארות, תופים וכלי הקשה. זה מקנה במובן אחידות לתקליט, וברוב המקרים כספי עוקף את התחושה של מאולצות, שהמבנה הזה אינו מתאים לשיר. ובכל זאת, למרות הייחוד מעורר העניין במוסיקה הזאת, לאורך זמן זה מייגע: אין כמעט התפתחות בתוך השירים והם ארוכים מאוד.

"גשם" הוא שיר מצוין, וגם "תגידי אש תגידי מים" היה יכול להיות כזה לולא המלים, שמכשילות, כאמור, גם את השירים האחרים. יש בתקליט הזה קסם מסוים ויחוד — מה שלא מצאתי בתקליטים הרבים של יוצרים צעירים שיצאו לאור בשנה האחרונה. נקווה שמאיר בנאי ידע לשמור ולטפח אותו.

הארץ ממליץ

ילדה גדולה ועדרבים (ת"א) — במוזיאון, שני סרטים קצרים של נירית גרונדך ואיילת מבחמי עוסקים בגיל ההתבגרות מזוויות שונות.

שמעתי את בנות הים שרות (ת"א) — סיפורה של רוזקה בת 31 הנבגדת על ידי גיבורות וזלומותיה. סרטה הראשון של הבימאית הקנדית פטרישיה רוזמה.

הקיסר האחרון (ת"א, חיפה, ירושלים) — סיפור חייו של הקיסר הסיני האחרון משמש לבימאי האיטלקי ברנרדו ברטולוצ'י ("הקונפורמיסט", "הטנגו האחרון בפאריס") כהזדמנות לעסוק בחופש האפשרות לשנות ולהשתנות.

ממסתור (ת"א) — קומדיה ישאית חביבה על אוכל איכותי ובישול איכותי, ועל אומנות בכלל.

מגדל הדבורים (ת"א) — יווני בגיל העמידה נוטש את משפחתו ויוצא עם הכוורות שלו למסע מצפון יוון דרומה. סרט עצוב של אנג'לופולוס ("מסע השחקנים", "מסע לקיתירה").

המשפחה (ת"א) — משפחה איטלקית במשך שמונים שנה, מאז ראשית המאה. אטורה סקולה ("יום מיוחד", "פאסיונה ד'אמורה") מביים, עם ויטוריו גסמן, סטפניה סנדרלי, ופאני ארדאן.

לאן דה־פלורט (ת"א, ירושלים, חיפה) — הראשון בין שני סרטים על־פי ספרו של מרסל פאניול "מי הגבעות". מאבק על מקור מים בכפר בפרובאנס של 1920 עם ז'ראר דה פרדיה, איב מונטאן, דניאל אוטיי.

הבלתי משוחדים (ת"א, ירושלים, חיפה) — סרטו של בריאן דה־פלמה על תפיסתו של אל קפונה ע"י צוות שוטרי חוק שאי אפשר היה לקנותם.

סרטי בידור

שיגעון בחלל (ת"א, ירושלים) — פארודיה מטורפת על סרטי הפנטאזיה הבדיונית. קומדיה אופיינית של מל ברוקס.

מתלון תרר המיעוות (ת"א) — סרט מתח על גבר המגן על פילגשו הנשואה מעוררת בלבידת רוצח מטורף, ומסתבך בעצמו.

סרטים מיוחדים

בית האמיצים (חיפה) — מיצג של לורי אנדרסון המבוסס על מוסיקה, קצב, תנועה, אפקטים, ומילים כאריכויות חושניות.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המגנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתוקת מ"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נתניה 823333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' — 8.00־20.00
ביום ו' — 8.00־15.00
טלפונים: 03־433300
שח"ך * שירות רפואי דחוף 24 שעות ביממה, כולל רופאה שיניים: ירושלים, מוקד יום * 660585, 669531 מוקד לילה, שבת וחג * 226191 מנוי טל' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל־אביב, מוקד יום * 218820, 218898 מוקד לילה * 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
מכון בר־שקט * שרות רפואי לקופ מושפ
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19: טל' 03־7549111 "שקט" קוד מנוי 222
שליה — שרות רפואי לקב מושפ בימי חול בשעות 24—19 ימי שישי 24—14. בשבת 24—08 טל' 04־380541 קוד מנוי 1645
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03־285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה. בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג ב' 18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קפג לבית — שרות סיעוד לרפואה, כיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052־548575
1500 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261115
חיפה 672222/3
נתניה 053־35316
באר־שבע 057־418111
מרכז רפואי באר־יעקב 08־223958
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע לנפגעי לחץ במגמה "מעגלים" א' רח 13.00־11.00, ב' רח 16.00־18.00 טל: 220031
רח' מאפו 13 תל־אביב.
יד בדיל * אוזן קשבת לילד ולהורים תל אביב * "לילד" 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־20.00־17.00 222732
ירושלים * 243358
חיפה והצ'יה — 229488 מ־20.00־11.00
הגליל המערבי — 04־922222
קו אל"י — האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 20.00־16.00
ארגם לשירות אבות — חברה סיעודית לשירות הציבור 24 שעות ביממה 03־5461727/8
שח"ל — שירותי ניהול טיפול נפשי להיל לב בכוש דן 330848
ויצו — 24 שעות קו חום לנשים מוכות טל: 03־5461133, 08־550506
התוקד להלוויה באירוע — הסנה וסיוע לשולים, כירע כוללט 24 שעות בטלפון: 290101, 203121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30־23.00 ת.ד. 35602 ת"א
תורנות מדעית בהלוון — רוחוזן ת"א 239952, 246363, 611011
רוחוזן ירושלים 226335
רוחוזן חיפה 645334

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — (ילדים, פנימית, כירורגית)
ירושלים הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגית, עיניים)
הדסה ה"צ — (עיניים, אורתופדיה)
ביקור חולים — (א.א.ג.)
שער ציון — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב בני דיזנגוף 174 222586
קופ"ח סבבי המלך ג'ורג' 25 282650
ירושלים מרשאת רוממה הר"א 28 525191
חיפה הנשיא שד' הנשיא 35 338312
חולון אחוזן המרץ 52 889153
בת ים גני בת ים הנביאים 3 6515671
רמת גן רמת גן ביאליק 51 721514
פתח תקוה קופת חולים כללית חיים עוזר
נתניה תרופה הרצל 2 20636
הקריות אופיר העצמאות 80 ק' אתא 446763
חדרה צליק בן הנשיא 322126

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ המידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אבנשי מבינה. ימים ב' ג' ד' — 16.00־19.00
רמב"ם 9 5101511/2
חיפה: ימים א' רד' 16.00־19.80 רח' הסדורים 14 טל' 581520

מרכזי מידע — אגד

02־304504 03־432777 04־549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

09.00 עד כאן. רצף רפי טלטקסט
09.05 שעת כושר
09.15 סיפורים מן העולם. ידידים המהר של הצבים
09.40 הרפתקאות בגן החיות
10.10 הנבואה. רפי טלטקסט
10.15 המאורה של סטיג
10.45 זהו זה
11.25 מר סלולה המסתורי
12.15 פלאמנקו. בביצוע להקת המחול של אנטוניו גאדס
14.00 עד כאן. רצף רפי טלטקסט
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.00 טוב טוב הגמד
15.25 אני ובטנה
15.40 שעת כושר
15.50 רפי מידע טלטקסט
15.55 גברת פלפלת
16.05 שביל באמצע שביל בצר־ואדי קלט
16.20 פיצוחים
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 שמיניות באוויר
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) הקלאות היום
19.00 (ע) בקו הבריאות
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 משוה מהסרטים
20.30 בין הביטואות. עניינים משפחה
21.00 מבט חדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 מוקד
22.05 הרד סיני. סרט
23.35 פסוקו של יום חדשות

ערוץ 2

18.30 החתול שמיל. שירי עמים
19.00 קיקס
19.30 מוסיקה. ברנבים על בטהובן
20.00 צעדי ספסם בקצב הג'אז
20.30 תקציר משפט דמיאניוק
21.00 פופ 2. סטינג

ירדן ערוץ 6

17.30 תכנית בידור בצרפתית
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן היום
19.30 חדשות בעברית
19.45 מאגזין ספורט
20.00 חדשות בערבית
20.30 ואלף (קומי)
21.10 בקו הבריאות
22.00 חדשות באנגלית
22.20 "באות" (דרמה)
23.10 "כתונה קיק" (קומי)

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים (סדרה)
14.00 מועדון 700
14.30 התעמלות
15.00 ילדי התבונות (מצויר)
15.30 סופרבוק (מצויר)
16.00 שוכני הסלעים (לילדים)
16.30 סרט. "זהות טרויל"
18.00 תורך במבי (קומי)
18.30 משפחת קסבל (סדרה)
19.00 חדשות
20.00 רצח במשיכת קולמוס
21.00 מלך הכיתה (סדרה)
21.30 בידהאים (קומי)
22.00 המשווה (בלש)
23.00 מועדון 700
23.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה ניבוחה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר. משירי אברהם חלפי
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה ניבוחה
15.00 מוסיקה ויותר
16.00 מהקלטות התזמורת הסימפונית
18.00 שעה עם...
19.00 מוסיקה אהובה עליכם
20.05 אינטרלוד
20.30 אופרה. סמטאנה: הנשיקה
23.00 מחזורי יצירות

רשת א'

22.05 הכר מאותר סכבר

רשת ב'

18.06 יש שאלות
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.55 מוקד לענייני צבא וביטחון
20.05 ציטוטים ושקרים
22.05 מחפשים את המטמון

רשת ג'

18.06 הצעקה האחרונה
20.05 כוכב באחרים
21.05 צליל מכוון
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

16.55 נרות חנוכה ביחידות צה"ל. עם צוות "דבור" של חיל הים
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 יומן מסוגר. ענייני צבא וביטחון
18.45 מאגזין גל"צ לענייני...
00.05 יומן חדשות
00.15 ג'אז ועוד
ערבים
19.05 שירים מכאן, שירים עבריים
20.05 להתעורר אחרת
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרבש ועל הביסקאק
22.55 במבט בשקט
23.05 עשרים וארבע, וזוהי שירה
23.55 שירות חצות
00.05 ציפורי לילה
02.05 לא רוצים לישון. מוסיקה
05.05 צלילי בוקר. שירים עבריים

שידור קבוע

רשת א'

07.30 הדידקל עברית קלה
08.05 הגה עם בני הצלל
09.05 סלולרית, שירות מידע
10.05 שירקה, מולות שירים.
11.05 סביב בוקר
12.05 משורים יום
14.06 בראש צעיר. מאגזין לילדים
15.30 האוניברסיטה הפתוחה

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 שישים עניין
09.05 ביקור בית
10.05 כל צבעי הקשת
12.10 אלף־אלף בלב. עם אהוד מנור
13.05 בוקר זוהר, חדשות ומאמנים
14.05 להצצות או לא להצצות, הרחות אמנות
14.30 ניבונוק, חוי חסנור
15.05 שירים ושיגופים
15.55 קראתי ספר. קוראים ממליצים
16.05 יומן כלכלה
16.30 על ממכרים ואנשים
17.05 רגעיפופ

רשת ג'

06.04 בוחרה לאושר. להיטים
07.07 שירי בוקר־בוקר
09.05 מה כי תשוק עם אבי אתגר
10.05 רבים טובים. עם שמוליק אימבר
11.05 שבעים מי יודע שירי שנות השבעים
12.05 אהבה יומיומית
13.05 רק בימי חול
14.00 לי ולך שיר וברכה
15.05 חיק, חיים ובידור
16.05 הצגה יומית

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 מוקדים עין־חדשות
07.07 שבע אפס שבע
08.05 בוקר־טוב ישראל — אקטואליה
09.05 אילהבוקר, עם אלי ישראלי
10.05 עשר, שירים עבריים
11.05 נכון לעכשיו
13.05 דורה יומי
13.55 40 לאותה. סיכום היום בתקשורת
14.05 מגישה יזהה עם יצחק ברנר
15.05 שירים לתג. עם ארז טל
16.05 ארבע אחרי־הצהרים (ימים ב'־ה')

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו, רדיו
20.05 8 צ"ו
21.37 הודעות לחיילים
22.05 הפסקת עשר
23.05 קול הג'אז הזה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — שנטן בחלל 4.30, 7.15, 9.30
אסתר — הבטלנים מאיסתר 5, 7.30, 9.45
בית לסין — להיות או לא להיות 11.15
בן יהודה — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
הישה והזהה 11.00
גורדון — שמעתי את בנות הים שרות 4.30, 7.30, 9.30
גת — הקיסר האחרון 3.30, 6.30, 9.30
דיזנגוף 1 — לאן דה פלורט 11.00, 13.30, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 2 — לו היית כאן 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 3 — השוטר מבברלי הילס 11.00, 1.00, 3.00, 5.00, 7.15, 9.45
הדר — ריקוד מושחת 4.30, 7.15, 9.50
מלתעות מס' 4 11.00
חן 1 — הברווז שוחה מליון 10.30, 12.30, 2.00, יום במלכודת 5.00, 7.25, 9.50
חן 2 — שחת הדרום 10.30, 12.30, 2.30, 5.00 מסאל ג'אקס 7.25, 9.50
חן 3 — בילבי 10.30, 12.30, 2.30, מחוז שחה מליון 5.00, מלון חור הביטוח 3.00, 7.30, 9.55
חן 4 — חובי הדיקון אליוט 10.30, 12.30, 2.30, 5.00 הבכשפות מאיסטוויק 7.25, 9.50
חן 5 — אי.טי. חבר מכוכב אחר 10.30, 12.30, 2.30, 5.00, הגנות מעבר לפינה 7.30, 9.50
לימור — ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.30
לב 1 — מגדל הדבורים 11.55, 2.00, 5.00, 7.30, 9.50
לב 2 — המשפחה 11.45, 2.00, 4.40, 7.10, 9.40
לב 3 — זקוף ת'אוזן 12.00, 2.00, 5.00, 7.40, 9.50
לב 4 — ממסתור 12, 2, 5, 7.30, 9.50
מוזיאון ת"א — "ילדה גדולה" "עודבים" 7.30, 9.30
מקסים — קונצרט אמריקאי 7.15, 9.30
פאר — יוסי של הקטן 5.00, 7.15, 9.30
צפון — באגון 4.30, 7.00, 9.30
שחף — הבלתי מכוונים 4.30, 7.00, 9.30
תמוז — הסוחר שב מבה 7.30, 9.40
הבלת — כשהרוח נושבת 5.00, 7.30, 9.45
תל־אביב — מלתעות מס' 4 4.30, 7.30, 9.30

בית התפוצות
על שם נחום גולדמן

"מקלט בשטח אויב:
היהודים תחת כיבוש איטלקי 1941 — 1943"
סרטו של: יוסף רוכליץ
הקרנת בכורה הערב, 23 בדצמבר 1987,
בשעה 20:00, בבית התפוצות
הכניסה עפ"י הזמנות מאושרות בלבד
האירוע בשיתוף עם המכון האיטלקי לתרבות והסינמטק הישראלי

289/136
בבית המשפט השלום בירושלים
ת.א. 7348/87

התובעים: 1. עזבון המנוח פייזה מושיוף ז"ל
2. בניני מקיון בע"מ
שניהם ע"י ב"כ עוה"ד י. נגר מרח' הלל 10 ירושלים
3. ב.ה. בניני הברכה ירושלים בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד ג. ספרבר מרח' הלל 10 ירושלים

נגד

הנתבעים: 1. יוסף חיים בן חביבה בת יוסף כותרום
2. מאיר בן אברהם בסון
3. יצחק בן יוסף בסון
4. סימן טוב בן שלמה בסון
5. רחל אשת יוסף בסון
6. מאיר בן שלמה בסון
כולם ע"י ב"כ עוה"ד ש. אהרונסון מרח' סימקין 6 תל־אביב

אל הנתבעים:
הואיל והתובעים הנ"ל הגישו לבית המשפט השלום בירושלים תובענה כנגדכם כמפורט בכתב התביעה המצוי בתיק ביהמ"ש, הנכם מוזמנים, עפ"י החלטת כב' ביהמ"ש בתיק 3525/87 מיום 13.12.87, להגיש כתב הגנה תוך 60 יום מיום פרסום הזמנה זו שאלמלא כן ינתן פסק דין נגדכם בהעדר הגנה.

מזכיר ראשי

עיריית תל־אביב־יפו
הודעה לציבור
עקב עבודות דחופות בתשתית המים
ברח' לסין, בקטע הלסינקי קליי,
יחולו שיבושים באספקת המים ברח' זה.
משך העבודה יהיה בין 20 ל־25 ימים.
עם הציבור הסליחה

עיריית תל־אביב־יפו
הודעה לציבור
עקב עבודות תשתית
ברח' בן־יהודה פינת רח' ארלוזורוב צפונה
ייגרמו שיבושים בתנועה ובחניה.
הנהגים מתבקשים להישמע להוראות
השוטרים ולתמרורים ברחוב.
עם הציבור — הסליחה.

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 23.12
תיאטרון הבימה:
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים — בקאמרי: 20.00, 15.30
הכלי משות — בטבריה
רכוש נטוש — עין גדי

הודעה

על פי סעיף 99 לחוק הירושה תשכ"ה — 1965 בעניין המנוח צבי בן שלמה ז"ל ת.ז. 0־1058359־4 מנהלת העיזבון מזמינה בזאת את נושי המנוח להודיע לה בכתב תוך 3 חודשים מיום פרסום הודעה זו על תביעותיהם. את התביעות יש להעביר לפי המען עו"ד ליגה ברייר־רוה כורש ג'/12 ירושלים 94144.

לינה ברייר עו"ד
מנהלת העזבון
עזבון צבי בן שלמה ז"ל

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
38 38 38

מל"ן
מרכז ללימודי ניהול
מחזור ל"ג: 21.2.88
מלון השרון, הרצליה
תוכנית ייחודית ללימודי מינהל עסקים
מל"ן - ניהול כללי
580 שעות לימוד בתנאי פנימיה במלון השרון בהרצליה
ניהול אקדמי: פרופ' עזרא סדן
ד"ר ניסן לוין
משאי הלימוד:
* מדיניות עסקית * כלכלה *חשבונאות ניהולית * מחשבים
* פסיכולוגיה ארגונית * תורת הארגון * מימון * ניהול כח אדם ויחסי עבודה * הגורם האנושי בניהול * חקר ביצועים
* דינים ומסים בעסקים * שיווק * כלכלת ישראל * תקשורת
* ייצור * מבנה מוסדי של המשק
פרטים והרשמה: המרכז ללימודי ניהול, טל. 052־575777
המרכז הישראלי לניהול, טל. 03־257202
המרכז הישראלי לניהול